

**ΕΘΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ
ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ
ΕΤΟΥΣ 2020**

ΜΑΪΟΣ 2021

Περιεχόμενα

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	3
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	4
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ ΚΑΙ ΑΚΡΩΝΥΜΙΩΝ	7
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ RIS3	8
1.1. Όραμα, σκοπός, δομή της στρατηγικής.....	8
1.2. Συνοπτική παρουσίαση της προόδου υλοποίησης της Στρατηγικής	12
1.3. Βασικές πολιτικές και δράσεις της στρατηγικής.....	14
2. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ.....	18
2.1. Εισαγωγή.....	18
2.2. Ανάλυση δράσεων ΕΠΑνΕΚ.....	19
2.2.1. Δράσεις ΕΠΑνΕΚ στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1a	19
2.2.2. Δράσεις ΕΠΑνΕΚ στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1b	24
2.3. Εμβληματικές πρωτοβουλίες και Δράσεις ΕΛΙΔΕΚ	63
2.3.1. Εμβληματικές πρωτοβουλίες.....	63
2.3.2. Δράσεις ΕΛΙΔΕΚ.....	75
3. ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	84
3.1. Το πρόγραμμα Horizon 2020	84
3.2. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» (ΕΠ ΑΝΑΔ ΕΔΒΜ).....	90
3.3. Πρόγραμμα LIFE	92
3.4. Πρόγραμμα URBACT	95
3.5. Ταμείο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Equifund.....	95
3.6. Πρόγραμμα Φοροαπαλλαγών	97
3.6.1. Δαπάνες Επιστημονικής και Τεχνολογικής Έρευνας των Επιχειρήσεων	97
4. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ.....	99
5. ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ.....	100
5.1. Γενικές Παρατηρήσεις.....	100
5.2. Τιμές στόχοι δεικτών.....	102
5.3. Βαθμός κάλυψης δεικτών.....	108
6. ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	111
7. ΔΕΙΚΤΕΣ IUS ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ.....	113
8. ΚΥΡΙΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ	118
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	126

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1.1 Σύστημα διακυβέρνησης της Εθνικής Στρατηγικής της Έξυπνης Εξειδίκευσης.	11
Διάγραμμα 2.1 Οικονομικά μεγέθη προσκλήσεων, εντάξεων και πληρωμών (ΕΛΚΕ και ΟΠΣ) για τις Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες, τις Περιφέρειες σε Μετάβαση, τις Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες και συνολικά.	23
Διάγραμμα 2.2 Οικονομικά μεγέθη προσκλήσεων, εντάξεων και πληρωμών (ΕΛΚΕ και ΟΠΣ) για τις Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες, τις Περιφέρειες σε Μετάβαση, τις Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες και συνολικά στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1b.	27
Διάγραμμα 2.3 Κατανομή του συνόλου της δημόσιας δαπάνης των θετικά αξιολογηθείσων προτάσεων ανά Δράση της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1b.	29
Διάγραμμα 2.4 Κατανομή του συνόλου της δημόσιας δαπάνης των θετικά αξιολογηθείσων προτάσεων στην Επενδυτική Προτεραιότητα 1b ανά Τομέα Προτεραιότητας της RIS3, συμπεριλαμβανομένων των Βασικών Τεχνολογιών Γενικής Εφαρμογής (KETs) και των Διεπιστημονικών Παρεμβάσεων που σχετίζονται με στρατηγικό άξονα της RIS3.	29
Διάγραμμα 2.5 Οικονομικά μεγέθη προσκλήσεων, εντάξεων και πληρωμών (ΕΛΚΕ και ΟΠΣ) για τις Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες, τις Περιφέρειες σε Μετάβαση, τις Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες και συνολικά στο πλαίσιο του «Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ» (Α΄ και Β΄ Κύκλος).	34
Διάγραμμα 2.6 Οικονομικά μεγέθη προσκλήσεων, εντάξεων και πληρωμών (ΕΛΚΕ και ΟΠΣ) για τις Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες, τις Περιφέρειες σε Μετάβαση, τις Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες και συνολικά για τις Ειδικές Δράσεις «Υδατοκαλλιέργειες» - «Βιομηχανικά Υλικά» και «Ανοιχτή καινοτομία στον Πολιτισμό».	38
Διάγραμμα 2.7 Οικονομικά μεγέθη προσκλήσεων, εντάξεων και πληρωμών (ΕΛΚΕ και ΟΠΣ) για τις Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες, τις Περιφέρειες σε Μετάβαση, τις Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες και συνολικά για τα Ευρωπαϊκά Δίκτυα ERA NETS.	43
Διάγραμμα 2.8 Οικονομικά μεγέθη προσκλήσεων, εντάξεων και πληρωμών (ΕΛΚΕ και ΟΠΣ) για τις Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες, τις Περιφέρειες σε Μετάβαση, τις Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες και συνολικά για τις Διμερείς Ε&Τ Συνεργασίες.	49
Διάγραμμα 2.9 Οικονομικά μεγέθη προσκλήσεων, εντάξεων και πληρωμών (ΕΛΚΕ και ΟΠΣ) για τις Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες, τις Περιφέρειες σε Μετάβαση, τις Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες και συνολικά για τη δράση «ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟΙ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ/ ΣΣΚ».	54
Διάγραμμα 3.1 Θεματικές Συνέργειες Έξυπνης εξειδίκευσης με Horizon 2020	84
Διάγραμμα 3.2 Σύγκριση εγκεκριμένου προϋπολογισμού που αντιστοιχεί σε ελληνικές συμμετοχές καθ' όλη τη διάρκεια (2014-2020) υλοποίησης των προγραμμάτων H2020 (Π/Υ ανά έτος σε εκ. €).	86
Διάγραμμα 3.3 Κατανομή Ευρωπαϊκής συμμετοχής % H2020, ανά τύπο οργανισμού των ελληνικών φορέων στο σύνολο του H2020, κατά το έτος 2020.	86
Διάγραμμα 3.4 Κατανομή Ευρωπαϊκής συμμετοχής % H2020, ανά τύπο οργανισμού των ελληνικών φορέων στο σύνολο του H2020, κατά την περίοδο 2014-2019.	87
Διάγραμμα 3.5 Κατανομή του Π/Υ των ελληνικών συμμετοχών στις σημαντικότερες θεματικές προτεραιότητες του προγράμματος H2020.	88

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1.1: Δομή της Εθνικής RIS3 ανά Στρατηγικής Επιλογή, Άξονα και κατηγορίες παρέμβασης	9
Πίνακας 2.1 Επενδυτικές Προτεραιότητες 1a και 1b.	18
Πίνακας 2.2 Τομείς προτεραιότητας Περιφερειακών RIS3 όπου εμπίπτει το αντικείμενο των δυνητικά ενισχυόμενων ερευνητικών υποδομών της δράσης «Υποστήριξη της Περιφερειακής Αριστείας». .	21
Πίνακας 2.3 Στοιχεία εντάξεων και πληρωμών δράσεων που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο προσκλήσεων στην Επενδυτική Προτεραιότητα 1a.	24
Πίνακας 2.4 Στοιχεία προσκλήσεων, εντάξεων και πληρωμών δράσεων στο πλαίσιο της της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1b.	27
Πίνακας 2.5 Στοιχεία εντάξεων και πληρωμών δράσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο της επενδυτικής προτεραιότητας 1b, ανά Τομέα Προτεραιότητας της RIS3.	31
Πίνακας 2.6 Ποσοστιαία κατανομή των εντάξεων και πληρωμών (έως 31.12.2019) δράσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο της επενδυτικής προτεραιότητας 1b, ανά Τομέα Προτεραιότητας της RIS3.	31
Πίνακας 2.7 Περιφερειακή κατανομή και συσχετισμός εντάξεων-πληρωμών στο πλαίσιο της δράσης «ΕΡΕΥΝΩ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ – ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ» (Α' και Β' Κύκλος).	35
Πίνακας 2.8 Στοιχεία εντάξεων και πληρωμών δράσεων που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της δράσης «ΕΡΕΥΝΩ-ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ-ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ» (Α' και Β' Κύκλος) ανά Τομέα Προτεραιότητας της RIS3.	36
Πίνακας 2.9 Ποσοστιαία κατανομή των εντάξεων και πληρωμών δράσεων που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της δράσης «ΕΡΕΥΝΩ-ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ-ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ» (Α' και Β' Κύκλος) ανά Τομέα Προτεραιότητας της RIS3.	36
Πίνακας 2.10 Στοιχεία προσκλήσεων, εντάξεων και πληρωμών δράσεων που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο των ειδικών δράσεων «Υδατοκαλλιέργειες» - «Βιομηχανικά Υλικά» - «Ανοιχτή Καινοτομία στον Πολιτισμό».	39
Πίνακας 2.11 Στοιχεία εντάξεων και πληρωμών δράσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο των ειδικών δράσεων «Υδατοκαλλιέργειες» - «Βιομηχανικά Υλικά» - «Ανοιχτή Καινοτομία στον Πολιτισμό» ανά Τομέα Προτεραιότητας της RIS3.	39
Πίνακας 2.12 Ποσοστιαία κατανομή των εντάξεων και πληρωμών (έως 31.12.2020) δράσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο των ειδικών δράσεων «Υδατοκαλλιέργειες» - «Βιομηχανικά Υλικά» - «Ανοιχτή Καινοτομία στον Πολιτισμό» ανά Τομέα Προτεραιότητας της RIS3.	40
Πίνακας 2.13 Στοιχεία προσκλήσεων, εντάξεων και πληρωμών στο πλαίσιο δράσεων για τα Ευρωπαϊκά Δίκτυα ERA NETS.	44
Πίνακας 2.14 Στοιχεία εντάξεων και πληρωμών δράσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA NETS ανά Τομέα Προτεραιότητας της RIS3.	45
Πίνακας 2.15 Ποσοστιαία κατανομή των εντάξεων και πληρωμών δράσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA NETS ανά Τομέα Προτεραιότητας της RIS3.	45
Πίνακας 2.16 Στοιχεία πληρωμών, εντάξεων και πληρωμών έργων που υλοποιούνται στο πλαίσιο των Δράσεων Διμερούς Ε&Τ Συνεργασίας.	49
Πίνακας 2.17: Στοιχεία εντάξεων και πληρωμών δράσεων Διμερούς Ε&Τ Συνεργασίας ανά Τομέα Προτεραιότητας της Στρατηγικής RIS3	51
Πίνακας 2.18: Ποσοστιαία κατανομή των εντάξεων και πληρωμών δράσεων Διμερούς Ε&Τ Συνεργασίας ανά Τομέα Προτεραιότητας της Στρατηγικής RIS3	51
Πίνακας 2.19 Προϋπολογισμός 1 ^{ης} και 2 ^{ης} πρόσκλησης «Συνεργατικοί Σχηματισμοί Καινοτομίας».	53
Πίνακας 2.20 Στοιχεία πληρωμών, εντάξεων και πληρωμών έργων που υλοποιούνται στο πλαίσιο της δράσης «ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟΙ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ/ ΣΣΚ».	54

Πίνακας 2.21 Στοιχεία εντάξεων και πληρωμών (έως 31.12.2020) στο πλαίσιο των Συνεργατικών Σχηματισμών Καινοτομίας ανά Τομέα Προτεραιότητας της RIS3.	56
Πίνακας 2.22 Ποσοστιαία κατανομή των εντάξεων και πληρωμών δράσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο των πλαίσιο των Συνεργατικών Σχηματισμών Καινοτομίας ανά Τομέα Προτεραιότητας της RIS3. ...	56
Πίνακας 2.23 Κατανομή της συνολικής δημόσιας δαπάνης της δράσης "Clean Sky 2 JU".	58
Πίνακας 2.24 Κατανομή της συνολικής δημόσιας δαπάνης της δράσης "Κέντρα Ικανοτήτων".	59
Πίνακας 2.25 Στοιχεία υποβολών, εντάξεων και πληρωμών δράσεων που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της δράσης "Κέντρα Ικανοτήτων".	60
Πίνακας 2.26 Κατανομή της συνολικής δημόσιας δαπάνης της δράσης "Elevate Greece".	61
Πίνακας 2.27 Στοιχεία υποβληθεισών και εγκεκριμένων προτάσεων στο πλαίσιο της δράσης "Elevate Greece".	61
Πίνακας 2.28 Κατανομή της συνολικής δημόσιας δαπάνης της δράσης «Γραφεία Μεταφοράς Τεχνολογίας».	62
Πίνακας 2.29 Στοιχεία προϋπολογισμού εγκεκριμένων έργων στο πλαίσιο της Προκήρυξης της δράσης του ΕΛΙΔΕΚ για τη χρηματοδότηση υποτροφιών σε υποψήφιους διδάκτορες	75
Πίνακας 2.30 Στοιχεία πληρωμών στο πλαίσιο της 1ης Προκήρυξης της δράσης του ΕΛΙΔΕΚ για τη χρηματοδότηση υποτροφιών σε υποψήφιους διδάκτορες κατά την περίοδο 01/01-30/12/2020.	76
Πίνακας 2.31 Στοιχεία προϋπολογισμού εγκεκριμένων έργων στο πλαίσιο της 2 ^{ης} Προκήρυξης του ΕΛΙΔΕΚ για τη χρηματοδότηση υποτροφιών σε υποψήφιους διδάκτορες.....	76
Πίνακας 2.32 Στοιχεία προϋπολογισμού εγκεκριμένων έργων στο πλαίσιο της 1 ^{ης} Προκήρυξης της δράσης του ΕΛΙΔΕΚ για την ενίσχυση Μεταδιδακτόρων Ερευνητών/τριών.	78
Πίνακας 2.33 Στοιχεία πληρωμών στο πλαίσιο της 1 ^{ης} Προκήρυξης της δράσης του ΕΛΙΔΕΚ για την ενίσχυση Μεταδιδακτόρων Ερευνητών/τριών κατά την περίοδο 01/01- 30/12/2020.	78
Πίνακας 2.34 Στοιχεία προϋπολογισμού εγκεκριμένων έργων στο πλαίσιο της 2 ^{ης} Προκήρυξης της δράσης του ΕΛΙΔΕΚ για την ενίσχυση Μεταδιδακτόρων Ερευνητών/τριών.	79
Πίνακας 2.35 Στοιχεία προϋπολογισμού εγκεκριμένων έργων στο πλαίσιο της 1ης Προκήρυξης Ερευνητικών Έργων ΕΛΙΔΕΚ για την ενίσχυση των μελών ΔΕΠ και Ερευνητών/τριών και την προμήθεια ερευνητικού εξοπλισμού μεγάλης αξίας.	80
Πίνακας 3.1 Στατιστική απεικόνιση της Ελληνικής Συμμετοχής στα προγράμματα H2020 το 2020.	85
Πίνακας 3.2 Προϋπολογισμός ελληνικών φορέων στο σύνολο του H2020, ανά κατηγορία φορέα, κατά την περίοδο 2014-2020 και κατά το έτος 2020.....	87
Πίνακας 3.3 Σύγκριση εγκεκριμένων έργων με ελληνική συμμετοχή ανά Θεματική προτεραιότητα του H2020 του 2020 στο σύνολο της διάρκειας του προγράμματος.....	88
Πίνακας 3.4 Αριθμός εγκεκριμένων Έργων το 2020 και την περίοδο 2014-2020 ανά θεματική προτεραιότητα εξαιρουμένων των CSA, IF, ITF.	89
Πίνακας 3.5 Συνολική εικόνα υποψηφίων του συνόλου του προγράμματος "Ενίσχυση του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού μέσω της υλοποίησης διδακτορικής έρευνας" (3 προκηρύξεις) ανά επιστημονικό τομέα και κλάδο.	90
Πίνακας 3.6 Συνολική εικόνα υποψηφίων του προγράμματος «Ενίσχυση Μεταδιδακτόρων Ερευνητών / Ερευνητριών» ανά επιστημονικό τομέα και κλάδο.....	91
Πίνακας 3.7 Ελληνικές συμμετοχές που εγκρίθηκαν στην 01/2019 πρόσκληση του Προγράμματος LIFE.	93
Πίνακας 3.8 Κατάλογος των δέκα (10) startups με τη μεγαλύτερη χρηματοδότηση το 2020.	96
Πίνακας 5.1: Δείκτες εκροών ανά Πρόσκληση	101
Πίνακας 5.2 Τιμές στόχοι δεικτών εκροής σε επίπεδο ΘΣ1	103
Πίνακας 5.3: Τιμές δεικτών Προσκλήσεων ΘΣ 1 ΕΠΑνΕΚ	104
Πίνακας 5.4: Τιμές Δεικτών Εκροών Ενταγμένων Έργων ΕΠΑνΕΚ.....	105

Πίνακας 5.5: Τιμές δεικτών εκροών σε επίπεδο Ε.Π. και σε επίπεδο εντάξεων	109
Πίνακας 6.1 : Πρόοδος τιμών δεικτών αποτελέσματος RIS3 2014-2019	111
Πίνακας 6.2 Μέσος όρος αναφορών ανά Δημοσίευση Ελλήνων ερευνητών.	112
Πίνακας 7.1 Τιμές Δεικτών IUS ετών 2014-2015-2016-2017-2018-2019	113
Πίνακας 8.1 Συνεργασία E&A ερευνητικών φορέων και βιομηχανίας – Ελλάδα και επιλεγμένες χώρες.	122

Κατάλογος Συντομογραφιών και Ακρωνύμιων

ΓΓΒ	Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας
ΓΓΕΚ	Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας
ΔΕΑ	Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης
ΔΔ	Δημόσια δαπάνη
ΕΑΣ	Εθνική Αρχή Συντονισμού
ΕΔΚ	Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ
ΕΚΤ	Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης
ΕΛΙΔΕΚ	Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας
ΕΛΚΕ	Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας
ΕΛΣΤΑΤ	Ελληνική Στατιστική Αρχή
ΕΠ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΕΠΑνΕΚ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία»
ΕΠ ΑΝΑΔ – ΕΔΒΜ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση»
ΕΠΜ	Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων
ΕΤΑΚ	Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία
ΕΤΕπ	Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων
ΕΣΕΤΕΚ	Εθνικό Συμβούλιο Έρευνας, Τεχνολογίας και Καινοτομίας
ΕΣΕΤΑΚ	Εθνική Στρατηγική για την Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία
ΕΥΣΣΑ	Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης
ΟΒΙ	Οργανισμός Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας
ΟΠΣ	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα
ΠΔΕ	Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων
ΠΕΠ	Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα
ΠΣΚΕ	Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων
ΠΣΕΚ	Περιφερειακά Επιστημονικά Συμβούλια Έρευνας και Καινοτομίας
ΣΕΕ	Συμβούλιο Έξυπνης Εξειδίκευσης
ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνιών
ΠΑΠ	Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες
ΠΜ	Περιφέρειες σε Μετάβαση
ΛΑΠ	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες
RIS3	Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης

1. Εισαγωγή – Βασικά σημεία της Στρατηγικής RIS3

1.1. Όραμα, σκοπός, δομή της στρατηγικής

Η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) εμπνέεται από ένα όραμα που δίνει προτεραιότητα στον άνθρωπο και στην κοινωνία, με υψηλό επίπεδο ποιότητας ζωής και χαμηλό περιβαλλοντικό αποτύπωμα, με σεβασμό στην πολιτιστική κληρονομιά και την πολιτισμική δημιουργία.

Σκοπός της RIS3 είναι η εστιασμένη παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας με βασικό πυλώνα την έρευνα, την τεχνολογική ανάπτυξη και την καινοτομία για την άμβλυση των περιφερειακών ανισοτήτων και τη δημιουργία βιώσιμης απασχόλησης με σεβασμό στον άνθρωπο και στην κοινωνία, στο περιβάλλον και στον πολιτισμό. Επίσης, η στρατηγική της έξυπνης εξειδίκευσης αναμένεται να συμβάλλει στη δημιουργία σταθερών σχέσεων εργασίας και γενικότερα στην διαμόρφωση των κατάλληλων συνθηκών για την αποτελεσματική αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας.

Η ύπαρξη αξιόλογου δυναμικού στον τομέα της έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας παρέχει τις προϋποθέσεις για την πλήρη υποστήριξη του παραγωγικού δυναμικού στη μετάβασή του σε ένα νέο υπόδειγμα με κύρια χαρακτηριστικά την υψηλή εγχώρια προστιθέμενη αξία, την εξωστρέφεια, την αξιοποίηση συνεργειών και την ενίσχυση των παραγωγικών δραστηριοτήτων έντασης γνώσης. Η χώρα μας διαθέτει ικανό επιστημονικό δυναμικό, υψηλού επιπέδου ερευνητικές δομές και δραστηριότητες, κρίσιμη γεωπολιτική θέση και προϋποθέσεις για υψηλή ποιότητα ζωής. Το σημαντικό κεφάλαιο που διαθέτει η χώρα είναι οι άνθρωποι, το επιστημονικό δυναμικό και ιδιαίτερα οι νέοι επιστήμονες οι οποίοι διαπρέπουν διεθνώς όπως δείχνουν όλοι οι δείκτες αποτίμησης της επιστημονικής ποιότητας. Στο πλαίσιο αυτό, καθίσταται κρίσιμη η αναστροφή του κλίματος φυγής νέων επιστημόνων στο εξωτερικό, που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια και είναι το αποτέλεσμα ατελέσφορων πολιτικών. Επενδύοντας στην αξιοποίηση του νέου επιστημονικού δυναμικού επιδιώκεται η ενίσχυση της ερευνητικής και καινοτομικής προσπάθειας, με αναβαθμισμένη την αντίστοιχη επένδυση του ιδιωτικού τομέα (που μέχρι σήμερα ήταν ένας εξαιρετικά αδύναμος κρίκος) που μπορεί δυνητικά να λειτουργήσει ως «ατμομηχανή της ανάπτυξης».

Για την υλοποίηση του οράματος, η χώρα έχει θέσει ως στόχο, στο πλαίσιο του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής (2018 – 2021)¹ και του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων, οι επενδύσεις σε έρευνα και ανάπτυξη (Ε&Α) να φθάσουν από το 0,80% του ΑΕΠ το 2013, στο 1,2% το 2020. Αντίστοιχα, οι επενδύσεις στην Ε&Α από την πλευρά των επιχειρήσεων προσδοκείται να ανέλθουν από 0,27% του ΑΕΠ το 2013, σε περίπου 0,38% του ΑΕΠ το 2020. Σύμφωνα με την τελευταία έκθεση του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ, 2020) οι επενδύσεις σε Ε&Α το 2019 ανήλθαν σε 1,27% του ΑΕΠ, με τον τομέα των επιχειρήσεων (ΒΕΣ) να ανέρχεται σε 0,59%. Βάσει αυτών των στοιχείων, η πρόβλεψη υπερκαλύφθηκε και η υλοποίηση των στόχων βρίσκονται σε πολύ θετική τροχιά. Ο νέος στόχος που έχει τεθεί για το 2030 και ενόψει της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2021 – 2027, ανέρχεται σε 1,81% του ΑΕΠ (Εθν. Πρόγρ. Μεταρρυθμίσεων, 2020, σσ. 31 - 32), αλλά συνεχίζει να υπολείπεται του στόχου της ΕΕ για τα Κράτη – Μέλη, σχετικά με το ποσοστό της Ε&Α ως ποσοστό του ΑΕΠ, το οποίο ανέρχεται σε 3%.

Εκτός από τις οριζόντιες συνιστώσες της (ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών, δημιουργία υποδομών έρευνας και καινοτομίας, αξιοποίηση των ευκαιριών που προσφέρουν αναδυόμενοι

¹ Με τις διατάξεις του Ν. 4270/14 θεσμοθετήθηκε η κατάρτιση από το Υπουργείο Οικονομικών με έγκριση από την Βουλή του ΜΠΔΣ (2018-21) που στοχεύει στην απεικόνιση της δημοσιονομικής στρατηγικής της γενικής κυβέρνησης, ως ένα ενιαίο σύνολο, σε τετραετή ορίζοντα. Η κατάρτιση και επικαιροποίηση του μεσοπρόθεσμου οικονομικού σχεδιασμού σε κυλιόμενη βάση αποτελεί υποχρέωση όλων των κρατών μελών της Ε.Ε. Στο πλαίσιο αυτό παρουσιάζεται ο μεσοπρόθεσμος οικονομικός σχεδιασμός της χώρας και περιλαμβάνονται τα βασικότερα οικονομικά μεγέθη της γενικής κυβέρνησης, καθώς και οι κυριότερες οικονομικές/ διαρθρωτικές πολιτικές σε προτεραιότητα.

τεχνολογικοί τομείς, αριστεία στην έρευνα, ανάπτυξη ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού, διασύνδεση της επιστήμης με την κοινωνία, παραγωγή νέας γνώσης, διεθνής συνεργασία), η RIS3 έχει συγκεκριμένη τομεακή διάσταση, η οποία προέκυψε μέσα από την εφαρμογή της επιχειρηματικής ανακάλυψης. Οι τομείς προτεραιότητας είναι:

1. Αγροδιατροφή,
2. Βιοεπιστήμες / Υγεία και Φάρμακα,
3. Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών,
4. Ενέργεια,
5. Περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη,
6. Μεταφορές και εφοδιαστική αλυσίδα,
7. Υλικά και Κατασκευές,
8. Πολιτισμός – Τουρισμός – Πολιτιστικές & Δημιουργικές Βιομηχανίες.

Από την άλλη, η Εθνική RIS3 έχει δομηθεί σε στρατηγικές επιλογές, Άξονες Παρέμβασης και Κατηγορίες Παρέμβασης, ως ακολούθως:

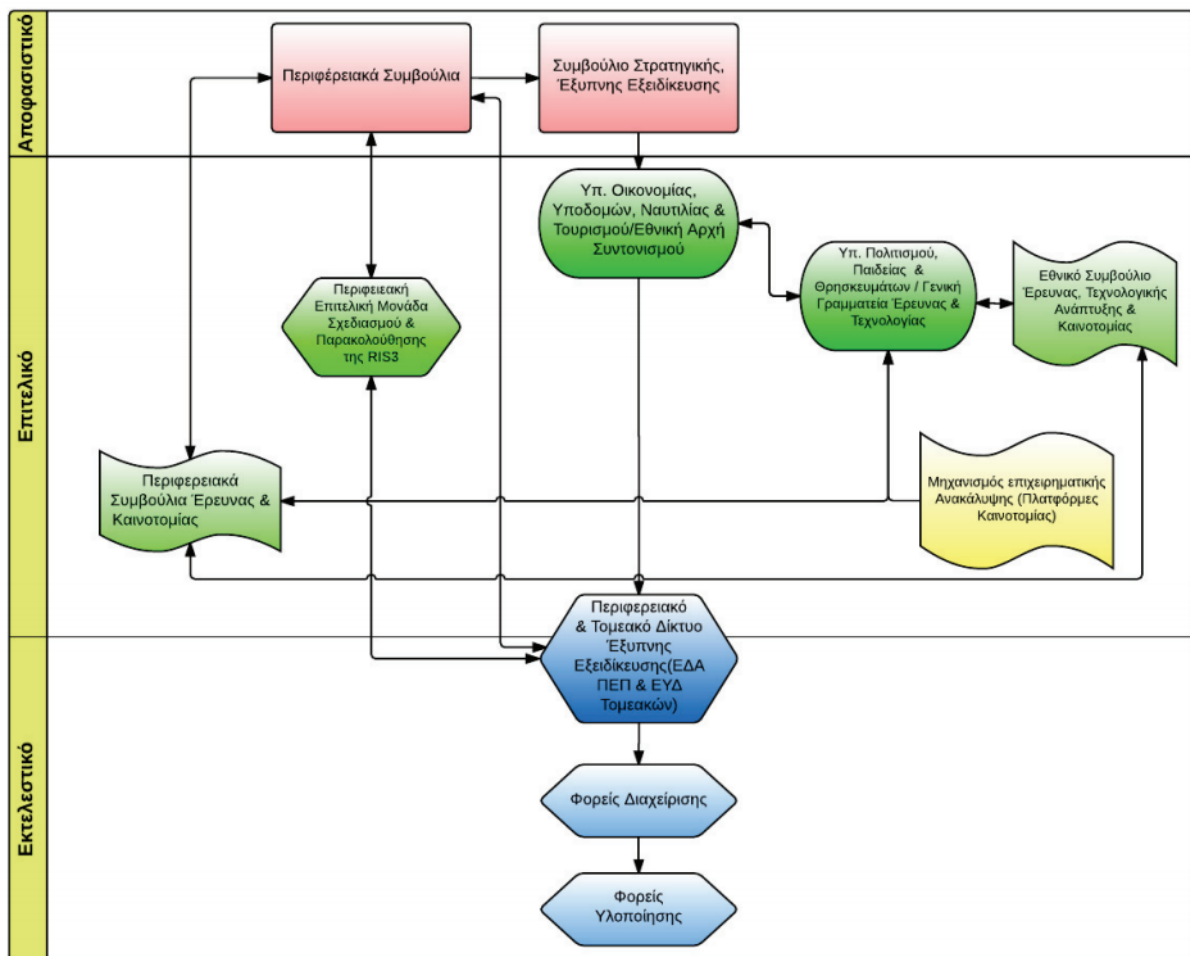
Πίνακας 1.1: Δομή της Εθνικής RIS3 ανά Στρατηγικής Επιλογή, Άξονα και κατηγορίες παρέμβασης

Στρατηγικές Επιλογές	Επένδυση στη δημιουργία και διάχυση της Νέας Γνώσης	Επένδυση στην Έρευνα και Καινοτομία	Ανάπτυξη καινοτομικής νοοτροπίας και θεσμών και διασυνδέσεων Ε.ΤΑ.Κ με την κοινωνία
Άξονες Παρέμβασης	Κατηγορίες παρέμβασης		
α. Ανάπτυξη δυναμικού (capacity building)	<p>1.α. Ανάπτυξη δυναμικού ΕΤΑΚ στους τομείς εξειδίκευσης</p> <p>1.α.1 Ενίσχυση ερευνητικών υποδομών σύμφωνα με τον Εθνικό Οδικό Χάρτη Ερευνητικών Υποδομών</p> <p>1.α.2 Εξειδικευμένα δίκτυα κέντρων ικανότητας (competence centers)</p> <p>1.α.3 Ανάπτυξη επαγγελματικών γνώσεων και δεξιοτήτων σε θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας, διαχείρισης καινοτομίας και τεχνολογίας, εξαγωγών κοκ</p>	<p>2.α. Εκκόλαψη νέων επιχειρηματικών παικτών</p> <p>2.α.1 Ενίσχυση επιχειρηματικών ομάδων στο στάδιο εκκόλαψης</p> <p>2.α.2 Ενίσχυση της ίδρυσης και ανάπτυξης νεοφυών επιχειρήσεων</p> <p>2.α.3 Αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων (proof-of- concept)</p> <p>2.α.4 Ανάπτυξη τεχνοβλαστών (Spin off/out)</p> <p>2.α.5 Ενίσχυση υφιστάμενων και ίδρυση καινοτομικών συνεργατικών σχηματισμών</p>	<p>3.α. Ενίσχυση μηχανισμών και θεσμικού πλαισίου</p> <p>3.α.1 Ίδρυση και ενίσχυση νέων χρηματοδοτικών εργαλείων</p> <p>3.α.2 Ταμείο Αξιοποίησης Διανοητικής Ιδιοκτησίας (Patent Pool Fund)</p> <p>3.α.3 Μητρώο συμβούλων σε ζητήματα διαχείρισης πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας</p>
β. Ενίσχυση δραστηριοτήτων ΕΤΑΚ	<p>1.β. Ενίσχυση δραστηριοτήτων ΕΤΑΚ και νησίδων αριστείας</p> <p>1.β.1. Ενίσχυση του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού μέσω της υλοποίησης διδακτορικής έρευνας)</p> <p>1.β.2 Υποστήριξη της ερευνητικής διάστασης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης</p> <p>1.β.3 Ενίσχυση μεταδιδακτόρων ερευνητών/τριών</p> <p>1.β.4 Χρηματοδότηση προτάσεων που αξιολογήθηκαν θετικά στα ERC Grant Schemes, αλλά δεν χρηματοδοτήθηκαν</p>	<p>2.β. Ενίσχυση της ενδογενούς έρευνας και καινοτομίας στις επιχειρήσεις</p> <p>2.β.1 Ενιαία δράση κρατικών ενισχύσεων ΕΤΑΚ: ΕΡΕΥΝΩ – ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ</p> <p>i. Πρωτοεμφανιζόμενες στην έρευνα επιχειρήσεις</p> <p>ii. Μικρομεσαίες επιχειρήσεις</p> <p>iii.1 Συμπράξεις επιχειρήσεων με άλλους φορείς (Μικρές συνεργασίες)</p> <p>iii.2 Συμπράξεις ομάδων επιχειρήσεων με άλλους φορείς (Μεγάλες συνεργασίες)</p>	<p>3.β. Ενίσχυση της ζήτησης για καινοτομία από τη δημόσια διοίκηση</p> <p>3.β.1 Καινοτόμες προ-εμπορευματικές δημόσιες προμήθειες (pre-commercial procurements - PCPs) ΘΣ 2,4,5,6,7</p> <p>3.β.2 Ανάπτυξη και εφαρμογή “πρωτοκόλλων” ή σημάτων</p>

Στρατηγικές Επιλογές	Επένδυση στη δημιουργία και διάχυση της Νέας Γνώσης	Επένδυση στην Έρευνα και Καινοτομία	Ανάπτυξη καινοτομικής νοοτροπίας και θεσμών και διασυνδέσεων Ε.ΤΑ.Κ με την κοινωνία
	<p>1.β.5 Συνεργατικές πρωτοβουλίες ΕΤΑΚ</p> <p>1.β.6 Ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων/υπηρεσιών που προτείνονται από επιχειρήσεις, κλπ. (customer- driven)</p> <p>1.β.7 Ενίσχυση για την πραγματοποίηση δοκιμών προϊόντων και υπηρεσιών</p> <p>1.β.8 Στρατηγικά Σχέδια Ερευνητικών Φορέων</p> <p>1.β.9 Ολοκληρωμένες Στρατηγικές Έρευνας ΑΕΙ</p>	<p>iv. Ενσωμάτωση ερευνητικών αποτελεσμάτων στην παραγωγική διαδικασία</p> <p>2.β.2 Ενίσχυση ανάπτυξης προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ</p> <p>2.β.3 Ανάπτυξη εφαρμογών e-επιχειρείν από μεμονωμένες επιχειρήσεις ή ομάδες επιχειρήσεων</p> <p>2.β.4 Ενίσχυση επενδύσεων σε υφιστάμενες επιχειρήσεις για την εισαγωγή νέων προϊόντων και υπηρεσιών στην αγορά και για την ανάπτυξη και εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων παραγωγής</p> <p>2.β.5 Στήριξη των επιχειρήσεων για τη δημιουργία και την επέκταση προηγμένων ικανοτήτων, για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών σε νέους τομείς</p>	
γ. Μηχανισμοί και δομές υποστήριξης	<p>1.γ Ενίσχυση (Υπο)δομών δικτύωσης</p> <p>1.γ.1 Διαμόρφωση & λειτουργία ψηφιακής πλατφόρμας έρευνας και καινοτομίας*</p> <p>1.γ.2 Γραφεία αξιοποίησης τεχνολογίας</p> <p>1.γ.3 Ενίσχυση και διεύρυνση της δραστηριότητας και του ρόλου των Μονάδων Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας (ΜΟΚΕ)</p> <p>1.γ.4 Εκσυγχρονισμός των εσωτερικών δικτυακών υποδομών όλων των ΑΕΙ και των ΕΚ της χώρας)</p> <p>1.γ.5 Ένταξη Νοσοκομειακών Μονάδων στο εθνικό ακαδημαϊκό δίκτυο ΕΔΕΤ για την υποστήριξη ερευνητικών και κλινικών δραστηριοτήτων στην ιατρική και στη βιολογία, σε νεφρολογιστικό περιβάλλον (Cloud Computing) - επέκταση στις υπόλοιπες 5 περιφέρειες της χώρας</p>	<p>2.γ Υποδομές και μηχανισμοί στήριξης καινοτόμου επιχειρηματικότητας</p> <p>2.γ.1.Ενίσχυση της ανάπτυξης ψηφιακών πλατφορμών επιχειρηματικών συναλλαγών και συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων, μεταξύ επιχειρήσεων και καταναλωτών και μεταξύ επιχειρήσεων και φορέων του δημόσιου</p>	<p>3.γ Μηχανισμοί Επιχειρηματικής Ανακάλυψης και Τεκμηρίωσης</p> <p>3.γ.1 Μηχανισμός Επιχειρηματικής ανακάλυψης</p> <p>3.γ.2 Εγκατάσταση Μηχανισμού Παρακολούθησης (monitoring mechanism) της υλοποίησης της εθνικής στρατηγικής RIS3</p>
δ. Εξωστρέφεια και δικτύωση	<p>1.δ. Διασύνδεση και συνεργασία σε ΕΤΑΚ</p> <p>1.δ.1 Ενίσχυση συμμετοχής σε διακρατικά/διευρωπαϊκά δίκτυα, προγράμματα και πρωτοβουλίες - ERANETS-FETs</p>	<p>2.δ Επιχειρηματική εξωστρέφεια</p> <p>2.δ.1 Προετοιμασία, εφαρμογή και αξιολόγηση τομεακών ή κλαδικών σχεδίων εξωστρέφειας*</p> <p>2.δ.2 Εξειδικευμένες μελέτες για στόχευση αγορών (market analysis),</p>	<p>3.δ Ανάπτυξη καινοτομικής κουλτούρας</p> <p>3.δ.1 Ανάπτυξη έργων επίδειξης και πιλοτικών έργων- εφαρμογής αποτελεσμάτων έρευνας</p>

Στρατηγικές Επιλογές	Επένδυση στη δημιουργία και διάχυση της Νέας Γνώσης	Επένδυση στην Έρευνα και Καινοτομία	Ανάπτυξη καινοτομικής νοοτροπίας και θεσμών και διασυνδέσεων Ε.Τ.Α.Κ με την κοινωνία
	1.δ.2 Δράσεις διμερών και διακρατικών συνεργασιών	προϊόντων και συγκριτικής ανάλυσης του ανταγωνισμού*	3.δ.2 Ενίσχυση συμμετοχής σε διεθνείς επιστημονικές διοργανώσεις, διαγωνισμούς κλπ. 3.δ.3 Προβολή κοινωνικής σημασίας έργου ETAK

Στο παρακάτω διάγραμμα (Διάγραμμα 1.1), παρουσιάζεται το **σύστημα διακυβέρνησης** της Εθνικής και η διασύνδεσή του με τις Περιφερειακές Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης. Με το προτεινόμενο σύστημα, επιχειρήθηκε να εξασφαλιστεί η ενεργός συμμετοχή εκπροσώπων όλων των εμπλεκόμενων καθώς και ο αποτελεσματικός συντονισμός μεταξύ των φορέων της κεντρικής διοίκησης και του περιφερειακού επιπέδου λειτουργίας του συστήματος. Έτσι, οι περιφερειακές στρατηγικές RIS3, αλληλεπιδρούν με την εθνική RIS3 στις προτεραιότητες της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας και εξειδικεύουν τον σχεδιασμό, σύμφωνα με τα αποτελέσματα των διαδικασιών επιχειρηματικής ανακάλυψης.

Διάγραμμα 1.1 Σύστημα διακυβέρνησης της Εθνικής Στρατηγικής της Έξυπνης Εξειδίκευσης.

Πηγή. Εθνική Στρατηγική Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση 2014-2020, <http://www.gsrt.gr>.

1.2. Συνοπτική παρουσίαση της προόδου υλοποίησης της Στρατηγικής

Η ΓΓΕΚ, συμβάλλοντας ενεργά στην αναπτυξιακή προσπάθεια της χώρας, πραγματοποίησε μια σειρά από ενέργειες κατά το διάστημα 2014-2018. Συγκεκριμένα προέβη στην εκπλήρωση δύο αιρεσιμοτήτων, οι οποίες ήταν απαραίτητο να εκπληρωθούν προκειμένου να είναι δυνατή η χρηματοδότηση δράσεων μέσω των νέων επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ. Οι αιρεσιμότητες που εκπληρώθηκαν από τη ΓΓΕΚ ήταν οι εξής:

1. Η ύπαρξη μιας εθνικής ή περιφερειακής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης σύμφωνα με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων, η οποία επιτρέπει τη μόχλευση δαπανών έρευνας και καινοτομίας του ιδιωτικού τομέα και εναρμονίζεται με τα χαρακτηριστικά αποδοτικών εθνικών ή περιφερειακών συστημάτων έρευνας και καινοτομίας.
2. Η ύπαρξη πολυετούς σχεδίου προϋπολογισμού και ιεράρχησης προτεραιοτήτων για τις υποδομές έρευνας και καινοτομίας.

Εθνική Στρατηγική για την Έξυπνη Εξειδίκευση, Εκπλήρωση Αιρεσιμότητας 1.1

Η διαδικασία που ακολούθησε η ΓΓΕΚ για τη διαμόρφωση της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης, περιλάμβανε δύο βασικά βήματα. Το πρώτο αφορούσε στη *διερευνητική φάση*, κατά την οποία πραγματοποιήθηκε ένας κύκλος διαβουλεύσεων, η πραγματοποίηση μιας εκτεταμένης βιβλιογραφικής ανάλυσης, καθώς και η επεξεργασία των πορισμάτων πρόσφατων μελετών στρατηγικής. Οι παραπάνω ενέργειες οδήγησαν στον εντοπισμό των τομέων εκείνων στους οποίους η έρευνα και η καινοτομία μπορούν να συμβάλουν στην ανάπτυξη σημαντικού ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, ενώ συνυπολογίσθηκε η κρίσιμη μάζα και η αριστεία του ερευνητικού δυναμικού. Οι τομείς αυτοί είναι: 1. Αγροδιατροφή, 2. Βιοεπιστήμες & Υγεία – Φάρμακα, 3. Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών, 4. Ενέργεια, 5. Περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη, 6. Μεταφορές και εφοδιαστική αλυσίδα, 7. Υλικά – Κατασκευές, 8. Πολιτισμός – Τουρισμός – Πολιτιστικές & Δημιουργικές Βιομηχανίες.

Το δεύτερο βήμα περιλάμβανε την εφαρμογή της *Διαδικασίας Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (Entrepreneurial Discovery Process)*, που αφορά στην εξεύρεση νέων επιχειρηματικών ευκαιριών για την αξιοποίηση της γνώσης και την ενσωμάτωσή της σε αλυσίδες αξίας. Η διαδικασία αυτή στόχευε στην περαιτέρω εξειδίκευση των παραπάνω τομέων, την ανάδειξη των κρίσιμων ερευνητικών πεδίων/τεχνολογιών (και των κατάλληλων εργαλείων πολιτικής), που πρέπει να περιληφθούν στη στρατηγική, καθώς και την ανάδειξη των συνεργειών μεταξύ των τομέων εξειδίκευσης, με στόχο να επιτευχθεί μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία από τις παρεμβάσεις. Για την επίτευξη του στόχου η ΓΓΕΚ ανέπτυξε πλατφόρμες καινοτομίας στους αναδεδειγμένους τομείς προτεραιότητας. Οι πλατφόρμες αυτές αποτέλεσαν και αποτελούν τους βασικούς πυρήνες της διαβούλευσης σε εθνικό επίπεδο, συγκεντρώνοντας εκπροσώπους από τις επιχειρήσεις του τομέα, τα ερευνητικά κέντρα, τα Πανεπιστήμια, τα Υπουργεία και τις Περιφέρειες και γενικότερα τους φορείς που εμπλέκονται στο σύστημα καινοτομίας του κάθε τομέα. Για κάθε Πλατφόρμα Καινοτομίας ορίσθηκε ολιγομελής Συμβουλευτική Ομάδα η οποία απαρτίζεται από εμπειρογνώμονες με σημαντική δραστηριότητα στον τομέα, προερχόμενους τόσο από τον παραγωγικό, όσο και από τον ερευνητικό χώρο. Για κάθε Πλατφόρμα ορίσθηκε επίσης Συντονιστής, στέλεχος της ΓΓΕΚ ή από τα εποπτευόμενα ερευνητικά κέντρα, με κατάλληλη ειδικότητα. Ο Συντονιστής αναλαμβάνει την οργάνωση, συντονισμό και λειτουργία της πλατφόρμας σε συνεργασία με την Συμβουλευτική Ομάδα του τομέα και την αρμόδια Διεύθυνση/ Τμήμα Προγραμματισμού της ΓΓΕΚ.

Υποδομές Έρευνας και Καινοτομίας, Εκπλήρωση Αιρεσιμότητας 1.2

Από το 2012, η ΓΓΕΚ, στο πλαίσιο διαμόρφωσης Εθνικής Στρατηγικής για την Έρευνα και Καινοτομία, προχώρησε στον *σχεδιασμό Εθνικού Οδικού Χάρτη Ερευνητικών Υποδομών*. Τον Δεκέμβριο του 2014, η ΓΓΕΚ μετά από διαβουλεύσεις με τους ενδιαφερόμενους φορείς εξέδωσε τον Εθνικό Οδικό Χάρτη των

Ερευνητικών Υποδομών, με 26 υποδομές. Για την αποδοχή του Οδικού Χάρτη από την Γενική Διεύθυνση Περιφερειών ακολουθήθηκε μία διαδικασία τριών σταδίων.

Το πρώτο περιλάμβανε τη συγκρότηση μιας Επιτροπής Υψηλού Κύρους, με στόχο την αξιολόγηση της εναρμόνισης των υποδομών του Οδικού Χάρτη με τις προτεραιότητες της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης. Η Επιτροπή κατάρτισε κατάλογο 20 ερευνητικών Υποδομών (Α' ομάδα) μετά από αξιολόγηση. Το δεύτερο στάδιο αφορούσε στην έκδοση της 1^{ης} Πρόσκλησης η οποία απευθυνόταν στους ερευνητικούς φορείς της χώρας, οι προτάσεις των οποίων είχαν αξιολογηθεί θετικά. Τέλος, το τρίτο στάδιο περιλάμβανε την ανακοίνωση της 2^{ης} ανοικτής Πρόσκλησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος με στόχο τη δημιουργία ερευνητικών υποδομών κύρια για τους τομείς Έξυπνης Εξειδίκευσης που είχαν μείνει ακάλυπτοι από τις προηγούμενες προτάσεις. Το τελικό αποτέλεσμα ήταν 19 από τις 20 υποδομές του της Α' Ομάδας να ενταχθούν στο ΕΠΑνΕΚ εντός του 2017 και 1 (INSPIRED) το 2018. Ακολούθησε η ένταξη των υποδομών του Β' Κύκλου το 2018 – 19, ενώ εκδόθηκε και μία ακόμη πρόκληση (2016) η οποία αφορούσε σε δράση για τη στρατηγική ανάπτυξη ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων. Συνολικά για την περίοδο έως το 2017 και για την Επενδυτική Προτεραιότητα 1a είχαν εκδοθεί 3 Προσκήσεις συνολικού προϋπολογισμού 124.860.000 €, με το ποσοστό των ενταγμένων πράξεων να ανέρχεται σε 85,06% του διατιθέμενου προϋπολογισμού στις Προσκήσεις. Για την Επενδυτική Προτεραιότητα 1b, είχαν εκδοθεί 5 Προσκήσεις, συνολικού προϋπολογισμού 430.000.000 €, με το ποσοστό των ενταγμένων πράξεων να ανέρχεται σε 0,72%, καθώς αυτές αφορούσαν μόνο σε μία πρόσκληση, και συγκεκριμένα στη Δράση Εθνικής Εμβέλειας «Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία - Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA NETS». Καταχωρημένες δαπάνες στο ΟΠΣ για την περίοδο 2014-2017, δεν υπάρχουν για καμία από τις δύο Επενδυτικές Προτεραιότητες.

Για το έτος 2018, στο πλαίσιο της **Επενδυτικής Προτεραιότητας 1a** πραγματοποιήθηκε η ένταξη 8 έργων συνολικής δημόσιας δαπάνης 15.537.285,15 € που αφορούσαν στη δράση «Ενίσχυση των Υποδομών Έρευνας και Καινοτομίας (Β' Κύκλος)». Οι καταχωρημένες δαπάνες στο ΟΠΣ ανέρχονται σε 8.179.911 € (ποσοστό 6,9% του συνόλου των εντάξεων), ενώ οι πληρωμές του ΕΛΚΕ ανήλθαν σε 33.301.297,58 € (28,3% του συνόλου των εντάξεων). Αναφορικά με την **Επενδυτική Προτεραιότητα 1b**, εντάχθηκαν 576 πράξεις συνολικής δημόσιας δαπάνης 308.542.591,00 € της δράσης «Ερευνώ-Δημιουργώ-Καινοτομώ», καθώς και 33 πράξεις συνολικής δημόσιας δαπάνης 11.390.541,63 € των δράσεων «Διμερούς Ε&Τ Συνεργασίας Ελλάδας Ισραήλ, Ελλάδας-Ρωσίας και Ελλάδας Γερμανίας». Οι καταχωρημένες δαπάνες στο ΟΠΣ ανέρχονται σε 8.314.671,52 € (2,7% του συνόλου των εντάξεων), ενώ οι πληρωμές του ΕΛΚΕ σε 77.329.309,40 € (23,83% του συνόλου των εντάξεων).

Για το έτος 2019 και για την **Επενδυτική Προτεραιότητα 1a**, δημοσιεύθηκε μια πρόσκληση η οποία αφορά στην «Υποστήριξη της Περιφερειακής Αριστείας», με προϋπολογισμό 45.000.000 € (ΔΔ). Εντός του έτους δεν έχει γίνει ένταξη έργων. Αν και δεν υπήρξαν καταχωρημένες δαπάνες στο ΟΠΣ, οι πληρωμές ΕΛΚΕ που πραγματοποιήθηκαν ανήλθαν σε 31.584.229,86 € (ΔΔ). Αναφορικά με την **Επενδυτική Προτεραιότητα 1b**, κατά το 2019, εκδόθηκαν πέντε (5) προσκήσεις και μια προδημοσίευση πρόσκλησης για τη δράση «Συνεργατικοί Σχηματισμοί Καινοτομίας / ΣΣΚ – 2^η Πρόσκληση προς Επιχειρήσεις». Αναλυτικότερα, δημοσιεύθηκε η πρόσκληση για το Β' κύκλο του ΕΔΚ, με τον προϋπολογισμό της εν λόγω δράσης (Α' και Β' Κύκλος) να ανέρχεται σε 542.535.722 € (ΔΔ). Επίσης, δημοσιεύθηκαν δύο προσκήσεις για τη Δράση Εθνικής Εμβέλειας «Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία - Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA NETS», συνολικού προϋπολογισμού 10.041.696,40 € (ΔΔ), η δεύτερη πρόσκληση για τη «Διμερή και Πολυμερή Ε&Τ Συνεργασία Ελλάδας – Ισραήλ», προϋπολογισμού 7.000.000 € (ΔΔ) και τέλος, η πρόσκληση για τη δράση «Συνεργατικοί Σχηματισμοί Καινοτομίας/ΣΣΚ», προϋπολογισμού 5.300.000 € (ΔΔ). Αναφορικά με τις εντάξεις, στο πλαίσιο της δράσης «Ερευνώ-Δημιουργώ-Καινοτομώ» (Β' Κύκλος),

εντάχθηκαν πράξεις συνολικής δημόσιας δαπάνης 5.134.212,81 €, για τις δράσεις της Διμερούς Ε&Τ Συνεργασίας εντάχθηκαν πράξεις συνολικής δημόσιας δαπάνης 8.508.980,07 € και για τις Ειδικές Δράσεις «Υδατοκαλλιέργειες» - «Βιομηχανικά Υλικά» και «Ανοιχτή καινοτομία στον Πολιτισμό», πράξεις συνολικής δημόσιας δαπάνης 15.044.859,49 €. Οι καταχωρημένες δαπάνες στο ΟΠΣ που πραγματοποιήθηκαν το 2019 ανέρχονται σε 11.797.790,96 €, ενώ οι πληρωμές του ΕΛΚΕ σε 19.402.670,9 €.

Για το έτος 2020 και για την **Επενδυτική Προτεραιότητα 1a**, εντάχθηκαν έργα συνολικού προϋπολογισμού 87.160.762,83 € στο πλαίσιο της πρόσκλησης που αφορά στην «Υποστήριξη της Περιφερειακής Αριστείας», με προϋπολογισμό 45.000.000 € (ΔΔ)². Αν και δεν υπήρξαν καταχωρημένες δαπάνες στο ΟΠΣ, οι πληρωμές ΕΛΚΕ που πραγματοποιήθηκαν ανέρχονται σε 36.259.597,04 €, εκ των οποίων το 87,14% αφορά έργα των δύο προσκλήσεων «Ενίσχυση των υποδομών έρευνας και καινοτομίας» (Α' και Β' κύκλος) και το 12,86% αφορά πληρωμές ΕΛΚΕ για έργα της πρόσκλησης «Στρατηγική Ανάπτυξη Ε.Φ. (ΚΡΗΠΙΣ)». Αναφορικά με την **Επενδυτική Προτεραιότητα 1b**, κατά το 2020, εκδόθηκαν τρεις (3) προσκλήσεις και μια προδημοσίευση πρόσκλησης για τη δράση «Στήριξη Νεοφυών Επιχειρήσεων Εθνικού Μητρώου "Elevate Greece" εν μέσω πανδημίας Covid-19». Αναλυτικότερα, δημοσιεύτηκε η δεύτερη πρόσκληση «Συνεργατικοί Σχηματισμοί Καινοτομίας / ΣΣΚ – 2^η Πρόσκληση: Επιχειρήσεις» με προϋπολογισμό 34.680.000 € (ΔΔ), η πρόσκληση για τη δράση «Κέντρα Ικανοτήτων» με προϋπολογισμό 30.000.000 € (ΔΔ), η δράση εθνικής εμβέλειας «CLEAN SKY 2 JU – Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία – Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών Φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA-NETS καθώς και άλλων δράσεων κοινού προγραμματισμού και υλοποίησης του Ενιαίου Χώρου Έρευνας – ΕΧΕ», και έγινε μία προδημοσίευση της πρόσκλησης για τη δράση «Στήριξη Νεοφυών Επιχειρήσεων Εθνικού Μητρώου "Elevate Greece" εν μέσω πανδημίας Covid-19». Αναφορικά με τις εντάξεις, στο πλαίσιο της δράσης «Ερευνώ-Δημιουργώ-Καινοτομώ» (Β' Κύκλος), εντάχθηκαν πράξεις συνολικής δημόσιας δαπάνης 218.907.384,16 €, στο πλαίσιο των Ειδικών Δράσεων «Υδατοκαλλιέργειες» - «Βιομηχανικά Υλικά» και «Ανοιχτή καινοτομία στον Πολιτισμό», εντάχθηκαν πράξεις συνολικής δημόσιας δαπάνης 18.502.124,18 €, στο πλαίσιο των δράσεων «Διμερείς Ε&Τ Συνεργασίες» εντάχθηκαν πράξεις συνολικής δημόσιας δαπάνης 1.102.672,11 €, στο πλαίσιο των δράσεων «Ευρωπαϊκά Δίκτυα ERA-NETS» εντάχθηκαν πράξεις συνολικής δημόσιας δαπάνης 7.083.411,41 €, και στο πλαίσιο της δράσης «Συνεργατικοί Σχηματισμοί Καινοτομίας / ΣΣΚ – 1^η Πρόσκληση: Φορέας Αρωγός» εντάχθηκαν πράξεις συνολικής δημόσιας δαπάνης 7.339.060,76 €. Οι καταχωρημένες δαπάνες στο ΟΠΣ που πραγματοποιήθηκαν το 2020 ανέρχονται σε 62.747.761,81 €, ενώ οι πληρωμές του ΕΛΚΕ σε 104.285.006,02 €.

1.3. Βασικές πολιτικές και δράσεις της στρατηγικής

Η υλοποίηση της Στρατηγικής της Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3), αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επίτευξη του στόχου αύξησης της Ακαθάριστης Δαπάνης για Έρευνα & Τεχνολογική Ανάπτυξη (ΑΔΕΤΑ). Στο πλαίσιο αυτό, η εφαρμογή της RIS3 βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και τη διασύνδεση της Έρευνας με την Επιχειρηματικότητα. Ειδικότερα, σημειώνονται τα παρακάτω:

- Σε σχέση με το ΕΣΠΑ 2007-2013, η χρηματοδότηση της ΕΤΑΚ από το ΕΣΠΑ/ΣΕΣ 2014-2020 είναι αυξημένη. Ο Θεματικός Στόχος 1 (Έρευνα και Καινοτομία) διαθέτει περίπου 1,25 δισ. € κοινοτικής συνδρομής, τα οποία με την εθνική συμμετοχή θα προσεγγίσουν τα 1,5 δισ. € περίπου, ποσό

² Προκειμένου να ενταχθεί όσο το δυνατόν μεγαλύτερος αριθμός επενδύσεων σε αυτή τη στρατηγικού χαρακτήρα δράση, για την ανάπτυξη της χώρας, πραγματοποιήθηκε αύξηση του αρχικού της προϋπολογισμού της Πρόσκλησης που ανερχόταν σε 45 εκ. € με περισσότερα από 40 εκ. ευρώ. Βλ. [ΕΠΑνΕΚ – ΕΣΠΑ 2014-2020 – Ενίσχυση της καινοτομίας στην περιφέρεια με 44 νέες ερευνητικές υποδομές \(antagonistikotita.gr\)](#), Πρόσβαση 21.05.21.

αυξημένο κατά 50% σε σχέση με τον προϋπολογισμό της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου που ανερχόταν σε 1 δισ. € δημοσίας δαπάνης.

- Προβλέπεται η ενίσχυση των ερευνητικών υποδομών και της πρόσβασης σε αυτές με πόρους που αγγίζουν τα 200 εκ. €, με στόχο την προώθηση της αριστείας και τη διασύνδεση με την επιχειρηματικότητα.
- Σημειώθηκε σημαντικό ενδιαφέρον από τις επιχειρήσεις ιδιαίτερα μέσω της προκήρυξης των δύο κύκλων της δράσης «ΕΡΕΥΝΩ-ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ-ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ» (δράση του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Επιχειρηματικότητα, Ανταγωνιστικότητα και Καινοτομία»/ΕΠΑνΕΚ του ΕΣΠΑ 2014-20), καθώς και για τις ειδικές δράσεις, και τις διμερείς Ε&Τ συνεργασίες κλπ. (βλ. αναλυτικότερα στο Κεφάλαιο 2 της Έκθεσης).

Επιπρόσθετα:

- Η Έρευνα ενισχύεται με πρόσθετους πόρους συνολικού ύψους 276 εκ. € περίπου για την περίοδο 2017-2020, η οποία προήλθε από την υπογραφή συμφωνίας χρηματοδότησης του Ελληνικού Δημοσίου με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (2016) και τη δημιουργία του Ελληνικού Ιδρύματος Έρευνας & Καινοτομίας (ΕΛΙΔΕΚ). Σύμφωνα με τον Επιχειρησιακό Προγραμματισμό 2021 (ΕΛΙΔΕΚ, 2021) οι πόροι του ΕΛΙΔΕΚ προέρχονται κατά 180 εκ. € από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), εκ των οποίων έχει ήδη εκταμιευθεί το σύνολο των 180 εκ. € ενώ τα τελευταία 56 εκ. € αναμένεται να εισρεύσουν στο ΕΛΙΔΕΚ εντός του 2021, και κατά 120 εκατ. € από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Το ΕΛΙΔΕΚ αποτελεί ένα νέο θεσμό μέσω του οποίου επιχειρείται μια μεταρρυθμιστική τομή στο πεδίο της Έρευνας και της Καινοτομίας στη χώρα. Σκοπός του ΕΛΙΔΕΚ είναι η προαγωγή της έρευνας και της καινοτομίας στη χώρα και ειδικότερα η αξιολόγηση και χρηματοδότηση της ελεύθερης έρευνας, δηλαδή της διενέργειας ερευνητικών δραστηριοτήτων χωρίς θεματικούς ή γεωγραφικούς περιορισμούς, με μοναδικό κριτήριο την επιστημονική ποιότητα και αριστεία. Για την εκπλήρωση των στόχων του, το ΕΛΙΔΕΚ χορηγεί υποτροφίες για τη διεξαγωγή διδακτορικών διατριβών και μεταδιδακτορικών μελετών, χρηματοδοτεί υψηλής ποιότητας ερευνητικά προγράμματα με επιστημονικούς υπεύθυνους Μεταδιδάκτορες, Ερευνητές και μέλη ΔΕΠ, χρηματοδοτεί την αγορά ερευνητικού εξοπλισμού, διευκολύνει την πρόσβαση Πανεπιστημίων, Τ.Ε.Ι. και ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων στη χρηματοδότηση καινοτόμων ερευνητικών προγραμμάτων, υποστηρίζει τη δημιουργία και λειτουργία νεοφυών επιχειρήσεων για την εκμετάλλευση ερευνητικών αποτελεσμάτων. Έως και το 2020 είχαν δημοσιευθεί προσκλήσεις συνολικού προϋπολογισμού 276 εκ. €.
- Υλοποιείται σειρά **εμβληματικών πρωτοβουλιών** που αποτελούν οριζόντιες δράσεις σε επιστημονικούς τομείς με ισχυρή κοινωνική διάσταση και δυναμική καινοτομίας όπως το Εθνικό Δίκτυο Έρευνας Γενετικών Νευροεκφυλιστικών Παθήσεων, το Εθνικό Δίκτυο Έρευνας Γενετικών Καρδιαγγειακών Παθήσεων και Πρόληψης του Νεανικού Αιφνίδιου Θανάτου, το Εθνικό Δίκτυο Αγροδιατροφής (για την ανάδειξη των ποιοτικών χαρακτηριστικών παραδοσιακών προϊόντων όπως Ελιά, Αμπέλι, Μέλισσα) και το Εθνικό Δίκτυο Κλιματικής Αλλαγής (για τη μελέτη και την έγκυρη ενημέρωση στην αντιμετώπιση ακραίων φυσικών φαινομένων), τις κβαντικές τεχνολογίες, καθώς και τις δράσεις για την Έρευνα στον Αγροδιατροφικό Τομέα της Κρήτης και την Αγροδιατροφή των νήσων της περιφέρειας Βορείου Αιγαίου. Για τις εμβληματικές πρωτοβουλίες προβλέπονται εθνικοί πόροι ύψους 25 εκ. €. Έως σήμερα έχουν εκδοθεί προσκλήσεις άνω των 20 εκ. €.
- Εξασφαλίσθηκαν **κονδύλια του εθνικού ΠΔΕ** ύψους 10 εκ. € (για τη δεκαετία 2018-2028) για τη συμμετοχή της Ελλάδας στην Ευρωμεσογειακή πρωτοβουλία PRIMA (Partnership for Research and Innovation in the Mediterranean Area) και τη χρηματοδότηση των ελληνικών φορέων που συμμετέχουν επιτυχώς στις προκηρύξεις του. Η Ελλάδα συμμετέχει στο πρόγραμμα μέσω της

ΓΓΕΤ, η οποία είναι και ο φορέας χρηματοδότησης για τα έργα που χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους είτε στο πλαίσιο διεθνών προσκλήσεων (τύπου ERANET) είτε στο πλαίσιο εθνικών προγραμμάτων. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης, ερευνητικούς φορείς, επιχειρήσεις του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, ανεξαρτήτως μεγέθους και λοιπούς φορείς που δραστηριοποιούνται στα ανωτέρω θέματα και θα περιλαμβάνει, κατά κύριο λόγο, την υλοποίηση έργων διεθνούς συνεργασίας. Επιπλέον, οι ελληνικοί φορείς θα διεκδικήσουν χρηματοδότηση και μέσω άλλων ανταγωνιστικών προκηρύξεων του προγράμματος PRIMA οι οποίες θα χρηματοδοτηθούν εξ ολοκλήρου από τον Ορίζοντα 2020.

- Το Ευρωπαϊκό **Πρόγραμμα Horizon 2020** διαθέτει αυξημένο προϋπολογισμό κατά 30% του σε σχέση με αυτόν του 7^{ου} Προγράμματος Πλαισίου για την ΕΤΑΚ (FP7), ενώ οι μέχρι τώρα επιδόσεις των δημόσιων ερευνητικών φορέων και των επιχειρήσεων στην επιτυχή διεκδίκηση ερευνητικών έργων από τις προσκλήσεις του Horizon 2020 είναι πολύ καλές.
- Το **Υπερταμείο Επιχειρηματικών Συμμετοχών (Equifund)**, που αποτελεί σύμπραξη μεταξύ ελληνικής κυβέρνησης, Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων και Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων με επενδυτικό κεφάλαιο 300 εκ. €, εκ των οποίων 200 εκ. € προέρχονται από το ΕΠΑνΕΚ, 60 εκ. € από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων και 40 εκ. € από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Ειδικότερα μέσω του υπο-ταμείου «Παράθυρο Καινοτομίας» (Innovation Window), επιδιώκεται η τόνωση της ρευστότητας των νέων καινοτόμων και spin off/out επιχειρήσεων και η μόχλευση ιδιωτικών επενδύσεων. Ειδικότερα, το Παράθυρο Καινοτομίας εντάσσεται στη γενικότερη πολιτική επιδίωξη η Καινοτομία που παράγεται από την Έρευνα να οδηγήσει στην ανάπτυξη της Οικονομίας της Γνώσης, δηλαδή στην παραγωγή πλούτου με βάση τη γνώση που προκύπτει από την ερευνητική δραστηριότητα. Με δεδομένο ότι στην Ελλάδα παράγεται πρωτότυπο και διεθνώς αναγνωρισμένο επιστημονικό και ερευνητικό έργο είναι κρίσιμης σημασίας η αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων που βρίσκονται σε υψηλό επίπεδο τεχνολογικής ετοιμότητας και η στήριξη των δομών που μπορούν να επιταχύνουν τη διαδικασία αυτή. Το Παράθυρο Καινοτομίας περιλαμβάνει το Ταμείο Μεταφοράς Τεχνολογίας (Technology Transfer Fund - TT Fund) και το Ταμείο Επιτάχυνσης (Accelerator Fund). Το TT Fund στοχεύει έργα ή/και εταιρείες (SMEs) προερχόμενες από ΑΕΙ, Ερευνητικά κέντρα ή άλλους οργανισμούς με σημαντική ερευνητική δραστηριότητα. Ο στόχος είναι η αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων που βρίσκονται σε σχετικό επίπεδο τεχνολογικής ετοιμότητας, η διαμόρφωση επιχειρηματικών σχεδίων και η εμπορική αξιοποίησή τους.
- Εγκρίθηκε η διενέργεια δημόσιου διεθνούς διαγωνισμού με τη διαδικασία του ανταγωνιστικού διαλόγου για την ανάθεση Σύμβασης Σύμπραξης Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα του έργου «**ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΕΝΤΡΟΥ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΜΕ Σ.Δ.Ι.Τ.**» σύμφωνα με της διατάξεις των ν. 4413/2016 (Α' 148) και 3389/2005 (Α' 232). Το κόστος του έργου έχει εκτιμηθεί σε 58,5 εκ. € και θα είναι η πρώτη «Πολιτεία Καινοτομίας» της χώρας³. Σκοπός του Έργου⁴ είναι η δημιουργία ενός Κέντρου Καινοτομίας στην Αθήνα, στο χώρο της παλιάς βιομηχανίας ΧΡΩΠΕΙ, στην οδό Πειραιώς, σε έκταση 18 στρεμμάτων⁵, στα πρότυπα που έχουν ήδη υιοθετηθεί επιτυχημένα σε πολλά διεθνή επιχειρηματικά κέντρα. Το Κέντρο Καινοτομίας θα καλλιεργεί την συνεργασία και θα διαχειρίζεται τη ροή των γνώσεων και της τεχνολογίας μεταξύ των πανεπιστημίων, ιδρυμάτων έρευνας και ανάπτυξης, εταιρειών και αγορών. Επίσης, θα διευκολύνει τη δημιουργία και την

³ Πηγή. Ypodomes.com – <https://ypodomes.com/se-dimopratisi-to-protoporiako-ergo-sdit-gia-to-kentro-kainotomias-stin-peiraios/>, Πρόσβαση 21.05.21.

⁴ Βλ. <http://www.gsrt.gr/>, Πρόσβαση 21.05.21.

⁵ Πηγή. iefimerida.gr – <https://www.iefimerida.gr/tehnologia/idrysi-kentroy-ypostirixis-kainotomias-ellada>, Πρόσβαση 21.05.21.

ανάπτυξη εταιρειών που βασίζονται στην καινοτομία μέσω διαδικασιών επώασης και επιτάχυνσης και θα παρέχει υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας μαζί με υψηλής ποιότητας φιλοξενία και υποδομές.

Από την άλλη η αύξηση της δαπάνης κατά 33,8% για ΕΤΑΚ των επιχειρήσεων στο δυσμενές οικονομικό περιβάλλον το 2017, ενδεχομένως οφείλεται στο γεγονός ότι οι επιχειρήσεις έχουν συνειδητοποιήσει ότι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους περνά μέσα από την αύξηση της ερευνητικής και καινοτομικής τους δραστηριότητας. Αναμένεται κατά συνέπεια, μέσω και της ιδιωτικής μόχλευσης που θα προέλθει επιπρόσθετα στους παραπάνω δημόσιους πόρους, αυξημένη χρηματοδότηση της ΕΤΑΚ από τις επιχειρήσεις. Τονίζεται ότι ο επιμέρους στόχος που έχει τεθεί για το 2020, για Ε&Α από τις επιχειρήσεις στο 0,38% του ΑΕΠ, έχει ήδη ξεπεραστεί με βάση την πιο πρόσφατη έκθεση του ΕΚΤ όπως ήδη αναφέρθηκε παραπάνω (ΕΚΤ, 2020).

Επίσης, η ανάσχεση της συρρίκνωσης του ΑΕΠ στη χώρα και η έναρξη μεγέθυνσής του από το 2017 δημιουργεί ζωτικό χώρο αύξησης των κονδυλίων Ε&Α, δημιουργίας νέων χρηματοδοτικών εργαλείων καθώς και ένα ιδιαίτερα θετικό και ενθαρρυντικό κλίμα για επενδύσεις έντασης Γνώσης.

Στις πρόσθετες παρεμβάσεις που δεν συνδέονται άμεσα αλλά επηρεάζουν την RIS3 θα πρέπει να αναφερθεί ότι:

- Διασφαλίσθηκε το μισθολογικό κόστος από τον τακτικό προϋπολογισμό, και η σταθερή ενίσχυση των προϋπολογισμών των Ερευνητικών Κέντρων (ΕΚ) και των ΑΕΙ, με την ταυτόχρονη δημιουργία 1.000 περίπου νέων θέσεων επιστημονικού προσωπικού στα ΑΕΙ, 100 θέσεων στα ΕΚ καθώς και 152 θέσεων Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού και Διοικητικών υψηλών προσόντων.
- Θεσπίσθηκαν νομοθετικές παρεμβάσεις (Ν.4386/2016) για την αναμόρφωση και βελτίωση του πλαισίου Έρευνας και την ενίσχυση του ερευνητικού δυναμικού καθώς και η χορήγηση φορολογικών κινήτρων για την τόνωση των δαπανών έρευνας από πλευράς επιχειρήσεων (Ν.4485/2017).

2. Επισκόπηση υλοποίησης της Στρατηγικής

2.1. Εισαγωγή

Στρατηγικός στόχος του ΕΠΑνΕΚ είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, της μετάβασης στην ποιοτική επιχειρηματικότητα με αιχμή την καινοτομία και την αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας. Ειδικότερα, σηματοδοτεί την κύρια στροφή στο νέο αναπτυξιακό υπόδειγμα, που αναδεικνύει σε κεντρικό ρόλο παραγωγικούς, ανταγωνιστικούς και εξωστρεφείς τομείς της οικονομίας. **Μέσω του ΕΠΑνΕΚ, υλοποιείται η εθνική στρατηγική της Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3)** με στόχο τη σύνδεση της έρευνας και της καινοτομίας με την επιχειρηματικότητα και την ενίσχυση των υφιστάμενων πλεονεκτημάτων της Ελλάδας και των περιφερειών της.

Η έξυπνη εξειδίκευση και η στρατηγική ψηφιακής ανάπτυξης αποτελούν βασικές παραμέτρους του ΕΠΑνΕΚ αφού θα πρέπει διαπνέουν το νέο αναπτυξιακό μοντέλο και αποσκοπούν στον εντοπισμό των μοναδικών χαρακτηριστικών της Ελλάδας, αναδεικνύοντας τα υφιστάμενα πλεονεκτήματά της. Το ΕΠΑνΕΚ κατά το σχεδιασμό του έχει λάβει υπόψη τις περιφερειακές προτεραιότητες όπως αναδείχθηκαν από τις περιφερειακές στρατηγικές για την έξυπνη εξειδίκευση. Οι στρατηγικές αυτές επηρέασαν σημαντικά τις προτεραιότητες της αντίστοιχης εθνικής RIS3. Μέσα από τη μεθοδολογική ανάλυση αποδεικνύεται ότι οι στρατηγικές αυτές συγκλίνουν θεματικά σε εξαιρετικά μεγάλο βαθμό.

Για το ΕΠΑνΕΚ, ο **Θεματικός Στόχος 1 «Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας»** και οι **Επενδυτικές Προτεραιότητες 1a και 1b** είναι αυτές που **συνδέονται άμεσα με την εφαρμογή της Στρατηγικής RIS3**, οπότε και είναι αυτές που θα παρακολουθούνται για την αξιολόγηση της υλοποίησης της εν λόγω Στρατηγικής. Οι Επενδυτικές Προτεραιότητες αφορούν στους Άξονες Προτεραιότητας ΑΠ1, ΑΠ1Σ, ΑΠ3 και ΑΠ3Σ του ΕΠΑνΕΚ και περιλαμβάνουν τους Ειδικούς Στόχους 1.1. και 3.1.

Πίνακας 2.1 Επενδυτικές Προτεραιότητες 1a και 1b.

Επενδυτικές Προτεραιότητες	Άξονας Προτεραιότητας ΕΠΑΝΕΚ	Ειδικός Στόχος
1a «Ενίσχυση υποδομών έρευνας και καινοτομίας και ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και προώθηση κέντρων ικανότητας, ιδίως των κέντρων ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος»	ΑΠ1 «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες» ΑΠ1Σ «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες (Στερεά Ελλάδα, Νότιο Αιγαίο)»	3.1 «Αναβάθμιση ή/και ανάπτυξη υποδομών έρευνας και καινοτομίας για την ανάπτυξη της καινοτομικής ικανότητας της χώρας για τη στήριξη της επιχειρηματικότητας»
1b «Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην έρευνα και καινοτομία, ανάπτυξη δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ιδίως μέσω της προαγωγής επενδύσεων στην ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών, στη μεταφορά τεχνολογίας, στην κοινωνική καινοτομία, στην οικολογική καινοτομία, στις εφαρμογές παροχής δημόσιων υπηρεσιών, στην ενθάρρυνση της ζήτησης, στη δικτύωση, στα συμπλέγματα φορέων και στην ανοιχτή καινοτομία μέσω ευφυούς εξειδίκευσης, καθώς και στήριξη της τεχνολογικής και εφαρμοσμένης έρευνας, δοκιμαστικών δράσεων, ενεργειών έγκαιρης επικύρωσης προϊόντων, προηγμένων ικανοτήτων παραγωγής και πρώτης παραγωγής, ειδικά σε βασικές τεχνολογίες, και διάδοση των τεχνολογιών γενικής εφαρμογής»	ΑΠ3 «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες» ΑΠ3Σ «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες (Στερεά Ελλάδα, Νότιο Αιγαίο)»	1.1 «Αύξηση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και συνεργασιών για την ανάπτυξη καινοτόμου επιχειρηματικότητας σύμφωνα με την εθνική στρατηγική έρευνας και καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση»

Σκοπός της ανάλυσης των στοιχείων που παρατίθενται στη συνέχεια είναι η παρακολούθηση της τήρησης των βασικών επιλογών, προτεραιοτήτων και κατευθύνσεων της Στρατηγικής RIS3 και η παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης των δράσεων της εθνικής και των περιφερειακών στρατηγικών RIS3.

Οι δράσεις που περιλαμβάνονται λοιπόν στις ανωτέρω Επενδυτικές Προτεραιότητες και κατ' επέκταση στους αντίστοιχους Άξονες Προτεραιότητας, είναι αυτές που θα μελετηθούν ώστε να γίνει μια προσέγγιση αναφορικά με τη συνάφεια και συνέπειά τους ως προς τους στόχους της Στρατηγικής RIS3 και τους τομείς προτεραιότητάς της.

2.2. Ανάλυση δράσεων ΕΠΑνΕΚ

2.2.1. Δράσεις ΕΠΑνΕΚ στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1α

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 1α «Ενίσχυση υποδομών έρευνας και καινοτομίας και ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και προώθηση κέντρων ικανότητας, ιδίως των κέντρων ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος» υποστηρίζει τη στρατηγική της Έξυπνης Εξειδίκευσης, για το λόγο αυτό εξετάζεται η πρόοδος υλοποίησης των έργων εκείνων που εντάσσονται στον Άξονα Προτεραιότητας 3 «Ανάπτυξη μηχανισμών στήριξης της επιχειρηματικότητας» και στον Άξονα Προτεραιότητας 3Σ «Ανάπτυξη μηχανισμών στήριξης της επιχειρηματικότητας (Στερεά Ελλάδα-Νότιο Αιγαίο)» του ΕΠΑνΕΚ, καθώς αποτελεί τους Άξονες εκείνους που περιλαμβάνουν τη συγκεκριμένη Επενδυτική Προτεραιότητα. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 3.1 «Αναβάθμιση ή/και ανάπτυξη υποδομών έρευνας και καινοτομίας για την ανάπτυξη της καινοτομικής ικανότητας της χώρας για τη στήριξη της επιχειρηματικότητας» προβλέπεται η ενίσχυση υφιστάμενων ή νέων ερευνητικών υποδομών εθνικής σημασίας, που απαιτούνται για υποστήριξη της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης και του Ευρωπαϊκού Χάρτη Ερευνητικών Υποδομών (ESFRI), δημιουργώντας ελκυστικό περιβάλλον για την έρευνα, για την προώθηση της καινοτομίας και για τη δημιουργία οικοσυστήματος καινοτομίας στην Ελλάδα. Εκτιμώμενα αποτελέσματα του συγκεκριμένου Ειδικού Στόχου, είναι τα εξής:

- Βελτίωση της καινοτομικής ικανότητας της χώρας και σύνδεση αυτής με την αγορά, για τη δημιουργία οικοσυστήματος καινοτομίας.
- Συμβολή της χώρας στον Ενιαίο Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας.
- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων και αύξηση παραγωγής καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών.
- Δημιουργία ελκυστικού ερευνητικού περιβάλλοντος το οποίο θα προσελκύσει ιδιωτικές επενδύσεις, συνεργασίες και συμπράξεις σε θέματα έρευνας και καινοτομίας.

Σε συνέχεια των ανωτέρω και στο πλαίσιο της παρούσας έκθεσης, εξετάζεται η πορεία υλοποίησης των προαναφερθέντων Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑνΕΚ έως και τις 31.12.2020.

Έως το τέλος του 2020, έχουν εκδοθεί **4 Προσκήσεις**, οι δύο εκ των οποίων αφορούσαν στην ενίσχυση υποδομών έρευνας και τεχνολογίας (δύο κύκλοι), η τρίτη αφορούσε στην ενίσχυση έργων υψηλής ερευνητικής και επιστημονικής στάθμης και στην αξιοποίηση των αποτελεσμάτων που θα προέλθουν από αυτά, ενώ η τέταρτη αφορά στην ενίσχυση της καινοτομικής ικανότητας των παραμεθόριων και νησιωτικών περιφερειών και των περιφερειών με χαμηλές επιδόσεις στην έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη. Παρακάτω, παρατίθενται συνοπτικά στοιχεία των εν λόγω Προσκήσεων.

Πρόσκληση: «Ενίσχυση των υποδομών έρευνας και καινοτομίας» (Α' κύκλος)

Στις 29.07.2016 δημοσιεύθηκε η πρόσκληση (αρ. πρωτ. 4047/1137/A2) «Ενίσχυση των υποδομών έρευνας και καινοτομίας»⁶. Ο προϋπολογισμός της πρόσκλησης ανέρχονταν σε 73.000.000 € (ΔΔ) και η καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων ήταν η 21.10.2016.

Η Πρόσκληση αφορούσε στην υποβολή εκ μέρους συγκεκριμένων ερευνητικών φορέων της χώρας (οι προτάσεις των οποίων έχουν περιληφθεί στον κατάλογο υποδομών έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας, ο οποίος εγκρίθηκε μετά από αξιολόγηση ως προς τη συνάφεια με την Εθνικής Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης των υποδομών Εθνικού δικού Χάρτη Ερευνητικών Υποδομών), επικαιροποιημένων αναλυτικών προτάσεων για την προπαρασκευαστική φάση ανάπτυξη της υποδομής η οποία θα περιλαμβάνει την εκτέλεση ερευνητικού έργου, βασικής ή εφαρμοσμένης έρευνας, δραστηριότητες δικτύωσης και ενίσχυσης της πρόσβασης. Στόχος της δράσης είναι η αύξηση της καινοτομικής ικανότητας της χώρας μέσα από την ενίσχυση σημαντικών υποδομών ΕΤΑΚ, τη διασύνδεσή τους με τον ιδιωτικό τομέα, την εξυπηρέτηση κοινωνικών προκλήσεων, καθώς και τη δικτύωσή τους με αντίστοιχες υποδομές στον Ευρωπαϊκό και Διεθνή χώρο.

Πρόσκληση: «Ενίσχυση των υποδομών έρευνας και καινοτομίας» (Β' κύκλος)

Η Πρόσκληση αποτελεί το Β' κύκλο της πρόσκλησης «Ενίσχυση των υποδομών έρευνας και καινοτομίας»⁷ και εκδόθηκε στις 22.12.2017 (αρ. πρωτ. 7064/1968/A2). Ο προϋπολογισμός της Πρόσκλησης ανέρχεται σε 20.000.000 € (ΔΔ) και η καταληκτική ημερομηνία ήταν η 30.03.2018.

Πρόσκληση: «Δράση στρατηγικής ανάπτυξης ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων»

Στις 29.07.2016 δημοσιεύθηκε η πρόσκληση (αρ. πρωτ. 4045/1136/A2) «Δράση στρατηγικής ανάπτυξης ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων»⁸. Ο προϋπολογισμός της πρόσκλησης ανέρχονταν 31.860.000 € (ΔΔ) και η καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων ήταν η 23.09.2016.

Η Πρόσκληση απευθυνόταν σε ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ, εποπτευόμενα από τη ΓΓΕΚ Ερευνητικών Κέντρων / Ινστιτούτων και Τεχνολογικών Φορέων για την υποβολή προτάσεων σχετικών με τους στόχους της Δράσης στρατηγικής ανάπτυξης ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων. Βασική επιδίωξη της Δράσης είναι η ενίσχυση της έρευνας και η εν δυνάμει αξιοποίηση των αποτελεσμάτων που θα προέλθουν από αυτήν, με την υλοποίηση έργων υψηλής ερευνητικής και επιστημονικής στάθμης, τα οποία αποτελούν χρήσιμο εργαλείο στη χάραξη της στρατηγικής ανάπτυξης των εποπτευόμενων από τη ΓΓΕΚ Ερευνητικών και Τεχνολογικών Φορέων προς την κατεύθυνση που θέτει η RIS3 2014-2020.

Πρόσκληση: «Υποστήριξη της Περιφερειακής Αριστείας»

⁶ Βλ. http://epan2.antagonistikotita.gr/uploads/20160823_%CE%9F%CE%95_Prosklshsh_039_Enisxush_Ypodomwn.pdf, Πρόσβαση 21.05.21.

⁷

Βλ.

http://epan2.antagonistikotita.gr/uploads/20171222_088_PROSKLISI_%CE%92%20KYKLOS_EREYNITIKES_YPODOMES.pdf, Πρόσβαση 21.05.21.

⁸ Βλ. http://epan2.antagonistikotita.gr/uploads/20160916_031_tropopoihsh_ereynhtikoi_foreis.pdf, Πρόσβαση 21.05.21.

Στις 16.04.2019 δημοσιεύθηκε η πρόσκληση (αρ. πρωτ. 2560/411/A2) «Υποστήριξη της Περιφερειακής Αριστείας»⁹. Ο προϋπολογισμός της πρόσκλησης ανέρχονταν 45.000.000 € (ΔΔ)¹⁰ και η καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων ήταν η 22.07.2019.

Η παρούσα πρόσκληση απευθυνόταν σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα μεμονωμένα ή σε δίκτυα, εφόσον είναι εγκατεστημένα (διαθέτουν έδρα ή Παράρτημα) στις επιλέξιμες περιφέρειες και Δημόσιους Ερευνητικούς Φορείς του άρθρου 13Α, περίπτωση Α, Β και Γ του Ν. 4310/2014 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μεμονωμένα ή σε δίκτυα, εφόσον είναι εγκατεστημένοι (διαθέτουν έδρα ή Παράρτημα). Αντικείμενο της δράσης είναι η ενίσχυση ερευνητικών υποδομών σε παραμεθόριες και νησιωτικές περιφέρειες της χώρας, καθώς και σε περιφέρειες με χαμηλές επιδόσεις στην έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη. Στόχος είναι η ενίσχυση της καινοτομικής ικανότητας των εν λόγω περιφερειών στο πλαίσιο των προτεραιοτήτων της Στρατηγικής της Έξυπνης Εξειδίκευσης της κάθε Περιφέρειας-στόχου και η προώθηση της αριστείας μέσω της υποστήριξης της εγκαθίδρυσης ή και ανάπτυξης σύγχρονων ερευνητικών υποδομών που συμβάλλουν στην διαμόρφωση ελκυστικού περιβάλλοντος για την έρευνα στην περιφέρεια, μέσω της ανοιχτής πρόσβασης των χρηστών σε αυτές, καθώς και της δικτύωσης και της συνεργασίας τους με αντίστοιχες υποδομές στον ελληνικό, Ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο.

Σημειώνεται δε, ότι στο πλαίσιο των προσκλήσεων για την «Ενίσχυση των υποδομών έρευνας και καινοτομίας» και της «Δράσης στρατηγικής ανάπτυξης ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων», **δε γίνονταν αναφορά στους τομείς Προτεραιότητας της RIS3**, συνεπώς θεωρείται ότι οι εν δυνάμει δράσεις συμβάλλουν στις οριζόντιες συνιστώσες της RIS3 και κυρίως στη δημιουργία υποδομών έρευνας και καινοτομίας, που συνεισφέρουν με τη σειρά τους στη διευκόλυνση για την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών, στην παραγωγή νέας γνώσης, στη διασύνδεση της επιστήμης με την κοινωνία και στη διεθνή συνεργασία.

Οι ανωτέρω προκηρυχθείσες δράσεις εντάσσονται στη **Στρατηγική Επιλογή 1** «Επένδυση στη δημιουργία και διάχυση τη Νέας Γνώσης» της RIS3, στον **Άξονα Παρέμβασης** «α. Ανάπτυξη δυναμικού (capacity building)» και, στην **κατηγορία παρέμβασης** «Ανάπτυξη δυναμικού ΕΤΑΚ στους τομείς εξειδίκευσης» (1.α.1 Ενίσχυση ερευνητικών υποδομών σύμφωνα με τον Εθνικό Οδικό Χάρτη Ερευνητικών Υποδομών» καθώς επίσης και στον **Άξονα Παρέμβασης** «β. Ενίσχυση δραστηριοτήτων ΕΤΑΚ» και στην **κατηγορία παρέμβασης** «1.β Ενίσχυση δραστηριοτήτων ΕΤΑΚ» (1.β.8 Στρατηγικά σχέδια ερευνητικών φορέων (ΚΡΗΠΙΣ ΕΚ), 1.β.9 «Ολοκληρωμένες Στρατηγικές Έρευνας ΑΕΙ (ΚΡΗΠΙΣ ΑΕΙ)»).

Αναφορικά με την πρόσκληση για την «Υποστήριξη της Περιφερειακής Αριστείας», το αντικείμενο των δυνητικά ενισχυόμενων ερευνητικών υποδομών θα πρέπει να εμπίπτει σε τομείς προτεραιότητας των Περιφερειακών RIS3, οι οποίοι συγκεντρώνονται στη συνέχεια (Πίνακας 2.2)

Πίνακας 2.2 Τομείς προτεραιότητας Περιφερειακών RIS3 όπου εμπίπτει το αντικείμενο των δυνητικά ενισχυόμενων ερευνητικών υποδομών της δράσης «Υποστήριξη της Περιφερειακής Αριστείας».

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	<ul style="list-style-type: none"> Αγροδιατροφή με έμφαση στην οινοποιία και τα προϊόντα ζωικής παραγωγής Τουρισμός – Πολιτισμός Λατομικά Ορυκτά (Βιομηχανικά ορυκτά, Μάρμαρο & Αδρανή Υλικά) Χημικά, Πολυμερή (Πλαστικά-Ελαστικά) και Καινοτόμα Υλικά Υγεία, Φάρμακα και Χημικά προϊόντα Περιβάλλον – Ενέργεια και Υβριδικές Τεχνολογίες

⁹ Βλ. [ΕΠΑνΕΚ – ΕΣΠΑ 2014-2020 – Υποστήριξη της Περιφερειακής Αριστείας \(antagonistikotita.gr\)](#), Πρόσβαση 21.05.21.

¹⁰ Προκειμένου να ενταχθεί όσο το δυνατόν μεγαλύτερος αριθμός επενδύσεων σε αυτή τη στρατηγικού χαρακτήρα δράση, για την ανάπτυξη της χώρας, πραγματοποιήθηκε αύξηση του αρχικού της προϋπολογισμού της Πρόσκλησης με περισσότερα από 40 εκατ. ευρώ. Βλ. [ΕΠΑνΕΚ – ΕΣΠΑ 2014-2020 – Ενίσχυση της καινοτομίας στην περιφέρεια με 44 νέες ερευνητικές υποδομές \(antagonistikotita.gr\)](#), Πρόσβαση 21.05.21.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ
	<ul style="list-style-type: none"> Ηλεκτρονικός/Ηλεκτρολογικός εξοπλισμός
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> Αγροδιατροφή (Μεταποίηση – τυποποίηση χαρακτηριστικών αγροτικών προϊόντων της Περιφέρειας π.χ. κρόκος, μήλα, ροδάκινα, όσπρια, οίνος & άμπελος) Ενέργεια & Περιβάλλον (Ενέργεια/ΑΠΕ-Τηλεθερμάνσεις - Μεταλλικές κατασκευές -Ολοκληρωμένη Διαχείριση Απορριμμάτων) Εκτροφή γουνοφόρων ζώων - δερμάτινα προϊόντα Τουρισμός (ορεινές περιοχές, περιπατητικός τουρισμός)
ΗΠΕΙΡΟΣ	<ul style="list-style-type: none"> Αγροδιατροφή Βιομηχανία της εμπειρίας Υγεία /Βιοτεχνολογία ΤΠΕ
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	<ul style="list-style-type: none"> Αγροδιατροφή: Γεωργική παραγωγή, Κτηνοτροφία, Μεταποίηση για προϊόντα που παράγει η Περιφέρεια (προϊόντα εξαγωγικού προσανατολισμού, προϊόντα που καλύπτουν τις επισιτιστικές ανάγκες της χώρας, τοπικά προϊόντα) Υδατοκαλλιέργεια Βιομηχανία της εμπειρίας, Πολιτισμός & Τουρισμός (με έμφαση στον ιαματικό τουρισμό) Αλυσίδα αξίας μετάλλου Καθαρές / Πράσινες τεχνολογίες ως οριζόντια προτεραιότητα με εφαρμογές στους παραπάνω τομείς ΤΠΕ ως οριζόντια προτεραιότητα με εφαρμογές στους παραπάνω τομείς
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	<ul style="list-style-type: none"> Αγροδιατροφή: Γεωργική παραγωγή με έμφαση σε ελιά και ελαιόλαδο, οινοποιία, εσπεριδοειδή, κηπευτικά, θερμοκηπιακές καλλιέργειες και κτηνοτροφικά προϊόντα Μηχανολογικός εξοπλισμός Τουρισμός – Πολιτισμός & Δημιουργική Βιομηχανία Μεταποιητική Βιομηχανία ΤΠΕ και Logistics ως οριζόντιοι Υποστηρικτικοί Τομείς
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	<ul style="list-style-type: none"> Αγροδιατροφή βελτίωση και εξέλιξη των μοναδικών τοπικών, παραδοσιακών προϊόντων διατροφής Τουρισμός – Φύση – Πολιτισμός: Διαχείριση θαλάσσιων πόρων και μελέτη των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της αλληλεπίδρασης ανθρώπου και φύσης στον παράκτιο και υπεράκτιο χώρο Παραγωγή, διαχείριση και συστημική οργάνωση πολιτισμικών υπηρεσιών και προϊόντων, περιλαμβανομένου του Ψηφιακού Πολιτισμού και της Διαπολιτισμικής Επικοινωνίας Νησιά ίσων ευκαιριών: Έξυπνες μεταφορές στο χώρο της Ναυτιλίας και του Εμπορίου ΤΠΕ ως οριζόντια προτεραιότητα με εφαρμογές στους παραπάνω τομείς
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	<ul style="list-style-type: none"> Τουρισμός εμπειρίας, Πολιτιστική κληρονομιά Αγροδιατροφή, μελισσοκομία Αλιεία και Υδατοκαλλιέργειες, αειφόρος διαχείριση Περιβάλλον, Πράσινες τεχνολογίες, εξοικονόμηση και παραγωγή ενέργειας ΤΠΕ ως οριζόντιος υποστηρικτικός τομέας
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> Αγροδιατροφή Γαλακτοκομικά, με έμφαση στη φέτα, Κτηνοτροφία (Κρέας, αλλαντικά), Ελαιοκομία, Μελισσοκομία, Προϊόντα αμπέλου/ οίνος, Τοπικά προϊόντα Αλιεία – Υδατοκαλλιέργειες-Ιχθυοκαλλιέργειες (Θαλάσσια οικονομία). Τουρισμός: Θαλάσσιος – Πολιτιστικός – Θρησκευτικός – Οικολογικός -Περιγηγικός (Πολιτιστική Και Δημιουργική Οικονομία) Τεχνολογίες στο χώρο της Υγείας/ Βιοϊατρική/ Βιοπληροφορική

Η εξέλιξη της υλοποίησης των δράσεων της εν λόγω Επενδυτικής Προτεραιότητας, παρουσιάζονται παρακάτω σε δύο σκέλη όπου στο πρώτο παρουσιάζουμε την εξέλιξη της πορείας υλοποίησης των δράσεων για το έτος 2020 (01.01.2020 – 31.12.2020) και στο δεύτερο σκέλος παρουσιάζουμε την εξέλιξη της πορείας υλοποίησης των δράσεων μέχρι και τις 31.12.2020.

Α' Σκέλος (01.01.2020 – 31.12.2020)

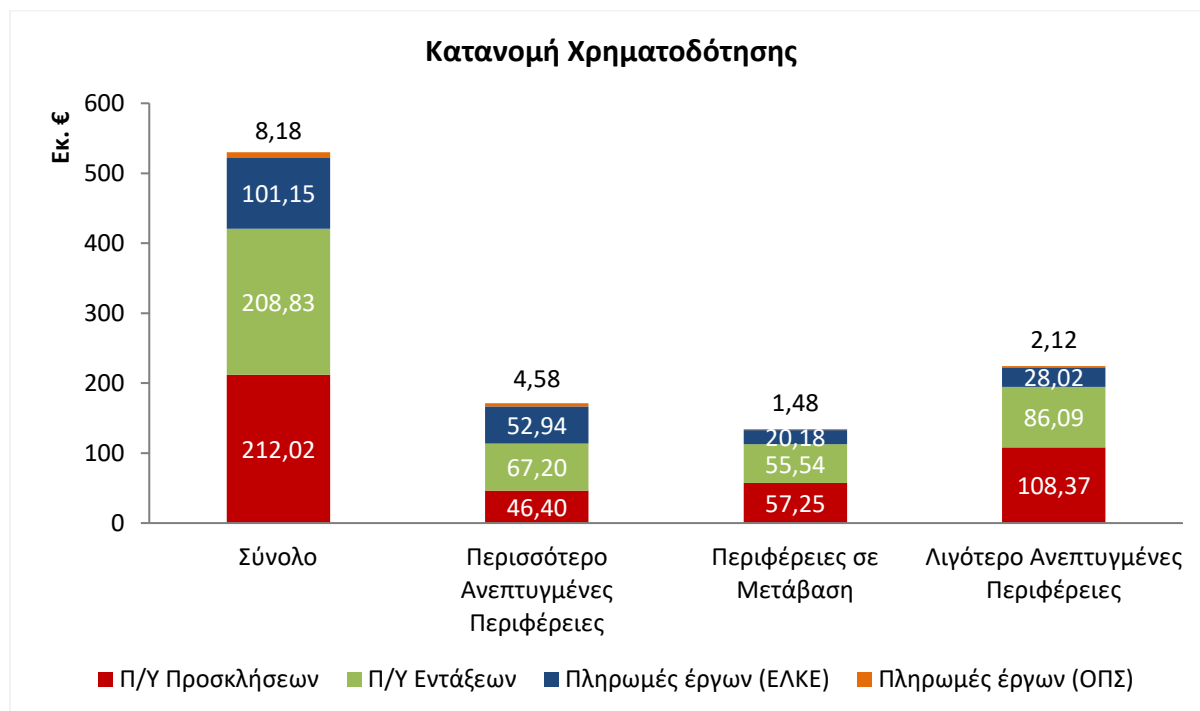
Την περίοδο **01.01.2020-31.12.2020** και για το σύνολο της επενδυτικής προτεραιότητας πραγματοποιήθηκαν πληρωμές ΕΛΚΕ ύψους **36.259.597,04 €**, εκ των οποίων το 87,14% αφορά έργα των δύο προσκλήσεων «Ενίσχυση των υποδομών έρευνας και καινοτομίας» (Α' και Β' κύκλος) και το 12,86% αφορά πληρωμές ΕΛΚΕ για έργα της πρόσκλησης «Στρατηγική Ανάπτυξη Ε.Φ. (ΚΡΗΠΙΣ)». Τέλος κατά το

έτος 2020 εντάχθηκαν 44 έργα¹¹ της πρόσκλησης «Υποστήριξη της Περιφερειακής Αριστείας» με προϋπολογισμό ύψους **87.160.762,83 €**, με το συνολικό αριθμό των δικαιούχων να ανέρχεται σε 58.

Β' Σκέλος (έως και 31.12.2020)

Για την περίοδο **έως και 31.12.2020** από την επεξεργασία των στοιχείων (Βλ. Διάγραμμα 2.1) προκύπτει ότι,

- Ο προϋπολογισμός των τεσσάρων προσκλήσεων που εκδόθηκαν¹² ανέρχονταν σε **212.020.762,83 €** από το οποίο το 21,89% κατανέμεται στις ΠΑΠ, το 27,00% στις ΠΜ και το 51,11% στις ΛΑΠ.
- Ο προϋπολογισμός των ενταγμένων έργων ανέρχεται σε **208.832.180,79 €**, ήτοι το 98,50% του προϋπολογισμού των προσκλήσεων, από το οποίο το 32,18% κατανέμεται στις ΠΑΠ, το 26,60% στις ΠΜ και το 41,22% στις ΛΑΠ.
- Οι συνολικές πληρωμές ΕΛΚΕ ανέρχονται σε **101.145.124,48 €**, ήτοι το 48,43% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων, το οποίο κατανέμεται κατά 52,35% στις ΠΑΠ, 19,95% στις ΠΜ και 27,70% στις ΛΑΠ.
- Οι συνολικές πληρωμές ΟΠΣ ανέρχονται σε **8.179.911,00 €**, ήτοι το 3,92% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων, το οποίο κατανέμεται κατά 55,97% στις ΠΑΠ, 18,10% στις ΠΜ και 25,93% στις ΛΑΠ.

Διάγραμμα 2.1 Οικονομικά μεγέθη προσκλήσεων, εντάξεων και πληρωμών (ΕΛΚΕ και ΟΠΣ) για τις Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες, τις Περιφέρειες σε Μετάβαση, τις Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες και συνολικά.

Πηγή: ΓΤΕΚ, ΕΥΔ – ΕΠΑνΕΚ (antagonistikotita.gr) και ίδια επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

Ο ακόλουθος πίνακας (Πίνακας 2.3) περιλαμβάνει συνοπτικά τα στοιχεία που προαναφέρθηκαν.

¹¹ Βλ. ΕΠΑνΕΚ – ΕΣΠΑ 2014-2020 – Ενίσχυση της καινοτομίας στην περιφέρεια με 44 νέες ερευνητικές υποδομές (antagonistikotita.gr), Πρόσβαση 21.05.21.

¹² Συμπεριλαμβανομένης της αύξησης του π/υ της Αρχικής Πρόσκλησης «Υποστήριξη της Περιφερειακής Αριστείας».

Πίνακας 2.3 Στοιχεία εντάξεων και πληρωμών δράσεων που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο προσκλήσεων στην Επενδυτική Προτεραιότητα 1a.

Επενδυτική Προτεραιότητα 1a	Σύνολο	Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	Περιφέρειες σε Μετάβαση	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	% ΠΑΠ / Σύνολο	% ΠΜ / Σύνολο	% ΛΑΠ / Σύνολο
Π/Υ Πρόκλησης Ενίσχυση Υποδομών Ε&Τ (Α' και Β' Κύκλος)	93.000.000,00 €	26.900.000,00 €	19.459.630,00 €	46.640.370,00 €	28,92%	20,92%	50,15%
Π/Υ Πρόκλησης Στρατηγική Ανάπτυξη Ε.Φ. (ΚΡΗΠΙΣ)	31.860.000,00 €	16.680.000,00 €	5.760.000,00 €	9.420.000,00 €	52,35%	18,08%	29,57%
Π/Υ Πρόκλησης Ενίσχυση Περιφερειακής Αριστείας	87.160.762,83 €	2.822.612,67 €	32.032.902,26 €	52.305.247,90 €	3,24%	36,75%	60,01%
Π/Υ Προσκλήσεων	212.020.762,83 €	46.402.612,67 €	57.252.532,26 €	108.365.617,90 €	21,89%	27,00%	51,11%
Π/Υ Εντάξεων	208.832.180,79 €	67.204.087,41 €	55.540.778,61 €	86.087.314,77 €	32,18%	26,60%	41,22%
Πληρωμές έργων (ΕΛΚΕ)	101.145.124,48 €	52.944.807,36 €	20.180.327,44 €	28.019.989,68 €	52,35%	19,95%	27,70%
Πληρωμές έργων (ΟΠΣ)	8.179.911,00 €	4.578.270,63 €	1.480.367,22 €	2.121.273,15 €	55,97%	18,10%	25,93%
Αριθμ. ενταγμένων πράξεων ¹	102	54	46	60	52,43%	44,66%	58,25%
Αριθμ. δικαιούχων	376	110	115	151	29,26%	30,59%	40,16%

¹ Το σύνολο των ενταγμένων πράξεων διαφέρει από το άθροισμα των υποσυνόλων των ενταγμένων πράξεων ανά Κατηγορία Περιφέρειας δεδομένου ότι τα έργα και οι δικαιούχοι των έργων εκτείνονται σε περισσότερες της μίας Περιφέρειας. Πηγή: ΓΓΕΚ, και ιδία επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

2.2.2. Δράσεις ΕΠΑνΕΚ στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1b

Η Επενδυτική Προτεραιότητα **1b** «Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην έρευνα και καινοτομία, ανάπτυξη δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ιδίως μέσω της προαγωγής επενδύσεων στην ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών, στη μεταφορά τεχνολογίας, στην κοινωνική καινοτομία, στην οικολογική καινοτομία, στις εφαρμογές παροχής δημόσιων υπηρεσιών, στην ενθάρρυνση της ζήτησης, στη δικτύωση, στα συμπλέγματα φορέων και στην ανοιχτή καινοτομία μέσω ευφυούς εξειδίκευσης, καθώς και στήριξη της τεχνολογικής και εφαρμοσμένης έρευνας, δοκιμαστικών δράσεων, ενεργειών έγκαιρης επικύρωσης προϊόντων, προηγμένων ικανοτήτων παραγωγής και πρώτης παραγωγής, ειδικά σε βασικές τεχνολογίες, και διάδοση των τεχνολογιών γενικής εφαρμογής» **υποστηρίζει την εθνική στρατηγική της Έξυπνης Εξειδίκευσης**, για το λόγο αυτό εξετάζεται η πρόοδος υλοποίησης των έργων εκείνων που εντάσσονται στον Άξονα Προτεραιότητας 1 «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες» και στον Άξονα Προτεραιότητας 1Σ «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες (Στερεά Ελλάδα, Νότιο Αιγαίο)» του ΕΠΑνΕΚ, καθώς αποτελεί τους Άξονες εκείνους που περιλαμβάνουν τη συγκεκριμένη Επενδυτική Προτεραιότητα.

Ο Ειδικός Στόχος 1.1 «Αύξηση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και συνεργασιών για την ανάπτυξη καινοτόμου επιχειρηματικότητας σύμφωνα με την εθνική στρατηγική έρευνας και καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση» εξυπηρετεί την εθνική πολιτική του τομέα Έρευνας και Καινοτομίας για το 2020 και επικεντρώνεται στην αξιοποίηση έρευνας, τεχνολογίας και καινοτομίας από τις επιχειρήσεις ώστε να αποτελέσουν το βασικό πυλώνα για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και την αναβάθμιση της

επιχειρηματικότητας και της παραγωγικότητας μέσω της παραγωγής, διάδοσης και ενσωμάτωσης της νέας γνώσης και της καινοτομίας στα υπάρχοντα αλλά και σε νέα προϊόντα, υπηρεσίες παραγωγικά συστήματα και αλυσίδες αξίας. Εκτιμώμενα αποτελέσματα του συγκεκριμένου Ειδικού Στόχου, είναι τα εξής:

- Η στροφή στην οικονομική ανάπτυξη βασισμένη στη γνώση και τη βιώσιμη εξειδίκευση.
- Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων μέσω της παραγωγής, διάδοσης και ενσωμάτωσης της νέας γνώσης και της καινοτομίας και της σύνδεσης της ακαδημαϊκής έρευνας με την οικονομία.
- Η ανάπτυξη της αριστείας στην έρευνα και η ευθυγράμμιση της προσφοράς της Έρευνας και της Καινοτομίας κυρίως με την επιχειρηματική ζήτηση.

Όλες οι επενδύσεις θα πρέπει να είναι πλήρως ευθυγραμμισμένες με την RIS3, προκειμένου να δημιουργηθεί ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μέσω της ανάπτυξης και αντιστοίχισης των ισχυρών σημείων της έρευνας και της καινοτομίας με τις ανάγκες των επιχειρήσεων, για την αξιοποίηση αναδυόμενων ευκαιριών και των εξελίξεων στην αγορά με συνεκτικό τρόπο.

Σε συνέχεια των ανωτέρω και στο πλαίσιο της παρούσας έκθεσης, εξετάζεται η πορεία υλοποίησης των προαναφερθέντων Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑΝΕΚ έως και τις 31.12.2020.

Έως το τέλος του 2020, είχαν εκδοθεί **16 Προσκλήσεις και 1 προδημοσίευση πρόσκλησης**:

1. Ενιαία Δράση Κρατικών Ενισχύσεων Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης & Καινοτομίας «ΕΡΕΥΝΩ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ – ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ» (Α' κύκλος-2017)
2. Ενιαία Δράση Κρατικών Ενισχύσεων Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης & Καινοτομίας «ΕΡΕΥΝΩ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ – ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ» (Β' κύκλος-2019)
3. Δράση Εθνικής Εμβέλειας «Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία - Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA NETS» (2016)
4. Δράση Εθνικής Εμβέλειας «Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία - Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA NETS» (2018)
5. Δράση Εθνικής Εμβέλειας «“ERA-NETS 2019” - Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία - Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA NETS»
6. Δράση Εθνικής Εμβέλειας «“ERANETS 2019b” - Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία - Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών Φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERANETS»
7. «Διμερής Ελλάδα-Γερμανία» (2016)
8. «Διμερής Ελλάδα-Ρωσία» (2016)
9. «Διμερής Ε&Τ Συνεργασία Ελλάδα-Ισραήλ» (2017)
10. «Διμερής Ε&Τ Συνεργασία Ελλάδα-Κίνα» (2018)
11. «Διμερής και Πολυμερής Ε&Τ Συνεργασία Ελλάδα-Ισραήλ 2019»
12. Ειδικές Δράσεις «Υδατοκαλλιέργειες» - «Βιομηχανικά Υλικά» και «Ανοιχτή καινοτομία στον Πολιτισμό»
13. Δράση «Συνεργατικοί Σχηματισμοί Καινοτομίας/ ΣΣΚ» - 1η Πρόσκληση: «Φορέας Αρωγός» (2019)
14. Δράση «Συνεργατικοί Σχηματισμοί Καινοτομίας / ΣΣΚ» -2η Πρόσκληση προς Επιχειρήσεις» (2020)
15. Δράση Κέντρα Ικανοτήτων (2020)
16. Δράση Εθνικής Εμβέλειας «CLEAN SKY 2 JU- Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία - Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών Φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των

Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA-NETS καθώς και άλλων δράσεων κοινού προγραμματισμού και υλοποίησης του Ενιαίου Χώρου Έρευνας -ΕΧΕ» (2020)

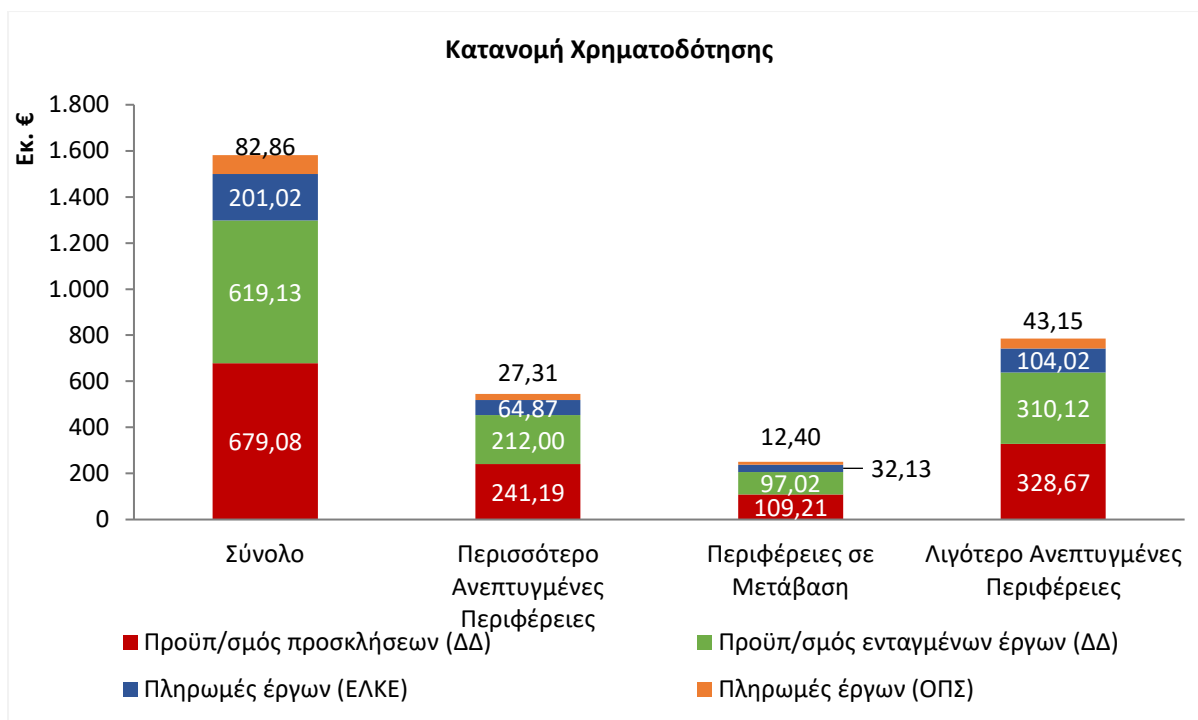
17. Προδημοσίευση Δράσης «Στήριξη Νεοφυών Επιχειρήσεων Εθνικού Μητρώου “Elevate Greece” εν μέσω πανδημίας Covid-19» (2020)

Στην παράγραφο 2.2.2.8 αναφερόμαστε στη Δράση “Elevate Greece”, τόσο στην προδημοσίευση όσο και στη δημοσίευση της Δράσης που έλαβε χώρα το 2021, και στην παράγραφο 2.2.2.9 αναφερόμαστε στα Γραφεία Μεταφοράς Τεχνολογίας – Technology Transfer Offices δράση η οποία θα υλοποιηθεί κατά το έτος 2021 και έπειτα. Και στις δύο αυτές περιπτώσεις οι δράσεις θα αναλυθούν εις βάθος και θα συμπεριληφθούν στη συνολική ανάλυση για την Έκθεση Προόδου του έτους 2021 και όχι στην παρούσα αναφορά.

Η εξέλιξη της υλοποίησης των δράσεων της εν λόγω Επενδυτικής Προτεραιότητας προκύπτει από την ανάλυση των δεδομένων έως και τις 31.12.2020, και έχει ως εξής,

- Ο προϋπολογισμός των προσκλήσεων που εκδόθηκαν ανέρχονταν σε **679.075.543,40 €**, εκ των οποίων το 35,52% κατανέμεται στις ΠΑΠ, το 16,08% στις ΠΜ, και το 48,40% κατανέμεται στις ΛΑΠ.
- Ο συνολικός αριθμός των ενταγμένων έργων ανέρχεται σε 1.313, με τους συνολικούς δικαιούχους να ανέρχονται σε 3.678. Ο συνολικός προϋπολογισμός των ενταγμένων έργων ανέρχεται σε **619.130.762,99 €**, εκ των οποίων το 34,24% κατανέμεται στις ΠΑΠ, το 15,67% κατανέμεται στις ΠΜ, και το 50,09% κατανέμεται στις ΛΑΠ.
- Οι πληρωμές ΕΛΚΕ ανέρχονται σε **201.016.986,31 €**, ήτοι το 32,47% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων, εκ των οποίων το 32,27% κατανέμεται στις ΠΑΠ, το 15,98% κατανέμεται στις ΠΜ, και το 51,75% κατανέμεται στις ΛΑΠ.
- Οι πληρωμές ΟΠΣ ανέρχονται σε **82.860.224,29 €**, ήτοι το 13,38% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων, εκ των οποίων το 32,96% κατανέμεται στις ΠΑΠ, το 14,96% κατανέμεται στις ΠΜ, και το 52,08% κατανέμεται στις ΛΑΠ.

Στο Διάγραμμα 2.2 που ακολουθεί παρουσιάζουμε τα παραπάνω στοιχεία.

Διάγραμμα 2.2 Οικονομικά μεγέθη προσκλήσεων, εντάξεων και πληρωμών (ΕΛΚΕ και ΟΠΣ) για τις Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες, τις Περιφέρειες σε Μετάβαση, τις Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες και συνολικά στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1b.

Πηγή: ΓΤΕΚ, και ιδία επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η πρόοδος υλοποίησης των έργων της Επενδυτικής Προτεραιότητας εξαρτάται σε υψηλό βαθμό από τη Δράση «Ερευνώ-Δημιουργώ-Καινοτομώ», καθώς ο προϋπολογισμός των ενταγμένων πράξεων της Δράσης αποτελεί το 88,14% του προϋπολογισμού των εντάξεων σε επίπεδο Επενδυτικής Προτεραιότητας, ενώ τα αντίστοιχα ποσοστά όσον αφορά στις πληρωμές ΕΛΚΕ και τις πληρωμές ΟΠΣ (έως 31.12.2020) ανέρχονται στο 90,06% και στο 96,32%.

Λεπτομερή στοιχεία προόδου σε επίπεδο Επενδυτικής Προτεραιότητας δίνεται στον πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 2.4 Στοιχεία προσκλήσεων, εντάξεων και πληρωμών δράσεων στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1b.

Επενδυτική Προτεραιότητα 1b	Σύνολο	Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	% ΠΑΠ / Σύνολο	Περιφέρειες σε Μετάβαση	% ΠΜ/ Σύνολο	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	% ΛΑΠ/ Σύνολο
Προϋπ/σμός προσκλήσεων (ΔΔ)	679.075.543,40 €	241.191.473,49 €	35,52%	109.211.383,81 €	16,08%	328.672.686,10 €	48,40%
Προϋπ/σμός ενταγμένων έργων (ΔΔ)	619.130.762,99 €	211.995.151,29 €	34,24%	97.015.385,44 €	15,67%	310.120.226,26 €	50,09%
Πληρωμές έργων (ΕΛΚΕ)	201.016.986,31 €	64.868.631,60 €	32,27%	32.126.443,43 €	15,98%	104.021.911,28 €	51,75%
Πληρωμές έργων (ΟΠΣ)	82.860.224,29 €	27.310.282,14 €	32,96%	12.396.731,40 €	14,96%	43.153.210,75 €	52,08%
Αριθμ. ενταγμένων πράξεων	1.313	489	37,24%	238	18,13%	675	51,41%
Αριθμ. Δικαιούχων	3.678	1228	33,39%	606	16,48%	1844	50,14%

¹ Το σύνολο των ενταγμένων πράξεων διαφέρει από το άθροισμα των υποσυνόλων των ενταγμένων πράξεων ανά Κατηγορία Περιφέρειας δεδομένου ότι τα έργα και οι δικαιούχοι των έργων εκτείνονται σε περισσότερες της μίας Περιφέρειας.

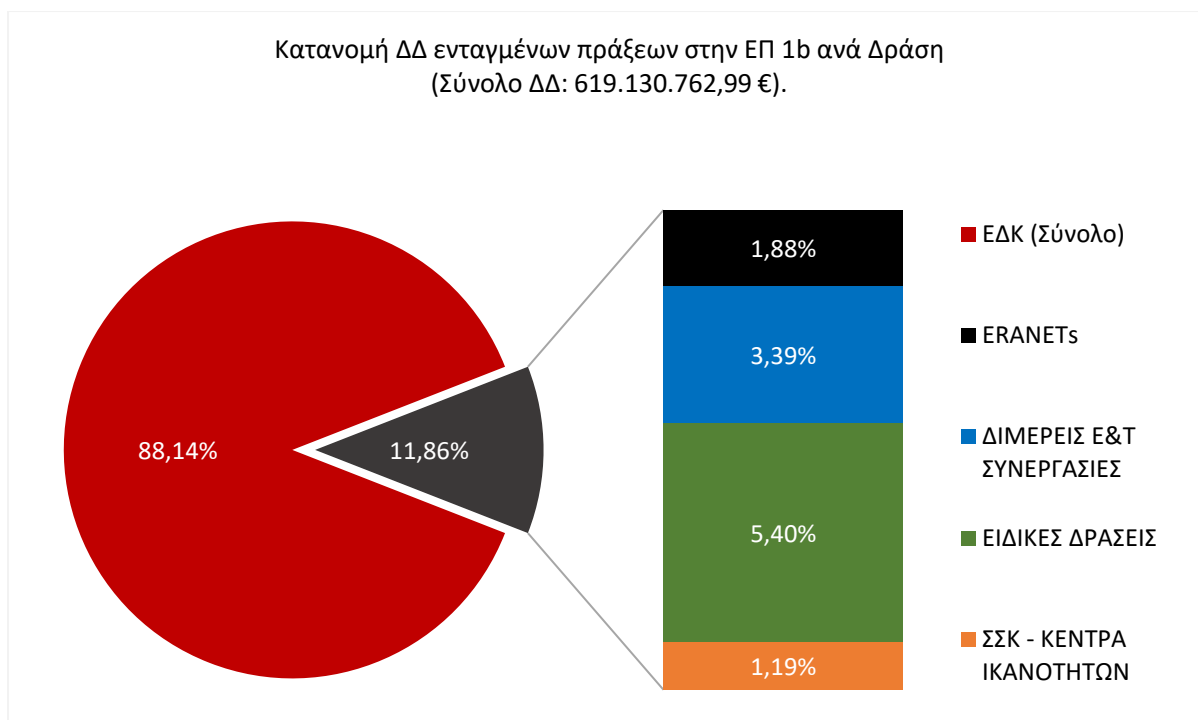
Πηγή: ΓΤΕΚ, και ιδία επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

Ως προς τη Στρατηγική RIS3, διαπιστώνεται ότι τηρούνται οι οριζόντιες συνιστώσες οι οποίες κατά προτεραιότητα αφορούν στην ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών, στην αξιοποίηση των ευκαιριών που προσφέρουν αναδυόμενοι τεχνολογικοί τομείς, στην παραγωγή νέας γνώσης, στην αριστεία στην έρευνα.

Επίσης, οι προκηρυσσόμενες δράσεις εντάσσονται στη **Στρατηγική Επιλογή 1** «Επένδυση στη δημιουργία και διάχυση τη Νέας Γνώσης» της RIS3, στον **Άξονα Παρέμβασης** «δ. Εξωστρέφεια και δικτύωση», στην **κατηγορία παρέμβασης** «1.δ Διασύνδεση και συνεργασία σε ΕΤΑΚ» (1.δ.1 Ενίσχυση συμμετοχής σε διακρατικά/διευρωπαϊκά δίκτυα, προγράμματα και πρωτοβουλίες – ERANETS-FTEs και 1.δ.2 Δράσεις διμερών και διακρατικών συνεργασιών) και στη **Στρατηγική Επιλογή 2** «Επένδυση στην έρευνα και στην καινοτομία», στον **Άξονα Παρέμβασης** «β. Ενίσχυση δραστηριοτήτων ΕΤΑΚ» και στην **κατηγορία παρέμβασης** «2.β Ενίσχυση της ενδογενούς έρευνας και καινοτομίας στις επιχειρήσεις» (2.β.1 Ενιαία δράση κρατικών ενισχύσεων ΕΤΑΚ: ΕΡΕΥΝΩ-ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ-ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ).

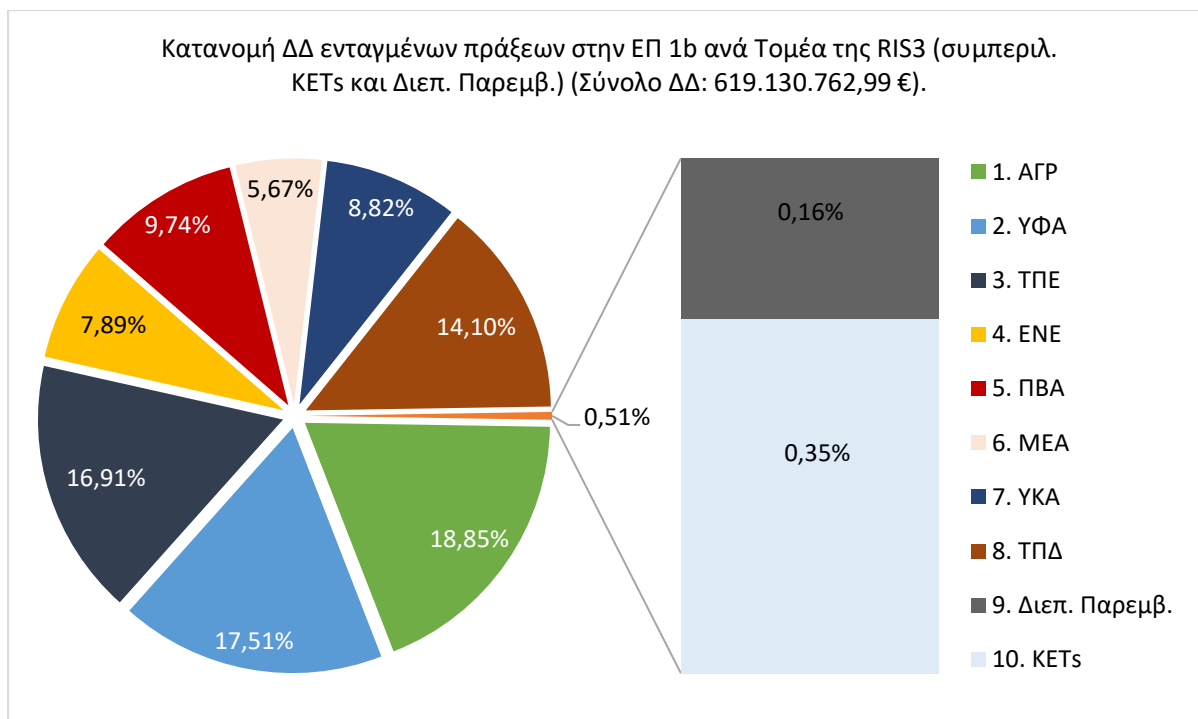
Ενταγμένα έργα (Πίνακας 2.5, Πίνακας 2.6):

Ο συνολικός προϋπολογισμός των ενταγμένων έργων στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1b ανέρχεται σε **619.130.762,99 εκ. €**, εκ των οποίων ο τομέας «Αγροδιατροφή» παρουσιάζει τη μεγαλύτερη συμμετοχή με ποσοστό 18,85%. Ακολουθούν οι τομείς «Βιοεπιστήμες / Υγεία και Φάρμακα» με 17,51%, «Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών» με ποσοστό 16,91%, και «Πολιτισμός – Τουρισμός – Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες» με ποσοστό 14,10%. Ο τομέας «Αγροδιατροφή» παρουσιάζει το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής στη δράση «Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ» (Α' και Β' Κύκλος) με ποσοστό 19,76%, και στις δράσεις «Ειδικές Δράσεις» με ποσοστό 17,03%, ενώ ο τομέας «Βιοεπιστήμες / Υγεία και Φάρμακα» παρουσιάζει τη μεγαλύτερη συμμετοχή στη δράση «ERANETS» με ποσοστό 36,82% και στη δράση «Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ» (Α' και Β' Κύκλος) με ποσοστό 18,29%. Στους τομείς «Υλικά και Κατασκευές» και «Πολιτισμός – Τουρισμός – Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες», το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής παρουσιάζουν οι «Ειδικές Δράσεις» με ποσοστά 32,44% και 50,53% αντίστοιχα, ενώ στον τομέα «Ενέργεια το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής παρουσιάζει η δράση «ERANETS» και οι «Διμερείς Ε&Τ Συνεργασίες» με ποσοστά 15,20% και 26,32% αντίστοιχα. Χαμηλότερη αντίστοιχη συμμετοχή παρουσιάζει συνολικά στην Επενδυτική Προτεραιότητα 1b, ο τομέας «Μεταφορές και Εφοδιαστική Αλυσίδα» με ποσοστό 5,67%, ο τομέας «Υλικά και Κατασκευές» με ποσοστό 8,82%, και ο τομέας «Ενέργεια» με ποσοστό 7,89%. Σε επίπεδο περιφερειών, η Περιφέρεια Αττικής είναι αυτή που συγκεντρώνει τον υψηλότερο προϋπολογισμό ενταγμένων έργων που ανέρχεται σε 209,74 εκ. €. Ακολουθούν οι Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Ελλάδας και Κρήτης με τους προϋπολογισμούς να ανέρχονται σε 166,98 εκ. €, 56,19 εκ. €, 54,02 εκ. € αντίστοιχα.

Διάγραμμα 2.3 Κατανομή του συνόλου της δημόσιας δαπάνης των θετικά αξιολογηθείσων προτάσεων ανά Δράση της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1b.

Πηγή. ΓΓΕΚ, και ιδία επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.2020).

Διάγραμμα 2.4 Κατανομή του συνόλου της δημόσιας δαπάνης των θετικά αξιολογηθείσων προτάσεων στην Επενδυτική Προτεραιότητα 1b ανά Τομέα Προτεραιότητας της RIS3, συμπεριλαμβανομένων των Βασικών Τεχνολογιών Γενικής Εφαρμογής (ΚΕΤs) και των Διεπιστημονικών Παρεμβάσεων που σχετίζονται με στρατηγικό άξονα της RIS3.

Πηγή. ΓΓΕΚ, και ιδία επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.2020).

Πληρωμές Ειδικού Λογαριασμού (ΕΛΚΕ), και Πληρωμές καταχωρημένες στο ΟΠΣ (Πίνακας 2.5, Πίνακας 2.6):

Το σύνολο των πληρωμών ΕΛΚΕ για την Επενδυτική Προτεραιότητα 1b ανέρχεται σε **201,02 εκ. €**, ήτοι το 32,48% του συνολικού προϋπολογισμού της δημόσιας δαπάνης των ενταγμένων έργων. Οι πληρωμές ΟΠΣ ανέρχονται σε **82,86 εκ. €**, ήτοι το 13,38% του συνολικού προϋπολογισμού της δημόσιας δαπάνης των ενταγμένων έργων. Η διαφορά ανάμεσα στις πληρωμές Ειδικού Λογαριασμού και τις πληρωμές καταχωρημένες στο ΟΠΣ οφείλεται στο γεγονός ότι, προκειμένου να καταχωρηθούν στο ΟΠΣ οι πληρωμές των συγχρηματοδοτούμενων έργων, θα πρέπει να αντιστοιχούν σε πιστοποιημένες δαπάνες και ότι δεν περιλαμβάνονται οι προκαταβολές σε ερευνητικούς φορείς και ακαδημαϊκά ιδρύματα, παρά μόνο σε επιχειρήσεις (με εγγυητική επιστολή). Ο μέσος όρος πληρωμών ΕΛΚΕ ανά τομέα Προτεραιότητας της RIS3 ανέρχεται σε 12,43% με το εύρος των ποσοστών να κυμαίνεται μεταξύ 4,99% για τον τομέα «Μεταφορές και Εφοδιαστική Αλυσίδα» και 18,38% για τον τομέα «Αγροδιατροφή». Ο μέσος όρος πληρωμών ΟΠΣ ανά τομέα Προτεραιότητας της RIS3 ανέρχεται σε 12,45% με το εύρος των ποσοστών να κυμαίνεται μεταξύ 5,05% για τον τομέα «Μεταφορές και Εφοδιαστική Αλυσίδα» και 18,95% για τον τομέα «Αγροδιατροφή».

Στους ακόλουθους πίνακες παρουσιάζονται αναλυτικά τα στοιχεία των εντάξεων και πληρωμών (ΕΛΚΕ και ΟΠΣ) έως 31.12.2020 και η ποσοστιαία κατανομή τους, τόσο σε επίπεδο κατηγορίας περιφερειών και τομέων προτεραιότητας της RIS3, όσο και σε επίπεδο των 13 Περιφερειών της χώρας.

Πίνακας 2.5 Στοιχεία εντάξεων και πληρωμών δράσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο της επενδυτικής προτεραιότητας 1b, ανά Τομέα Προτεραιότητας της RIS3.

Επενδυτική Προτεραιότητα 1b	Σύνολο	1. Αγροδιατροφή	2. Βιοεπιστήμες / Υγεία & Φάρμακα	3. Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών	4. Ενέργεια	5. Περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη - Κλιματική Αλλαγή	6. Μεταφορές και Εφοδιαστική Αλυσίδα (Logistics)	7. Υλικά- Κατασκευές	8. Πολιτισμός - Τουρισμός - Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες	Διεπιστημονικές παρεμβάσεις που σχετίζονται με τον στρατηγικό άξονα 3 της RIS3	Βασικές Τεχνολογίες Γενικής Εφαρμογής (Key Enabling Technologies - KETs) με διεπιστημονικό
Προϋπ/σμός ενταγμένων έργων (ΔΔ):	619.130.762,99 €	116.681.782,00 €	108.378.900,47 €	104.686.200,48 €	48.833.498,74 €	60.330.100,75 €	35.127.065,71 €	54.635.646,60 €	87.294.190,79 €	1.238.920,00 €	1.924.457,45 €
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	211.995.151,29 €	29.424.996,54 €	49.700.336,04 €	38.411.833,05 €	14.494.760,49 €	20.351.646,37 €	14.648.430,97 €	15.735.016,84 €	28.017.847,24 €	846.545,00 €	363.738,75 €
Περιφέρειες σε Μετάβαση	97.015.385,44 €	23.750.038,95 €	12.867.060,22 €	15.177.957,53 €	6.534.303,77 €	9.887.793,98 €	4.472.052,75 €	7.844.971,06 €	15.639.457,23 €	218.000,00 €	623.749,95 €
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	310.120.226,26 €	63.506.746,51 €	45.811.504,21 €	51.096.409,90 €	27.804.434,48 €	30.090.660,40 €	16.006.581,99 €	31.055.658,70 €	43.636.886,32 €	174.375,00 €	936.968,75 €
Δαπάνες έργων (ΕΛΚΕ)	201.017.026,32 €	36.945.605,91 €	37.020.440,42 €	29.302.431,23 €	19.663.200,94 €	25.454.149,24 €	10.023.334,75 €	16.036.167,06 €	25.440.657,16 €	405.338,00 €	725.701,61 €
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	64.705.847,70 €	10.162.763,58 €	15.927.085,66 €	9.244.354,90 €	4.523.029,78 €	8.126.994,23 €	3.787.616,00 €	4.876.147,81 €	7.711.903,66 €	201.338,00 €	144.614,08 €
Περιφέρειες σε Μετάβαση	32.289.267,33 €	6.303.213,09 €	4.039.319,76 €	4.868.911,49 €	3.229.363,23 €	3.684.360,11 €	1.481.818,68 €	2.792.702,17 €	5.523.278,80 €	160.000,00 €	206.300,00 €
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	104.021.911,29 €	20.479.629,24 €	17.054.035,00 €	15.189.164,84 €	11.910.807,93 €	13.642.794,90 €	4.753.900,07 €	8.367.317,08 €	12.205.474,70 €	44.000,00 €	374.787,53 €
Δαπάνες έργων (ΟΠΣ):	82.860.224,29 €	15.703.723,59 €	12.354.198,38 €	13.075.469,65 €	9.229.729,84 €	14.128.409,45 €	4.184.041,50 €	4.699.038,19 €	9.171.001,97 €	314.611,72 €	0,00 €
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	27.310.282,14 €	3.857.211,22 €	5.116.347,61 €	4.831.203,63 €	1.990.105,76 €	4.114.853,09 €	1.993.896,69 €	1.829.133,64 €	3.425.624,31 €	151.906,19 €	0,00 €
Περιφέρειες σε Μετάβαση	12.396.731,40 €	2.746.652,39 €	1.525.029,59 €	1.906.713,71 €	1.135.770,84 €	2.167.275,25 €	507.899,60 €	924.999,75 €	1.370.051,78 €	112.338,49 €	0,00 €
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	43.153.210,75 €	9.099.859,98 €	5.712.821,18 €	6.337.552,31 €	6.103.853,24 €	7.846.281,11 €	1.682.245,21 €	1.944.904,80 €	4.375.325,88 €	50.367,04 €	0,00 €

Πηγή. ΓΓΕΚ, και ιδία επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

Πίνακας 2.6 Ποσοστιαία κατανομή των εντάξεων και πληρωμών (έως 31.12.2019) δράσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο της επενδυτικής προτεραιότητας 1b, ανά Τομέα Προτεραιότητας της RIS3.

Επενδυτική Προτεραιότητα 1b	Σύνολο	1. Αγροδιατροφή	2. Βιοεπιστήμες / Υγεία & Φάρμακα	3. Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών	4. Ενέργεια	5. Περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη - Κλιματική Αλλαγή	6. Μεταφορές και Εφοδιαστική Αλυσίδα (Logistics)	7. Υλικά- Κατασκευές	8. Πολιτισμός - Τουρισμός - Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες	Διεπιστημονικές παρεμβάσεις που σχετίζονται με τον στρατηγικό άξονα 3 της RIS3	Βασικές Τεχνολογίες Γενικής Εφαρμογής (Key Enabling Technologies - KETs) με διεπιστημονικό
Προϋπ/σμός ενταγμένων έργων (ΔΔ):	100,00%	18,85%	17,51%	16,91%	7,89%	9,74%	5,67%	8,82%	14,10%	0,20%	0,31%
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	100,00%	13,88%	23,44%	18,12%	6,84%	9,60%	6,91%	7,42%	13,22%	0,40%	0,17%
Περιφέρειες σε Μετάβαση	100,00%	24,48%	13,26%	15,64%	6,74%	10,19%	4,61%	8,09%	16,12%	0,22%	0,64%
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	100,00%	20,48%	14,77%	16,48%	8,97%	9,70%	5,16%	10,01%	14,07%	0,06%	0,30%
Δαπάνες έργων (ΕΛΚΕ)	100,00%	18,38%	18,42%	14,58%	9,78%	12,66%	4,99%	7,98%	12,66%	0,20%	0,36%
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	100,00%	15,71%	24,61%	14,29%	6,99%	12,56%	5,85%	7,54%	11,92%	0,31%	0,22%
Περιφέρειες σε Μετάβαση	100,00%	19,52%	12,51%	15,08%	10,00%	11,41%	4,59%	8,65%	17,11%	0,50%	0,64%
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	100,00%	19,69%	16,39%	14,60%	11,45%	13,12%	4,57%	8,04%	11,73%	0,04%	0,36%
Δαπάνες έργων (ΟΠΣ):	100,00%	18,95%	14,91%	15,78%	11,14%	17,05%	5,05%	5,67%	11,07%	0,38%	0,00%
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	100,00%	14,12%	18,73%	17,69%	7,29%	15,07%	7,30%	6,70%	12,54%	0,56%	0,00%
Περιφέρειες σε Μετάβαση	100,00%	22,16%	12,30%	15,38%	9,16%	17,48%	4,10%	7,46%	11,05%	0,91%	0,00%
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	100,00%	21,09%	13,24%	14,69%	14,14%	18,18%	3,90%	4,51%	10,14%	0,12%	0,00%

Πηγή. ΓΓΕΚ, και ιδία επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

2.2.2.1. «Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ» (Α' και Β' Κύκλος)

Βασικός στόχος της ενιαίας δράσης «Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ» είναι η σύνδεση της έρευνας και της καινοτομίας με την επιχειρηματικότητα και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων προς διεθνείς αγορές, με σκοπό τη μετάβαση στην ποιοτική καινοτόμα επιχειρηματικότητα και την αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας. Η δράση αυτή έχει ως σκοπό την άμεση και αποτελεσματική διοχέτευση των διαθέσιμων πόρων για την προώθηση ερευνητικών δραστηριοτήτων και την εφαρμογή καινοτομιών στις επιχειρήσεις και ιδιαίτερα στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις μέσω μίας σειράς παρεμβάσεων. Στόχοι της δράσης είναι οι εξής:

- Οικονομική ανάπτυξη βασισμένη στη γνώση και τη βιώσιμη εξειδίκευση
- Ενσωμάτωση της νέας γνώσης και της καινοτομίας στα υπάρχοντα αλλά και σε νέα προϊόντα, υπηρεσίες, παραγωγικά συστήματα και αλυσίδες αξίας
- Σύνδεση της ακαδημαϊκής έρευνας με τις ανάγκες της αγοράς και την οικονομία.

Προϋπόθεση για την επίτευξη των στόχων της δράσης είναι η επικέντρωση των πόρων και των προσπάθειών σε επιλεγμένους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και σε πεδία παρέμβασης, όπου ανιχνεύεται δυναμικό επιχειρηματικότητας και ερευνητικής αριστείας σύμφωνα με την εθνική στρατηγική έρευνας και καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση (στρατηγική RIS3), σε εθνικό καθώς και σε περιφερειακό επίπεδο, με σκοπό τον εκσυγχρονισμό, τη διαφοροποίηση και την εκμετάλλευση νέων ευκαιριών στην ελληνική οικονομία.

Η Δράση αποσκοπεί στην ικανοποίηση των αναγκών των επιχειρήσεων και των υπόλοιπων φορέων που δραστηριοποιούνται στο οικοσύστημα της έρευνας και καινοτομίας, καλύπτοντας το μέγιστο δυνατό φάσμα των δυνητικών Δικαιούχων. Οι προτάσεις που θα ενισχυθούν μπορούν να υποβάλλονται είτε από μεμονωμένες επιχειρήσεις, είτε από ομάδες επιχειρήσεων, είτε από συμπράξεις επιχειρήσεων με ερευνητικούς οργανισμούς.

Οι αιτήσεις χρηματοδότησης που υποβάλλονται πρέπει να προωθούν την έρευνα, την τεχνολογική ανάπτυξη και την καινοτομία και να εντάσσονται σε μία από τις ακόλουθες 3 παρεμβάσεις:

- Έρευνα και Ανάπτυξη από Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις με στόχο την υποστήριξη της έρευνας, την προώθηση της καινοτομίας και την ενίσχυση της δικτύωσης σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις.
- Συμπράξεις Επιχειρήσεων με Ερευνητικούς Οργανισμούς με στόχο την συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων και των ερευνητικών οργανισμών.
- Αξιοποίηση Ερευνητικών Αποτελεσμάτων με στόχο την προώθηση της έρευνας σε επόμενο επίπεδο τεχνολογικής ετοιμότητας, έχοντας ως βάση αποτελέσματα που έχουν παραχθεί σε προηγούμενα ερευνητικά έργα.

Στις 10.03.2017 δημοσιεύθηκε η προκήρυξη (αρ. πρωτ. 1180/356/A2) της Ενιαίας Δράσης Κρατικών Ενισχύσεων Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης & Καινοτομίας «ΕΡΕΥΝΩ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ – ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ»¹³, στο πλαίσιο του ΕΠΑνΕΚ, στον Άξονα Προτεραιότητας 1 «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες» και στον Άξονα Προτεραιότητας 1Σ «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες (Στερεά Ελλάδα, Νότιο Αιγαίο)» και συγκεκριμένα στο Θεματικό Στόχο 1 – Επενδυτική Προτεραιότητα 1b και στον Ειδικό Στόχο 1.1 «Αύξηση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και συνεργασιών για την ανάπτυξη καινοτόμου επιχειρηματικότητας σύμφωνα με την εθνική στρατηγική έρευνας και

¹³ Βλ. [20170310_prokhryxh_ereynw_dhmiourgw_kainotomw.pdf](#). Πρόσβαση 21.05.21.

καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση». Ο προϋπολογισμός της Πρόσκλησης ανέρχονταν σε € 410.000.000 (ΔΔ)¹⁴. Η καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων ήταν η 15.06.2017.

Στις 14.03.2019 δημοσιεύθηκε η προκήρυξη (αρ. πρωτ. 1596 / Β1/ 340) της Ενιαίας Δράσης Κρατικών Ενισχύσεων Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης & Καινοτομίας «ΕΡΕΥΝΩ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ – ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ», στο πλαίσιο του ΕΠΑνΕΚ, με την οποία προκηρύχθηκε ο Β΄ κύκλος της Δράσης και αυξήθηκε ο προϋπολογισμός (Δημόσια Δαπάνη) της Δράσης σε 542.535.722€ (από 410.000.000€) με παράλληλη ενοποίηση των πόρων της Δημόσιας Δαπάνης για τους κύκλους Β΄ και Γ΄. Ο προϋπολογισμός (ΔΔ) των παρεμβάσεων του Β΄ Κύκλου ανέρχεται σε € 200.000.000,00¹⁵. Η αρχική καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων ήταν η 29η Μαΐου 2019, αλλά με την 6η τροποποίηση της πρόσκλησης (αρ. πρωτ. 3446/Β1/699)¹⁶ δόθηκε παράταση με νέα προθεσμία την 5^η Ιουνίου 2019.

Η συνολική εξέλιξη της υλοποίησης των δράσεων της Δράσης «Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ» (Α΄ και Β΄ Κύκλος), παρουσιάζεται παρακάτω σε δύο σκέλη όπου στο πρώτο παρουσιάζουμε την εξέλιξη της πορείας υλοποίησης των δράσεων για το έτος 2020 (01.01.2020 – 31.12.2020) και στο δεύτερο σκέλος παρουσιάζουμε την εξέλιξη της πορείας υλοποίησης των δράσεων μέχρι και τις 31.12.2020.

Α΄ Σκέλος (01.01.2020 – 31.12.2020)

Την περίοδο **01.01.2020-31.12.2020**,

- Εντάχθηκαν 453 έργα, συνολικού προϋπολογισμού **218.907.384,16 €** στο πλαίσιο του Β΄ Κύκλου της προκήρυξης, εκ των οποίων το 34,75% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων κατανέμονται στις ΠΑΠ, το 15,02% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων κατανέμονται στις ΠΜ, και το 50,23% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων κατανέμονται στις ΛΑΠ.
- Πραγματοποιήθηκαν πληρωμές ΕΛΚΕ ύψους **90.634.331,03 €**, εκ των οποίων το 31,99% κατανέμεται στις ΠΑΠ, το 15,36% κατανέμεται στις ΠΜ, και το 52,65% κατανέμεται στις ΛΑΠ.
- Πραγματοποιήθηκαν πληρωμές ΟΠΣ ύψους **60.044.032,33 €**, εκ των οποίων το 33,21% κατανέμεται στις ΠΑΠ, το 14,44% στις ΠΜ, ενώ το υπόλοιπο 52,34% στις ΛΑΠ.

Β΄ Σκέλος (έως και 31.12.2020)

Για την περίοδο **έως και 31.12.2020** από την επεξεργασία των στοιχείων (βλ. Διάγραμμα 2.5) προκύπτει ότι,

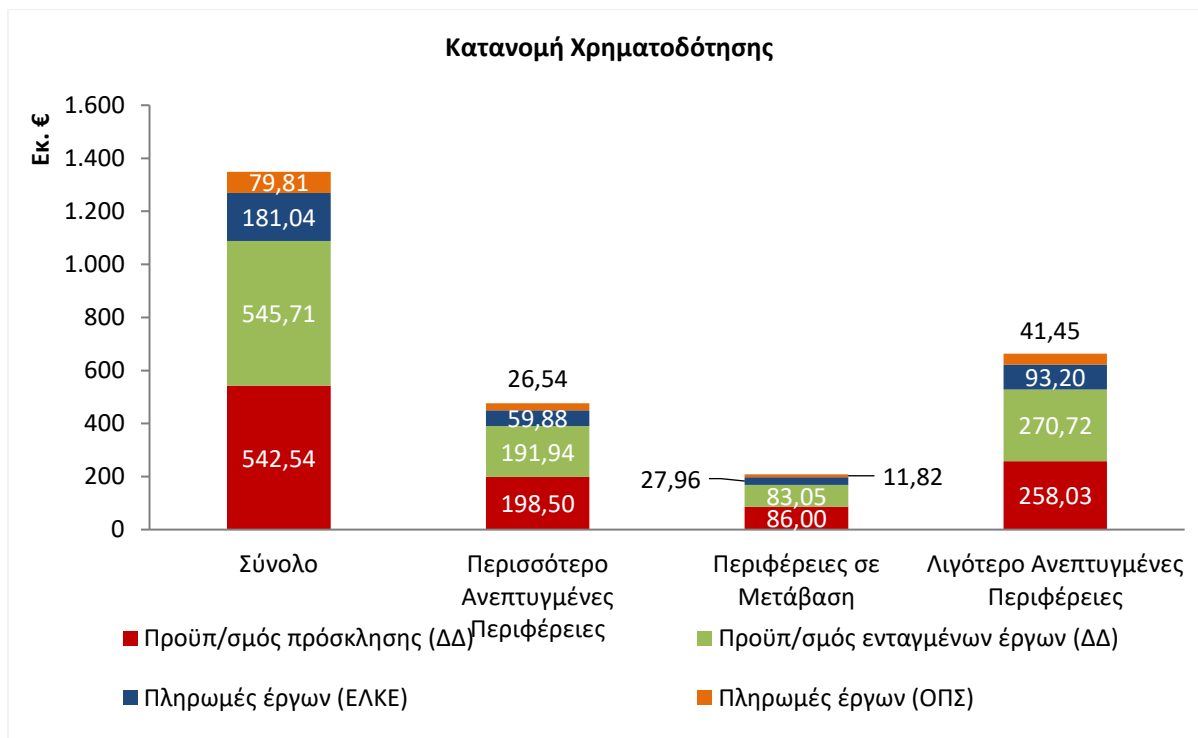
- Ο προϋπολογισμός των προσκλήσεων ανέρχονταν σε **542.535.722,00 €** από το οποίο το 36,59% κατανέμεται στις ΠΑΠ, το 15,85% στις ΠΜ και το 47,56% στις ΛΑΠ.
- Ο προϋπολογισμός των ενταγμένων έργων ανέρχεται σε **545.712.337,69 €**, ήτοι το 100,58% του προϋπολογισμού των προσκλήσεων, εκ των οποίων το 35,17% κατανέμεται στις ΠΑΠ, το 15,22% στις ΠΜ και το 49,61% στις ΛΑΠ.
- Οι συνολικές πληρωμές ΕΛΚΕ ανέρχονται σε **181.038.905,97 €**, ήτοι το 33,17% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων, εκ των οποίων το 33,07% κατανέμεται στις ΠΑΠ, το 15,45% κατανέμεται στις ΠΜ, και το 51,48% κατανέμεται στις ΛΑΠ.

¹⁴ Ο αρχικός προϋπολογισμός της Δράσης ανέρχονταν σε € 280.000.000,00 (βλ. [20170310_prokhyryh_ereynw_dhmiourgw_kainotomw.pdf](#)), αλλά αυξήθηκε με την 3^η Τροποποίηση της Πρόσκλησης στο ποσό των € 410.000.000,00 (βλ. [20171026_3h_tropopoihsh_ereynw_dhmiourgw_kainotomw.pdf](#)).

¹⁵ Βλ. http://www.antagonistikotita.gr/EPANEK/ΕΔΚ-Β΄_Κύκλος. Πρόσβαση 21.05.21.

¹⁶ Βλ. [2019052_Paratash_EDK_5_6_2019.pdf](#). Πρόσβαση 21.05.21.

- Οι συνολικές πληρωμές ΟΠΣ ανέρχονται σε **79.811.041,83 €**, ήτοι το 14,62% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων, εκ των οποίων το 33,26% κατανέμεται στις ΠΑΠ, το 14,81% στις ΠΜ, ενώ το υπόλοιπο 51,93% στις ΛΑΠ.
- Ο συνολικός αριθμός των ενταγμένων έργων ανέρχεται σε 1.057, με συνολικό αριθμό δικαιούχων 3.112.

Διάγραμμα 2.5 Οικονομικά μεγέθη προσκλήσεων, εντάξεων και πληρωμών (ΕΛΚΕ και ΟΠΣ) για τις Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες, τις Περιφέρειες σε Μετάβαση, τις Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες και συνολικά στο πλαίσιο του «Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ» (Α΄ και Β΄ Κύκλος).
Πηγή: ΓΓΕΚ, και ιδία επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

Σε περιφερειακό επίπεδο, το υψηλότερο ποσοστό ενταγμένων έργων (ΔΔ) ως προς το σύνολο των εντάξεων (ΔΔ) ανήκει στην Περιφέρεια Αττικής με ποσοστό 34,82%, ακολουθεί η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας με ποσοστό 26,69%, ενώ τα ποσοστά των υπολοίπων Περιφερειών παραμένουν μονοψήφια. Το εύρος του ποσοστού των πληρωμών ΕΛΚΕ ως προς τη δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων της ίδιας Περιφέρειας είναι μεταξύ 19,77% της Περιφέρειας Πελοποννήσου και 39,71% της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, οπότε διακρίνουμε ότι όλες οι πληρωμές ΕΛΚΕ είναι σε υψηλό επίπεδο. Αναφορικά με τις πληρωμές ΟΠΣ το εύρος του ποσοστού των πληρωμών ΟΠΣ ως προς τη δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων κυμαίνεται μεταξύ του 4,20% της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων και 23,63% της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας. Σημειώνεται εδώ ότι τα ποσοστά των πληρωμών ΟΠΣ όλων των Περιφερειών είναι υψηλότερα του 13% εκτός των Περιφερειών της Ηπείρου, του Βορείου Αιγαίου και των Ιονίων Νήσων. Στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 2.7) παρουσιάζουμε τα στοιχεία αυτά αναλυτικά ανά κατηγορία περιφέρειας (ΠΑΠ, ΠΜ, ΛΑΠ).

Πίνακας 2.7 Περιφερειακή κατανομή και συσχετισμός εντάξεων-πληρωμών στο πλαίσιο της δράσης «ΕΡΕΥΝΩ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ – ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ» (Α' και Β' Κύκλος).

Ερευνώ-Δημιουργώ-Καινοτομώ (Α & Β' Κύκλος)	Σύνολο	Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	% ΠΑΠ / Σύνολο	Περιφέρειες σε Μετάβαση	% ΠΜ/ Σύνολο	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	% ΛΑΠ/ Σύνολο
Προϋπ/σμός πρόσκλησης (ΔΔ)	542.535.722,00 €	198.504.552,39 €	36,59%	85.999.229,01 €	15,85%	258.031.940,60 €	47,56%
Προϋπ/σμός ενταγμένων έργων (ΔΔ)	545.712.337,69 €	191.943.345,67 €	35,17%	83.052.844,99 €	15,22%	270.716.147,03 €	49,61%
Πληρωμές έργων (ΕΛΚΕ)	181.038.905,97 €	59.876.167,17 €	33,07%	27.964.414,43 €	15,45%	93.198.324,37 €	51,48%
Πληρωμές έργων (ΟΠΣ)	79.811.041,83 €	26.543.535,61 €	33,26%	11.820.273,60 €	14,81%	41.447.232,62 €	51,93%
Αριθμ. ενταγμένων πράξεων	1057	371	35,10%	158	14,95%	528	49,95%
Αριθμ. Δικαιούχων	3112	1067	34,29%	490	15,75%	1555	49,97%

Πηγή: ΓΓΕΚ, και ίδια επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

Ο τομέας προτεραιότητας της RIS3 με τον υψηλότερο προϋπολογισμό ενταγμένων πράξεων είναι ο τομέας «Αγροδιατροφή» με προϋπολογισμό που αγγίζει τα **105.256.994,25 €**, ήτοι το 19,29% του συνόλου της δημόσιας δαπάνης των εντάξεων. Με μικρή διαφορά ακολουθούν οι τομείς «Υγεία και Φάρμακα» και «Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών» με προϋπολογισμό ενταγμένων έργων **101.576.683,34 €** και **101.273.460,73 €** αντίστοιχα, ήτοι το 18,61% και 18,56% του συνόλου της δημόσιας δαπάνης των εντάξεων. Με φθίνουσα σειρά βάσει των ποσοστών τους ως προς το σύνολο της δημόσιας δαπάνης των εντάξεων ακολουθούν οι τομείς «Πολιτισμός – Τουρισμός – Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες» με ποσοστό 12,41%, «Περιβάλλον και Βιώσιμη Ανάπτυξη – Κλιματική Αλλαγή» με ποσοστό 10,06%, «Ενέργεια» με ποσοστό 7,56%, «Υλικά – Κατασκευές» με ποσοστό 7,37%, και «Μεταφορές και Εφοδιαστική Αλυσίδα» με ποσοστό 6,15%.

Για την κατηγορία των ΠΑΠ, τα υψηλότερα ποσοστά του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων αφορούν στους τομείς «Βιοεπιστήμες / Υγεία και Φάρμακα» (24,24%) «Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών» (19,07%), «Αγροδιατροφή» (13,31%), και «Πολιτισμός – Τουρισμός – Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες» (12,93%). Η κατηγορία των ΠΜ παρουσιάζει υψηλότερο ποσοστό του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων στους τομείς «Αγροδιατροφή» (26,08%), «Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών» (18,18%), «Βιοεπιστήμες / Υγεία και Φάρμακα» (13,57%), και «Πολιτισμός – Τουρισμός – Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες» (13,72%). Τέλος η κατηγορία των ΛΑΠ παρουσιάζει το μεγαλύτερο ποσοστό του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων στους τομείς «Αγροδιατροφή» (21,44%), «Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών» (18,31%), «Βιοεπιστήμες / Υγεία και Φάρμακα» (16,17%), και «Πολιτισμός – Τουρισμός – Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες» (11,63%).

Στους ακόλουθους πίνακες (Πίνακας 2.8, Πίνακας 2.9) συγκεντρώνουμε τις πληροφορίες που αναφέρουμε παραπάνω.

Πίνακας 2.8 Στοιχεία εντάξεων και πληρωμών δράσεων που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της δράσης «ΕΡΕΥΝΩ-ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ-ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ» (Α΄ και Β΄ Κύκλος) ανά Τομέα Προτεραιότητας της RIS3.

Ερευνώ-Δημιουργώ-Καινοτομώ (Α & Β΄ Κύκλος)	Σύνολο	1. Αγροδιατροφή	2. Βιοεπιστήμες / Υγεία & Φάρμακα	3. Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών	4. Ενέργεια	5. Περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη - Κλιματική Αλλαγή	6. Μεταφορές και Εφοδιαστική Αλυσίδα (Logistics)	7. Υλικά- Κατασκευές	8. Πολιτισμός - Τουρισμός - Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες	Διεπιστημονικές παρεμβάσεις που σχετίζονται με τον στρατηγικό άξονα 3 της RIS	Βασικές Τεχνολογίες Γενικής Εφαρμογής (Key Enabling Technologies - KETs) με διεπιστημονικό
Αριθμ. ενταγμένων πράξεων	1057	215	162	217	69	102	66	73	153	0	0
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	371	44	74	79	18	36	29	30	61	0	0
Περιφέρειες σε Μετάβαση	158	44	14	34	10	14	8	10	24	0	0
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	528	127	74	104	41	52	29	33	68	0	0
Αριθ. Δικαιούχων	3.112	699	510	548	212	303	190	211	439	0	0
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	1067	159	219	189	61	100	82	83	174	0	0
Περιφέρειες σε Μετάβαση	490	141	63	86	29	49	21	29	72	0	0
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	1555	399	228	273	122	154	87	99	193	0	0
Προϋπ./σμός ενταγμένων έργων (ΔΔ)	545.712.337,69 €	105.256.994,24 €	101.576.683,34 €	101.273.460,73 €	41.228.601,87 €	54.907.692,75 €	33.561.325,98 €	40.198.567,46 €	67.709.011,32 €	0,00 €	0,00 €
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	191.943.345,67 €	25.543.125,94 €	46.530.718,22 €	36.612.688,34 €	12.189.463,23 €	18.647.755,11 €	14.248.820,97 €	13.346.881,93 €	24.823.891,93 €	0,00 €	0,00 €
Περιφέρειες σε Μετάβαση	83.052.844,99 €	21.663.341,55 €	11.266.793,17 €	15.097.979,97 €	4.814.620,51 €	8.778.403,98 €	4.364.674,51 €	5.670.085,42 €	11.396.945,88 €	0,00 €	0,00 €
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	270.716.147,03 €	58.050.526,75 €	43.779.171,95 €	49.562.792,42 €	24.224.518,13 €	27.481.533,66 €	14.947.830,50 €	21.181.600,11 €	31.488.173,51 €	0,00 €	0,00 €
Δαπάνες έργων (ΕΛΚΕ)	181.038.945,97 €	33.858.829,19 €	34.288.564,72 €	28.942.449,06 €	16.264.213,28 €	24.500.715,98 €	9.696.392,75 €	12.255.054,49 €	21.232.726,50 €	0,00 €	0,00 €
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	59.876.207,17 €	9.103.247,65 €	14.976.623,47 €	9.144.534,90 €	3.650.422,36 €	7.870.402,16 €	3.659.616,00 €	4.037.786,67 €	7.433.573,96 €	0,00 €	0,00 €
Περιφέρειες σε Μετάβαση	27.964.414,43 €	5.929.564,81 €	3.523.287,47 €	4.836.920,46 €	2.299.756,32 €	3.523.758,11 €	1.481.818,68 €	2.213.674,10 €	4.155.634,48 €	0,00 €	0,00 €
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	93.198.324,37 €	18.826.016,73 €	15.788.653,78 €	14.960.993,70 €	10.314.034,60 €	13.106.555,71 €	4.554.958,07 €	6.003.593,72 €	9.643.518,06 €	0,00 €	0,00 €
Δαπάνες έργων (ΟΠΣ)	79.811.041,83 €	15.679.531,59 €	11.620.062,89 €	13.075.469,65 €	8.458.131,88 €	13.962.322,28 €	4.184.041,50 €	3.943.387,62 €	8.888.094,42 €	0,00 €	0,00 €
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	26.543.535,61 €	3.857.211,22 €	4.938.397,72 €	4.831.203,63 €	1.861.831,30 €	4.097.173,11 €	1.993.896,69 €	1.561.031,33 €	3.402.790,61 €	0,00 €	0,00 €
Περιφέρειες σε Μετάβαση	11.820.273,60 €	2.746.652,39 €	1.432.178,54 €	1.906.713,71 €	963.999,19 €	2.167.275,25 €	507.899,60 €	873.012,81 €	1.222.542,11 €	0,00 €	0,00 €
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	41.447.232,62 €	9.075.667,98 €	5.249.486,63 €	6.337.552,31 €	5.632.301,39 €	7.697.873,92 €	1.682.245,21 €	1.509.343,48 €	4.262.761,70 €	0,00 €	0,00 €

Πηγή. ΓΓΕΚ, και ιδία επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

Πίνακας 2.9 Ποσοστιαία κατανομή των εντάξεων και πληρωμών δράσεων που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της δράσης «ΕΡΕΥΝΩ-ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ-ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ» (Α΄ και Β΄ Κύκλος) ανά Τομέα Προτεραιότητας της RIS3.

Ερευνώ-Δημιουργώ-Καινοτομώ (Α & Β΄ Κύκλος)	Σύνολο	1. Αγροδιατροφή	2. Βιοεπιστήμες / Υγεία & Φάρμακα	3. Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών	4. Ενέργεια	5. Περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη - Κλιματική Αλλαγή	6. Μεταφορές και Εφοδιαστική Αλυσίδα (Logistics)	7. Υλικά- Κατασκευές	8. Πολιτισμός - Τουρισμός - Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες	Διεπιστημονικές παρεμβάσεις που σχετίζονται με τον στρατηγικό άξονα 3 της RIS	Βασικές Τεχνολογίες Γενικής Εφαρμογής (Key Enabling Technologies - KETs) με διεπιστημονικό
Προϋπ./σμός ενταγμένων έργων (ΔΔ)	100,00%	19,29%	18,61%	18,56%	7,56%	10,06%	6,15%	7,37%	12,41%	0,00%	0,00%
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	100,00%	13,31%	24,24%	19,07%	6,35%	9,72%	7,42%	6,95%	12,93%	0,00%	0,00%
Περιφέρειες σε Μετάβαση	100,00%	26,08%	13,57%	18,18%	5,80%	10,57%	5,26%	6,83%	13,72%	0,00%	0,00%
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	100,00%	21,44%	16,17%	18,31%	8,95%	10,15%	5,52%	7,82%	11,63%	0,00%	0,00%
Δαπάνες έργων (ΕΛΚΕ)	100,00%	18,70%	18,94%	15,99%	8,98%	13,53%	5,36%	6,77%	11,73%	0,00%	0,00%
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	100,00%	15,20%	25,01%	15,27%	6,10%	13,14%	6,11%	6,74%	12,41%	0,00%	0,00%
Περιφέρειες σε Μετάβαση	100,00%	21,20%	12,60%	17,30%	8,22%	12,60%	5,30%	7,92%	14,86%	0,00%	0,00%
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	100,00%	20,20%	16,94%	16,05%	11,07%	14,06%	4,89%	6,44%	10,35%	0,00%	0,00%
Δαπάνες έργων (ΟΠΣ)	100,00%	19,65%	14,56%	16,38%	10,60%	17,49%	5,24%	4,94%	11,14%	0,00%	0,00%
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	100,00%	14,53%	18,60%	18,20%	7,01%	15,44%	7,51%	5,88%	12,82%	0,00%	0,00%
Περιφέρειες σε Μετάβαση	100,00%	23,24%	12,12%	16,13%	8,16%	18,34%	4,30%	7,39%	10,34%	0,00%	0,00%
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	100,00%	21,90%	12,67%	15,29%	13,59%	18,57%	4,06%	3,64%	10,28%	0,00%	0,00%

Πηγή. ΓΓΕΚ, και ιδία επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

2.2.2.2. Ειδικές Δράσεις «Υδατοκαλλιέργειες» - «Βιομηχανικά Υλικά» και «Ανοιχτή καινοτομία στον Πολιτισμό»

Πρόκειται για Πρόσκληση με 3 ειδικές δράσεις που προκηρύχθηκε τον Ιούλιο του 2017 με φορέα Πρόσκλησης την Γ.Γ.Ε.Τ., στο πλαίσιο των Α.Π. 01 και 01Σ του ΕΠΑνΕΚ και συγκεκριμένα του Θεματικού Στόχου 01 – Επενδυτικής Προτεραιότητας 1b και Ειδικού Στόχου 1.1. Ο προϋπολογισμός της σχετικής Πρόσκλησης ανήλθε στα **38.681.250,00 €**¹⁷.

Οι προτάσεις χρηματοδότησης υποβάλλονται ανάλογα την Ειδική Δράση, από συμπράξεις μεταξύ οργανισμών έρευνας και διάδοσης γνώσεων, υφιστάμενων επιχειρήσεων και φορέων πολιτισμού και πρέπει να προωθούν την έρευνα, την τεχνολογία και την καινοτομία και να εντάσσονται σε ενισχύσεις πράξεων/έργων έρευνας και ανάπτυξης (κατηγορία έρευνας: βιομηχανική έρευνα, πειραματική ανάπτυξη) με μελέτες σκοπιμότητας ενεργειών προβολής/διάχυσης αποτελεσμάτων, συμμετοχής σε διεθνή συνέδρια, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και προώθησης καινοτομίας για ΜΜΕ. Ο συνολικός προϋπολογισμός των προτάσεων, ανάλογα με την ειδική δράση θα έπρεπε να είναι από 50.000 έως 1 εκ. €. Η χρονική διάρκεια των προτεινόμενων έργων θα έπρεπε να είναι από είκοσι τέσσερις (24) έως τριάντα έξη (36) μήνες.

Η εξέλιξη της υλοποίησης των δράσεων της εν λόγω Δράσης, παρουσιάζονται παρακάτω σε δύο σκέλη όπου στο πρώτο παρουσιάζουμε την εξέλιξη της πορείας υλοποίησης των δράσεων για το έτος 2020 (01.01.2020 – 31.12.2020) και στο δεύτερο σκέλος παρουσιάζουμε την εξέλιξη της πορείας υλοποίησης των δράσεων μέχρι και τις 31.12.2020. Να σημειωθεί εδώ ότι η δράση «Υδατοκαλλιέργειες» αντιστοιχεί στον τομέα προτεραιότητας της RIS3 «Αγροδιατροφή», η δράση «Βιομηχανικά Υλικά» αντιστοιχεί στον τομέα προτεραιότητας της RIS3 «Βιομηχανική Παραγωγή – Υλικά – Κατασκευές» και η δράση «Ανοιχτή Καινοτομία τον Πολιτισμό» αντιστοιχεί στον τομέα προτεραιότητας της RIS3 «Τουρισμός – Πολιτισμός».

Α' Σκέλος (01.01.2020 – 31.12.2020)

Την περίοδο **01.01.2020-31.12.2020**,

- Εντάχθηκαν 36 έργα συνολικού προϋπολογισμού **18.502.124,18 €**, εκ των οποίων το 3,07% αφορά έργα της δράσης «Υδατοκαλλιέργειες», το 31,78% αφορά έργα της δράσης «Βιομηχανικά Υλικά» και το 65,15% αφορά έργα της δράσης «Ανοιχτή Καινοτομία στον Πολιτισμό». Ο συνολικός αριθμός των δικαιούχων των 36 ενταγμένων έργων ανέρχεται σε 144.
- Πραγματοποιήθηκαν πληρωμές ΕΛΚΕ ύψους **7.090.512,15 €**, εκ των οποίων το 24,14% αφορά ενταγμένα έργα της δράσης «Υδατοκαλλιέργειες», το 30,97% αφορά έργα της δράσης «Βιομηχανικά Υλικά», και το 44,88% αφορά έργα της δράσης «Ανοιχτή Καινοτομία στον Πολιτισμό».

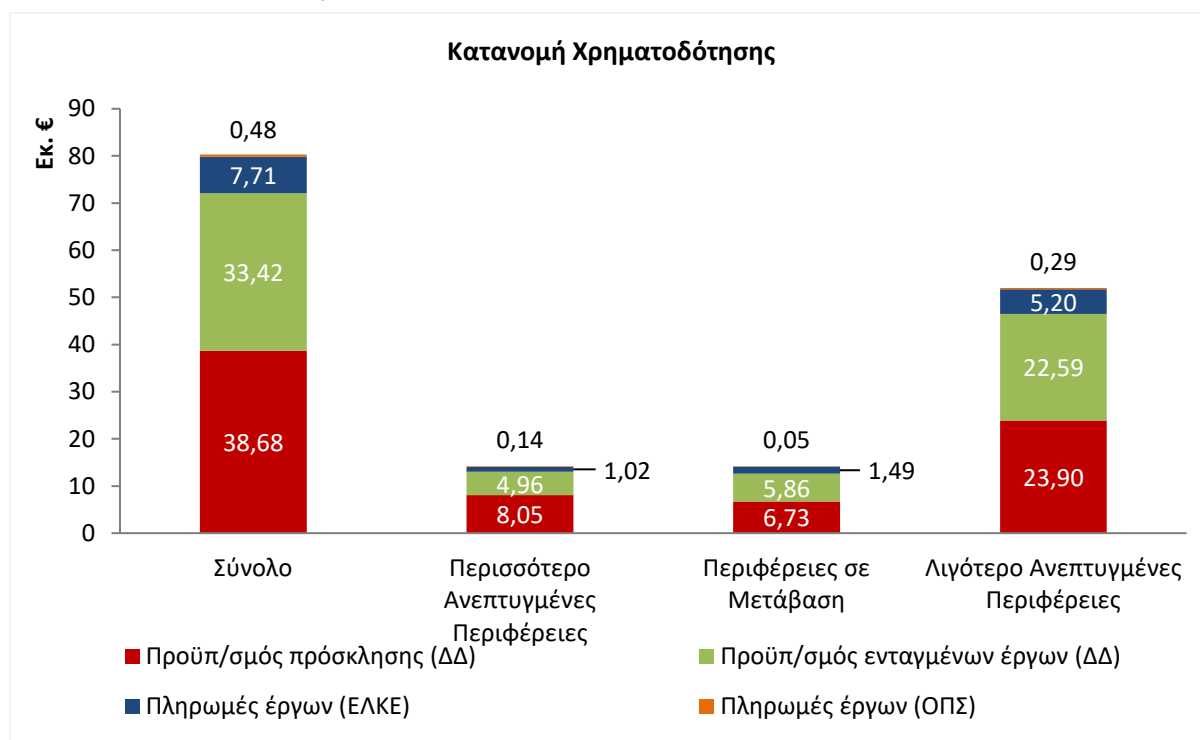
¹⁷ Σύμφωνα με την 1^η έκδοση της πρόσκλησης ο προϋπολογισμός υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης ερευνητικών έργων για τη Δράση “Ειδικές Δράσεις «ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ» - «ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΥΛΙΚΑ» - «ΑΝΟΙΧΤΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ» ανήλθε σε 24.250.000,00 € ενώ σύμφωνα με την 3^η Τροποποίηση της πρόσκλησης αυξήθηκε κατά 14.431.250,00 €, με σύνολο 38.681.250,00 € και εκτιμάται ότι ο συνολικός προϋπολογισμός θα ανέλθει σε 46.000.000,00 €. Πηγή: ΕΠΑνΕΚ – ΕΣΠΑ 2014-2020 – Ειδικές Δράσεις «Υδατοκαλλιέργειες» - «Βιομηχανικά Υλικά» - «Ανοιχτή Καινοτομία στον Πολιτισμό» (antagonistikotita.gov.gr), [20190626 3h trop ydatokall.pdf](#) (antagonistikotita.gr) και [20201002 4h trop ydatokalliergeies.pdf](#) (antagonistikotita.gr), Πρόσβαση 21.05.21.

- Πραγματοποιήθηκαν πληρωμές ΟΠΣ ύψους **478.314,89 €**, εκ των οποίων το 83,78% αφορά έργα της δράσης «Βιομηχανικά Υλικά», και το 16,22% αφορά έργα της δράσης «Ανοιχτή Καινοτομία στον Πολιτισμό».

Β' Σκέλος (έως και 31.12.2020)

Για την περίοδο **έως και 31.12.2020** από την επεξεργασία των στοιχείων (βλ. Διάγραμμα 2.6) προκύπτει ότι,

- Ο προϋπολογισμός της πρόσκλησης που εκδόθηκε ανέρχονταν σε **38.681.250,00 €** από το οποίο το 20,81% αφορά τις ΠΑΠ, το 17,40% αφορά τις ΠΜ και το 61,79% αφορά τις ΛΑΠ.
- Ο προϋπολογισμός των ενταγμένων έργων ανέρχεται σε **33.422.438,11 €**, ήτοι το 86,40% του προϋπολογισμού της πρόσκλησης, από το οποίο το 14,85% κατανέμεται στις ΠΑΠ, το 17,55% στις ΠΜ και το 67,60% στις ΛΑΠ.
- Οι συνολικές πληρωμές ΕΛΚΕ ανέρχονται σε **7.712.501,50 €**, ήτοι το 23,07% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων, το οποίο κατανέμεται κατά 13,22% στις ΠΑΠ, 19,30% στις ΠΜ και 67,48% στις ΛΑΠ.
- Οι συνολικές πληρωμές ΟΠΣ ανέρχονται σε **478.314,89 €**, ήτοι το 1,43% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων, το οποίο κατανέμεται κατά 28,90% στις ΠΑΠ, 10,87% στις ΠΜ και 60,23% στις ΛΑΠ.
- Ο συνολικός αριθμός των ενταγμένων έργων ανέρχεται σε 80, με το συνολικό αριθμό των δικαιούχων να ανέρχεται σε 288.

Διάγραμμα 2.6 Οικονομικά μεγέθη προσκλήσεων, εντάξεων και πληρωμών (ΕΛΚΕ και ΟΠΣ) για τις Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες, τις Περιφέρειες σε Μετάβαση, τις Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες και συνολικά για τις Ειδικές Δράσεις «Υδατοκαλλιέργειες» - «Βιομηχανικά Υλικά» και «Ανοιχτή καινοτομία στον Πολιτισμό».

Πηγή: ΓΓΕΚ, και ίδια επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

Σε περιφερειακό επίπεδο, το υψηλότερο ποσοστό ενταγμένων έργων ως προς το σύνολο των εντάξεων ανήκει στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας με ποσοστό 40,09%, ακολουθεί η Περιφέρεια Αττικής με

ποσοστό 13,71%, ενώ τα ποσοστά των υπολοίπων Περιφερειών παραμένουν μονοψήφια. Βάσει του ποσοστού των πληρωμών ΕΛΚΕ ως προς τη δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων της ίδιας Περιφέρειας, η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου κατέχει την υψηλότερη θέση με ποσοστό 37,09% και ακολουθεί η Περιφέρεια Κρήτης με ποσοστό 33,63%. Βάσει του ποσοστού των πληρωμών ΟΠΣ ως προς τη δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων της ίδιας Περιφέρειας, η Περιφέρεια Θεσσαλίας κατέχει την υψηλότερη θέση με ποσοστό 5,79%, ακολουθεί η Περιφέρεια Αττικής με ποσοστό 3,02%, και οι Περιφέρειες Κρήτης και Κεντρικής Μακεδονίας με ποσοστά 2,03% και 1,43% αντίστοιχα.

Στον ακόλουθο πίνακα (Πίνακας 2.10) συγκεντρώνουμε τις πληροφορίες που προαναφέρθηκαν.

Πίνακας 2.10 Στοιχεία προσκλήσεων, εντάξεων και πληρωμών δράσεων που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο των ειδικών δράσεων «Υδατοκαλλιέργειες» - «Βιομηχανικά Υλικά» - «Ανοιχτή Καινοτομία στον Πολιτισμό».

Ειδικές Δράσεις «Υδατοκαλλιέργειες» - «Βιομηχανικά Υλικά» - «Ανοιχτή Καινοτομία στον Πολιτισμό»	Σύνολο	Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	% ΠΑΠ / Σύνολο	Περιφέρειες σε Μετάβαση	% ΠΜ/ Σύνολο	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	% ΛΑΠ / Σύνολο
Προϋπ/σμός πρόσκλησης (ΔΔ)	38.681.250,00 €	8.050.050,00 €	20,81%	6.730.200,00 €	17,40%	23.901.000,00 €	61,79%
Προϋπ/σμός ενταγμένων έργων (ΔΔ)	33.422.438,11 €	4.964.112,46 €	14,85%	5.864.680,47 €	17,55%	22.593.645,18 €	67,60%
Πληρωμές έργων (ΕΛΚΕ)	7.712.501,50 €	1.019.374,84 €	13,22%	1.488.748,72 €	19,30%	5.204.377,94 €	67,48%
Πληρωμές έργων (ΟΠΣ)	478.314,89 €	138.246,50 €	28,90%	51.986,94 €	10,87%	288.081,45 €	60,23%
Αριθμ. ενταγμένων πράξεων ¹	80	34	42,50%	31	38,75%	67	83,75%
Αριθμ. Δικαιούχων	288	51	17,71%	56	19,44%	181	62,85%

¹ Το σύνολο των ενταγμένων πράξεων διαφέρει από το άθροισμα των υποσυνόλων των ενταγμένων πράξεων ανά Κατηγορία Περιφέρειας δεδομένου ότι τα έργα και οι δικαιούχοι των έργων εκτείνονται σε περισσότερες της μίας Περιφέρειας.
Πηγή: ΓΓΕΚ, και ίδια επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

Ο τομέας προτεραιότητας της RIS3 με τον υψηλότερο προϋπολογισμό ενταγμένων πράξεων στις δράσεις που αναλύουμε είναι ο τομέας «Πολιτισμός – Τουρισμός – Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες» με προϋπολογισμό που αγγίζει τα **16.887.645,84 €**, ήτοι το 50,53% του συνόλου της δημόσιας δαπάνης των εντάξεων. Ακολουθεί ο τομέας «Υλικά και Κατασκευές» με προϋπολογισμό ενταγμένων έργων **10.842.861,80 €**, ήτοι το 32,32% του συνόλου της δημόσιας δαπάνης των εντάξεων, και ο τομέας «Αγροδιατροφή» με προϋπολογισμό ενταγμένων έργων **5.691.930,47 €**, ήτοι το 17,03% του συνόλου των εντάξεων. Η ίδια σειρά των τομέων RIS3 ακολουθείται και για τις δαπάνες ΕΛΚΕ των έργων, ενώ για τις δαπάνες ΟΠΣ προηγείται ο τομέας «Υλικά και Κατασκευές». Στους ακόλουθους πίνακες (Πίνακας 2.11, Πίνακας 2.12) απεικονίζονται αναλυτικά τα παραπάνω στοιχεία.

Πίνακας 2.11 Στοιχεία εντάξεων και πληρωμών δράσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο των ειδικών δράσεων «Υδατοκαλλιέργειες» - «Βιομηχανικά Υλικά» - «Ανοιχτή Καινοτομία στον Πολιτισμό» ανά Τομέα Προτεραιότητας της RIS3.

Ειδικές Δράσεις «Υδατοκαλλιέργειες» - «Βιομηχανικά Υλικά» - «Ανοιχτή Καινοτομία στον Πολιτισμό»	Σύνολο	1. Αγροδιατροφή	7. Υλικά-Κατασκευές	8. Πολιτισμός - Τουρισμός - Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες
Προϋπ/σμός ενταγμένων έργων (ΔΔ)	33.422.438,11 €	5.691.930,47 €	10.842.861,80 €	16.887.645,84 €
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	4.964.112,46 €	1.524.420,57 €	1.587.915,07 €	1.851.776,82 €
Περιφέρειες σε Μετάβαση	5.864.680,47 €	1.158.376,62 €	1.198.382,64 €	3.507.921,21 €
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	22.593.645,18 €	3.009.133,28 €	8.056.564,09 €	11.527.947,81 €

Ειδικές Δράσεις «Υδατοκαλλιέργειες» - «Βιομηχανικά Υλικά» - «Ανοιχτή Καινοτομία στον Πολιτισμό»	Σύνολο	1. Αγροδιατροφή	7. Υλικά- Κατασκευές	8. Πολιτισμός - Τουρισμός - Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες
Δαπάνες έργων (ΕΛΚΕ)	7.712.501,50 €	1.793.887,91 €	2.492.461,21 €	3.426.152,38 €
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	1.019.374,84 €	507.723,83 €	433.057,31 €	78.593,70 €
Περιφέρειες σε Μετάβαση	1.488.748,72 €	288.694,26 €	308.507,42 €	891.547,04 €
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	5.204.377,94 €	997.469,82 €	1.750.896,48 €	2.456.011,64 €
Δαπάνες έργων (ΟΠΣ)	478.314,89 €	0,00 €	400.716,74 €	77.598,15 €
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	138.246,50 €	0,00 €	115.412,80 €	22.833,70 €
Περιφέρειες σε Μετάβαση	51.986,94 €	0,00 €	51.986,94 €	0,00 €
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	288.081,45 €	0,00 €	233.317,00 €	54.764,45 €

Σημείωση: Η δράση «Υδατοκαλλιέργειες» αντιστοιχεί στον τομέα RIS3 «Αγροδιατροφή», η δράση «Βιομηχανικά Υλικά» αντιστοιχεί στον τομέα RIS3 «Υλικά και Κατασκευές», και η δράση «Ανοιχτή Καινοτομία στον Πολιτισμό» αντιστοιχεί στη δράση «Πολιτισμός – Τουρισμός – Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες».

Πηγή. ΓΓΕΚ, και ιδία επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

Πίνακας 2.12 Ποσοστιαία κατανομή των εντάξεων και πληρωμών (έως 31.12.2020) δράσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο των ειδικών δράσεων «Υδατοκαλλιέργειες» - «Βιομηχανικά Υλικά» - «Ανοιχτή Καινοτομία στον Πολιτισμό» ανά Τομέα Προτεραιότητας της RIS3.

Ειδικές Δράσεις «Υδατοκαλλιέργειες» - «Βιομηχανικά Υλικά» - «Ανοιχτή Καινοτομία στον Πολιτισμό»	Σύνολο	1. Αγροδιατροφή	7. Υλικά- Κατασκευές	8. Πολιτισμός - Τουρισμός - Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες
Προϋπ/σμός ενταγμένων έργων (ΔΔ)	100,00%	17,03%	32,44%	50,53%
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	100,00%	30,71%	31,99%	37,30%
Περιφέρειες σε Μετάβαση	100,00%	19,75%	20,43%	59,81%
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	100,00%	13,32%	35,66%	51,02%
Δαπάνες έργων (ΕΛΚΕ)	100,00%	23,26%	32,32%	44,42%
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	100,00%	49,81%	42,48%	7,71%
Περιφέρειες σε Μετάβαση	100,00%	19,39%	20,72%	59,89%
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	100,00%	19,17%	33,64%	47,19%
Δαπάνες έργων (ΟΠΣ)	100,00%	0,00%	83,78%	16,22%
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	100,00%	0,00%	83,48%	16,52%
Περιφέρειες σε Μετάβαση	100,00%	0,00%	100,00%	0,00%
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	100,00%	0,00%	80,99%	19,01%

Σημείωση: Η δράση «Υδατοκαλλιέργειες» αντιστοιχεί στον τομέα RIS3 «Αγροδιατροφή», η δράση «Βιομηχανικά Υλικά» αντιστοιχεί στον τομέα RIS3 «Υλικά και Κατασκευές», και η δράση «Ανοιχτή Καινοτομία στον Πολιτισμό» αντιστοιχεί στη δράση «Πολιτισμός – Τουρισμός – Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες».

Πηγή. ΓΓΕΚ, και ιδία επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

2.2.2.3. Ευρωπαϊκά Δίκτυα ERA NETS

Το πρόγραμμα «Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία - Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA-NETS» αφορά σε δράση εθνικής εμβέλειας για την Ευρωπαϊκή και Διεθνή Δικτύωση των ερευνητικών ομάδων με στόχο την ενίσχυση της υλοποίησης ερευνητικού έργου και δαπανών καινοτομίας. Οι εν λόγω Δράσεις επικεντρώνονται σε όλους τους Τομείς Προτεραιότητας της RIS3.

Βασικός στόχος των σχημάτων ERA-NETS στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (EXE) είναι να εντείνει τη συνεργασία μεταξύ φορέων διαφορετικών κρατών μελών και συνδεδεμένων κρατών και να συντονίσει κοινές ερευνητικές δραστηριότητες. Με τον όρο «ερευνητικές δραστηριότητες» που διεξάγονται σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, εννοούνται τα προγράμματα έρευνας και καινοτομίας, μέρος των προγραμμάτων αυτών ή παρόμοιες πρωτοβουλίες. Συνήθως, αυτές οι δραστηριότητες: α. είναι στρατηγικά προγραμματισμένες, β. εκτελούνται σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, γ. χρηματοδοτούνται και διαχειρίζονται από εθνικούς δημόσιους οργανισμούς ή από δομές που συνδέονται στενά με ή έχουν οριστεί από τις δημόσιες αρχές. Η Δράση έχει ως ειδικότερους στόχους τους παρακάτω:

- Την ενίσχυση της εξωστρέφειας.
- Την ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ ερευνητικών ομάδων από κράτη-μέλη της Ε.Ε και από χώρες συνδεδεμένες με την Ε.Ε, αλλά και την συνεργασία με ερευνητικούς φορείς και επιχειρήσεις στρατηγικής σημασίας χωρών εκτός Ε.Ε.
- Την επικέντρωση των προσπαθειών και των διαθέσιμων πόρων σε ερευνητικά θεματικά πεδία, μείζονος ενδιαφέροντος για τις δύο (συνεργαζόμενες) χώρες και σημαντικά για την κοινωνία και την οικονομία, σύμφωνα με τις προτεραιότητες της Εθνικής Στρατηγικής ΕΤΑΚ για την Έξυπνη Εξειδίκευση.
- Την ανάπτυξη νέων γνώσεων - συμπεριλαμβανομένων των νέων τεχνολογιών – με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας και την αντιμετώπιση σημαντικών κοινωνικών και περιβαλλοντικών αναγκών.
- Τη διείσδυση καινοτομιών σε νέες αγορές.

Δικαιούχοι της Δράσης είναι α) ερευνητικοί οργανισμοί, β) επιχειρήσεις, και γ) Λοιποί φορείς (δημόσιοι και άλλοι φορείς).

Το είδος της ενίσχυσης είναι επιχορήγηση των δαπανών εκτέλεσης ερευνητικού έργου (κατηγορίες έρευνας: βασική έρευνα, βιομηχανική έρευνα ή/και πειραματική ανάπτυξη) και δαπανών καινοτομίας σε όλους τους Τομείς Προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής για την Έξυπνη Εξειδίκευση RIS3 2014-2020, εφόσον προκύπτουν από το ενισχυόμενο ερευνητικό έργο και επιπλέον στις «Βασικές Τεχνολογίες Γενικής Εφαρμογής (Key Enabling Technologies - KETs)¹⁸, και στις «Διεπιστημονικές παρεμβάσεις που σχετίζονται με τον στρατηγικό άξονα 3 της RIS», που αποτελούν διατομεακή διάσταση των τομέων προτεραιότητας της Στρατηγικής RIS3. Η χρονική διάρκεια υλοποίησης των έργων, ανάλογα με το έργο υλοποίησης, είναι έως τρία (3) έτη.

Έως τις 31.12.2020 έχουν εκδοθεί **4 σχετικές Προσκλήσεις** για την υποβολή προτάσεων στο ΕΠΑΝΕΚ, στον Άξονα Προτεραιότητας 1 «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες» και στον Άξονα Προτεραιότητας 1Σ «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες (Στερεά Ελλάδα, Νότιο Αιγαίο)» και συγκεκριμένα στο Θεματικό Στόχο 1 – Επενδυτική Προτεραιότητα 1b και στον Ειδικό Στόχο 1.1 «Αύξηση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και συνεργασιών για την ανάπτυξη καινοτόμου

¹⁸ Οι Key Enabling Technologies (KETs) (nanotechnology, micro-nanoelectronics, industrial biotechnology, advanced materials, photonics, advanced manufacturing technologies και ICT) αποτελούν κύριες πηγές καινοτομίας, παρέχοντας τα απαραίτητα δομικά στοιχεία για το χτίσιμο της 'τεχνολογικής ετοιμότητας' που θα επιτρέψει την ανάδειξη μιας ευρείας γκάμας εφαρμογών και προϊόντων που ανταποκρίνονται σε κοινωνικές προκλήσεις της εποχής μας & τις παγκόσμιες προκλήσεις του μέλλοντος. Οι KETs συμβάλλουν στην ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων που διαπερνούν όλους τους τομείς προτεραιότητας (π.χ. ΤΠΕ, υλικά και κατασκευές, Αγροδιατροφή, ενέργεια, μεταφορές, βιοεπιστήμες & υγεία / φάρμακα) και μπορούν να δημιουργήσουν προϋποθέσεις για μια πιο παραγωγική, ανταγωνιστική και αποδοτική ως προς τους ενεργειακούς και άλλους πόρους οικονομία.

επιχειρηματικότητα σύμφωνα με την εθνική στρατηγική έρευνας και καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση».

Στις 20.10.2016 δημοσιεύθηκε η **πρώτη** πρόσκληση (αρ. πρωτ. 6163/1864/A2) υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης ερευνητικών έργων στη Δράση Εθνικής Εμβέλειας «Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία - Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA NETS»¹⁹, προϋπολογισμού 4.500.000 € (Δ.Δ.) και με καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων την 23.01.2017²⁰. Στις 02.05.2018 δημοσιεύθηκε η **δεύτερη** πρόσκληση (αρ. πρωτ. 2459/401/A2)²¹ προϋπολογισμού 2.600.000 € (Δ.Δ.), με καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων την 18.07.2018. Στις 24.04.2019 δημοσιεύθηκε η **τρίτη** πρόσκληση (αρ. πρωτ. 2844/461/A2)²² προϋπολογισμού 1.900.000 € (Δ.Δ.), με καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων την 03.07.2019. Στις 20.12.2019 δημοσιεύθηκε η **τέταρτη** πρόσκληση (αρ. πρωτ. 7733/1433/A2)²³ προϋπολογισμού 8.141.696,40 € (Δ.Δ.), με καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων την 23.04.2020²⁴.

Η εξέλιξη της υλοποίησης των δράσεων, παρουσιάζονται παρακάτω σε δύο σκέλη όπου στο πρώτο παρουσιάζουμε την εξέλιξη της πορείας υλοποίησης των δράσεων για το έτος 2020 (01.01.2020 – 31.12.2020) και στο δεύτερο σκέλος παρουσιάζουμε την εξέλιξη της πορείας υλοποίησης των δράσεων μέχρι και τις 31.12.2020.

Α' Σκέλος (01.01.2020 – 31.12.2020)

Την περίοδο **01.01.2020-31.12.2020**,

- Εντάχθηκαν 35 έργα, με το συνολικό αριθμό δικαιούχων να ανέρχεται σε 43, συνολικού προϋπολογισμού **7.083.411,41 €**, εκ των οποίων το 55,20% αφορά έργα των ΠΑΠ, το 23,71% έργα των ΠΜ, και το 21,09% έργα των ΛΑΠ,
- πραγματοποιήθηκαν πληρωμές ΕΛΚΕ ύψους **1.832.188,42 €**, εκ των οποίων το 45,75% αφορά τις ΠΑΠ, το 39,28% αφορά τις ΠΜ και το 14,97% αφορά τις ΛΑΠ,
- πραγματοποιήθηκαν πληρωμές ΟΠΣ ύψους **165.636,08 €**, εκ των οποίων το 19,82% αφορά τις ΠΑΠ, το 56,06% αφορά τις ΠΜ και το 24,12% αφορά τις ΛΑΠ.

Β' Σκέλος (έως και 31.12.2020)

Για την περίοδο **έως και 31.12.2020** από την επεξεργασία των στοιχείων (βλ. Διάγραμμα 2.7) προκύπτει ότι,

- Ο προϋπολογισμός των προσκλήσεων που εκδόθηκαν ανέρχεται σε **18.378.571,40 €**, εκ των οποίων το 49,21% κατανέμεται στις ΠΑΠ, το 21,08% στις ΠΜ, και το 29,71% αφορά τις ΛΑΠ.
- Τα ενταγμένα έργα ανέρχονται σε 82, με συνολικό αριθμό των δικαιούχων 108. Ο προϋπολογισμός των ενταγμένων έργων ανέρχεται σε **11.654.732,62 €**, ήτοι το 63,41% του προϋπολογισμού των προσκλήσεων, από το οποίο το 49,52% κατανέμεται στις ΠΑΠ, το 25,15% στις ΠΜ και το 25,33% στις ΛΑΠ.

¹⁹ Βλ. [20161020 ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ ERA NETS.pdf \(gsrt.gr\)](#), Πρόσβαση 21.05.21.

²⁰ Η αρχική καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων στην εν λόγω Δράση ήταν η 20.12.2016 η οποία παρατάθηκε έως την 23.01.2017. Βλ. [ΓΓΕΚ: Ενεργές Δράσεις ΕΣΠΑ 2014-2020 \(gsrt.gr\)](#), Πρόσβαση 21.05.21.

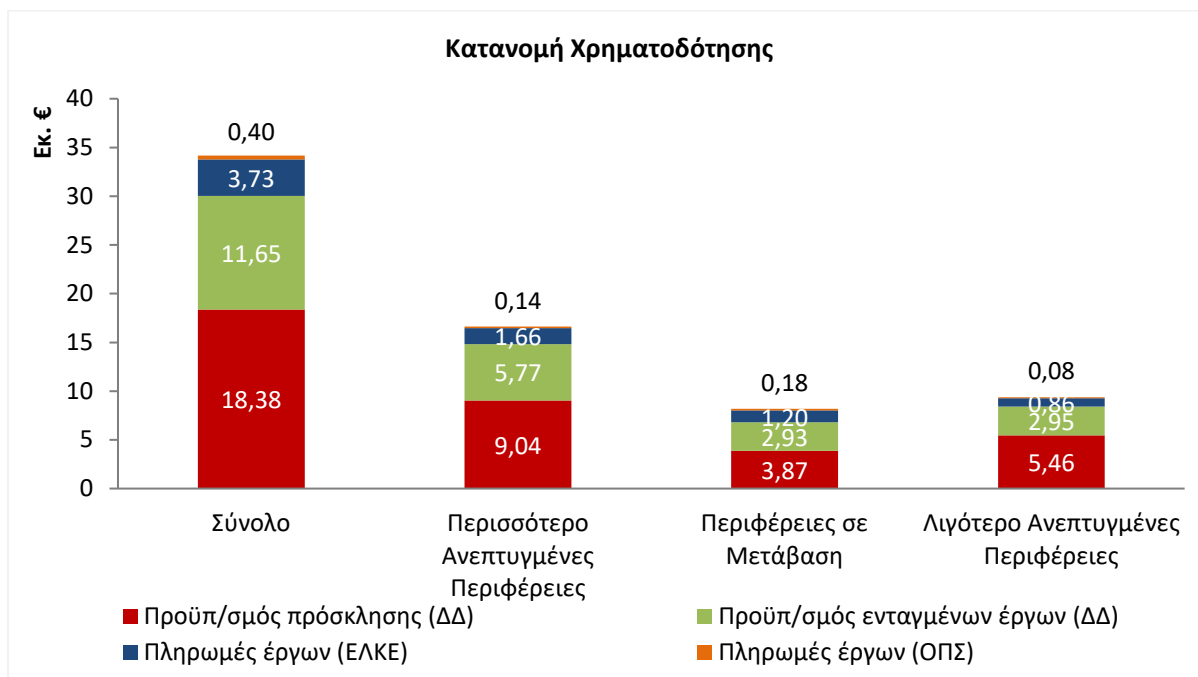
²¹ Βλ. [20180502 015 ΚΕ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ERA-NETS 2018.pdf \(gsrt.gr\)](#), Πρόσβαση 21.05.21.

²² Βλ. [epan2.antagonistikotita.gr/uploads/023 Prokurhsh ERA NETS 2019.pdf](#), Πρόσβαση 21.05.21.

²³ Βλ. [20191220 027 ΚΕ ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ ERANETS 2019b.pdf \(gsrt.gr\)](#), Πρόσβαση 21.05.21.

²⁴ Η αρχική καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων ήταν η 01.04.2020 η οποία παρατάθηκε έως την 23.04.2020. Βλ. [ΓΓΕΚ: Ανακοινώσεις \(gsrt.gr\)](#), Πρόσβαση 21.05.21.

- Οι συνολικές πληρωμές ΕΛΚΕ ανέρχονται σε **3.726.262,52 €**, ήτοι το 31,97% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων, το οποίο κατανέμεται κατά 44,52% στις ΠΑΠ, 32,33% στις ΠΜ και 23,15% στις ΛΑΠ.
- Οι συνολικές πληρωμές ΟΠΣ ανέρχονται σε **398.294,06 €**, ήτοι το 3,42% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων, το οποίο κατανέμεται κατά 34,56% στις ΠΑΠ, 44,50% στις ΠΜ και 20,94% στις ΛΑΠ.

Διάγραμμα 2.7 Οικονομικά μεγέθη προσκλήσεων, εντάξεων και πληρωμών (ΕΛΚΕ και ΟΠΣ) για τις Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες, τις Περιφέρειες σε Μετάβαση, τις Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες και συνολικά για τα Ευρωπαϊκά Δίκτυα ERA NETS.

Πηγή: ΓΓΕΚ, και ιδία επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

Παρατηρούμε ότι έχουν ενεργοποιηθεί όλες οι προσκλήσεις παρουσιάζοντας ενταγμένα έργα σε όλες τις δράσεις. Όπως ήταν αναμενόμενο το μεγαλύτερο ποσοστό του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων κατανέμεται στην κατηγορία των ΠΑΠ αγγίζοντας το 49,75%, δεδομένου του υψηλότερου προϋπολογισμού προσκλήσεων (ΔΔ) στις περιφέρειες αυτές. Επίσης το υψηλότερο ποσοστό πληρωμών ΕΛΚΕ ανήκει στις ΠΑΠ αγγίζοντας το 44,52% ενώ το υψηλότερο ποσοστό πληρωμών ΟΠΣ ανήκει στις ΠΜ αγγίζοντας το 44,50%.

Σε περιφερειακό επίπεδο, το υψηλότερο ποσοστό ενταγμένων έργων ως προς το σύνολο των εντάξεων ανήκει στην Περιφέρεια Αττικής με ποσοστό 49,52%, ακολουθεί η Περιφέρεια Κρήτης με ποσοστό 22,27% και η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας με ποσοστό 14,22%, ενώ τα ποσοστά των υπολοίπων Περιφερειών παραμένουν μονοψήφια. Βάσει του ποσοστού των πληρωμών ΕΛΚΕ ως προς τη δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων της ίδιας Περιφέρειας, η Δυτική Μακεδονία κατέχει την υψηλότερη θέση με ποσοστό 58,32%, ακολουθεί η Περιφέρεια Θεσσαλίας και η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου με ποσοστό 40%, και η Περιφέρεια Αττικής με ποσοστό 29,74%. Βάσει του ποσοστού των πληρωμών ΟΠΣ ως προς τη δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων της ίδιας Περιφέρειας, η Περιφέρεια Αττικής κατέχει την υψηλότερη θέση με ποσοστό 34,56%, ακολουθεί η Περιφέρεια Κρήτης με ποσοστό 25,87%, και η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας με ποσοστό 18,63%. Στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 2.13) παρουσιάζουμε τα στοιχεία αυτά αναλυτικά ανά κατηγορία περιφέρειας (ΠΑΠ, ΠΜ, ΛΑΠ),

Πίνακας 2.13 Στοιχεία προσκλήσεων, εντάξεων και πληρωμών στο πλαίσιο δράσεων για τα Ευρωπαϊκά Δίκτυα ERA NETS.

Ευρωπαϊκά Δίκτυα ERA NETS	Σύνολο	Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	% ΠΑΠ / Σύνολο	Περιφέρειες σε Μετάβαση	% ΠΜ / Σύνολο	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	% ΛΑΠ / Σύνολο
Προϋπ/σμός πρόσκλησης (ΔΔ)	18.378.571,40 €	9.043.871,10 €	49,21%	3.873.954,80 €	21,08%	5.460.745,50 €	29,71%
Προϋπ/σμός ενταγμένων έργων (ΔΔ)	11.654.732,62 €	5.771.997,14 €	49,52%	2.930.686,93 €	25,15%	2.952.048,55 €	25,33%
Πληρωμές έργων (ΕΛΚΕ)	3.726.262,52 €	1.658.786,06 €	44,52%	1.204.805,90 €	32,33%	862.670,56 €	23,15%
Πληρωμές έργων (ΟΠΣ)	398.294,06 €	137.655,70 €	34,56%	177.229,73 €	44,50%	83.408,63 €	20,94%
Αριθμ. ενταγμένων πράξεων ¹	82	41	50,00%	23	28,05%	27	32,93%
Αριθμ. δικαιούχων	108	49	45,37%	29	26,85%	30	27,78%

¹ Το σύνολο των ενταγμένων πράξεων διαφέρει από το άθροισμα των υποσυνόλων των ενταγμένων πράξεων ανά Κατηγορία Περιφέρειας δεδομένου ότι τα έργα και οι δικαιούχοι των έργων εκτείνονται σε περισσότερες της μίας Περιφέρειας.

Πηγή: ΓΓΕΚ, και ιδία επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

Ο τομέας προτεραιότητας της RIS3 με τον υψηλότερο προϋπολογισμό ενταγμένων πράξεων στις δράσεις που αναλύουμε είναι ο τομέας «Βιοεπιστήμες / Υγεία και Φάρμακα» με προϋπολογισμό που αγγίζει τα **4.291.538,11 €**, ήτοι το 36,82% του συνόλου της δημόσιας δαπάνης των εντάξεων. Ακολουθεί ο τομέας «Ενέργεια» με προϋπολογισμό ενταγμένων έργων **1.771.845,23 €**, ήτοι το 15,20% του συνόλου της δημόσιας δαπάνης των εντάξεων. Με φθίνουσα σειρά βάσει των ποσοστών τους ως προς το σύνολο της δημόσιας δαπάνης των εντάξεων ακολουθούν οι τομείς «Αγροδιατροφή» με ποσοστό 14,85%, «Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών» με ποσοστό 11,67%, «Υλικά και Κατασκευές» με ποσοστό 10,70%, «Περιβάλλον και Βιώσιμη Ανάπτυξη – Κλιματική Αλλαγή» με ποσοστό 7,25%. Στους τομείς «Μεταφορές και Εφοδιαστική Αλυσίδα» και «Πολιτισμός - Τουρισμός - Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες» δεν υπήρχε ζήτηση.

Για όλες τις κατηγορίες Περιφερειών (ΠΑΠ, ΠΜ, ΛΑΠ), το μεγαλύτερο ποσοστό του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων τους αφορά στον τομέα «Βιοεπιστήμες / Υγεία και Φάρμακα». Για τις ΠΑΠ και τις ΠΜ ακολουθεί ο τομέας «Αγροδιατροφή» και «Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών» ενώ για τις ΛΑΠ ακολουθεί ο τομέας «Ενέργεια» και έπεται ο τομέας «Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών».

Αναφορικά με τις καταχωρημένες δαπάνες στο ΟΠΣ, για όλες τις κατηγορίες περιφέρειας αφορούν στους τομείς «Βιοεπιστήμες / Υγεία και Φάρμακα», «Ενέργεια» και «Περιβάλλον και Βιώσιμη Ανάπτυξη – Κλιματική Αλλαγή». Στους ακόλουθους πίνακες (Πίνακας 2.14, Πίνακας 2.15) απεικονίζονται αναλυτικά τα παραπάνω στοιχεία.

Πίνακας 2.14 Στοιχεία εντάξεων και πληρωμών δράσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA NETS ανά Τομέα Προτεραιότητας της RIS3.

ERANETS	Σύνολο	1. Αγροδιατροφή	2. Βιοεπιστήμες / Υγεία & Φάρμακα	3. Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών	4. Ενέργεια	5. Περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη - Κλιματική Αλλαγή	6. Μεταφορές και Εφοδιαστική Αλυσίδα (Logistics)	7. Υλικά-Κατασκευές	8. Πολιτισμός - Τουρισμός - Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες	Βασικές Τεχνολογίες Γενικής Εφαρμογής (Key Enabling Technologies - KETs) με διεπιστημονικό	Διεπιστημονικές παρεμβάσεις που σχετίζονται με τον στρατηγικό άξονα 3 της RIS3
Προϋπ/σμός ενταγμένων έργων (ΔΔ)	11.654.732,62 €	1.730.912,77 €	4.291.538,11 €	1.360.557,77 €	1.771.845,23 €	844.805,95 €	0,00 €	1.247.072,84 €	0,00 €	200.000,00 €	207.999,95 €
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	5.771.997,14 €	1.123.766,23 €	2.477.621,20 €	813.522,21 €	646.000,60 €	411.937,06 €	0,00 €	199.149,84 €	0,00 €	0,00 €	100.000,00 €
Περιφέρειες σε Μετάβαση	2.930.686,93 €	423.285,06 €	989.997,05 €	79.977,56 €	398.064,31 €	82.000,00 €	0,00 €	649.363,00 €	0,00 €	200.000,00 €	107.999,95 €
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	2.952.048,55 €	183.861,48 €	823.919,86 €	467.058,00 €	727.780,32 €	350.868,89 €	0,00 €	398.560,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Δαπάνες έργων (ΕΛΚΕ)	3.726.262,52 €	452.076,71 €	1.541.126,57 €	286.631,03 €	731.001,32 €	177.479,18 €	0,00 €	418.829,13 €	0,00 €	80.000,00 €	39.118,58 €
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	1.658.786,06 €	307.578,10 €	783.312,98 €	99.820,00 €	251.732,28 €	97.564,19 €	0,00 €	79.659,93 €	0,00 €	0,00 €	39.118,58 €
Περιφέρειες σε Μετάβαση	1.204.805,90 €	84.954,02 €	472.801,29 €	31.991,03 €	275.314,36 €	0,00 €	0,00 €	259.745,20 €	0,00 €	80.000,00 €	0,00 €
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	862.670,56 €	59.544,59 €	285.012,30 €	154.820,00 €	203.954,68 €	79.914,99 €	0,00 €	79.424,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Δαπάνες έργων (ΟΠΣ)	398.294,06 €	0,00 €	223.450,37 €	0,00 €	117.208,72 €	57.634,97 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	137.655,70 €	0,00 €	87.145,68 €	0,00 €	32.830,04 €	17.679,98 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Περιφέρειες σε Μετάβαση	177.229,73 €	0,00 €	92.851,05 €	0,00 €	84.378,68 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	83.408,63 €	0,00 €	43.453,64 €	0,00 €	0,00 €	39.954,99 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €

Πηγή. ΓΓΕΚ, και ιδία επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

Πίνακας 2.15 Ποσοστιαία κατανομή των εντάξεων και πληρωμών δράσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA NETS ανά Τομέα Προτεραιότητας της RIS3 .

ERANETS	Σύνολο	1. Αγροδιατροφή	2. Βιοεπιστήμες / Υγεία & Φάρμακα	3. Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών	4. Ενέργεια	5. Περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη - Κλιματική Αλλαγή	6. Μεταφορές και Εφοδιαστική Αλυσίδα (Logistics)	7. Υλικά-Κατασκευές	8. Πολιτισμός - Τουρισμός - Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες	Βασικές Τεχνολογίες Γενικής Εφαρμογής (Key Enabling Technologies - KETs) με διεπιστημονικό	Διεπιστημονικές παρεμβάσεις που σχετίζονται με τον στρατηγικό άξονα 3 της RIS3
Προϋπ/σμός ενταγμένων έργων (ΔΔ)	100,00%	14,85%	36,82%	11,67%	15,20%	7,25%	0,00%	10,70%	0,00%	1,72%	1,78%
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	100,00%	19,47%	42,92%	14,09%	11,19%	7,14%	0,00%	3,45%	0,00%	0,00%	1,73%
Περιφέρειες σε Μετάβαση	100,00%	14,44%	33,78%	2,73%	13,58%	2,80%	0,00%	22,16%	0,00%	6,82%	3,69%
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	100,00%	6,23%	27,91%	15,82%	24,65%	11,89%	0,00%	13,50%	0,00%	0,00%	0,00%
Δαπάνες έργων (ΕΛΚΕ)	100,00%	12,13%	41,36%	7,69%	19,62%	4,76%	0,00%	11,24%	0,00%	2,15%	1,05%
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	100,00%	18,54%	47,22%	6,02%	15,18%	5,88%	0,00%	4,80%	0,00%	0,00%	2,36%
Περιφέρειες σε Μετάβαση	100,00%	7,05%	39,24%	2,66%	22,85%	0,00%	0,00%	21,56%	0,00%	6,64%	0,00%
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	100,00%	6,90%	33,04%	17,95%	23,64%	9,26%	0,00%	9,21%	0,00%	0,00%	0,00%
Δαπάνες έργων (ΟΠΣ)	100,00%	0,00%	56,10%	0,00%	29,43%	14,47%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	100,00%	0,00%	63,31%	0,00%	23,85%	12,84%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Περιφέρειες σε Μετάβαση	100,00%	0,00%	52,39%	0,00%	47,61%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	100,00%	0,00%	52,10%	0,00%	0,00%	47,90%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Πηγή. ΓΓΕΚ, και ιδία επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

2.2.2.4. Διμερείς Ε&Τ Συνεργασίες

Οι Διμερείς Ε&Τ Συνεργασίες αφορούν στην ενίσχυση έργων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας φορέων του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα δύο συνεργαζόμενων χωρών.

Στόχοι των δράσεων που υλοποιούνται μέσω διμερών και πολυμερών Ε&Τ συνεργασιών είναι:

- Η ενίσχυση της εξωστρέφειας και βελτιστοποίηση της ελληνικής συμμετοχής στις διεθνείς και ευρωπαϊκές Ε&Τ διεργασίες δικτύωσης, η συμμετοχή σε αυτές δυναμικών και με υψηλή τεχνογνωσία Επιχειρήσεων, η εκπλήρωση των εθνικών υποχρεώσεων σε Ευρωπαϊκές πολιτικές.
- Η επικέντρωση των προσπάθειών και των διαθέσιμων πόρων σε ερευνητικά θεματικά πεδία, μείζονος ενδιαφέροντος για τις δύο (συνεργαζόμενες) χώρες και σημαντικά για την κοινωνία και την οικονομία, σύμφωνα με τις προτεραιότητες της Εθνικής Στρατηγικής ΕΤΑΚ για την Έξυπνη Εξειδίκευση.
- Η ανάπτυξη νέων γνώσεων - συμπεριλαμβανομένων των νέων τεχνολογιών – με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας και την αντιμετώπιση σημαντικών κοινωνικών και περιβαλλοντικών αναγκών.
- Η διείσδυση καινοτομιών σε νέες αγορές.

Δικαιούχοι είναι α) ερευνητικοί οργανισμοί (Πανεπιστήμια & Ερευνητικά Κέντρα), β) επιχειρήσεις και γ) λοιποί φορείς (δημόσιοι και άλλοι φορείς).

Το είδος της ενίσχυσης είναι επιχορήγηση των δαπανών εκτέλεσης ερευνητικού έργου (κατηγορίες έρευνας: βασική έρευνα, βιομηχανική έρευνα ή/και πειραματική ανάπτυξη) και δαπανών καινοτομίας εφόσον προκύπτουν από το ενισχυόμενο ερευνητικό έργο διμερούς χαρακτήρα. Κάθε πρόταση πρέπει να έχει διακρατικό εταίρο.

Οι Διμερείς και Πολυμερείς Ε&Τ Συνεργασίες απευθύνονται στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα των δύο συνεργαζόμενων χωρών. Προτάσεις για μεγάλης κλίμακας διακρατικά Ε&Τ έργα μπορούν να υποβάλλονται από συμπράξεις Ιδιωτικών Φορέων (επιχειρήσεων όλων των μεγεθών), Δημοσίων Φορέων (Ερευνητικοί & Τεχνολογικοί φορείς, Πανεπιστήμια, ΑΤΕΙ, Ερευνητικά Κέντρα, Ινστιτούτα και Εργαστήρια αυτών) και Λοιπών Φορέων και από τα δύο Κράτη. Τα προτεινόμενα μεγάλης κλίμακας Ε&Τ έργα πρέπει να αποφέρουν προφανές όφελος στις δύο χώρες, στους συμμετέχοντες των συμπράξεων, αλλά και γενικότερα οφέλη στην οικονομία.

Στις εν λόγω Προσκλήσεις γίνονται συγκεκριμένη αναφορά στους Τομείς Προτεραιότητας της RIS3 στους οποίους οι προτεινόμενες δράσεις θα έπρεπε να επικεντρωθούν οι οποίοι κατονομάζονται κατωτέρω στη σύντομη περιγραφή των Προσκλήσεων.

Έως τις 31.12.2020 έχουν εκδοθεί **5 σχετικές Προσκλήσεις** για την υποβολή προτάσεων στο ΕΠΑνΕΚ, στον Άξονα Προτεραιότητας 1 «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες» και στον Άξονα Προτεραιότητας 1Σ «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες (Στερεά Ελλάδα, Νότιο Αιγαίο)».

«Διμερής Ε&Τ Συνεργασία Ελλάδας – Γερμανίας»

Στις 06.12.2016 δημοσιεύθηκε η πρόσκληση (αρ. πρωτ. 7494/2457/A2) για την υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης ερευνητικών έργων στη Δράση Εθνικής Εμβέλειας «Διμερής Ε&Τ Συνεργασία Ελλάδας – Γερμανίας». Ο προϋπολογισμός της πρόσκλησης ανέρχονταν σε 9.000.000 € (ΔΔ). Η καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων ήταν η 03.03.2017.

Η Δράση αφορά την ενίσχυση για υλοποίηση ερευνητικού έργου και δαπανών Καινοτομίας και επικεντρώνεται στους Τομείς Προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής για την Έξυπνη Εξειδίκευση RIS3

2014-2020, και πιο συγκεκριμένα στους εξής: Αγροδιατροφή, Βιοεπιστήμες, Υγεία και Φάρμακα, Ενέργεια, Υλικά και Κατασκευές, Πολιτισμός, Τουρισμός, Πολιτισμός/Καινοτομία και Κοινωνικές Προκλήσεις, Βασικές Τεχνολογίες Γενικής Εφαρμογής (Key Enabling Technologies - KETs).

«Διμερής E&T Συνεργασία Ελλάδας – Ρωσίας»

Στις 09.12.2016 δημοσιεύθηκε η πρόσκληση (αρ. πρωτ. 7620/2526/A2) για την υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης ερευνητικών έργων στη Δράση Εθνικής Εμβέλειας «Διμερής E&T Συνεργασία Ελλάδας – Ρωσίας». Ο προϋπολογισμός της πρόσκλησης ανέρχονταν σε 2.000.000 € (ΔΔ). Η καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων ήταν η 07.04.2017.

Η Δράση αφορά την ενίσχυση για υλοποίηση ερευνητικού έργου και δαπανών Καινοτομίας και επικεντρώνεται στους Τομείς Προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής για την Έξυπνη Εξειδίκευση RIS3 2014-2020, και πιο συγκεκριμένα στις «Βασικές Τεχνολογίες Γενικής Εφαρμογής (Key Enabling Technologies - KETs), με διεπιστημονικό χαρακτήρα «Κβαντικές Τεχνολογίες (που σχετίζονται με την Νανοηλεκτρονική, Νανοφωτονική, Κβαντική Πληροφορική και Επικοινωνία, Μεταύλικά)».

«Διμερής E&T Συνεργασία Ελλάδας – Ισραήλ»

Στις 13.01.2017 δημοσιεύθηκε η πρόσκληση (αρ. πρωτ. 93/27/A2) για την υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης ερευνητικών έργων στη Δράση Εθνικής Εμβέλειας «Διμερής E&T Συνεργασία Ελλάδας – Ισραήλ». Ο προϋπολογισμός της πρόσκλησης ανέρχονταν 4.500.000 € (ΔΔ). Η καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων ήταν η 25.04.2017.

Η Δράση αφορά την ενίσχυση για υλοποίηση ερευνητικού έργου και δαπανών Καινοτομίας και επικεντρώνεται στους Τομείς Προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής για την Έξυπνη Εξειδίκευση RIS3 2014-2020, και πιο συγκεκριμένα στους της Αγροδιατροφής, των Βιοεπιστημών, της Ενέργειας και του Περιβάλλοντος.

«Διμερής και Πολυμερής E&T Συνεργασία Ελλάδας – Ισραήλ 2019»

Στις 02.01.2019 δημοσιεύθηκε η δεύτερη πρόσκληση (αρ. πρωτ. 2/1/A2) για την υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης ερευνητικών έργων στη Δράση Εθνικής Εμβέλειας «Διμερής και Πολυμερής E&T Συνεργασία Ελλάδας – Ισραήλ». Ο προϋπολογισμός της πρόσκλησης ανέρχονταν 7.000.000 € (ΔΔ). Η καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων ήταν η 10.04.2019.

Η Δράση επικεντρώνεται στους Τομείς Προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής για την Έξυπνη Εξειδίκευση RIS3 2014-2020, και πιο συγκεκριμένα στους της Αγροδιατροφής, των Μεταφορών και Εφοδιαστικής Αλυσίδας, των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών και των Υλικών και Κατασκευών.

«Διμερής E&T Συνεργασία Ελλάδας – Κίνας»

Στις 26.01.2018 δημοσιεύθηκε η πρόσκληση (αρ. πρωτ. 582/73/A2) για την υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης ερευνητικών έργων στη Δράση Εθνικής Εμβέλειας «Διμερής E&T Συνεργασία Ελλάδας – Κίνας». Ο προϋπολογισμός της πρόσκλησης ανέρχονταν 10.000.000 € (ΔΔ). Η καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων ήταν η 30.03.2018.

Η Δράση αφορά την ενίσχυση της εξωστρέφειας και την βελτιστοποίηση της ελληνικής συμμετοχής στις διεθνείς και ευρωπαϊκές Ε&Τ διεργασίες δικτύωσης, τη συμμετοχή σε αυτές δυναμικών και με υψηλή τεχνογνωσία επιχειρήσεων, την εκπλήρωση των εθνικών υποχρεώσεων σε Ευρωπαϊκές πολιτικές. Η Δράση αφορά στην ενίσχυση κοινών ερευνητικών έργων στους εξής τομείς προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής για την Έξυπνη Εξειδίκευση RIS3 2014-2020: Αγροδιατροφή, Ενέργεια, Περιβάλλον, Μεταφορές, Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών, Πολιτιστική κληρονομιά με έμφαση στις Βασικές Τεχνολογίες Γενικής Εφαρμογής (Key Enabling Technologies - KETs).

Η εξέλιξη της υλοποίησης των δράσεων, παρουσιάζονται παρακάτω σε δύο σκέλη όπου στο πρώτο παρουσιάζουμε την εξέλιξη της πορείας υλοποίησης των δράσεων για το έτος 2020 (01.01.2020 – 31.12.2020) και στο δεύτερο σκέλος παρουσιάζουμε την εξέλιξη της πορείας υλοποίησης των δράσεων μέχρι και τις 31.12.2020.

Α' Σκέλος (01.01.2020 – 31.12.2020)

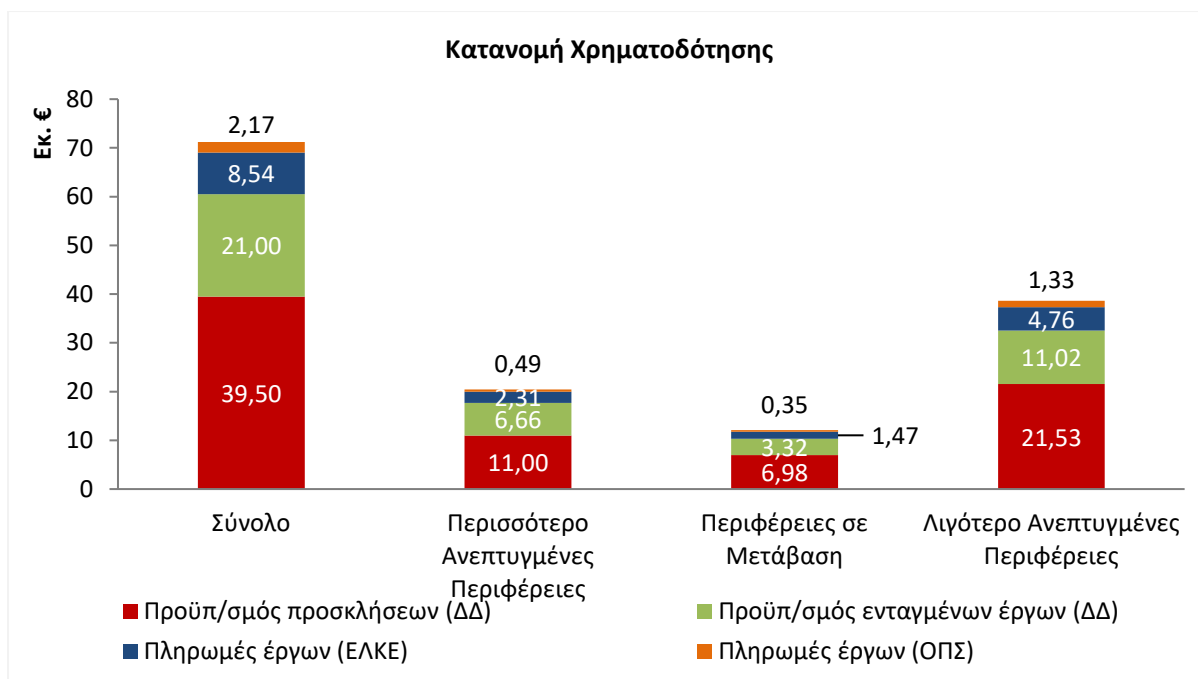
Την περίοδο **01.01.2020-31.12.2020**,

- εντάχθηκαν 3 έργα (με 6 δικαιούχους) στο πλαίσιο της Πρόσκλησης «Διμερής και Πολυμερής Ε&Τ Συνεργασία Ελλάδας – Ισραήλ 2019» συνολικού προϋπολογισμού **1.102.672,11 €**, εκ των οποίων το 34,34% αφορά έργα των ΠΑΠ, το 33% έργα των ΠΜ, και το 32,66% έργα των ΛΑΠ,
- πραγματοποιήθηκαν πληρωμές ΕΛΚΕ ύψους **4.727.974,42 €**, εκ των οποίων το 24,13% αφορά τις ΠΑΠ, το 17,34% αφορά τις ΠΜ και το 58,53% αφορά τις ΛΑΠ,
- πραγματοποιήθηκαν πληρωμές ΟΠΣ ύψους **2.059.778,51 €**, εκ των οποίων το 20,12% αφορά τις ΠΑΠ, το 16,86% αφορά τις ΠΜ και το 63,02% αφορά τις ΛΑΠ.

Β' Σκέλος (έως και 31.12.2020)

Για την περίοδο **έως και 31.12.2020** από την επεξεργασία των στοιχείων (βλ. Διάγραμμα 2.8) προκύπτει ότι,

- Ο προϋπολογισμός των προσκλήσεων που εκδόθηκαν ανέρχεται σε **39.500.000,00 €**, εκ των οποίων το 27,85% κατανέμεται στις ΠΑΠ, το 17,66% στις ΠΜ, και το 54,49% αφορά τις ΛΑΠ.
- Τα ενταγμένα έργα ανέρχονται σε 59 (με 169 δικαιούχους) με τον προϋπολογισμό να ανέρχεται σε **21.002.193,81 €**, ήτοι το 53,17% του προϋπολογισμού των προσκλήσεων, εκ των οποίων το 31,73% κατανέμεται στις ΠΑΠ, το 15,79% στις ΠΜ και το 52,48% στις ΛΑΠ.
- Οι συνολικές πληρωμές ΕΛΚΕ ανέρχονται σε **8.539.316,32 €**, ήτοι το 40,66% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων, το οποίο κατανέμεται κατά 27,10% στις ΠΑΠ, 17,20% στις ΠΜ και 55,70% στις ΛΑΠ.
- Οι συνολικές πληρωμές ΟΠΣ ανέρχονται σε **2.172.573,51 €**, ήτοι το 10,34% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων, το οποίο κατανέμεται κατά 22,59% στις ΠΑΠ, 15,98% στις ΠΜ και 61,42% στις ΛΑΠ.

Διάγραμμα 2.8 Οικονομικά μεγέθη προσκλήσεων, εντάξεων και πληρωμών (ΕΛΚΕ και ΟΠΣ) για τις Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες, τις Περιφέρειες σε Μετάβαση, τις Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες και συνολικά για τις Διμερείς Ε&Τ Συνεργασίες.

Πηγή: ΓΓΕΚ, και ιδία επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

Το μεγαλύτερο ποσοστό του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων κατανέμεται στην κατηγορία των ΛΑΠ αγγίζοντας το 52,48%, όπως ήταν και αναμενόμενο δεδομένου του υψηλότερου προϋπολογισμού προσκλήσεων (Δ.Δ.) στις περιφέρειες αυτές. Επίσης το υψηλότερο ποσοστό πληρωμών (ΕΛΚΕ και ΟΠΣ) ανήκει στις ΛΑΠ αγγίζοντας το 55,70% του συνόλου των πληρωμών ΕΛΚΕ, και το 61,42% του συνόλου των πληρωμών ΟΠΣ.

Σε περιφερειακό επίπεδο, το υψηλότερο ποσοστό ενταγμένων έργων ως προς το σύνολο των εντάξεων ανήκει στην Περιφέρεια Αττικής με ποσοστό 30,70%, ακολουθεί η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας με ποσοστό 21,11% και η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας με ποσοστό 17,42%, ενώ τα ποσοστά των υπολοίπων Περιφερειών παραμένουν μονοψήφια. Βάσει του ποσοστού των πληρωμών ΕΛΚΕ ως προς τη δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων της ίδιας Περιφέρειας, η Δυτική Μακεδονία κατέχει την υψηλότερη θέση με ποσοστό 73,67%, ακολουθεί η Περιφέρεια Θεσσαλίας με ποσοστό 61,72% και η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με ποσοστό 54,57% ενώ τα ποσοστά των πληρωμών ΕΛΚΕ στις υπόλοιπες Περιφέρειες παραμένουν κάτω του 50%. Βάσει του ποσοστού των πληρωμών ΟΠΣ ως προς τη δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων της ίδιας Περιφέρειας, η Περιφέρεια Θεσσαλίας κατέχει την υψηλότερη θέση με ποσοστό 21,96%, ακολουθεί η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας με ποσοστό 15,64%, και η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με ποσοστό 15,36%, ενώ οι πληρωμές ΟΠΣ στις υπόλοιπες Περιφέρειες παραμένουν κάτω του 15%. Στους παρακάτω πίνακες (Πίνακας 2.16) παρουσιάζουμε τα στοιχεία αυτά αναλυτικά ανά κατηγορία περιφέρειας (ΠΑΠ, ΠΜ, ΛΑΠ).

Πίνακας 2.16 Στοιχεία πληρωμών, εντάξεων και πληρωμών έργων που υλοποιούνται στο πλαίσιο των Δράσεων Διμερούς Ε&Τ Συνεργασίας.

Διμερές Ε&Τ Συνεργασίες	Σύνολο	Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	% ΠΑΠ / Σύνολο	Περιφέρειες σε Μετάβαση	% ΠΜ/ Σύνολο	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	% ΛΑΠ/ Σύνολο
Προϋπ/σμός προσκλήσεων (ΔΔ)	39.500.000,00 €	11.000.000,00 €	27,85%	6.975.000,00 €	17,66%	21.525.000,00 €	54,49%

Προϋπ/σμός ενταγμένων έργων (ΔΔ)	21.002.193,81 €	6.664.038,87 €	31,73%	3.316.865,41 €	15,79%	11.021.289,53 €	52,48%
Πληρωμές έργων (ΕΛΚΕ)	8.539.316,32 €	2.314.303,53 €	27,10%	1.468.474,38 €	17,20%	4.756.538,41 €	55,70%
Πληρωμές έργων (ΟΠΣ)	2.172.573,51 €	490.844,33 €	22,59%	347.241,13 €	15,98%	1.334.488,05 €	61,42%
Αριθμ. ενταγμένων πράξεων ¹	59	31	52,54%	17	28,81%	39	66,10%
Αριθμ. δικαιούχων	135	49	36,30%	22	16,30%	64	47,41%

¹ Το σύνολο των ενταγμένων πράξεων διαφέρει από το άθροισμα των υποσυνόλων των ενταγμένων πράξεων ανά Κατηγορία Περιφέρειας δεδομένου ότι τα έργα και οι δικαιούχοι των έργων εκτείνονται σε περισσότερες της μίας Περιφέρειας.

Πηγή: ΓΓΕΚ, και ιδία επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

Ο τομέας προτεραιότητας της RIS3 με τον υψηλότερο προϋπολογισμό ενταγμένων πράξεων στις δράσεις που αναλύουμε είναι ο τομέας «Ενέργεια» με προϋπολογισμό που αγγίζει τα **5.526.909,48 €**, ήτοι το 26,32% του συνόλου της δημόσιας δαπάνης των εντάξεων. Ακολουθεί ο τομέας «Περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη – Κλιματική Αλλαγή» με προϋπολογισμό ενταγμένων έργων **3.070.067,20 €**, ήτοι το 15,20% του συνόλου της δημόσιας δαπάνης των εντάξεων. Με φθίνουσα σειρά βάσει των ποσοστών τους ως προς το σύνολο της δημόσιας δαπάνης των εντάξεων ακολουθούν οι τομείς «Αγροδιατροφή» με ποσοστό 13,81%, «Υλικά και Κατασκευές» με ποσοστό 8,11%, «Βιοεπιστήμες / Υγεία και Φάρμακα» με ποσοστό 8,05%, «Πολιτισμός - Τουρισμός - Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες» με ποσοστό 7,56%, «Μεταφορές και Εφοδιαστική Αλυσίδα» με ποσοστό 6,98% και ο τομέας «Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών» με ποσοστό 1,44%. Τέλος, υψηλή ζήτηση υπήρξε και στις «Διεπιστημονικές Παρεμβάσεις που σχετίζονται με τον στρατηγικό άξονα 3 της RIS3» με ποσοστό 8,17% και στις «Βασικές Τεχνολογίες Γενικής Εφαρμογής» με ποσοστό 4,95%.

Για όλες τις κατηγορίες Περιφερειών (ΠΑΠ, ΠΜ, ΛΑΠ), το μεγαλύτερο ποσοστό του προϋπολογισμού των πληρωμών (ΕΛΚΕ και ΟΠΣ) αφορά στον τομέα «Ενέργεια». Στους ακόλουθους πίνακες (Πίνακας 2.17, Πίνακας 2.18) απεικονίζονται αναλυτικά τα παραπάνω στοιχεία.

Πίνακας 2.17: Στοιχεία εντάξεων και πληρωμών δράσεων Διμερούς Ε&Τ Συνεργασίας ανά Τομέα Προτεραιότητας της Στρατηγικής RIS3

Διμερείς Ε&Τ Συνεργασίες	Σύνολο	1. Αγροδιατροφή	2. Βιοεπιστήμες / Υγεία & Φάρμακα	3. Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών	4. Ενέργεια	5. Περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη - Κλιματική Αλλαγή	6. Μεταφορές και Εφοδιαστική Αλυσίδα (Logistics)	7. Υλικά-Κατασκευές	8. Πολιτισμός - Τουρισμός - Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες	Βασικές Τεχνολογίες Γενικής Εφαρμογής (Key Enabling Technologies - KETs) με διεπιστημονικό	Διεπιστημονικές παρεμβάσεις που σχετίζονται με τον στρατηγικό άξονα 3 της RIS3
Προϋπ/σμός ενταγμένων έργων (ΔΔ)	21.002.193,81 €	2.900.292,02 €	1.690.409,02 €	303.177,86 €	5.526.909,48 €	3.070.067,20 €	1.464.959,73 €	1.704.020,00 €	1.586.981,00 €	1.038.920,00 €	1.716.457,50 €
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	6.664.038,87 €	1.033.683,80 €	291.996,62 €	0,00 €	1.353.154,50 €	1.044.061,70 €	399.610,00 €	601.070,00 €	830.178,50 €	846.545,00 €	263.738,75 €
Περιφέρειες σε Μετάβαση	3.316.865,41 €	99.873,22 €	190.000,00 €	0,00 €	1.321.618,95 €	401.505,00 €	107.378,24 €	327.140,00 €	335.600,00 €	18.000,00 €	515.750,00 €
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	11.021.289,53 €	1.766.735,00 €	1.208.412,40 €	303.177,86 €	2.852.136,03 €	1.624.500,50 €	957.971,49 €	775.810,00 €	421.202,50 €	174.375,00 €	936.968,75 €
Δαπάνες έργων (ΕΛΚΕ)	8.539.316,33 €	840.812,10 €	1.190.749,13 €	73.351,14 €	2.667.986,34 €	775.954,08 €	326.942,00 €	869.822,23 €	781.778,28 €	325.338,00 €	686.583,03 €
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	2.151.479,63 €	244.214,00 €	167.149,21 €	0,00 €	620.875,14 €	159.027,88 €	128.000,00 €	325.643,90 €	199.736,00 €	201.338,00 €	105.495,50 €
Περιφέρειες σε Μετάβαση	1.631.298,28 €	0,00 €	43.231,00 €	0,00 €	654.292,55 €	160.602,00 €	0,00 €	10.775,45 €	476.097,28 €	80.000,00 €	206.300,00 €
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	4.756.538,42 €	596.598,10 €	980.368,92 €	73.351,14 €	1.392.818,65 €	456.324,20 €	198.942,00 €	533.402,88 €	105.945,00 €	44.000,00 €	374.787,53 €
Δαπάνες έργων (ΟΠΣ)	2.172.573,51 €	24.192,00 €	510.685,12 €	0,00 €	654.389,24 €	108.452,20 €	0,00 €	354.933,83 €	205.309,40 €	314.611,72 €	0,00 €
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	490.844,33 €	0,00 €	90.804,21 €	0,00 €	95.444,42 €	0,00 €	0,00 €	152.689,51 €	0,00 €	151.906,19 €	0,00 €
Περιφέρειες σε Μετάβαση	347.241,13 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	87.392,97 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	147.509,67 €	112.338,49 €	0,00 €
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	1.334.488,05 €	24.192,00 €	419.880,91 €	0,00 €	471.551,85 €	108.452,20 €	0,00 €	202.244,32 €	57.799,73 €	50.367,04 €	0,00 €

Πηγή. ΓΓΕΚ, και ιδία επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

Πίνακας 2.18: Ποσοστιαία κατανομή των εντάξεων και πληρωμών δράσεων Διμερούς Ε&Τ Συνεργασίας ανά Τομέα Προτεραιότητας της Στρατηγικής RIS3

Διμερείς Ε&Τ Συνεργασίες	Σύνολο	1. Αγροδιατροφή	2. Βιοεπιστήμες / Υγεία & Φάρμακα	3. Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών	4. Ενέργεια	5. Περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη - Κλιματική Αλλαγή	6. Μεταφορές και Εφοδιαστική Αλυσίδα (Logistics)	7. Υλικά-Κατασκευές	8. Πολιτισμός - Τουρισμός -Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες	Βασικές Τεχνολογίες Γενικής Εφαρμογής (Key Enabling Technologies - KETs) με διεπιστημονικό	Διεπιστημονικές παρεμβάσεις που σχετίζονται με τον στρατηγικό άξονα 3 της RIS3
Προϋπ/σμός ενταγμένων έργων (ΔΔ):	91,83%	13,81%	8,05%	1,44%	26,32%	14,62%	6,98%	8,11%	7,56%	4,95%	8,17%
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	96,04%	15,51%	4,38%	0,00%	20,31%	15,67%	6,00%	9,02%	12,46%	12,70%	3,96%
Περιφέρειες σε Μετάβαση	84,45%	3,01%	5,73%	0,00%	39,85%	12,10%	3,24%	9,86%	10,12%	0,54%	15,55%
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	91,50%	16,03%	10,96%	2,75%	25,88%	14,74%	8,69%	7,04%	3,82%	1,58%	8,50%
Δαπάνες έργων (ΕΛΚΕ):	91,96%	9,85%	13,94%	0,86%	31,24%	9,09%	3,83%	10,19%	9,16%	3,81%	8,04%
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	95,10%	11,35%	7,77%	0,00%	28,86%	7,39%	5,95%	15,14%	9,28%	9,36%	4,90%
Περιφέρειες σε Μετάβαση	87,35%	0,00%	2,65%	0,00%	40,11%	9,85%	0,00%	0,66%	29,19%	4,90%	12,65%
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	92,12%	12,54%	20,61%	1,54%	29,28%	9,59%	4,18%	11,21%	2,23%	0,93%	7,88%
Δαπάνες έργων (ΟΠΣ):	100,00%	1,11%	23,51%	0,00%	30,12%	4,99%	0,00%	16,34%	9,45%	14,48%	0,00%
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	100,00%	0,00%	18,50%	0,00%	19,44%	0,00%	0,00%	31,11%	0,00%	30,95%	0,00%
Περιφέρειες σε Μετάβαση	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	25,17%	0,00%	0,00%	0,00%	42,48%	32,35%	0,00%
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	100,00%	1,81%	31,46%	0,00%	35,34%	8,13%	0,00%	15,16%	4,33%	3,77%	0,00%

Πηγή. ΓΓΕΚ, και ιδία επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

2.2.2.5. Συνεργατικοί Σχηματισμοί Καινοτομίας / ΣΣΚ

Βασικός στόχος της Δράσης «Συνεργατικοί Σχηματισμοί Καινοτομίας/ΣΣΚ» είναι η ενίσχυση ολοκληρωμένων δομών αναδυόμενων ή/και υφιστάμενων συνεργατικών σχηματισμών. Οι δομές θα υλοποιηθούν από Φορείς με εμπειρία στην υποστήριξη της καινοτομίας και της υγιούς επιχειρηματικότητας. Στόχος των ΣΣΚ είναι η ανάπτυξη και αξιοποίηση καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας με διεθνή αναγνώριση και υψηλό βαθμό ανταγωνιστικότητας. Οι επιχειρήσεις των ΣΣΚ μπορούν να χρησιμοποιούν καινοτόμες τεχνολογίες, καινοτόμες παραγωγικές διαδικασίες (process level), διοικητική/οργανωτική καινοτομία (system level), κ.α. Τα επιχειρηματικά σχέδια θα αφορούν στους οκτώ (8) θεματικούς τομείς της RIS3, στους οποίους διαφαίνεται ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για τη χώρα.

Η Δράση θα αναπτυχθεί σε δύο (2) στάδια που αντιστοιχούν σε δύο (2) Προσκλήσεις.

Η πρώτη πρόσκληση «Συνεργατικοί Σχηματισμοί Καινοτομίας / ΣΣΚ» - 1η Πρόσκληση: «Φορέας Αρωγός» δημοσιεύθηκε στις 26.06.2019 (αρ. πρωτ. 5602/1042/A2)²⁵, με προϋπολογισμό 5.300.000 € (ΔΔ) και καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων την 10.01.2020.

Ο ελάχιστος απαιτούμενος αριθμός επιχειρήσεων για το σχηματισμό Συνεργατικών Σχηματισμών Καινοτομίας (ΣΣΚ) είναι δέκα (10) ανεξάρτητες μεταξύ τους επιχειρήσεις, εκ των οποίων τουλάχιστον 5 ΜΜΕ. Δικαιούχοι²⁶ της δράσης είναι Δημόσιοι ερευνητικοί/τεχνολογικοί φορείς, Επιχειρήσεις, Λοιπά Νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες του ιδιωτικού ή δημόσιου τομέα.

Ο συνολικός προϋπολογισμός (Δημόσια Δαπάνη και Ιδιωτική Συμμετοχή) επιχορηγουμένων ενεργειών του Φορέα Αρωγού στο θεματικό τομέα της Αγροδιατροφής δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 200.000 ευρώ, ενώ ο συνολικός προϋπολογισμός (Δημόσια Δαπάνη και Ιδιωτική Συμμετοχή) επιχορηγουμένων ενεργειών του Φορέα Αρωγού, για τους υπόλοιπους θεματικούς τομείς, δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 600.000 ευρώ.

Το ποσοστό επιδότησης κυμαίνεται από 50% έως 65%. Η διάρκεια υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων είναι 24 μήνες με δυνατότητα 6μηνης παράτασης.

Η δεύτερη πρόσκληση «Συνεργατικοί Σχηματισμοί Καινοτομίας / ΣΣΚ» - 2η Πρόσκληση: «Επιχειρήσεις» δημοσιεύθηκε στις 09.12.2020 (αρ. πρωτ. 6715/1545/A)²⁷, με προϋπολογισμό 34.680.000,00 € (ΔΔ) και καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων την 26.02.2021.

Δικαιούχοι της δράσης είναι υφιστάμενες επιχειρήσεις ανεξαρτήτως μεγέθους και ημερομηνίας ίδρυσης, οι οποίες αποτελούν μέλη ή εν δυνάμει μέλη των προκριθέντων ΣΣΚ της 1ης Πρόσκλησης: “Φορέας Αρωγός”. Οι επιχειρήσεις πρέπει να τεκμηριώνουν ποιοτικά και ποσοτικά την συμβολή τους στην ανάπτυξη του ΣΣΚ.

²⁵ Βλ. http://epan2.antonistikotita.gr/1η_Πρόσκληση. Πρόσβαση 21.05.21.

²⁶ Ως «Δικαιούχος Φορέας» χαρακτηρίζεται η νομική οντότητα (Φορέας Αρωγός) που θα διαχειριστεί τον Συνεργατικό Σχηματισμό Καινοτομίας, εκπληρώνοντας τον ορισμό και τις προϋποθέσεις του Συνεργατικού Σχηματισμού Καινοτομίας. Ο Φορέας Αρωγός δύναται να είναι δημόσιος ερευνητικός/τεχνολογικός φορέας, επιχείρηση, νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα του ιδιωτικού ή δημόσιου τομέα.

²⁷ Βλ. http://epan2.antonistikotita.gr/2η_Πρόσκληση. Πρόσβαση 21.05.21.

Ο συνολικός προϋπολογισμός κάθε **Συνεργατικού Σχηματισμού Καινοτομίας** συμπεριλαμβανομένου και του προϋπολογισμού του εγκεκριμένου Φορέα Αρωγού στο θεματικό τομέα της Αγροδιατροφής, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα **0,7 εκ. ευρώ** ενώ στους υπόλοιπους θεματικούς τομείς τα **3,0 εκ ευρώ**.

Το ποσοστό επιδότησης κυμαίνεται από 50% έως 70%. Η χρονική διάρκεια υλοποίησης των έργων είναι 18 μήνες με δυνατότητα 6μηνης παράτασης.

Στον ακόλουθο πίνακα (Πίνακας 2.19) παρουσιάζεται συνοπτικά ο προϋπολογισμός των δύο προσκλήσεων.

Πίνακας 2.19 Προϋπολογισμός 1^{ης} και 2^{ης} πρόσκλησης «Συνεργατικοί Σχηματισμοί Καινοτομίας».

Κατηγορία Περιφέρειας	Φορέας Αρωγός (1 ^η Πρόσκληση)			Επιχειρήσεις (2 ^η πρόσκληση)	
	Περιφέρεια	Αγροδιατροφή	Υπόλοιποι Θεματικοί Τομείς RIS3	Αγροδιατροφή	Υπόλοιποι Θεματικοί Τομείς RIS3
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	Ανατ. Μακεδονία και Θράκη	640.000,00 €	1.554.000,00 €	2.282.000,00 €	15.278.000,00 €
	Κεντρική Μακεδονία				
	Ήπειρος				
	Θεσσαλία				
	Δυτική Ελλάδα				
Περιφέρειες σε Μετάβαση	Δυτική Μακεδονία	640.000,00 €	851.000,00 €	500.000,00 €	3.357.000,00 €
	Ιόνια Νησιά				
	Πελοπόννησος				
	Βόρειο Αιγαίο				
	Κρήτη	64.000,00 €	81.000,00 €	18.000,00	122.000,00 €
	Στερεά Ελλάδα				
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	Αττική	160.000,00 €	1.147.000,00 €	1.620.000,00	10.563.000,00 €
	Νότιο Αιγαίο	96.000,00 €	67.000,00 €	122.000,00	818.000,00 €
Σύνολο	€ 39.980.000,00	1.600.000,00 €	3.700.000,00 €	4.542.000,00	30.138.000,00 €

Πηγή: ΓΓΕΚ και ΕΥΔ – ΕΠΑΝΕΚ, http://www.antonistikitita.gr/1η_Πρόσκληση και http://www.antonistikitita.gr/2η_Πρόσκληση. Πρόσβαση 21.05.2021.

Η εξέλιξη της υλοποίησης των δράσεων, παρουσιάζονται παρακάτω σε δύο σκέλη όπου στο πρώτο παρουσιάζουμε την εξέλιξη της πορείας υλοποίησης των δράσεων για το έτος 2020 (01.01.2020 – 31.12.2020) και στο δεύτερο σκέλος παρουσιάζουμε την εξέλιξη της πορείας υλοποίησης των δράσεων μέχρι και τις 31.12.2020.

Α' Σκέλος (01.01.2020 – 31.12.2020)

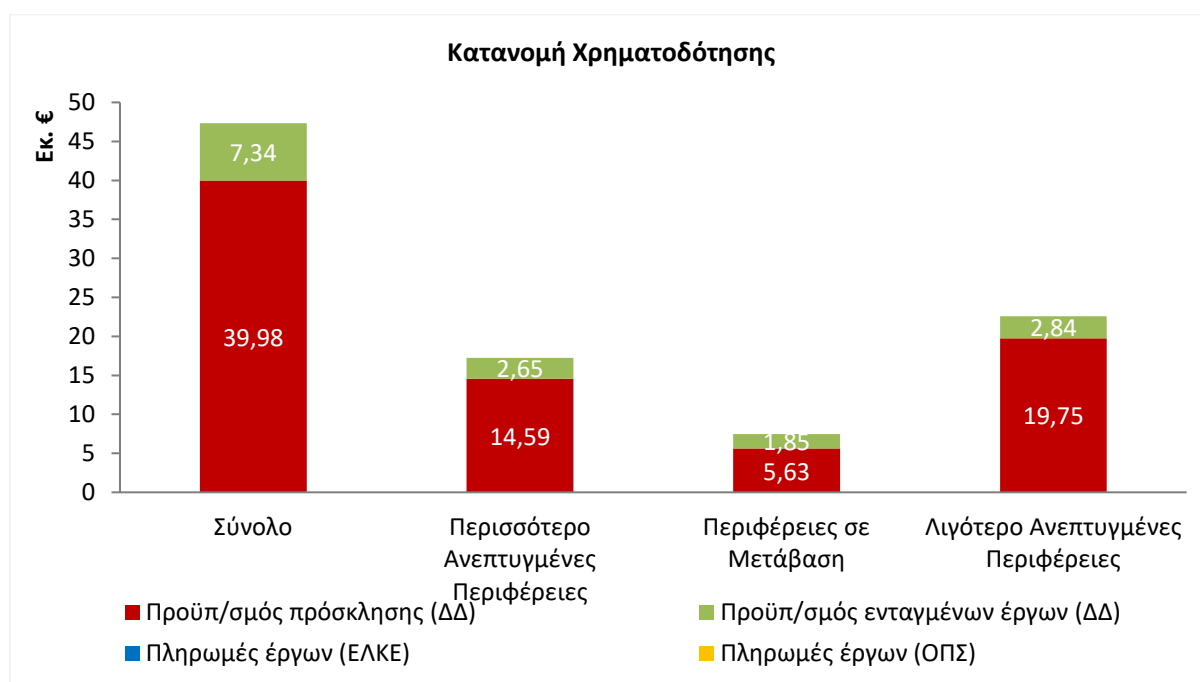
Την περίοδο **01.01.2020-31.12.2020**,

- δημοσιεύτηκε η πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης έργων στη Δράση «ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟΙ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ/ ΣΣΚ» - 2^η Πρόσκληση: Επιχειρήσεις» προϋπολογισμού 34.680.000,00 € (Δ.Δ.), με καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων την 26.02.2021,
- εντάχθηκαν 35 έργα συνολικού προϋπολογισμού **7.339.060,76 €** στα πλαίσια της πρόσκλησης «Συνεργατικοί Σχηματισμοί Καινοτομίας / ΣΣΚ» - 1^η Πρόσκληση: «Φορέας Αρωγός», εκ των οποίων το 36,13% αφορά έργα των ΠΑΠ, το 25,21% έργα των ΠΜ, και το 38,66% έργα των ΛΑΠ,
- δεν έχουν πραγματοποιηθεί ακόμα πληρωμές (ΕΛΚΕ και ΟΠΣ).

Β' Σκέλος (έως και 31.12.2020)

Για την περίοδο **έως και 31.12.2020** από την επεξεργασία των στοιχείων (βλ. Διάγραμμα 2.9) προκύπτει ότι,

- Ο προϋπολογισμός των δύο προσκλήσεων που εκδόθηκαν ανέρχεται σε **39.980.000,00 €**, εκ των οποίων το 36,50% κατανέμεται στις ΠΑΠ, το 14,09% στις ΠΜ, και το 49,41% αφορά τις ΛΑΠ.
- Οι ενταγμένες πράξεις ανέρχονται σε 35 με τον προϋπολογισμό να ανέρχεται σε **7.339.060,76 €**, ήτοι το 18,36% του προϋπολογισμού των προσκλήσεων, από το οποίο το 36,13% κατανέμεται στις ΠΑΠ, το 25,21% στις ΠΜ και το 38,66% στις ΛΑΠ.
- Δεν υπάρχουν καταχωρημένες πληρωμές (ΕΛΚΕ και ΟΠΣ).

Διάγραμμα 2.9 Οικονομικά μεγέθη προσκλήσεων, εντάξεων και πληρωμών (ΕΛΚΕ και ΟΠΣ) για τις Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες, τις Περιφέρειες σε Μετάβαση, τις Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες και συνολικά για τη δράση «ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟΙ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ/ ΣΣΚ».

Πηγή: ΓΓΕΚ, και ίδια επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

Το μεγαλύτερο ποσοστό του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων κατανέμεται στην κατηγορία των ΛΑΠ αγγίζοντας το 38,66%, ενώ ακολουθούν με μικρή διαφορά οι ΠΑΠ με ποσοστό 36,13%, και οι ΠΜ με ποσοστό 25,21%. Στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 2.20) παρουσιάζουμε τα στοιχεία αυτά αναλυτικά ανά κατηγορία περιφέρειας (ΠΑΠ, ΠΜ, ΛΑΠ).

Πίνακας 2.20 Στοιχεία πληρωμών, εντάξεων και πληρωμών έργων που υλοποιούνται στο πλαίσιο της δράσης «ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟΙ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ/ ΣΣΚ».

Συνεργατικοί Σχηματισμοί Καινοτομίας	Σύνολο	Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	% ΠΑΠ / Σύνολο	Περιφέρειες σε Μετάβαση	% ΠΜ/ Σύνολο	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	% ΛΑΠ/ Σύνολο
Προϋπ/σμός πρόσκλησης (ΔΔ)	39.980.000,00 €	14.593.000,00 €	36,50%	5.633.000,00 €	14,09%	19.754.000,00 €	49,41%
Προϋπ/σμός ενταγμένων έργων (ΔΔ)	7.339.060,76 €	2.651.657,15 €	36,13%	1.850.307,64 €	25,21%	2.837.095,97 €	38,66%

Συνεργατικοί Σχηματισμοί Καινοτομίας	Σύνολο	Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	% ΠΑΠ / Σύνολο	Περιφέρειες σε Μετάβαση	% ΠΜ/ Σύνολο	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	% ΛΑΠ/ Σύνολο
Πληρωμές έργων (ΕΛΚΕ)	0,00 €	0,00 €	NA	0,00 €	NA	0,00 €	NA
Πληρωμές έργων (ΟΠΣ)	0,00 €	0,00 €	NA	0,00 €	NA	0,00 €	NA
Αριθμ. ενταγμένων πράξεων	35	12	34,29%	9	25,71%	14	40,00%
Αριθμ. Δικαιούχων	35	12	34,29%	9	25,71%	14	40,00%

Πηγή: ΓΓΕΚ, και ιδία επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

Ο τομέας προτεραιότητας της RIS3 με τον υψηλότερο προϋπολογισμό ενταγμένων πράξεων στις δράσεις που αναλύουμε είναι ο τομέας «Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών» με προϋπολογισμό που αγγίζει το **1.749.004,12 €**, ήτοι το 23,83% του συνόλου της δημόσιας δαπάνης των εντάξεων. Ακολουθεί ο τομέας «Περιβάλλον και Βιώσιμη Ανάπτυξη – Κλιματική Αλλαγή» με προϋπολογισμό ενταγμένων έργων που αγγίζει το **1.507.534,85 €**, ήτοι το 20,54% του συνόλου, και ο τομέας «Πολιτισμός - Τουρισμός - Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες» με προϋπολογισμό ενταγμένων έργων **1.110.552,63 €**, ήτοι το 15,13% του συνόλου της δημόσιας δαπάνης των εντάξεων. Έπειτα βρίσκεται ο τομέας «Αγροδιατροφή» με προϋπολογισμό ενταγμένων έργων που αγγίζει το **1.101.652,50 €**, ήτοι το 15,01% του συνόλου των εντάξεων. Με φθίνουσα σειρά βάσει των ποσοστών τους ως προς το σύνολο της δημόσιας δαπάνης των εντάξεων ακολουθούν οι τομείς «Βιοεπιστήμες / Υγεία και Φάρμακα» με ποσοστό 11,18%, «Υλικά και Κατασκευές» με ποσοστό 8,76%, «Ενέργεια» με ποσοστό 4,17% και «Μεταφορές και Εφοδιαστική Αλυσίδα» με ποσοστό 1,37%. Στους ακόλουθους πίνακες (Πίνακας 2.14, Πίνακας 2.15) απεικονίζονται αναλυτικά τα παραπάνω στοιχεία.

Πίνακας 2.21 Στοιχεία εντάξεων και πληρωμών (έως 31.12.2020) στο πλαίσιο των Συνεργατικών Σχηματισμών Καινοτομίας ανά Τομέα Προτεραιότητας της RIS3.

Συνεργατικοί Σχηματισμοί Καινοτομίας	Σύνολο	1. Αγροδιατροφή	2. Βιοεπιστήμες / Υγεία & Φάρμακα	3. Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών	4. Ενέργεια	5. Περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη - Κλιματική Αλλαγή	6. Μεταφορές και Εφοδιαστική Αλυσίδα (Logistics)	7. Υλικά-Κατασκευές	8. Πολιτισμός - Τουρισμός - Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες	Βασικές Τεχνολογίες Γενικής Εφαρμογής (Key Enabling Technologies - KETs) με διεπιστημονικό	Διεπιστημονικές παρεμβάσεις που σχετίζονται με τον στρατηγικό άξονα 3 της RIS3
Προϋπ/σμός ενταγμένων έργων (ΔΔ)	7.339.060,76 €	1.101.652,50 €	820.270,00 €	1.749.004,12 €	306.142,16 €	1.507.534,85 €	100.780,00 €	643.124,50 €	1.110.552,63 €	0,00 €	0,00 €
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	2.651.657,15 €	200.000,00 €	400.000,00 €	985.622,50 €	306.142,16 €	247.892,50 €	0,00 €	0,00 €	511.999,99 €	0,00 €	0,00 €
Περιφέρειες σε Μετάβαση	1.850.307,64 €	405.162,50 €	420.270,00 €	0,00 €	0,00 €	625.885,00 €	0,00 €	0,00 €	398.990,14 €	0,00 €	0,00 €
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	2.837.095,97 €	496.490,00 €	0,00 €	763.381,62 €	0,00 €	633.757,35 €	100.780,00 €	643.124,50 €	199.562,50 €	0,00 €	0,00 €
Δαπάνες έργων (ΕΛΚΕ)	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Περιφέρειες σε Μετάβαση	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Δαπάνες έργων (ΟΠΣ)	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Περιφέρειες σε Μετάβαση	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €

Πηγή. ΓΓΕΚ, και ιδία επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

Πίνακας 2.22 Ποσοστιαία κατανομή των εντάξεων και πληρωμών δράσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο των πλαίσιο των Συνεργατικών Σχηματισμών Καινοτομίας ανά Τομέα Προτεραιότητας της RIS3.

Συνεργατικοί Σχηματισμοί Καινοτομίας	Σύνολο	1. Αγροδιατροφή	2. Βιοεπιστήμες / Υγεία & Φάρμακα	3. Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών	4. Ενέργεια	5. Περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη - Κλιματική Αλλαγή	6. Μεταφορές και Εφοδιαστική Αλυσίδα (Logistics)	7. Υλικά-Κατασκευές	8. Πολιτισμός - Τουρισμός - Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες	Βασικές Τεχνολογίες Γενικής Εφαρμογής (Key Enabling Technologies - KETs) με διεπιστημονικό	Διεπιστημονικές παρεμβάσεις που σχετίζονται με τον στρατηγικό άξονα 3 της RIS3
Προϋπ/σμός ενταγμένων έργων (ΔΔ)	100,00%	15,01%	11,18%	23,83%	4,17%	20,54%	1,37%	8,76%	15,13%	0,00%	0,00%
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	100,00%	7,54%	15,08%	37,17%	11,55%	9,35%	0,00%	0,00%	19,31%	0,00%	0,00%
Περιφέρειες σε Μετάβαση	100,00%	21,90%	22,71%	0,00%	0,00%	33,83%	0,00%	0,00%	21,56%	0,00%	0,00%
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	100,00%	17,50%	0,00%	26,91%	0,00%	22,34%	3,55%	22,67%	7,03%	0,00%	0,00%
Δαπάνες έργων (ΕΛΚΕ)	0,00%	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	0,00%	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Περιφέρειες σε Μετάβαση	0,00%	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	0,00%	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Δαπάνες έργων (ΟΠΣ)	0,00%	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	0,00%	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Περιφέρειες σε Μετάβαση	0,00%	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	0,00%	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA

Πηγή. ΓΓΕΚ, και ιδία επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

2.2.2.6. CLEAN SKY 2 JU- Ευρωπαϊκή E&T Συνεργασία

Το πρόγραμμα «CLEAN SKY 2 JU»²⁸ αφορά σε δράση εθνικής εμβέλειας για την ενίσχυση της υλοποίησης έργων έρευνας και ανάπτυξης και δαπανών καινοτομίας. Η Δράση επικεντρώνεται στους Τομείς Προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής για την Έξυπνη Εξειδίκευση - RIS3 2014-2020 με στόχο τη χρηματοδότηση έργων σε περιοχές που παρουσιάζουν συνέργειες ή συμπληρωματικότητα μεταξύ της εθνικής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης και του στρατηγικού θεματολογίου Ε&Κ της κοινής επιχείρησης.

Σύμφωνα με την πρόσκληση της Δράσης²⁹, οι αμιγώς ελληνικές προτάσεις των αμιγώς ελληνικών φορέων, που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο των προσκλήσεων που εκδόθηκαν από την Κοινή Επιχείρηση Clean Sky 2 (CS2 JU) μετά την υπογραφή του Μνημονίου Συνεργασίας (MoU) με τη ΓΓΕΚ (21/11/2017), ήτοι της 7ης, 8ης, 9ης και 10ης πρόσκλησης υποβολής προτάσεων (CfP07, CfP08, CfP09 και CfP10), οι οποίες αξιολογήθηκαν θετικά από την Clean Sky 2, αλλά δεν χρηματοδοτήθηκαν λόγω έλλειψης πόρων, χρηματοδοτούνται από τους πόρους των διαρθρωτικών κι επενδυτικών ταμείων, εφόσον είναι χαρακτηρισμένες ως επιλαχούσες (reserve list), ικανοποιούν τις προτεραιότητες της εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) και πιστοποιηθούν ως προς τη συμπληρωματικότητα και τη συμβολή τους ως προς τους στόχους της Clean Sky (κατόπιν επανεξέτασης). Θα χρηματοδοτηθούν επίσης συμπληρωματικές δράσεις (part C, ESIF WP) συμβατές με τις προτεραιότητες της RIS3, που υποβλήθηκαν από Έλληνες εταίρους παράλληλα με την κυρίως πρόταση στο πλαίσιο της 10ης πρόσκλησης (CfP 10) της Clean Sky 2 υπό την προϋπόθεση ότι η κύρια πρόταση είναι ανάμεσα στις 3 πρώτες στη λίστα κατάταξης και ότι η συμπληρωματική δράση θα λάβει «Synergy Label» από την Clean Sky 2.

Στη βάση του MoU μεταξύ της ΓΓΕΚ και της Clean Sky 2 JU και κατ' επέκταση και της Δράσης, αναμένεται να:

- να ενισχυθεί η εξωστρέφεια των ελληνικών φορέων και να διευκολυνθεί η σύνδεση τους με πανευρωπαϊκές αλυσίδες αξίας,
- να αξιοποιηθούν με αποτελεσματικό τρόπο οι συνέργειες μεταξύ εθνικών και ενωσιακών προτεραιοτήτων και ώστε να μειωθεί ο κατακερματισμός και η επικάλυψη των προσπαθειών,
- να διευκολυνθεί η δημιουργία κρίσιμης μάζας και η μόχλευση για την πραγματοποίηση δραστηριοτήτων ETAK στον συγκεκριμένο τομέα της εθνικής RIS3.

Δικαιούχοι της Δράσης είναι: α) Οργανισμοί έρευνας και διάδοσης γνώσεων, β) επιχειρήσεις, και γ) Λοιποί φορείς που αντιμετωπίζονται είτε ως Οργανισμοί έρευνας και διάδοσης γνώσεων είτε ως επιχειρήσεις οι οποίοι θα έχουν επιτυχώς συμμετάσχει στη διαδικασία αξιολόγησης της Ευρωπαϊκής Προκήρυξης του Clean Sky 2 JU. Η χρονική διάρκεια υλοποίησης των έργων, ανάλογα με το έργο υλοποίησης, είναι έως δύο (2) έτη.

Στις 17.09.2020 δημοσιεύθηκε η πρόσκληση (αρ. πρωτ. 5011/1132/A2)³⁰ με τίτλο: «CLEAN SKY 2 JU- Ευρωπαϊκή E&T Συνεργασία - Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών Φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA-NETS καθώς και άλλων δράσεων του Ενιαίου Χώρου Έρευνας -EXE» προϋπολογισμού 1.236.875,00 € (Α.Δ.), με καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων την 21.10.2020, στο πλαίσιο του

²⁸ Βλ. [ΕΠΑνεΚ – ΕΣΠΑ 2014-2020 – CLEAN SKY 2 JU- Ευρωπαϊκή E&T Συνεργασία - Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών Φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA-NETS καθώς και άλλων Δράσεων του Ενιαίου Χώρου Έρευνας-EXE \(antagonistikotita.gr\)](#), Πρόσβαση 21.05.21.

²⁹ Βλ. [20200917_030KE_CLEAN SKY 2 JU.pdf \(antagonistikotita.gr\)](#), σελ. 15, Πρόσβαση 21.05.21.

³⁰ Βλ. [20200917_030KE_ΑΠΟΦ.ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ_CLEAN SKY 2 JU.pdf \(gsrt.gr\)](#), Πρόσβαση 21.05.21.

Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ)» του ΕΣΠΑ 2014-2020, στους Άξονες Προτεραιότητας 01 και 01Σ του ΕΠΑνΕΚ «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με Τομεακές προτεραιότητες», και συγκεκριμένα στο Θεματικό στόχο 01 - Επενδυτική Προτεραιότητα 1β και στον Ειδικό Στόχο 1.1 «Αύξηση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και συνεργασιών για την ανάπτυξη καινοτόμου επιχειρηματικότητας σύμφωνα με την εθνική στρατηγική έρευνας και καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση». Η συνολική δημόσια δαπάνη της πρόσκλησης κατανέμεται ως εξής,

Πίνακας 2.23 Κατανομή της συνολικής δημόσιας δαπάνης της δράσης "Clean Sky 2 JU".

Κατηγορία Περιφέρειας	Περιφέρεια	Διαθέσιμη Δημόσια Δαπάνη (€)
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	Ανατ. Μακεδονία και Θράκη	1.058.750,00 €
	Κεντρική Μακεδονία	
	Ήπειρος	
	Θεσσαλία	
	Δυτική Ελλάδα	
Περιφέρειες σε Μετάβαση	Δυτική Μακεδονία	0,00 €
	Ιόνια Νησιά	
	Πελοπόννησος	
	Βόρειο Αιγαίο	
	Κρήτη	
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	Στερεά Ελλάδα	0,00 €
	Αττική	178.125,00 €
	Νότιο Αιγαίο	0,00 €
ΣΥΝΟΛΟ		1.236.875,00 €

Πηγή: ΓΓΕΚ, <http://www.qsrt.gr/>, Πρόσβαση 21.05.2021.

Η δημόσια δαπάνη των υποβληθεισών προτάσεων ανέρχεται σε **1.246.875,00 €**, με το 100% να κατανέμεται στις ΛΑΠ και συγκεκριμένα στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας³¹.

Δράση "Κέντρα Ικανοτήτων"	Σύνολο	Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	% ΠΑΠ / Σύνολο	Περιφέρειες σε Μετάβαση	% ΠΜ / Σύνολο	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	% ΛΑΠ / Σύνολο
Προϋπ/σμός πρόσκλησης (ΔΔ):	1.236.875,00 €	178.125,00 €	14,40%	0,00 €	0,00%	1.058.750,00 €	85,60%
Προϋπ/σμός υποβληθεισών προτάσεων (ΔΔ):	1.246.875,00 €	0,00 €	0,00%	0,00 €	0,00%	1.246.875,00 €	100,00%
Προϋπ/σμός ενταγμένων έργων (ΔΔ):	0,00 €	0,00 €	NA	0,00 €	NA	0,00 €	NA
Πληρωμές έργων (ΕΛΚΕ):	0,00 €	0,00 €	NA	0,00 €	NA	0,00 €	NA
Πληρωμές έργων (ΟΠΣ):	0,00 €	0,00 €	NA	0,00 €	NA	0,00 €	NA
Αριθμ. ενταγμένων πράξεων:	0	0	NA	0	NA	0	NA
Αριθμ. Δικαιούχων:	0	0	NA	0	NA	0	NA

Πηγή: ΓΓΕΚ, και ίδια επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

2.2.2.7. Κέντρα Ικανοτήτων

Βασικός στόχος της Δράσης είναι η ενίσχυση ολοκληρωμένων σχεδίων για τη δημιουργία και λειτουργία «Κέντρων Ικανοτήτων», τα οποία διαθέτουν την απαραίτητη υποδομή και τεχνογνωσία και έχουν ως βασικό σκοπό την υποστήριξη της καινοτομίας σε τομείς της Ελληνικής οικονομίας, μέσω της παροχής εξειδικευμένων/καινοτόμων υπηρεσιών/προϊόντων και της μεταφοράς τεχνολογίας σε επιχειρήσεις, ιδίως ΜΜΕ. Πιο συγκεκριμένα οι στόχοι της Δράσης είναι:

- Η προώθηση της καινοτομίας στην εγχώρια επιχειρηματικότητα, η από κοινού χρήση εγκαταστάσεων και εξοπλισμού, η ανταλλαγή γνώσεων και εμπειρογνωμοσύνης, η δημιουργία

³¹ Η Δράση θα καταμετρηθεί στους Συνολικούς Πίνακες για την Επενδυτική Προτεραιότητα 1b στη στήλη των ERANETS.

δικτύων, η διάδοση πληροφοριών και η συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων και άλλων οργανισμών/φορέων του Κέντρου Ικανοτήτων.

- Η ενθάρρυνση της μεταφοράς τεχνολογικών λύσεων και καινοτομιών σε διαδικασίες παραγωγής ή/και για την παραγωγή/προσφορά προϊόντων/υπηρεσιών που προκύπτουν από την ανάπτυξη, υιοθέτηση και διάδοση νέων τεχνολογιών στις επιχειρήσεις, προκειμένου να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητά τους.
- Ο προσανατολισμός των επιχειρήσεων σε προϊόντα και υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας, η αξιοποίηση συγκριτικών πλεονεκτημάτων και η ανάπτυξη εξωστρεφούς επιχειρηματικότητας.
- Η κατάρτιση επιχειρήσεων για την απόκτηση δεξιοτήτων στον κλάδο της βιομηχανίας (με έμφαση στη βιομηχανία 4.0) αναγκαίων για την εφαρμογή νέων τεχνολογιών τόσο on-line ή στην αίθουσα όσο και σε πραγματικές/πilotικές συνθήκες παραγωγής. Συμβολή στον τεχνολογικό και ψηφιακό μετασχηματισμό των επιχειρήσεων.
- Η υλοποίηση καινοτόμων έργων έρευνας και ανάπτυξης υπηρεσιών/προϊόντων.

Η Πρόσκληση της Δράσης «Κέντρα Ικανοτήτων» δημοσιεύτηκε στις 24.06.2020³² στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ)» του ΕΣΠΑ 2014 - 2020, στους Άξονες Προτεραιότητας 01 και 01Σ του ΕΠΑνΕΚ: «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με Τομεακές προτεραιότητες», και συγκεκριμένα στο Θεματικό στόχο 01 – Επενδυτική Προτεραιότητα 1b και στον Ειδικό Στόχο: 1.1 «Αύξηση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και συνεργασιών για την ανάπτυξη καινοτόμου επιχειρηματικότητας σύμφωνα με την εθνική στρατηγική έρευνας και καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση» με καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων την 13.11.2020³³.

Οι φορείς/εταίροι των «Κέντρων Ικανοτήτων» θα πρέπει να έχουν εμπειρία στην υποστήριξη της καινοτομίας και της υγιούς επιχειρηματικότητας και να δραστηριοποιούνται στους οκτώ (8) θεματικούς τομείς της εθνικής RIS3, στους οποίους διαφαίνεται ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για τη χώρα. Η συνολική δημόσια δαπάνη της Δράσης ανέρχεται σε 30.000.000,00 € και η κατανομή της ανά Κατηγορία Περιφέρειας είναι η εξής:

Πίνακας 2.24 Κατανομή της συνολικής δημόσιας δαπάνης της δράσης "Κέντρα Ικανοτήτων".

Κατηγορία Περιφέρειας	Περιφέρεια	Διαθέσιμη Δημόσια Δαπάνη (€)
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	Ανατ. Μακεδονία και Θράκη	€ 12.650.000
	Κεντρική Μακεδονία	
	Ήπειρος	
	Θεσσαλία	
	Δυτική Ελλάδα	
Περιφέρειες σε Μετάβαση	Δυτική Μακεδονία	€ 3.700.000
	Ιόνια Νησιά	
	Πελοπόννησος	
	Βόρειο Αιγαίο	
	Κρήτη	
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	Στερεά Ελλάδα	€ 2.000.000
	Αττική	€ 11.000.000
	Νότιο Αιγαίο	€ 650.000
ΣΥΝΟΛΟ		€ 30.000.000

Πηγή: ΓΓΕΚ, <http://www.qsrt.gr/>, Πρόσβαση 21.05.2021.

³² Βλ. http://epan2.antagonistikotita.gr/uploads/20200624_029ke_apof_prosklisis_kentra_ikanotitwn, Πρόσβαση 21.05.21.

³³ Η αρχική καταληκτική ημερομηνία είχε οριστεί η 29.09.2020, η οποία παρατάθηκε μέχρι και τις 13.11.2020. Βλ. http://epan2.antagonistikotita.gr/20200928_paratash_kentra_ikanothtwn και http://epan2.antagonistikotita.gr/20201022_2h_paratash_kentra_ikanothtwn, Πρόσβαση 21.05.21.

Η δημόσια δαπάνη των υποβληθείσων προτάσεων ανέρχεται σε 18.401.388,16 €, με το 20,71% των προτάσεων να περιλαμβάνονται στις ΠΑΠ, το 29,18% στις ΠΜ και το 50,11% στις ΛΑΠ, όπως παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα (Πίνακας 2.25).

Πίνακας 2.25 Στοιχεία υποβολών, εντάξεων και πληρωμών δράσεων που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της δράσης "Κέντρα Ικανοτήτων".

Δράση "Κέντρα Ικανοτήτων"	Σύνολο	Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	% ΠΑΠ / Σύνολο	Περιφέρειες σε Μετάβαση	% ΠΜ/ Σύνολο	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	% ΛΑΠ/ Σύνολο
Προϋπ/σμός πρόσκλησης (ΔΔ)	€ 30.000.000,00	€ 11.650.000,00	38,83%	€ 5.700.000,00	19,00%	€ 12.650.000,00	42,17%
Προϋπ/σμός υποβληθείσων προτάσεων (ΔΔ)	€ 18.401.388,16	€ 3.810.412,50	20,71%	€ 5.369.689,48	29,18%	€ 9.221.286,18	50,11%
Προϋπ/σμός ενταγμένων έργων (ΔΔ)	€ 0,00	€ 0,00	NA	€ 0,00	NA	€ 0,00	NA
Πληρωμές έργων (ΕΛΚΕ)	€ 0,00	€ 0,00	NA	€ 0,00	NA	€ 0,00	NA
Πληρωμές έργων (ΟΠΣ)	€ 0,00	€ 0,00	NA	€ 0,00	NA	€ 0,00	NA
Αριθμ. ενταγμένων πράξεων	0	0	NA	0	NA	0	NA
Αριθμ. Δικαιούχων:	0	0	NA	0	NA	0	NA

Πηγή: ΓΓΕΚ, και ίδια επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

2.2.2.8. Elevate Greece³⁴

Η δράση στοχεύει στην ενίσχυση νεοφυών επιχειρήσεων ενταγμένων στο Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων "Elevate Greece" με τη μορφή μη επιστρεπτέας επιχορήγησης ως κεφάλαιο κίνησης για την κάλυψη εξόδων τους και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από εθνικούς πόρους. Ο προϋπολογισμός της δράσης ανέρχεται σε 60.000.000,00 € για το σύνολο των περιφερειών της χώρας, και οι δικαιούχοι αποτελούν ΜμΕ επιχειρήσεις, εγγεγραμμένες στο Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων "Elevate Greece".

Η προδημοσίευση της πρόσκλησης πραγματοποιήθηκε στις 29.12.2020³⁵, ενώ η προκήρυξη της πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Στήριξη Νεοφυών Επιχειρήσεων Εθνικού Μητρώου "Elevate Greece" για την αντιμετώπιση της πανδημίας Covid-19» δημοσιεύτηκε στις 16.03.2021³⁶. Για το λόγο αυτό η συμπερίληψη των αναλυτικών αποτελεσμάτων της Δράσης θα πραγματοποιηθεί στην 5^η Έκθεση Προόδου για το έτος 2021. Η Δράση προκηρύχθηκε στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ)» του ΕΣΠΑ 2014 - 2020, στους Άξονες Προτεραιότητας 01 και 01Σ του ΕΠΑνΕΚ: «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με Τομεακές προτεραιότητες», και συγκεκριμένα στο Θεματικό στόχο 01 – Επενδυτική Προτεραιότητα 1b και στον Ειδικό Στόχο: 1.1 «Αύξηση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και συνεργασιών για την ανάπτυξη καινοτόμου επιχειρηματικότητας σύμφωνα με την εθνική στρατηγική έρευνας και καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση».

Η συνολική δημόσια δαπάνη της πρόσκλησης κατανέμεται ως εξής,

³⁴ Η ανάλυση και συμπερίληψη των αποτελεσμάτων της Δράσης θα γίνει στην Έκθεση Προόδου του 2021, δεδομένου ότι η Πρόσκληση δημοσιεύτηκε στις 16.03.2021.

³⁵ Βλ. <http://www.gsrt.gr/ElevateGreece/>, Πρόσβαση 21.05.21.

³⁶ Βλ. http://epan2.antagonistikotita.gr/uploads/prokhyrxh_elevategreece.PDF, Πρόσβαση 21.05.21.

Πίνακας 2.26 Κατανομή της συνολικής δημόσιας δαπάνης της δράσης "Elevate Greece".

Κατηγορία Περιφέρειας	Περιφέρεια	Διαθέσιμη Δημόσια Δαπάνη (€)
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	Ανατ. Μακεδονία και Θράκη	13.000.000,00 €
	Κεντρική Μακεδονία	
	Ήπειρος	
	Θεσσαλία	
	Δυτική Ελλάδα	
Περιφέρειες σε Μετάβαση	Δυτική Μακεδονία	4.500.000,00 €
	Ιόνια Νησιά	
	Πελοπόννησος	
	Βόρειο Αιγαίο	
	Κρήτη	
	Στερεά Ελλάδα	1.250.000,00 €
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	Αττική	40.000.000,00 €
	Νότιο Αιγαίο	1.250.000,00 €
ΣΥΝΟΛΟ		60.000.000,00 €

Πηγή: ΓΓΕΚ, <http://www.gsrt.gr/>, Πρόσβαση 21.05.2021.

Βασικός στόχος της Δράσης είναι η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της ρευστότητας των νεοφυών/καινοτόμων μικρομεσαίων επιχειρήσεων, που δραστηριοποιούνται σε τομείς της Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3), του Εθνικού Μητρώου Νεοφυών Επιχειρήσεων "Elevate Greece" υπό τις αντίξοες συνθήκες της κρίσης του COVID – 19, η οποία επιδεινώθηκε λόγω της παρατεταμένης έξαρσης της νόσου, με τη μορφή μη επιστρεπτέας ενίσχυσης ώστε οι επιχειρήσεις να παραμείνουν βιώσιμες και να μη χαθούν θέσεις εργασίας.

Η καταληκτική ημερομηνία υποβολής αιτήσεων ορίζεται η 30.09.2021. Μέχρι στιγμής (έως και 25.05.2021) η δημόσια δαπάνη των υποβληθεισών προτάσεων ανέρχεται σε **15.366.037,59 €**, με το 69,55% των προτάσεων να κατανέμονται στις ΠΑΠ, το 4,84% στις ΠΜ και το 25,60% στις ΛΑΠ, όπως παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα (Πίνακας 2.27).

Πίνακας 2.27 Στοιχεία υποβληθεισών και εγκεκριμένων προτάσεων στο πλαίσιο της δράσης "Elevate Greece".

Δράση "Elevate Greece"	Σύνολο	Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	% ΠΑΠ / Σύνολο	Περιφέρειες σε Μετάβαση	% ΠΜ/ Σύνολο	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	% ΛΑΠ/ Σύνολο
Προϋπ/σμός πρόσκλησης (ΔΔ)	60.000.000,00 €	41.250.000,00 €	68,75%	5.750.000,00 €	9,58%	13.000.000,00 €	21,67%
Προϋπ/σμός υποβληθεισών προτάσεων (ΔΔ)	15.366.037,59 €	10.687.774,57 €	69,55%	744.215,33 €	4,84%	3.934.047,69 €	25,60%
Προϋπ/σμός εγκεκριμένων προτάσεων (ΔΔ)	874.145,61 €	536.825,19 €	61,41%	0,00 €	NA	337.320,42 €	38,59%
Αριθμ. εγκεκριμένων προτάσεων	12	7	58,33%	0	NA	5	NA

Πηγή: ΓΓΕΚ, και ίδια επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 25.05.21).

2.2.2.9. Γραφεία Μεταφοράς Τεχνολογίας – Technology Transfer Offices³⁷

Η Μεταφορά Τεχνολογίας είναι ο όρος που χρησιμοποιείται διεθνώς για να περιγράψει το σύνολο των διαδικασιών που εφαρμόζουν οι οργανισμοί στους οποίους πραγματοποιείται Έρευνα για να μεταφέρουν τα αποτελέσματα της Έρευνας αυτής σε έναν άλλο οργανισμό (ιδιωτικό ή δημόσιο) και ο οποίος θα αναλάβει να αναπτύξει περαιτέρω τα αποτελέσματα με στόχο τη δημιουργία καινοτόμων νέων προϊόντων

³⁷ Η ανάλυση και συμπερίληψη των αποτελεσμάτων της Δράσης θα γίνει στην Έκθεση Προόδου του 2021, δεδομένου ότι η Πρόσκληση δημοσιεύτηκε στις 10.05.2021.

και υπηρεσιών προς όφελος της Οικονομίας και της Κοινωνίας. Τα τελευταία σαράντα χρόνια οι Δημόσιοι Ερευνητικοί Φορείς (Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Κέντρα, κ.α.) ασχολούνται όλο και πιο συστηματικά με αυτή τη διαδικασία και έχει αρχίσει να αναδεικνύεται ο ρόλος που μπορεί να παίξει στην ανάπτυξη της Οικονομίας.

Κατά τη διάρκεια του 2020 πραγματοποιήθηκε ο σχεδιασμός της Δράσης για τη στήριξη της ωρίμανσης και ανάπτυξης Γραφείων Μεταφοράς Τεχνολογίας στην Ελλάδα.

Μετά από σημαντική προεργασία στο πλαίσιο του Τομεακού Επιστημονικού Συμβουλίου για τη Μεταφορά Τεχνολογίας και Διανοητικής Ιδιοκτησίας του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας, Τεχνολογίας και Καινοτομίας (ΕΣΕΤΕΚ), με τη συνεργασία της Διαχειριστικής Αρχής ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ και σε συνεννόηση με το Υπουργείο Παιδείας³⁸, εκδόθηκε η Πρόσκληση με τίτλο «ΑΞΟΝΑΣ Α: Ωρίμανση του Οικοσυστήματος Μεταφοράς Τεχνολογίας στην Ελλάδα» στις 10.05.2021³⁹ στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ)» του ΕΣΠΑ 2014 - 2020, στους Άξονες Προτεραιότητας 01 του ΕΠΑνΕΚ: «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με Τομεακές προτεραιότητες», και συγκεκριμένα στο Θεματικό στόχο 01 – Επενδυτική Προτεραιότητα 1b και στον Ειδικό Στόχο: 1.1 «Αύξηση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και συνεργασιών για την ανάπτυξη καινοτόμου επιχειρηματικότητας σύμφωνα με την εθνική στρατηγική έρευνας και καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση» με καταληκτική ημερομηνία τις 30.09.2021. Η συνολική δημόσια δαπάνη ανέρχεται σε 1.860.000,00 €, και κατανέμεται ως εξής,

Πίνακας 2.28 Κατανομή της συνολικής δημόσιας δαπάνης της δράσης «Γραφεία Μεταφοράς Τεχνολογίας».

Κατηγορία Περιφέρειας	Διαθέσιμη Δημόσια Δαπάνη (€)
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	420.000,00 €
Περιφέρειες σε Μετάβαση	480.000,00 €
Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	960.000,00 €
Σύνολο	1.860.000,00 €

Πηγή: ΕΠΑνΕΚ, <http://epan2.antonistikotita.gr/>, Πρόσβαση 21.05.2021.

Αντικείμενο της Πρόσκλησης είναι η ωρίμανση του οικοσυστήματος Μεταφοράς Τεχνολογίας, ώστε να μπορούν να αξιοποιηθούν με τον πιο αποτελεσματικό και αποδοτικό τρόπο τα αποτελέσματα της Έρευνας που πραγματοποιείται στους Ακαδημαϊκούς και Ερευνητικούς Φορείς της χώρας. Ο σκοπός της Πρόσκλησης είναι να αναπτυχθούν οι απαραίτητες δομές, οι διαδικασίες και οι ανθρώπινοι πόροι που θα υποστηρίζουν τη Μεταφορά Τεχνολογίας σε Ερευνητικούς φορείς και ΑΕΙ στα οποία δεν λειτουργεί Γραφείο Μεταφοράς Τεχνολογίας για πάνω από ένα χρόνο ή/και δεν έχουν εγκεκριμένες διαδικασίες και πολιτικές για τη διαχείριση των δραστηριοτήτων Μεταφοράς Τεχνολογίας. Οι βασικοί στόχοι είναι:

- Να αναπτυχθούν οι απαραίτητες διαδικασίες Μεταφοράς Τεχνολογίας που θα διασφαλίσουν και θα μεγιστοποιήσουν το όφελος για όλους τους εμπλεκόμενους στις δραστηριότητες Μεταφοράς Τεχνολογίας: Εφευρέτες, Φορείς, Βιομηχανία, Οικονομία, Κοινωνία
- Να υποστηριχθεί η δομημένη και ορθολογική διαδικασία αξιολόγησης και αξιοποίησης των ερευνητικών τους αποτελεσμάτων,
- Να γίνει δυνατή η χρηματοδότηση των δομών Μεταφοράς Τεχνολογίας σε βάθος χρόνου,
- Να δημιουργηθούν πιο αποδοτικές και αποτελεσματικές δομές.

³⁸ Βλ. Δελτίο Τύπου 12.05.2021, Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, <http://www.mindev.gov.gr/>, Πρόσβαση 21.05.21.

³⁹ Βλ. http://epan2.antonistikotita.gr/uploads/prosklhsh_142.pdf, Πρόσβαση 21.05.21.

2.3. Εμβληματικές πρωτοβουλίες και Δράσεις ΕΛΙΔΕΚ

Στη συνέχεια παρουσιάζονται εμβληματικές πρωτοβουλίες που συνδέονται με την εφαρμογή της Στρατηγικής RIS3, τη διαχείριση και την παρακολούθηση των οποίων έχει αναλάβει η ΓΓΕΚ, καθώς και οι τρεις (3) δράσεις ενίσχυσης διδακτορικών (με τρεις (3) δημοσιευμένες προσκλήσεις), ενίσχυσης μεταδιδακτορικών ερευνητών (με τρεις (3) δημοσιευμένες προσκλήσεις) και ενίσχυσης μελών ΔΕΠ και ερευνητών (με δυο (2) δημοσιευμένες προσκλήσεις) του Ελληνικού Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛΙΔΕΚ) με χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και φορέα Πρόσκλησης την ΓΓΕΚ, οι οποίες παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την εφαρμογή της RIS3.

2.3.1. Εμβληματικές πρωτοβουλίες

Το υπό-κεφάλαιο περιγράφει οριζόντιες ερευνητικές δράσεις σε αναδυόμενους επιστημονικούς τομείς με ισχυρή κοινωνική απήχηση, όπως τις εμβληματικές δράσεις που ανέλαβε το Υπουργείο Ανάπτυξης για την αντιμετώπιση της πανδημίας του ιού SARS-CoV-2 και του τομέα Έρευνας και Καινοτομίας του Υπουργείου Παιδείας και Εθνικών Θρησκευμάτων (ΥΠΠΕΘ).

Η εμβληματική δράση για την εκπόνηση επιδημιολογικής μελέτης του ιού SARS-CoV-2.

Από την αρχή της πανδημίας η ελληνική ερευνητική κοινότητα κινητοποιήθηκε και συμμετείχε ενεργά στην προσπάθεια αντιμετώπισης της νόσου COVID-19 που προκαλεί ο νέος κορονοϊός SARS-CoV-2.

Η αποτελεσματική διαχείριση της πανδημίας προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, αξιόπιστη μοριακή και ανοσολογική ταυτοποίηση και χαρακτηρισμό του ιού, καλή περιγραφή των επιδημιολογικών χαρακτηριστικών της νόσου, κατανόηση της παθοφυσιολογίας της λοίμωξης, αναγνώριση θεραπευτικών στόχων, ανάπτυξη εμβολίου και αποτελεσματικών αντιικών φαρμάκων.

Έτσι, υπό την εποπτεία της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας, εκπονήθηκε στις 28.4.2020⁴⁰ η Εμβληματική Ερευνητική Δράση «Επιδημιολογική μελέτη του SARS-CoV-2 στην Ελλάδα μέσω εκτεταμένων εξετάσεων ανίχνευσης ιού και αντισωμάτων, αλληλούχισης ιικών γονιδιωμάτων και γενετικής ανάλυσης ασθενών, για την αντιμετώπιση του ιού SARS-CoV-2». Στην υλοποίηση της Δράσης, συμμετέχουν έξι Ερευνητικά Κέντρα (Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών Ακαδημίας Αθηνών, ΕΚΕΤΑ-Ινστιτούτο Εφαρμοσμένων Βιοεπιστημών, Ελληνικό Ινστιτούτο Παστέρ, ΕΚΕΒΕ Α. Φλέμιγκ, ΙΤΕ, ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος) και τέσσερα ΑΕΙ (Τμήματα Ιατρικής των ΕΚΠΑ, ΑΠΘ, Πανεπιστήμιο Κρήτης, και το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων).

Η Δράση χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων με ύψος χρηματοδότησης 2,475 εκ. €.

Έχει ως πρωταρχικούς στόχους την ανάπτυξη εγχώριων καινοτόμων μοριακών και ανοσολογικών μεθόδων για την αντιμετώπιση της πανδημίας του ιού SARS-CoV-2 και την περαιτέρω προώθηση της έρευνας για το COVID-19 στην Ελλάδα.

Ως επιτυχημένο αποτέλεσμα της Δράσης προέκυψε το πρώτο Ελληνικό, ταχείας ανίχνευσης τεστ αντιγόνου ("rapid antigen test")⁴¹. Το ερευνητικό πρόγραμμα βρίσκεται ήδη στη φάση αναζήτησης εταιρείας, η οποία θα αναλάβει τη μαζική παραγωγή των μονοκλωνικών αντισωμάτων και την

⁴⁰ Βλ. <http://www.gsrt.gr/>, Πρόσβαση 06.04.2021

⁴¹ Βλ. <http://www.gsrt.gr/>, Πρόσβαση 06.04.2021

τοποθέτηση αυτών επί ειδικής μεμβράνης ανάπτυξης ("strip") για την δημιουργία ταχείου τεστ αντιγόνου ("rapid antigen test"), που θα επιτρέψει το συστηματικό και στοχευμένο έλεγχο του πληθυσμού.

Τέλος, στα πλαίσια της δράσης αναρτήθηκε στις 17.11.2020 και η ιστοσελίδα «www.greecevs corona.gr»⁴², που περιλαμβάνει χρήσιμες πληροφορίες για τα υποέργα της σύμπραξης, πρόσφατες εξελίξεις γύρω από την πανδημία και τις σχετικές ερευνητικές πρωτοβουλίες.

Εθνικό Δίκτυο Έρευνας Γενετικών Νευροεκφυλιστικών Παθήσεων

Το «Εθνικό Δίκτυο Έρευνας Γενετικών Νευροεκφυλιστικών Παθήσεων» αφορά σε πρωτοβουλία-εμβληματική δράση του τομέα Έρευνας και Καινοτομίας του ΥΠΠΕΘ.

Το εν λόγω Δίκτυο θα εστιαστεί σε τομείς όπως: η νόσος Alzheimer, η νόσος Parkinson, η νόσος Huntington, η μετωποκροταφική άνοια, η νόσος Κινητικού Νευρώνα, η σκλήρυνση κατά πλάκας.

Οι έρευνες που θα λάβουν χώρα στο πλαίσιο του Δικτύου, περιλαμβάνουν τρεις (3) άξονες:

- **Άξονας 1: Πρώιμη – Προκλινική διάγνωση.** Εστίαση στην πρώιμη-προκλινική διάγνωση που θα επιτρέψει την έγκαιρη πρώιμη θεραπευτική παρέμβαση αλλά και την, σε δεύτερο χρόνο, πραγματοποίηση κλινικών μελετών σε ανθρώπους που βρίσκονται στα αρχικά-προκλινικά στάδια της ασθένειας και όχι μέσα στην κλινική φάση της νόσου ή ακόμη και στα τελικά στάδια, όπως πραγματοποιείται σήμερα, λόγω της έλλειψης διαγνωστικών και προγνωστικών εργαλείων.
- **Άξονας 2: Δημιουργία αρχείου νευροεκφυλιστικών νόσων - τράπεζας βιολογικού υλικού ασθενών με νευροεκφυλιστικά νοσήματα.** Δημιουργία αρχείου νευροεκφυλιστικών νόσων συμπεριλαμβανομένης τράπεζας βιολογικού υλικού από διαγνωσμένους ασθενείς και μη (ομάδα ελέγχου) με πλήρες κλινικό ιστορικό αλλά και βιοχημικά και γενετικά δεδομένα.
- **Άξονας 3: Εξατομικευμένη Ιατρική.** Ο Άξονας αυτός περιλαμβάνει την ανάπτυξη μοντέλων που θα επιτρέψουν την εφαρμογή πρακτικών εξατομικευμένης ιατρικής.

Στις 28.06.2019 (αρ. πρωτ. 104920/28.06.2019) εκδόθηκε πρόσκληση⁴³ εκδήλωσης ενδιαφέροντος, προς τους δυνητικούς δικαιούχους, προϋπολογισμού 2.100.400 €, προκειμένου να υποβληθούν τεχνικά δελτία για τη δράση «Δημιουργία του «Εθνικού Δικτύου Έρευνας Γενετικών Νευροεκφυλιστικών Παθήσεων» η οποία εντάσσεται στο Υποέργο 1. (Εθνικό Δίκτυο Έρευνας Γενετικών Καρδιαγγειακών Παθήσεων και Πρόληψης του Νεανικού Αιφνίδιου Θανάτου - Εθνικό Δίκτυο Έρευνας Γενετικών Νευροεκφυλιστικών Παθήσεων στη βάση της Ιατρικής Ακριβείας) του έργου «Υποδομές Εθνικών Ερευνητικών Δικτύων στους τομείς της ιατρικής ακριβείας και της κλιματικής αλλαγής» με κωδ. αριθ. 2018ΣΕ01300001 του Εθνικού Σκέλους του ΠΔΕ της ΓΓΕΚ. Η προθεσμία υποβολής τεχνικών δελτίων ανήλθε σε 15 ημέρες.

Το Εθνικό Δίκτυο Έρευνας Νευροεκφυλιστικών Παθήσεων στη Βάση της Ιατρικής Ακριβείας ξεκίνησε τη λειτουργία του στις 3 Ιουνίου 2020⁴⁴.

Στο Δίκτυο, συμμετέχουν κορυφαία Πανεπιστήμια και Ερευνητικά Κέντρα της χώρας, με συντονιστή το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας (ΙΤΕ) και συν-συντονιστή το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ). Στο πρώτο στάδιο ανάπτυξης, οι φορείς που θα υλοποιήσουν τη δράση, υπό την εποπτεία της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας, είναι το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας, το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, το Ελληνικό Ινστιτούτο ΠΑΣΤΕΡ, το Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών, το Ερευνητικό Κέντρο Βιοϊατρικών Επιστημών «Αλέξανδρος Φλέμιγκ», το Πανεπιστήμιο Πατρών, το Πανεπιστήμιο Κρήτης, και

⁴² Βλ. <https://www.athenarc.gr>, Πρόσβαση 06.04.2021

⁴³ Βλ. <http://www.gsrt.gr/>, Πρόσβαση 30.03.2021

⁴⁴ Βλ. <http://www.gsrt.gr>, Πρόσβαση 06.04.2021

το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Σε επόμενο στάδιο, υπάρχει σχεδιασμός για την επέκταση του Δικτύου, ώστε αυτό να συμπεριλάβει και άλλους Ερευνητικούς Φορείς, Πανεπιστήμια αλλά και Νοσοκομειακές Κλινικές της χώρας, με δραστηριότητα που αφορά Νευροεκφυλιστικά Νοσήματα.

Το νέο Δίκτυο Ιατρικής Ακριβείας περιλαμβάνει τέσσερις διακριτούς στόχους:

1. Τη δημιουργία Μητρώου Νευροεκφυλιστικών Νόσων
2. Τη δημιουργία Τράπεζας Βιολογικού Υλικού Νευροεκφυλιστικών Νόσων
3. Τη Βιοχημική και Μοριακή ανάλυση βιολογικού υλικού
4. Την ανάπτυξη κυτταρικών και ζωικών μοντέλων, καθώς και καινούργιων βιολογικών δεικτών για νευροεκφυλιστικές ασθένειες.

Εθνικό Δίκτυο Έρευνας Γενετικών Καρδιαγγειακών Παθήσεων και Πρόληψης του Νεανικού Αιφνίδιου Θανάτου - GR INHERITED NETWORK

Το «Εθνικό Δίκτυο Έρευνας Γενετικών Καρδιαγγειακών Παθήσεων και Πρόληψης του Νεανικού Αιφνίδιου Θανάτου - GR INHERITED NETWORK» αφορά σε πρωτοβουλία- εμβληματική δράση του τομέα Έρευνας και Καινοτομίας του ΥΠΠΕΘ.

Το δίκτυο έχει στόχο να εξασφαλίσει ισονομία στο δικαίωμα του πληθυσμού για πρόληψη του αιφνίδιου θανάτου και αντιμετώπιση των κληρονομικών καρδιαγγειακών νοσημάτων. Η Εθνική Τράπεζα Πληροφοριών θα στηριχθεί στη συγκρότηση δύο εθνικών καταγραφών: **α)** για τα κληρονομικά νοσήματα της καρδιάς και **β)** για τον νεανικό αιφνίδιο θάνατο.

Η μέθοδος συγκρότησης του δικτύου στηρίζεται αρχικά στις υπάρχουσες λειτουργικές δομές, οι οποίες είναι στην Αθήνα, στη Θεσσαλονίκη και στην Κρήτη και θα απλωθεί σταδιακά σε όλη την Ελλάδα. Οι καταγραφές αυτές θα οδηγήσουν στη δημιουργία τριών προϊόντων:

- Τον άμεσο κλινικό και γενετικό έλεγχο των οικογενειών με κληρονομικά νοσήματα ή/και νεανικό αιφνίδιο θάνατο και διάγνωση με κατάλληλη αντιμετώπιση μελών των οικογενειών αυτών κυρίως με σιωπηλές και υποκλινικές μορφές των επικίνδυνων αυτών νοσημάτων ή συγγενείς που είναι φορείς παθολογικών γονιδίων χωρίς να εκδηλώνουν ακόμα κάτι.
- Το σπάσιμο της αλυσίδας της κληρονομικότητας και τη διακοπή της συνέχειας μετάδοσης των νοσημάτων αυτών στην επόμενη γενιά μέσω της προεμφυτευτικής διάγνωσης πριν την κύηση.
- Ο επιδημιολογικός χάρτης της χώρας για τα κληρονομικά νοσήματα της καρδιάς και τον νεανικό αιφνίδιο θάνατο που οδηγεί στον εντοπισμό περιοχών με αυξημένο επιπολασμό τέτοιων φαινομένων (εστίες – φωλιές κληρονομικών παθήσεων, πχ. Νόσος Νάξος). Αυτό θα δώσει τη δυνατότητα για στοχευμένες και αποτελεσματικές παρεμβάσεις του δημοσίου συστήματος υγείας της χώρας.

Το Δίκτυο αυτό, πέρα από την άμεση στόχευση στον πυρήνα του νεανικού αιφνίδιου θανάτου σε κάθε χώρα χρησιμοποιώντας τις εξελίξεις στη γενετική και στην πολυπαραμετρική προσέγγιση των νοσημάτων, θα δημιουργήσει μια Εθνική Τράπεζα Πληροφοριών με κλινικογενετικές συσχετίσεις για τα νοσήματα αυτά που θα αποτελέσει την βάση για εξατομικευμένη προσέγγιση των καρδιολογικών νοσημάτων στο εγγύς μέλλον.

Στις 07.06.2019 (αρ. πρωτ. 92620/07.06.2019) εκδόθηκε πρόσκληση⁴⁵ εκδήλωσης ενδιαφέροντος, προς τους δυνητικούς δικαιούχους, προϋπολογισμού 2.640.400 €, προκειμένου να υποβληθούν τεχνικά δελτία για τη δράση «*Δημιουργία του “Εθνικού Δικτύου Έρευνας Γενετικών Καρδιαγγειακών Παθήσεων και Πρόληψης του Νεανικού Αιφνίδιου Θανάτου - GR INHERITED NETWORK”*», η οποία εντάσσεται στο

⁴⁵ Βλ. <http://www.gsrt.gr>, Πρόσβαση 06.04.2021

Υποέργο 1, “Δημιουργία των 2 Δικτύων « Εθνικό Δίκτυο Έρευνας Γενετικών Καρδιαγγειακών Παθήσεων και Πρόληψης του Νεανικού Αιφνίδιου Θανάτου - GR INHERITED NETWORK και Εθνικό Δίκτυο Έρευνας Γενετικών Νευροεκφυλιστικών Παθήσεων στη βάση της ιατρικής ακριβείας»” του έργου «Υποδομές Εθνικών Ερευνητικών Δικτύων στους τομείς της Ιατρικής Ακριβείας και της Κλιματικής Αλλαγής» με κωδ. αριθ. 2018ΣΕ01300001 του Εθνικού Σκέλους του ΠΔΕ της ΓΓΕΚ. Η προθεσμία υποβολής τεχνικών δελτίων ανήλθε σε 15 ημέρες.

Στο πλαίσιο της ανωτέρω πρόσκλησης καλούνταν να συμμετάσχουν στο εθνικό δίκτυο φορείς από όλη την Ελλάδα, όπως το Ωνάσειο Καρδιοχειρουργικό Κέντρο, το Εργαστήριο Ιατροδικαστικής και Τοξικολογίας ΕΚΠΑ (ΙΑΤΡΟΔΙΚ.-Α), το Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης «ΑΧΕΠΑ» ΑΧΕΠΑ (κλινική μονάδα), το Ινστιτούτο Εφαρμοσμένων Βιοεπιστημών του Εθνικού Κέντρου Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης, το ΠΑΓΝΗ, το Ινστιτούτο Μοριακής Βιολογίας και Βιοτεχνολογίας του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας, το Ινστιτούτο Πληροφορικής του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας, το ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ (κλινικό τμήμα) Αθηνών, ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ (κλινικό τμήμα), το Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών, το ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ (κλινικό τμήμα) Θεσσαλονίκης, το Εργαστήριο Ιατροδικαστικής και Τοξικολογίας ΑΠΘ (ΙΑΤΡΙΔΙΚ.-Θ), η Καρδιολογική Κλινική Πανεπιστημίου Πατρών, η Α΄ Καρδιολογική Κλινική Πανεπιστημίου Ιωαννίνων & Β΄ Καρδιολογική Κλινική Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, η Καρδιολογική Κλινική Πανεπιστημίου Θράκης, η Καρδιολογική Κλινική Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, η Β΄ Καρδιολογική Κλινική Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Αττικών.

Το Δίκτυο ξεκίνησε τη λειτουργία του τον Ιούλιο του 2019⁴⁶, έχει διάρκεια δύο ετών, συντονιστής του είναι το Ωνάσειο Καρδιοχειρουργικό κέντρο και συμμετέχουν σε αυτό Δημόσια Νοσοκομεία και Ερευνητικά Κέντρα της χώρας.

Στο πλαίσιο του έργου το Ινστιτούτο Πληροφορικής του ΙΤΕ σχεδιάζει και υλοποιεί τρία συστήματα: το Μητρώο Κληρονομικών Παθήσεων της Καρδιάς στο οποίο αποθηκεύονται τα κλινικά δεδομένα των ασθενών από τους γιατρούς του Δικτύου, το Μητρώο Νεανικού Αιφνίδιου Θανάτου στο οποίο οι ιατροδικαστές καταγράφουν τα αποτελέσματα της νεκροψίας/νεκροτομής, και τέλος το Αποθετήριο Γονιδιακών Δεδομένων στο οποίο αποθηκεύονται τα αποτελέσματα των γονιδιακών εξετάσεων των ασθενών, των θανόντων ή και των οικογενειών των θανόντων.

Το Ινστιτούτο Μοριακής Βιολογίας και Βιοτεχνολογίας του ΙΤΕ, συμμετέχει με την στοχευμένη γενετική ανάλυση κλινικών δειγμάτων των οικογενειών με κληρονομικά νοσήματα ή/και νεανικό αιφνίδιο θάνατο χρησιμοποιώντας την τεχνολογία αλληλούχισης νέας γενιάς.

Κβαντικές Τεχνολογίες στην Ελλάδα

Η δράση «Εθνικό Κβαντικές Τεχνολογίες στην Ελλάδα» αφορά σε πρωτοβουλία-εμβληματική δράση του τομέα Έρευνας και Καινοτομίας του ΥΠΠΕΘ.

Ο κύριος σκοπός της παρούσας εμβληματικής Δράσης είναι η ενίσχυση των ερευνητικών ομάδων σε Ελληνικά πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα που δραστηριοποιούνται στην κβαντική οπτική, την ατομική και μοριακή φυσική και άλλες συναφείς περιοχές με άμεση σχέση με τις κβαντικές τεχνολογίες, ώστε, μέσω της συνεργασίας μεταξύ τους να βελτιωθεί η θέση και η ανταγωνιστικότητα της Ελλάδας στον αντίστοιχο ευρωπαϊκό και παγκόσμιο χώρο.

Η εμβληματική πρωτοβουλία για το αντικείμενο των Κβαντικών Τεχνολογιών θα στηριχθεί σε 4 πυλώνες:

⁴⁶ Βλ. <https://www.forth.gr>, Πρόσβαση 06.04.2021

- **ΠΥΛΩΝΑΣ 1: Κβαντική υπολογιστική.** Η κβαντική υπολογιστική είναι από τις πιο εκτεταμένες και απαιτητικές εφαρμογές της κβαντικής τεχνολογίας. Με βάση τα κβαντικά δυαδικά ψηφία που μπορούν να είναι σε κβαντική υπέρθεση και να εμφανίζουν κβαντική σύμπλεξη σε όλη τη συσκευή, ένας κβαντικός υπολογιστής λειτουργεί ως ένας μαζικός παράλληλος επεξεργαστής με δυνατότητα επεξεργασίας ενός εκθετικά μεγάλου αριθμού υπολογισμών, ταυτόχρονα.
- **ΠΥΛΩΝΑΣ 2: Κβαντικοί προσομοιωτές.** Οι κβαντικοί προσομοιωτές είναι ειδικού τύπου κβαντικοί υπολογιστές, σχεδιασμένοι να λύνουν δύσκολα ή και άλυτα μέχρι τώρα προβλήματα, όχι μόνο στη Φυσική, αλλά και στη Χημεία, στην Επιστήμη των Υλικών και στη Βιολογία. Αναμένεται να έχουν πολλαπλές εφαρμογές μεταξύ άλλων στο σχεδιασμό νέων προηγμένων υλικών, χημικών ενώσεων ακόμα και φαρμάκων με σημαντικές ιδιότητες.
- **ΠΥΛΩΝΑΣ 3: Κβαντική επικοινωνία.** Η κβαντική επικοινωνία περιλαμβάνει τη δημιουργία και τη χρήση κβαντικών καταστάσεων και δομών για πρωτόκολλα επικοινωνίας. Οι κύριες εφαρμογές της είναι η αποδεδειγμένα ασφαλής επικοινωνία, η μακροπρόθεσμη ασφαλής αποθήκευση δεδομένων, εφαρμογές που σχετίζονται με την κρυπτογράφηση, καθώς και στο μέλλον, ένας ασφαλής κβαντικός ιστός. Η κβαντική επικοινωνία είναι η πιο εφαρμοσμένη και ανεπτυγμένη πτυχή των κβαντικών τεχνολογιών με υπαρκτά προϊόντα διαθέσιμα τόσο από ακαδημαϊκά ιδρύματα όσο και από ιδιωτικές εταιρείες, παγκοσμίως.
- **ΠΥΛΩΝΑΣ 4: Κβαντικός έλεγχος, κβαντικοί αισθητήρες και κβαντική μετρολογία.** Ο στόχος του κβαντικού ελέγχου είναι η σχεδίαση και εφαρμογή ελέγχου σε ένα κβαντικό σύστημα με την εφαρμογή εξωτερικών πεδίων, ώστε η δυναμική του συστήματος να πραγματοποιεί μια συγκεκριμένη διεργασία με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Σχετικές διεργασίες περιλαμβάνουν την προετοιμασία χρήσιμων κβαντικών καταστάσεων για κβαντική επεξεργασία πληροφορίας αλλά και κβαντική μετρολογία και κβαντικούς αισθητήρες. Η κβαντική μετρολογία και οι κβαντικοί αισθητήρες υπόσχονται σημαντικές βελτιώσεις στην ακρίβεια με την οποία μπορούν να εκτιμηθούν οι ιδιότητες ενός ευρέος φάσματος συστημάτων.

Στις 19.06.2019 (αρ. πρωτ. 98601/19.06.2019) εκδόθηκε πρόσκληση⁴⁷ εκδήλωσης ενδιαφέροντος, προς τους δυνητικούς δικαιούχους, προϋπολογισμού 1.900.000 €, προκειμένου να υποβληθούν τεχνικά δελτία για τη δράση «Κβαντικές Τεχνολογίες στην Ελλάδα», η οποία εντάσσεται στο Υπόεργο 4 του έργου «Υποδομές Εθνικών Ερευνητικών Δικτύων στους τομείς της Ιατρικής Ακριβείας, των Κβαντικών Τεχνολογιών και της Κλιματικής Αλλαγής» με κωδ. αριθ. 2018ΣΕ01300001 του Εθνικού Σκέλους του ΠΔΕ της ΓΓΕΚ. Η προθεσμία υποβολής τεχνικών δελτίων ανήλθε σε 15 ημέρες.

Στο πλαίσιο της ανωτέρω πρόσκλησης εκλήθησαν να συμμετάσχουν στο εθνικό δίκτυο φορείς από όλη την Ελλάδα, όπως το Πολυτεχνείο Κρήτης (ΠΚΡ), το Πανεπιστήμιο Πατρών (ΠΠ), το Πανεπιστήμιο Κρήτης (ΠΚ), το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (ΕΜΠ), το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας / Ινστιτούτο Ηλεκτρονικής και Λέιζερ (ΙΗΔΛ), το ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος (Δημόκριτος).

Η διάρκεια υλοποίησης της Δράσης είναι δύο έτη. Τη διαχείριση και την παρακολούθηση της δράσης πραγματοποιεί η ΓΓΕΚ.

Εθνικό Δίκτυο Αγροδιατροφής, για την ανάδειξη των ποιοτικών χαρακτηριστικών παραδοσιακών προϊόντων (Ελιά, Αμπέλι, Μέλισσα)

«Οι δρόμοι της Ελιάς»

⁴⁷ Βλ. <http://www.gsrt.gr/>, Πρόσβαση 06.04.2021

Στο πλαίσιο της ανάληψης Εμβληματικών Πρωτοβουλιών, από τον τομέα Έρευνας και Καινοτομίας του ΥΠΠΕΘ, για οριζόντιες ερευνητικές δράσεις σε αναδυόμενους επιστημονικούς τομείς με ισχυρή κοινωνική απήχηση, συστήθηκε στον τομέα της Αγροδιατροφής, Εθνικό Δίκτυο με την ονομασία «Οι δρόμοι της Ελιάς».

Πρόκειται για μια πρωτοποριακή δράση για τα ελληνικά δεδομένα που αφορά την ανάπτυξη και βελτιστοποίηση των προϊόντων ελιάς και ελαιόλαδου και των μεθόδων παραγωγής τους. Κεντρικός στόχος⁴⁸ της Εμβληματικής δράσης «Οι δρόμοι της Ελιάς» είναι η προώθηση της συνεργασίας του ανθρώπινου επιστημονικού δυναμικού και των υποδομών της χώρας, για την ανάδειξη των ποιοτικών χαρακτηριστικών των ελληνικών ποικιλιών και του ελαιόλαδου. Χρησιμοποιώντας γονιδιωματικές και προηγμένες διαγνωστικές τεχνολογίες, σκοπό έχει την ιχνηλάτηση, ανάδειξη, ταυτοποίηση, πιστοποίηση των ποικιλιών της ελιάς και τη βελτίωση των διαδικασιών παραγωγής βρώσιμης ελιάς και ελαιόλαδου. Με τον τρόπο αυτό, μοναδικά εθνικά προϊόντα, όπως η ελιά και το ελαιόλαδο, αποκτούν προστιθέμενη αξία και ένα στρατηγικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που θα συμβάλει στην ενίσχυση της εξωστρέφειας.

Η εμβληματική πρωτοβουλία υλοποιείται σε συνεργασία με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, ενώ στο εθνικό δίκτυο συμμετέχουν, με συμπληρωματική ερευνητική και αναλυτική δράση, ερευνητικοί φορείς από όλη την Ελλάδα, όπως ο Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός (ΕΛΓΟ) ΔΗΜΗΤΡΑ, το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Μεσογειακό Αγρονομικό Ινστιτούτο Χανίων, το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας (ΙΤΕ), το Εθνικό Κέντρο Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΕΚΕΤΑ), το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, το πρώην ΤΕΙ Κρήτης (Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο), το Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο, το Πανεπιστήμιο Πατρών, ο Ενιαίος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων (ΕΦΕΤ) και το Ερευνητικό Κέντρο Βιοϊατρικών Επιστημών «Αλέξανδρος Φλέμινγκ».

Το διετές πρόγραμμα «Οι δρόμοι της ελιάς» έχει τρία υποέργα, τα οποία ασχολούνται με τη γενετική της ελιάς (συντονιστής το ΕΛΓΟ Δήμητρα), τα προϊόντα της ελιάς (συντονιστής ο ΕΦΕΤ) και την φυτοπροστασία (συντονιστής το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθήνας).

Στις 19.02.2018 εκδόθηκε πρόσκληση⁴⁹ εκδήλωσης ενδιαφέροντος προϋπολογισμού 3.100.000 € για τη δράση με τίτλο: Δημιουργία εθνικών ερευνητικών δικτύων στην αλυσίδα αξίας της «Ελιάς», η οποία εντάσσεται στο Υποέργο 1. (Δημιουργία εθνικών ερευνητικών δικτύων στις αλυσίδες αξίας της «Ελιάς», του «Αμπελιού», του «Μελιού» και της «Κτηνοτροφίας») του έργου με κωδ. αριθ. 2018ΣΕ01300000 του Εθνικού Σκέλους του ΠΔΕ της ΓΓΕΚ.

Στις 30.10.2018 εκδόθηκε απόφαση ένταξης (αρ. αποφ. 183295/Ι6, 30.10.2018) της δράσης «Δημιουργία εθνικού ερευνητικού δικτύου στην αλυσίδα αξίας της «Ελιάς», στο σκέλος του Υποέργου 1 με τίτλο: Δημιουργία εθνικών ερευνητικών δικτύων στις αλυσίδες αξίας της «Ελιάς», του «Αμπελιού», του «Μελιού» και της «Κτηνοτροφίας» του έργου με κωδ. αριθ. 2018ΣΕ01300000 του Εθνικού Σκέλους του ΠΔΕ της ΓΓΕΚ. Ο συνολικός προϋπολογισμός της δράσης ανέρχεται σε 3.240.940,38 €.

Τη διαχείριση και την παρακολούθηση της δράσης πραγματοποιεί η ΓΓΕΚ.

Κατά τη διάρκεια του 2020⁵⁰, ως αποτέλεσμα της εμβληματικής δράσης, πραγματοποιήθηκαν δεκαοκτώ (18) δημοσιεύσεις επιστημονικών εργασιών και άρθρων σε περιοδικά του χώρου (Agronomy, Molecules) που αφορούν ενδεικτικά την ανίχνευση ιών σε καλλιεργούμενες στη Χώρα ποικιλίες χρησιμοποιώντας μια μέθοδο εκχύλισης RNA, τη φασματοσκοπική ανάλυση με λέιζερ, που υποβοηθείται από μηχανική

⁴⁸ Βλ. <https://dromoielias.gr/>.

⁴⁹ Βλ. <http://www.gsrt.gr/>, Πρόσβαση 06.04.2021

⁵⁰ Βλ. <https://dromoielias.gr>, Πρόσβαση 07.04.2021

εκμάθηση, για την ταξινόμηση ποικιλιών ή την ανίχνευση πολυμερών/ πλαστικών, τη μεταγονιδιωματική ανάλυση στην ελιά Καλαμών και ελιών Χαλκιδικής που έχουν υποστεί ζύμωση και κονσερβοποίηση και την ποικιλιακή και γεωγραφική διάκριση των ελληνικών μονοπαραλλακτικών εξαιρετικών παρθένων ελαιολάδων με βάση το σκουαλένιο.

«Οι Δρόμοι των Αμπελώνων»

Το ερευνητικό δίκτυο «Οι Δρόμοι των Αμπελώνων» αφορά σε πρωτοβουλία του τομέα Έρευνας και Καινοτομίας του ΥΠΠΕΘ σε συνεργασία με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Η πρωτοποριακή για τα ελληνικά δεδομένα δράση αποτελεί ένα σχέδιο ερευνητικής και τεχνολογικής καινοτομίας για την υποστήριξη της μοναδικότητας των ελληνικών οινικών προϊόντων και την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας τους. Η ανάδειξη των ποιοτικών χαρακτηριστικών των ελληνικών ποικιλιών οίνου θα επιτευχθεί με την συνεργασία του επιστημονικού δυναμικού και των υποδομών της χώρας.

Επιπλέον, επιδιώκεται η απόκτηση οινικής ταυτότητας των ελληνικών προϊόντων βάση της μοναδικότητας που προσφέρουν οι γεωγραφικές-περιβαλλοντικές συνθήκες της χώρας. Ο σχεδιασμός της δράσης περιλαμβάνει τη διαμόρφωση ενός στρατηγικού ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος για τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας και την ενίσχυση της εξωστρέφειας.

Στο εθνικό δίκτυο συμμετέχουν, με συμπληρωματική ερευνητική και αναλυτική δράση, ερευνητικοί φορείς από όλη την Ελλάδα, όπως το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΓΠΑ), το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (ΔΠΘ), το Εθνικό Κέντρο Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΕΚΕΤΑ), ο Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός ΔΗΜΗΤΡΑ (ΕΛΓΟ), το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας (ΙΤΕ), το Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο (ΜΦΙ), το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής (ΠΑΔΑ), το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (ΠΘ), το Πολυτεχνείο Κρήτης (ΠΟΚ), το πρώην Τεχνολογικό Ίδρυμα Κρήτης (ΤΕΙ Κρήτης) και νυν Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο (ΕΛΜΕΠΑ) και το Πανεπιστήμιο Κρήτης (ΠΑΚ).

Το διετές πρόγραμμα «Οι δρόμοι των Αμπελώνων» έχει τρία υποέργα, τα οποία σχετίζονται με τη γενετική της αμπέλου (συντονιστής το ΕΚΕΤΑ - ΙΝΕΒ), τον χημικό οργανοληπτικό χαρακτηρισμό ποικιλιών-βιοσυνθετικά μονοπάτια-οινοποίηση (συντονιστής το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθήνας) και την φυτοπροστασία-μικροβίωμα (συντονιστής το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθήνας).

Στις 20.02.2019 εκδόθηκε πρόσκληση⁵¹ εκδήλωσης ενδιαφέροντος (αρ. πρωτ. 26612/16/20.02.2019), προϋπολογισμού 2.500.000 € για τη δράση «Δημιουργία εθνικών ερευνητικών δικτύων στην αλυσίδα αξίας του «Αμπελιού», η οποία εντάσσεται στο Υποέργο 1. (Δημιουργία εθνικών ερευνητικών δικτύων στις αλυσίδες αξίας της «Ελιάς», του «Αμπελιού», του «Μελιού» και της «Κτηνοτροφίας») του έργου με κωδ. αριθ. 2018ΣΕ01300000 του Εθνικού Σκέλους του ΠΔΕ της ΓΓΕΚ. Ο συνολικός προϋπολογισμός της δράσης ανέρχεται σε 2.500.000 €.

Η διαχείριση και η παρακολούθηση της δράσης ανήκει στη ΓΓΕΚ.

«Δίκτυο Αλυσίδας του μελιού»

Το ερευνητικό δίκτυο αλυσίδας του μελιού αφορά σε πρωτοβουλία του τομέα Έρευνας και Καινοτομίας του ΥΠΠΕΘ σε συνεργασία με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Στο εθνικό δίκτυο συμμετέχουν, με συμπληρωματική ερευνητική και αναλυτική δράση, ερευνητικοί φορείς από όλη την Ελλάδα, όπως το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΓΠΑ), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), ο Ελληνικός

⁵¹ Βλ. <http://www.gsrt.gr/>, Πρόσβαση 06.04.2021.

Γεωργικός Οργανισμός ΔΗΜΗΤΡΑ (ΕΛΓΟ), το Μεσογειακό Αγρονομικό Ινστιτούτο Χανίων, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου, το Πανεπιστήμιο Πατρών (ΠΠ), το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (ΠΘ), το πρώην Τεχνολογικό Ίδρυμα Κρήτης (ΤΕΙ Κρήτης) και νυν Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο (ΕΛΜΕΠΑ), το Εθνικό Κέντρο Έρευνας Φυσικών Επιστημών «Δημόκριτος» (ΕΚΕΦΕ «Δ»).

Το πρόγραμμα έχει τρία υποέργα, τα οποία θα ασχοληθούν με την ταυτοποίηση-ανάδειξη του ελληνικού μελιού (συντονιστής το πρώην ΤΕΙ Κρήτης), τη μελισσοπροστασία (συντονιστής το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών) και την πρακτική μελισσοκομία (συντονιστής ο Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός ΔΗΜΗΤΡΑ).

Στις 02.04.2019 εκδόθηκε πρόσκληση⁵² εκδήλωσης ενδιαφέροντος (αρ. πρωτ. 50714/16/02.04.2019), προϋπολογισμού 1.400.000 € για τη δράση με τίτλο: Δημιουργία εθνικών ερευνητικών δικτύων στην αλυσίδα αξίας του «Μελιού», η οποία εντάσσεται στο Υποέργο 1. (Δημιουργία εθνικών ερευνητικών δικτύων στις αλυσίδες αξίας της «Ελιάς», του «Αμπελιού», του «Μελιού» και της «Κτηνοτροφίας») του έργου με κωδ. αριθ. 2018ΣΕ01300000 του Εθνικού Σκέλους του ΠΔΕ της ΓΓΕΚ.

Στις 15.05.2019 εκδόθηκε απόφαση ένταξης (αρ. αποφ. 76207/16/15.05.2019) της παρούσας δράσης με συνολικό προϋπολογισμό 1.399.984 €. Συντονιστής του εθνικού ερευνητικού δικτύου της δράσης είναι το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Τη διαχείριση και την παρακολούθηση της δράσης πραγματοποιεί η ΓΓΕΚ.

Εθνικό Δίκτυο για την Κλιματική Αλλαγή και τις επιπτώσεις της

Το «Εθνικό Δίκτυο για την Κλιματική Αλλαγή και τις επιπτώσεις της» αφορά σε πρωτοβουλία-εμβληματική δράση του τομέα Έρευνας και Καινοτομίας του ΥΠΠΕΘ. Η πρωτοβουλία προβλέπει τη δημιουργία διεπιστημονικής κοινοπραξίας που θα αποτελέσει το κύριο συμβουλευτικό όργανο για την Πολιτεία και τους πολίτες σε θέματα κλιματικής αλλαγής και των επιπτώσεων που σχετίζονται με αυτήν.

Πρωταρχικοί στόχοι της πρωτοβουλίας είναι:

- Η ενοποίηση, ο εναρμονισμός και η βελτιστοποίηση των υφιστάμενων κλιματικών υπηρεσιών και συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης για έντονα φυσικά φαινόμενα και φυσικές καταστροφές στην Ελλάδα.
- Η αξιοποίηση νέων ερευνητικών αποτελεσμάτων και μεθοδολογιών στην παραγωγή πρωτότυπων κλιματικών υπηρεσιών και καινοτόμων συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης για φυσικές καταστροφές συνδεδεμένες με την κλιματική αλλαγή.
- Η δημιουργία ενιαίας εθνικής βάσης δεδομένων μέσω της συστηματικής συλλογής, ελέγχου και αρχειοθέτησης κλιματικών και περιβαλλοντικών παραμέτρων, δεδομένων από δορυφορικά συστήματα παρατήρησης της γης, καθώς και δεδομένων μοντέλων και προϊόντων προστιθέμενης αξίας και η ελεύθερη, ανοιχτή και δωρεάν χρήση τους από την Ελληνική και διεθνή επιστημονική κοινότητα.
- Η έγκυρη και έγκαιρη διάχυση πληροφοριών προς θεσμικούς φορείς που είναι επιφορτισμένοι με την λήψη αποφάσεων, τον σχεδιασμό διατομεακών πολιτικών (με έμφαση στον τουρισμό, γεωργία, δάση/οικοσυστήματα, και πολιτική προστασία), την θωράκιση των πολιτών και εν γένει της κοινωνίας και εν γένει της κοινωνίας και των οικονομικών δραστηριοτήτων από τις επιπτώσεις της Κλιματικής Αλλαγής.

Η εμβληματική πρωτοβουλία για την κλιματική αλλαγή θα στηριχθεί σε 3 πυλώνες:

- ΠΥΛΩΝΑΣ 1: Επιστήμη και Υψηλής ποιότητας δεδομένα σχετιζόμενα με την Κλιματική Αλλαγή

⁵² Βλ. <http://www.gsrt.gr/>, Πρόσβαση 06.04.2021.

- ΠΥΛΩΝΑΣ 2: Κλιματική αλλαγή: επιπτώσεις – προσαρμογή – αντιμετώπιση – οικονομική Αποτίμηση
- ΠΥΛΩΝΑΣ 3: Εκτίμηση διακινδύνευσης (hazard) και κινδύνου (risk) από φυσικές καταστροφές

Στις 13.06.2019 (αρ. πρωτ. 96028/16.06.2019) εκδόθηκε πρόσκληση⁵³ εκδήλωσης ενδιαφέροντος, προς τους δυνητικούς δικαιούχους, προϋπολογισμού 3.100.000 €, προκειμένου να υποβληθούν τεχνικά δελτία για τη δράση «Εθνικό Δίκτυο για την Κλιματική Αλλαγή και τις επιπτώσεις της», η οποία εντάσσεται στο Υποέργο 3 του έργου “Υποδομές Εθνικών Ερευνητικών Δικτύων στους τομείς της Ιατρικής Ακρίβειας, των Κβαντικών Τεχνολογιών και της Κλιματικής Αλλαγής” με κωδ. αριθ. 2018ΣΕ01300001 του Εθνικού Σκέλους του ΠΔΕ της ΓΓΕΚ. Η προθεσμία υποβολής τεχνικών δελτίων ανήλθε σε 15 ημέρες.

Στο πλαίσιο της ανωτέρω πρόσκλησης εκλήθησαν να συμμετάσχουν στο εθνικό δίκτυο ερευνητικοί φορείς από όλη την Ελλάδα, όπως το Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών ΙΕΠΒΑ & ΙΑΔΕΤ (ΕΑΑ, Συντονισμός), το Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), η Ακαδημία Αθηνών, το Κέντρον Ερεύνης Φυσικής της Ατμοσφαιράς και Κλιματολογίας (ΚΕΦΑΚ), το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας (ΙΤΕ), το Ελληνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών (ΕΛΚΕΘΕ), το Εθνικό Κέντρο Έρευνας Φυσικών Επιστημών “Δημόκριτος” (ΕΚΕΦΕ-Δ), το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (ΕΜΠ), το Πανεπιστήμιο Κρήτης – ΕΠΕΧΗΔΙ, Μουσείο Φυσ. Ιστορίας (ΠΚ), το Πολυτεχνείο Κρήτης (ΠολΚ), το Πανεπιστήμιο Αιγαίου (ΠΑΙΓ), το Πανεπιστήμιο Πατρών (ΠΠ), η Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (ΕΜΥ), το Ερευνητικό Κέντρο ΑΘΗΝΑ (ΑΘΗΝΑ) και το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ).

Η διάρκεια υλοποίησης της Δράσης είναι δύο έτη. Τη διαχείριση και την παρακολούθηση της δράσης πραγματοποιεί η ΓΓΕΚ.

Την Τετάρτη 12 Φεβρουαρίου 2020⁵⁴, πραγματοποιήθηκε, η εναρκτήρια συνάντηση της εμβληματικής δράσης «Εθνικό Δίκτυο για την Κλιματική Αλλαγή και τις επιπτώσεις της».

Στη δράση συμμετέχουν το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, η Ακαδημία Αθηνών, το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Πανεπιστήμιο και το Πολυτεχνείο Κρήτης, το Εθνικό Κέντρο ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ, το Ελληνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών, το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών και το Ερευνητικό Κέντρο Αθηνά, με συντονιστή φορέα το Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών.

Στα αποτελέσματα της δράσης κατά το 2020 περιλαμβάνονται⁵⁵:

- Η μέτρηση των επιπτώσεων των περιοριστικών μέτρων κυκλοφορίας για την πρόληψη της εξάπλωσης του COVID-19 στα επίπεδα των αερίων του θερμοκηπίου στην Ελλάδα (περίοδος 23 Μαρτίου – τέλος Απριλίου 2020). Οι μετρήσεις πραγματοποιήθηκαν από τις ομάδες του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών και του Πανεπιστημίου Κρήτης.
- Η διάθεση ημερήσιων δεδομένων για την περίοδο 2010-2010 από 53 σταθμούς του δικτύου του μέσω της διαδραστικής εφαρμογής στη σελίδα www.meteo.gr/climate ή μέσω του Αποθετηρίου Δεδομένων του [CLIMPACT](https://climact.gr).
- Επίσης, στα πλαίσια της δράσης διοργανώθηκε στις 23 Απριλίου 2020 στο Ε.Κ. «Αθηνά» μια ημερίδα με θέμα «Επιστήμη Δεδομένων για την κλιματική αλλαγή». Κεντρικός στόχος της ημερίδας ήταν να τεθούν τα θεμέλια για τη δημιουργία ενός ενιαίου αποθετηρίου δεδομένων σχετικά με την κλιματική αλλαγή και να καθοριστούν τα επόμενα βήματα για την υλοποίησή του.

⁵³ Βλ. <http://www.gsrt.gr>, Πρόσβαση 07.04.2021.

⁵⁴ Βλ. <http://www.gsrt.gr>, Πρόσβαση 06.04.2021.

⁵⁵ Βλ. <https://climact.gr>, Πρόσβαση 06.04.2021.

- Η μελέτη των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στο γεωργικό τομέα με τη χρήση= προσομοιώσεων υψηλής ανάλυσης από Περιοχικά Κλιματικά και η χάραξη στρατηγικών προσαρμογής στα νέα δεδομένα. Στις 30.10.2020⁵⁶, μάλιστα, διοργανώθηκε διαδικτυακό εξ' αποστάσεως Φόρουμ διαλόγου με θέμα: «Μετριασμός των επιπτώσεων και Προσαρμογή της Ελληνικής Γεωργίας στην Κλιματική Αλλαγή» με σκοπό την ενημέρωση των ενδιαφερομένων για τη δράση του Εθνικού Δικτύου για την Κλιματική Αλλαγή σε σχέση με την Γεωργία και αφετέρου την έκθεση προβληματισμών και τη συζήτηση πιθανών προτάσεων σχετικά με την προσαρμογή και μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην Ελληνική Γεωργία.

Δράση στην Αγοροδιατροφή των νήσων της περιφέρειας Βορείου Αιγαίου

Στις 21.06.2019 (αρ. πρωτ. 100507/21.06.2019) εκδόθηκε πρόσκληση⁵⁷ εκδήλωσης ενδιαφέροντος, προς τους δυνητικούς δικαιούχους, προϋπολογισμού 850.000 €, προκειμένου να υποβληθούν τεχνικά δελτία για τη δράση «Δράση στην Αγοροδιατροφή των νήσων της περιφέρειας Βορείου Αιγαίου», η οποία εντάσσεται στο Υποέργο 2, ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ Β «Πιλοτική εφαρμογή νέων προτύπων αγροτικής παραγωγής» του έργου “Εμβληματική Ερευνητική Δράση Εθνικής εμβέλειας για την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών στον τομέα της Αγοροδιατροφής, με εξειδίκευση στην γονιδιωματική τεχνολογία και πιλοτική εφαρμογή στις αλυσίδες αξίας της «Ελιάς», του «Αμπελιού», του «Μελιού» και της «Κτηνοτροφίας» ” με κωδ. αριθ. 2018ΣΕ01300000 του Εθνικού Σκέλους του ΠΔΕ της ΓΓΕΚ. Η προθεσμία υποβολής τεχνικών δελτίων ανήλθε σε 15 ημέρες.

Δυνητικοί τελικοί δικαιούχοι της δράσης ήταν το Πανεπιστήμιο Αιγαίου (ΠΑ), το Εθνικό Κέντρο Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΕΚΕΤΑ), το Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδας.

Η δράση θα υλοποιηθεί μέσω της συνεργασίας τριών ιδρυμάτων τα οποία θα αξιοποιούν νέες τεχνολογίες και καινοτομικές τεχνικές στο τρίπτυχο «Έρευνα – Καινοτομία - Εκπαίδευση» με στόχο την πιλοτική εφαρμογή νέων προτύπων αγροτικής παραγωγής. Για το ανωτέρω τρίπτυχο ενδεικτικά αναφέρονται τα εξής:

A. Έρευνα και Καινοτομία

1. Ίδρυση και λειτουργία Δικτύου φορέων που θα υλοποιούν δράσεις έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα της Αγοροδιατροφής
2. Ίδρυση και πιλοτική λειτουργία Τοπικής Μονάδας Αγροτικής Παραγωγής
3. Λειτουργία Παρατηρητηρίου Έρευνας και Τεχνολογίας και Θεματικών Συστάδων Αγροτικών Επιχειρήσεων με επίκεντρο αλυσίδες αξίας τοπικών αγροτικών προϊόντων (π.χ. ελιά-λάδι, οπωροκηπευτικά, κτηνοτροφία-κτηνοτροφικά προϊόντα)
4. Δημιουργία επιδεικτικών αγροκτημάτων και πιλοτικών καλλιεργειών

B. Εκπαίδευση και Κατάρτιση

1. Διασύνδεση με διετή προγράμματα σπουδών Πανεπιστημιακού επιπέδου
2. Υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων μετα-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε αγροτικά/κτηνοτροφικά και περιβαλλοντικά θέματα
3. Αξιοποίηση των υπαρχόντων υποδομών για φιλοξενία θερινών σχολείων, σεμιναρίων, ημερίδων κλπ. τοπικού, εθνικού και διεθνή χαρακτήρα

⁵⁶ Βλ. <https://climpact.gr>, Πρόσβαση 06.04.2021.

⁵⁷ Βλ. <http://www.gsrt.gr>, Πρόσβαση 07.04.2021.

4. Δημιουργία χώρων για γεωργικές εκθέσεις και εκθετηρίου τοπικών προϊόντων από τοπικούς παραγωγούς

Η διάρκεια υλοποίησης της Δράσης είναι δύο έτη. Τη διαχείριση και την παρακολούθηση της δράσης θα πραγματοποιήσει η ΓΓΕΚ.

Δράση για την Έρευνα στον Αγροδιατροφικό Τομέα της Κρήτης

Στις 13.09.2018 (αρ. πρωτ. 193673/13.09.2018) εκδόθηκε πρόσκληση⁵⁸ εκδήλωσης ενδιαφέροντος, προς τους δυνητικούς δικαιούχους, προϋπολογισμού 850.000 €, προκειμένου να υποβληθούν τεχνικά δελτία για τη δράση «Δράση για την Έρευνα στον Αγροδιατροφικό Τομέα της Κρήτης», η οποία εντάσσεται στο Υποέργο 2, ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ Β «Πιλοτική εφαρμογή νέων προτύπων αγροτικής παραγωγής» του έργου “Εμβληματική Ερευνητική Δράσης Εθνικής εμβέλειας για την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών στον τομέα της Αγροδιατροφής” με κωδ. αριθ. 2018ΣΕ01300000 του Εθνικού Σκέλους του ΠΔΕ της ΓΓΕΚ. Η προθεσμία υποβολής τεχνικών δελτίων ήταν η 15^η.12.2018.

Δυνητικοί τελικοί δικαιούχοι της δράσης ήταν ο Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός (ΕΛΓΟ) ΔΗΜΗΤΡΑ, το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας (ΙΤΕ), το πρώην Τεχνολογικό Ίδρυμα (ΤΕΙ) Κρήτης νυν Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο (ΕΛΜΕΠΑ) και το Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Στόχος της δράσης είναι η πιλοτική εφαρμογή νέων προτύπων αγροτικής παραγωγής στο πλαίσιο «Έρευνα-Καινοτομία-Εκπαίδευση», τα οποία θα αξιοποιούν νέες τεχνολογίες και καινοτομικές τεχνικές στη περιοχή της Κρήτης, οι οποίες διαθέτουν σημαντικές αναξιοποίητες υποδομές (κτήρια, εργαστήρια, εκτάσεις καλλιεργήσιμων γαιών). Η υλοποίηση ενός σπονδυλωτού ερευνητικού και αναπτυξιακού έργου, σε κύρια αντικείμενα του αγροδιατροφικού τομέα, όπως αυτός έχει αναπτυχθεί και συνεχίζει να αναπτύσσεται στην Κρήτη, με έμφαση σε δράσεις επιδεικτικού – και άμεσα αφομοιώσιμου στην παραγωγή – χαρακτήρα και με ταυτόχρονη αξιοποίηση υπάρχουσών δομών σε τέσσερα διαφορετικά σημεία της Κρήτης από τέσσερα συνεργαζόμενα Ιδρύματα. Οι δομές αυτές θα αποτελέσουν ένα νέο υπόδειγμα αγροτικής έρευνας και θα συμβάλλουν στην α) κινητοποίηση, ενεργοποίηση και διασύνδεση ομάδων παραγωγών, της Ακαδημαϊκής και Ερευνητικής Κοινότητας και δημοσίων φορέων, β) δημιουργία τοπικής δεξαμενής σκέψης (Regional Think tank), η οποία θα αναδείξει δυνατά και αδύνατα σημεία, τομείς προτεραιότητας, επενδυτικές ευκαιρίες, τεχνολογικές προκλήσεις και καινοτόμες στρατηγικές, γ) εισαγωγή νέων τεχνολογιών στην παραγωγική διαδικασία και δ) στην αξιοποίηση των υπάρχοντων γεωργικών εκτάσεων για καινοτόμες δράσεις νέων αγροτών.

Η διάρκεια υλοποίησης της Δράσης είναι δύο έτη. Τη διαχείριση και την παρακολούθηση της δράσης πραγματοποιεί η ΓΓΕΚ.

Το συντονισμό του έργου⁵⁹ έχει το Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο, ενώ συμμετέχουν ακόμα το Πανεπιστήμιο Κρήτης (ΠΚ), το Ίδρυμα Τεχνολογίας Έρευνας (ΙΤΕ) και ο Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός Δήμητρα (ΕΛΓΟ Δήμητρα), ενώ τα σημεία αναφοράς είναι το Αγρόκτημα του ΕΛΜΕΠΑ στο Ηράκλειο, η Γεωργική Σχολή στον Αμπελούζο (Νομός Ηρακλείου), ο Σταθμός Κτηνοτροφικής Έρευνας στους Ασωμάτους (Νομός Ρεθύμνου) και η περιοχή της Ιεράπετρας (Νομός Λασιθίου).

Οι στόχοι του έργου διαμορφώθηκαν ως εξής:

- Να φέρει πιο κοντά τα τέσσερα συνεργαζόμενα Ιδρύματα, δημιουργώντας έτσι ένα ισχυρό πλέγμα συνεργασίας με στόχο την ανάπτυξη κοινής ερευνητικής δραστηριότητας στον αγροδιατροφικό τομέα.

⁵⁸ Βλ. <http://www.gsrt.gr>, Πρόσβαση 07.04.2021.

⁵⁹ Βλ. <https://agro4crete.hmu.gr/>, Πρόσβαση 07.04.2021.

- Να αξιοποιήσει τη συσσωρευμένη γνώση, την έρευνα και την καινοτομία που αναπτύσσεται στα ιδρύματα, προς όφελος της Περιφερειακής ανάπτυξης και της οικονομίας.
- Να αξιοποιήσει τις δομές των τεσσάρων σημείων αναφοράς, ώστε να μπορούν να λειτουργήσουν ως χώροι μετάδοσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων, αλλά και εκπαίδευσης των παραγωγών σε νέες μεθόδους και τεχνολογίες.
- Να συνεισφέρει στην πρόσληψη και τον επαναπατρισμό νέων ερευνητών, και την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας με ανθρώπους υψηλών δυνατοτήτων και γνώσεων.

Δημιουργία Κέντρου Καινοτομίας στην Αθήνα με Σ.Δ.Ι.Τ

Στις 21.12.2020 (Αρχική Δημοσίευση)⁶⁰ εγκρίθηκε η διενέργεια δημόσιου διεθνούς διαγωνισμού με τη διαδικασία του ανταγωνιστικού διαλόγου για την ανάθεση Σύμβασης Σύμπραξης Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα του έργου «ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΕΝΤΡΟΥ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΜΕ Σ.Δ.Ι.Τ.» σύμφωνα με της διατάξεις των ν. 4413/2016 (Α' 148) και 3389/2005 (Α' 232).

Το Κέντρο Καινοτομίας θα δημιουργηθεί στο χώρο της παλιάς βιομηχανίας ΧΡΩΠΕΙ, στην οδό Πειραιώς, σε έκταση 18 στρεμμάτων. Στα κτίρια του Κέντρου Καινοτομίας αναμένεται να λειτουργήσουν χώροι γραφείων και συναντήσεων, εργαστήρια και χώροι έρευνας, χώροι παρουσιάσεων, συνεδριακό κέντρο, χώροι εκπαίδευσης και εστίασης καθώς και πολλοί ανοιχτοί χώροι. Το έργο εντάσσεται στην κατηγορία των ανταποδοτικών έργων ΣΔΙΤ και αναμένεται να χρηματοδοτηθεί εξ ολοκλήρου από ίδια και δανειακά κεφάλαια του ενδιαφερόμενου επενδυτή (Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης). Η διάρκεια της Σύμβασης Σύμπραξης ορίζεται σε τριάντα (30) έτη κατ' ελάχιστο με δυνατότητα παράτασης⁶¹.

Το κόστος του έργου έχει εκτιμηθεί σε 58,5 εκ. € και θα είναι η πρώτη «Πολιτεία Καινοτομίας» της χώρας. Ο σχεδιασμός του υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, περιλαμβάνει τμήματα Έρευνας & Ανάπτυξης (R&D) εταιρειών και βιομηχανιών, ακαδημαϊκά ιδρύματα, νεοφυείς επιχειρήσεις (startups) και startup incubator/accelerators, με στόχο την ανάπτυξη καινοτομικών προϊόντων και υπηρεσιών μέσα από συνεργασίες με την επιχειρηματική κοινότητα⁶².

Σκοπός του Έργου⁶³ είναι η δημιουργία ενός Κέντρου Καινοτομίας στην Αθήνα, στα πρότυπα που έχουν ήδη υιοθετηθεί επιτυχημένα σε πολλά διεθνή επιχειρηματικά κέντρα. Το Κέντρο Καινοτομίας θα αποτελέσει βασικό πυλώνα ανάπτυξης του οικοσυστήματος της περιοχής, καθώς μέσω ενός δυναμικού και καινοτόμου συνδυασμού πολιτικών, ποιοτικού χώρου και κατάλληλα διαμορφωμένων εγκαταστάσεων, προγραμμάτων, και υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας, σκοπεύει:

- Στη φιλοξενία σημαντικού αριθμού Νεοφυών Επιχειρήσεων, Τεχνοβλαστών, καινοτόμων εταιρειών, ερευνητικών ιδρυμάτων και φορέων Καινοτομίας.
- Στη διαχείριση της ροής της γνώσης και της τεχνολογίας μεταξύ ερευνητικών φορέων, πανεπιστημίων και εταιρειών.
- Στη διευκόλυνση της επικοινωνίας και διασύνδεσης μεταξύ εταιρειών, επιχειρηματιών και επιστημόνων.
- Στη δημιουργία περιβάλλοντος που ενισχύει την κουλτούρα της Καινοτομίας, της συνεργασίας, της δημιουργικότητας και της ποιότητας.

⁶⁰ Βλ. <http://www.gsrt.gr/>, Πρόσβαση 21.05.21.

⁶¹ Πηγή. iefimerida.gr – <https://www.iefimerida.gr/tehnologia/idrysi-kentroy-ypostirixis-kainotomias-ellada>, Πρόσβαση 21.05.21.

⁶² Πηγή. Ypodomes.com – <https://ypodomes.com/se-dimopratisi-to-protoporiako-ergo-sdit-gia-to-kentro-kainotomias-stin-peiraios/>, Πρόσβαση 21.05.21.

⁶³ Βλ. <http://www.gsrt.gr/>, Πρόσβαση 21.05.21.

- Στη δημιουργία χώρων για τη διοργάνωση σημαντικών εκδηλώσεων για την Καινοτομία, καθώς και στην προσφορά υπηρεσιών εστίασης και ψυχαγωγίας.
- Στη διευκόλυνση της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων μέσω μηχανισμών επώασης και επιτάχυνσης, της δημιουργίας Τεχνοβλαστών και της επιτάχυνσης της ανάπτυξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.
- Στη διευκόλυνση της πρόσβασης των επιχειρήσεων και των Τεχνοβλαστών, σε φορείς και εργαλεία χρηματοδότησης.
- Στο σχεδιασμό και στην προώθηση προγραμμάτων ενίσχυσης της Καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας σε συνεργασία με φορείς της αγοράς.
- Στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων έρευνας και Καινοτομίας στο χώρο του φαρμάκου.
- Στη διασύνδεση και δραστηριοποίηση τόσο στο ευρωπαϊκό δίκτυο κέντρων και φορέων καινοτομίας και επιχειρηματικότητας (EU|BIC) όσο και στο παγκόσμιο δίκτυο κέντρων καινοτομίας (IASP) που συγκεντρώνουν χιλιάδες καινοτόμες εταιρείες και ερευνητικά ιδρύματα σε όλο τον κόσμο, διευκολύνοντας τη διεθνοποίηση των εταιρειών που φιλοξενούνται.

Για να επιτευχθούν οι παραπάνω στόχοι, το Κέντρο Καινοτομίας θα καλλιεργεί την συνεργασία και θα διαχειρίζεται τη ροή των γνώσεων και της τεχνολογίας μεταξύ των πανεπιστημίων, ιδρυμάτων έρευνας και ανάπτυξης, εταιρειών και αγορών. Επίσης, θα διευκολύνει τη δημιουργία και την ανάπτυξη εταιρειών που βασίζονται στην καινοτομία μέσω διαδικασιών επώασης και επιτάχυνσης και θα παρέχει υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας μαζί με υψηλής ποιότητας φιλοξενία και υποδομές.

2.3.2. Δράσεις ΕΛΙΔΕΚ

2.3.2.1. Δράση υποτροφιών για υποψήφιους διδάκτορες

1^η Προκήρυξη

Η 1^η προκήρυξη⁶⁴ του ΕΛΙΔΕΚ για υποψήφιους διδάκτορες δημοσιεύθηκε τον Οκτώβριο του 2016 και αποσκοπεί στη χρηματοδότηση Υποψηφίων Διδασκόντων για την εκπόνηση της Διδακτορικής τους διατριβής σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ) ή/και σε Ερευνητικά Κέντρα συνεργαζόμενα με ΑΕΙ, στην Ελλάδα. Αίτηση για χρηματοδότηση είχαν το δικαίωμα να υποβάλουν και υποψήφιοι διδάκτορες οι οποίοι εκπονούν ήδη τη διδακτορική διατριβή τους σε Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή της αλλοδαπής.

Το μηνιαίο ύψος της υποτροφίας του υποψήφιου διδάκτορα ανέρχεται σε 900 €, ενώ η διάρκεια της χρηματοδότησης είναι έως 3 έτη. Η συνολική δημόσια δαπάνη της Πρόκλησης ανήλθε στα 8.500.000 € και χρηματοδοτείται σύμφωνα με την υπογραφείσα δανειακή σύμβαση μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία εγκρίθηκαν συνολικά 582 έργα συνολικού προϋπολογισμού 12,14 εκατ. €. δηλαδή κατά 43% περισσότερο του προϋπολογισμού της Πρόσκλησης. Οι αιτήσεις κατατάχθηκαν κατ' επιλογή του υποβάλλοντος την αίτηση σε μια ή περισσότερες από τις τέσσερις (4) ευρείες επιστημονικές περιοχές. Τα στοιχεία προϋπολογισμού των εγκεκριμένων έργων παρουσιάζονται στην πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 2.29 Στοιχεία προϋπολογισμού εγκεκριμένων έργων στο πλαίσιο της Προκήρυξης της δράσης του ΕΛΙΔΕΚ για τη χρηματοδότηση υποτροφιών σε υποψήφιους διδάκτορες

⁶⁴ Βλ. <https://www.elidek.gr/>, Πρόσβαση 07.04.2021.

Ε.Π.	Επιστημονικές Περιοχές	Αριθμός Υποτροφιών	Προϋπολογισμός ανά Επιστημονική Περιοχή (με πρόβλεψη 5μηνιαίας παράτασης)
A.	Φυσικές Επιστήμες	147	3.015.000,00 €
B.	Επιστήμες Μηχανικού και Τεχνολογικές Επιστήμες	130	2.812.890,00 €
Γ.	Επιστήμες Ζωής	140	2.799.450,00 €
Δ.	Κοινωνικές Επιστήμες, Ανθρωπιστικές Επιστήμες και Τέχνες	165	3.518.580,00 €
ΣΥΝΟΛΟ		582	12.145.920,00 €

Πηγή. ΓΓΕΚ, και ιδία επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

Κατά τη διάρκεια του 2020 πραγματοποιήθηκαν οι εξής πληρωμές:

Πίνακας 2.30 Στοιχεία πληρωμών στο πλαίσιο της 1ης Προκήρυξης της δράσης του ΕΛΙΔΕΚ για τη χρηματοδότηση υποτροφιών σε υποψήφιους διδάκτορες κατά την περίοδο 01/01- 30/12/2020.

Ε.Π.	Επιστημονικές Περιοχές	Πληρωμές έτους 2020 ανά Επιστημονική Περιοχή
A.	Φυσικές Επιστήμες	46.800,00 €
B.	Επιστήμες Μηχανικού και Τεχνολογικές Επιστήμες	4.500,00 €
Γ.	Επιστήμες Ζωής (Ιατρικής και επιστημών υγείας)	60.540,00 €
Δ.	Γεωπονικές Επιστήμες	0,00 €
Ε.	Μαθηματικά και Επιστήμες της Πληροφορίας	0,00 €
ΣΤ.	Κοινωνικές Επιστήμες	0
Ζ.	Ανθρωπιστικές Επιστήμες (και Τέχνες)	69.360,00 €
Η.	Περιβάλλον και Ενέργεια	0,00 €
ΣΥΝΟΛΟ		181.200,00 €

Πηγή. ΓΓΕΚ, και ιδία επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

2^η προκήρυξη

Η 2^η προκήρυξη⁶⁵ του ΕΛΙΔΕΚ για υποψήφιους διδάκτορες δημοσιεύθηκε τον 27.04.2018 και αποσκοπεί στη χρηματοδότηση Υποψηφίων Διδασκόντων για την εκπόνηση της Διδακτορικής τους διατριβής σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ) και σε Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΣΕΙ) στην Ελλάδα. Αίτηση για χρηματοδότηση είχαν το δικαίωμα να υποβάλουν και υποψήφιοι διδάκτορες οι οποίοι εκπονούν ήδη τη διδακτορική διατριβή τους σε Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή της αλλοδαπής.

Το μηνιαίο ύψος της υποτροφίας του υποψήφιου διδάκτορα ανέρχεται σε 900 €, ενώ η διάρκεια της χρηματοδότησης (υπό μορφή υποτροφίας) είναι από 12 έως 36 μήνες. Η συνολική δημόσια δαπάνη της Πρόκλησης ανήλθε στα 10.000.000 €.

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία εγκρίθηκαν συνολικά 369 έργα συνολικού προϋπολογισμού 10,9 εκατ. €, δηλαδή κατά 9,4% περισσότερο του προϋπολογισμού της προκήρυξης. Τα στοιχεία προϋπολογισμού των εγκεκριμένων έργων παρουσιάζονται στην πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 2.31 Στοιχεία προϋπολογισμού εγκεκριμένων έργων στο πλαίσιο της 2^{ης} Προκήρυξης του ΕΛΙΔΕΚ για τη χρηματοδότηση υποτροφιών σε υποψήφιους διδάκτορες.

Ε.Π.	Επιστημονικές Περιοχές	Αριθμός Ερευνητικών Έργων	Προϋπολογισμός ανά Επιστημονική Περιοχή
A.	Φυσικές Επιστήμες	58	1.613.700 €
B.	Επιστήμες Μηχανικού και Τεχνολογικές Επιστήμες	70	1.900.800 €
Γ.	Επιστήμες Ζωής (Ιατρικής και επιστημών υγείας)	65	1.694.700 €
Δ.	Γεωπονικές Επιστήμες & Τρόφιμα	18	449.100 €
Ε.	Μαθηματικά και Επιστήμες της Πληροφορίας	24	602.100 €

⁶⁵ Βλ. <https://www.elidek.gr/>, Πρόσβαση 07.04.2021.

ΣΤ.	Κοινωνικές Επιστήμες	64	3.048.300 €
Ζ.	Ανθρωπιστικές Επιστήμες (και Τέχνες)	54	1.322.100 €
Η.	Περιβάλλον και Ενέργεια	11	311.400 €
Θ.	Διοίκηση και Οικονομία της Καινοτομίας	5	148,500 €
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		369	10.942.349 €

Πηγή. ΓΓΕΚ, και ιδία επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

3^η προκήρυξη

Η 3^η προκήρυξη⁶⁶ του ΕΛΙΔΕΚ για υποψήφιους διδάκτορες δημοσιεύθηκε στις 24.09.2020 (τροποποιήθηκε στις 27.10.2020) και αποσκοπεί στη χρηματοδότηση Υποψηφίων Διδασκόντων για την εκπόνηση της Διδακτορικής τους διατριβής σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ) ή σε Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΣΕΙ) στην Ελλάδα.

Αίτηση για χρηματοδότηση είχαν το δικαίωμα να υποβάλουν οι υποψήφιοι διδάκτορες οι οποίοι εκπονούν τη διδακτορική διατριβή στην Ελλάδα. Το μηνιαίο ύψος της υποτροφίας του υποψήφιου διδάκτορα ανέρχεται σε 900 €, ενώ η διάρκεια της χρηματοδότησης (υπό μορφή υποτροφίας) είναι από 12 έως 36 μήνες. Η συνολική δημόσια δαπάνη της Πρόκλησης ανήλθε στα 8.000.000 €.

Κάθε αίτηση υποβάλλεται σε ένα Επιστημονικό πεδίο/υποπεδίο μίας από τις ακόλουθες ευρείες Επιστημονικές Περιοχές: ΕΠ.1. Φυσικές Επιστήμες, ΕΠ.2. Επιστήμες Μηχανικού και Τεχνολογίας, ΕΠ.3. Επιστήμες Ζωής (Ιατρική και Επιστήμες Υγείας), ΕΠ.4. Γεωπονικές Επιστήμες – Τρόφιμα ΕΠ.5. Μαθηματικά και Επιστήμες της Πληροφορίας, ΕΠ.6. Κοινωνικές Επιστήμες, ΕΠ.7. Ανθρωπιστικές Επιστήμες και Τέχνες, ΕΠ.8. Περιβάλλον και Ενέργεια, ΕΠ.9. Διοίκηση και Οικονομία της Καινοτομίας.

Η διαδικασία υποβολών ξεκίνησε στις 20.10.2020 και έληξε στις 27.11.2020. Τα οριστικά αποτελέσματα της αξιολόγησης των προτάσεων που υποβλήθηκαν αναμένονται εντός των πρώτων μηνών του 2021.

2.3.2.2. Δράση ερευνητικών έργων για την ενίσχυση Μεταδιδακτόρων Ερευνητών/τριών

1^η Προκήρυξη

Η προκήρυξη⁶⁷ δημοσιεύθηκε τον Ιανουάριο του 2017 με συνολικό προϋπολογισμό (δημόσιας δαπάνης) ύψους 9 εκατ. €. Αφορά στην υποστήριξη της υλοποίησης επιλεγμένων ερευνητικών έργων υψηλής επιστημονικής ποιότητας στα οποία επιστημονικοί υπεύθυνοι είναι Μεταδιδάκτορες Ερευνητές (ΜΕ). Στο πλαίσιο αυτό, δίνεται η δυνατότητα στους ΜΕ να διαμορφώσουν την δική τους ερευνητική ομάδα και να κατευθύνουν την υλοποίηση του έργου που θα αναλάβουν, ως επιστημονικοί Υπεύθυνοι. Τα ερευνητικά έργα των ΜΕ υλοποιούνται σε Πανεπιστήμια, ΤΕΙ και Ερευνητικά Κέντρα της χώρας, εμπλουτίζοντας τις ερευνητικές δραστηριότητες που διεξάγονται σε αυτά.

Η διάρκεια των ερευνητικών έργων (υποτροφίες) είναι από 24 έως 36 μήνες, ενώ το ανώτατο όριο χρηματοδότησης για κάθε ερευνητικό έργο είναι τα 200.000€ (που αυξάνεται έως τα 450.000€ όταν πρόκειται για συνεργασία μεταξύ 3 ΜΕ). Κάθε έργο υλοποιείται σε Φορέα Υποδοχής ο οποίος είναι Α.Ε.Ι. (Πανεπιστήμιο ή ΤΕΙ) ή Ερευνητικό Κέντρο της χώρας και θα επιλέγεται από τον ΜΕ.

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία εγκρίθηκαν συνολικά 190 έργα (ερευνητικά σχέδια) συνολικού προϋπολογισμού 34,18 εκ. €. δηλαδή κατά πολύ περισσότερο τον αρχικό προϋπολογισμό της Πρόκλησης. Τα έργα έπρεπε να εμπίπτουν σε 8 (οχτώ) ευρείες επιστημονικές περιοχές. Τα στοιχεία

⁶⁶ Βλ. <https://www.elidek.gr/>, Πρόσβαση 07.04.2021.

⁶⁷ Βλ. <https://www.elidek.gr/>, Πρόσβαση 06.04.2021.

προϋπολογισμού των εγκεκριμένων έργων και των πληρωμών που πραγματοποιήθηκαν κατά το έτος 2020 παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες :

Πίνακας 2.32 Στοιχεία προϋπολογισμού εγκεκριμένων έργων στο πλαίσιο της 1^{ης} Προκήρυξης της δράσης του ΕΛΙΔΕΚ για την ενίσχυση Μεταδιδακτόρων Ερευνητών/τριών.

Ε.Π.	Επιστημονικές Περιοχές	Αριθμός Ερευνητικών Έργων	Προϋπολογισμός ανά Επιστημονική Περιοχή
A.	Φυσικές Επιστήμες	22	5.070.897,93 €
B.	Επιστήμες Μηχανικού και Τεχνολογικές Επιστήμες	40	6.302.946,58 €
Γ.	Επιστήμες Ζωής (Ιατρικής και επιστημών υγείας)	46	8.235.000,00 €
Δ.	Γεωπονικές Επιστήμες	12	3.060.877,91 €
Ε.	Μαθηματικά και Επιστήμες της Πληροφορίας	12	2.163.162,02 €
ΣΤ.	Κοινωνικές Επιστήμες	28	4.761.489,00 €
Ζ.	Ανθρωπιστικές Επιστήμες (και Τέχνες)	16	2.682.534,43 €
Η.	Περιβάλλον και Ενέργεια	14	1.900.000,00 €
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		190	34.176.907,87 €

Πηγή. ΕΛΙΔΕΚ <https://www.elidek.gr>. Πρόσβαση 20.03.2021.

Πίνακας 2.33 Στοιχεία πληρωμών στο πλαίσιο της 1^{ης} Προκήρυξης της δράσης του ΕΛΙΔΕΚ για την ενίσχυση Μεταδιδακτόρων Ερευνητών/τριών κατά την περίοδο 01/01- 30/12/2020.

Ε.Π.	Επιστημονικές Περιοχές	Πληρωμές έτους 2020 ανά Επιστημονική Περιοχή
A.	Φυσικές Επιστήμες	1.468.378,59 €
B.	Επιστήμες Μηχανικού και Τεχνολογικές Επιστήμες	2.061.800,65 €
Γ.	Επιστήμες Ζωής (Ιατρικής και επιστημών υγείας)	2.599.000,00 €
Δ.	Γεωπονικές Επιστήμες	984.000,00 €
Ε.	Μαθηματικά και Επιστήμες της Πληροφορίας	827.264,80 €
ΣΤ.	Κοινωνικές Επιστήμες	1.732.000,00 €
Ζ.	Ανθρωπιστικές Επιστήμες (και Τέχνες)	947.213,77 €
Η.	Περιβάλλον και Ενέργεια	568.000,00 €
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		11.187.657,81 €

Πηγή. ΓΓΕΚ, και ιδία επεξεργασία (Τελευταία ενημέρωση 31.12.20).

2^η Προκήρυξη

Η προκήρυξη⁶⁸ δημοσιεύθηκε το Νοέμβριο του 2018 (η οποία τροποποιήθηκε τον Ιανουάριο και τον Αύγουστο του 2019) με συνολικό προϋπολογισμό (δημόσιας δαπάνης) ύψους 16.580.000 €. Αφορά στην υποστήριξη της υλοποίησης επιλεγμένων ερευνητικών έργων υψηλής επιστημονικής ποιότητας στα οποία επιστημονικοί υπεύθυνοι είναι Μεταδιδάκτορες Ερευνητές (ΜΕ). Στο πλαίσιο αυτό, δίνεται η δυνατότητα στους ΜΕ να διαμορφώσουν την δική τους ερευνητική ομάδα και να κατευθύνουν την υλοποίηση του έργου που θα αναλάβουν, ως επιστημονικοί Υπεύθυνοι. Τα ερευνητικά έργα των ΜΕ μπορούν να υλοποιούνται σε Α.Ε.Ι. (Πανεπιστήμιο ή Τ.Ε.Ι.) ή Ερευνητικό Κέντρο-Ινστιτούτο (Ε.Κ.-Ι.) ή Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο (Ε.Π.Ι.) ή Ανώτατο Στρατιωτικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Α.Σ.Ε.Ι.).

Η διάρκεια των ερευνητικών έργων (υποτροφίες) είναι από 24 έως 36 μήνες, Κάθε έργο υλοποιείται σε Φορέα Υποδοχής ο οποίος μπορεί να είναι Α.Ε.Ι. (Πανεπιστήμιο ή Τ.Ε.Ι.) ή Ερευνητικό Κέντρο-Ινστιτούτο (Ε.Κ.-Ι.) ή Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο (Ε.Π.Ι.) ή Ανώτατο Στρατιωτικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Α.Σ.Ε.Ι.). Το ανώτατο όριο χρηματοδότησης κάθε ερευνητικού Έργου για τις επιστημονικές περιοχές α) Φυσικές Επιστήμες, β) Επιστήμες Μηχανικού και Τεχνολογίας, γ) Επιστήμες Ζωής (Ιατρική και Επιστήμες Υγείας), δ) Γεωπονικές Επιστήμες – Τρόφιμα, ε) Μαθηματικά και Επιστήμες της Πληροφορίας, στ) Περιβάλλον και Ενέργεια, ανέρχεται σε 200.000 €, ενώ για τις επιστημονικές περιοχές α) Κοινωνικές

⁶⁸ Βλ. <https://www.elidek.gr/>, Πρόσβαση 06.04.2021.

Επιστήμες, β) Ανθρωπιστικές Επιστήμες και Τέχνες και γ) Διοίκηση και Οικονομία της Καινοτομίας ανέρχεται σε 150.000 €.

Τα οριστικά αποτελέσματα της αξιολόγησης των προτάσεων παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 2.34 Στοιχεία προϋπολογισμού εγκεκριμένων έργων στο πλαίσιο της 2^{ης} Προκήρυξης της δράσης του ΕΛΙΔΕΚ για την ενίσχυση Μεταδιδασκτών Ερευνητών/τριών.

Ε.Π.	Επιστημονικές Περιοχές	Αριθμός Ερευνητικών Έργων	Προϋπολογισμός ανά Επιστημονική Περιοχή
A.	Φυσικές Επιστήμες	13	2.108.752,00 €
B.	Επιστήμες Μηχανικού και Τεχνολογικές Επιστήμες	13	2.538.164,00 €
Γ.	Επιστήμες Ζωής (Ιατρικής και επιστημών υγείας)	21	3.597.589,00 €
Δ.	Γεωπονικές Επιστήμες & Τρόφιμα	8	1.358.910,00 €
Ε.	Μαθηματικά και Επιστήμες της Πληροφορίας	9	1.098.000,00 €
ΣΤ.	Κοινωνικές Επιστήμες	16	2.125.469,00 €
Ζ.	Ανθρωπιστικές Επιστήμες (και Τέχνες)	16	2.026.799,00 €
Η.	Περιβάλλον και Ενέργεια	6	1.118.493,00 €
Θ.	Διοίκηση και Οικονομία της Καινοτομίας	3	313.633,00 €
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		105	16.285.809,00 €

Πηγή: ΕΛΙΔΕΚ, <https://www.elidek.gr/>. Πρόσβαση 20.03.2021.

3^η Προκήρυξη

Η προκήρυξη⁶⁹ δημοσιεύθηκε στις 28 Δεκεμβρίου του 2020 (η οποία τροποποιήθηκε στις 12 Ιανουαρίου του 2021) με συνολικό προϋπολογισμό (δημόσιας δαπάνης) ύψους 8.000.000 €. Αφορά στην υποστήριξη της υλοποίησης επιλεγμένων ερευνητικών έργων υψηλής επιστημονικής ποιότητας στα οποία επιστημονικοί υπεύθυνοι είναι Μεταδιδάκτορες Ερευνητές (ΜΕ). Στο πλαίσιο αυτό, δίνεται η δυνατότητα στους ΜΕ να διαμορφώσουν την δική τους ερευνητική ομάδα και να κατευθύνουν την υλοποίηση του έργου που θα αναλάβουν, ως επιστημονικοί Υπεύθυνοι.

Τα ερευνητικά έργα των ΜΕ μπορούν να υλοποιούνται σε Φορέα Υποδοχής, ο οποίος μπορεί να είναι Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (συμπεριλαμβανομένων των Ανωτάτων Στρατιωτικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων) που εδρεύει στην Ελλάδα, ερευνητικός ή τεχνολογικός φορέας του άρθρου 13α του Ν. (Α' 258), Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο των Ν. 2083/1992 και 3685/2008 και το Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ).

Η διάρκεια των ερευνητικών έργων (υποτροφίες) είναι από 12 έως 24 μήνες. Κάθε έργο υλοποιείται σε Φορέα Υποδοχής ο οποίος μπορεί να είναι Α.Ε.Ι. (Πανεπιστήμιο ή Τ.Ε.Ι.) ή Ερευνητικό Κέντρο-Ινστιτούτο (Ε.Κ.-Ι.) ή Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο (Ε.Π.Ι.) ή Ανώτατο Στρατιωτικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Α.Σ.Ε.Ι.). Το ανώτατο όριο χρηματοδότησης κάθε ερευνητικού Έργου για τις επιστημονικές περιοχές α) Φυσικές Επιστήμες, β) Επιστήμες Μηχανικού και Τεχνολογίας, γ) Επιστήμες Ζωής (Ιατρική και Επιστήμες Υγείας), δ) Γεωπονικές Επιστήμες – Τρόφιμα, ε) Μαθηματικά και Επιστήμες της Πληροφορίας, στ) Περιβάλλον και Ενέργεια, ανέρχεται σε 120.000 €, ενώ για τις επιστημονικές περιοχές α) Κοινωνικές Επιστήμες, β) Ανθρωπιστικές Επιστήμες και Τέχνες και γ) Διοίκηση και Οικονομία της Καινοτομίας ανέρχεται σε 100.000 €.

Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των προτάσεων που υποβλήθηκαν αναμένονται εντός του 2021.

⁶⁹ Βλ. <https://www.elidek.gr/>, Πρόσβαση 06.04.2021.

2.3.2.3. Δράση ερευνητικών έργων για την ενίσχυση των μελών ΔΕΠ και Ερευνητών/τριών

1η Προκήρυξη Ερευνητικών Έργων ΕΛΙΔΕΚ για την ενίσχυση των μελών ΔΕΠ και Ερευνητών/τριών και την προμήθεια ερευνητικού εξοπλισμού μεγάλης αξίας

Η προκήρυξη⁷⁰ δημοσιεύθηκε στις 01 Δεκεμβρίου 2017, με συνολικό προϋπολογισμό (δημόσιας δαπάνης) ύψους 65.000.000 €. Διττός στόχος της προκήρυξης είναι αφενός η υποστήριξη της υλοποίησης επιλεγμένων ερευνητικών έργων υψηλής επιστημονικής ποιότητας και αφετέρου η προμήθεια επιστημονικού εξοπλισμού μεγάλης αξίας και στρατηγικής σημασίας, στο πλαίσιο της προσπάθειας για την στήριξη της ερευνητικής δραστηριότητας της Ελλάδας.

Τα ερευνητικά έργα της προκήρυξης θα υλοποιηθούν σε Πανεπιστήμια, ΤΕΙ, Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα (ΕΠΙ) και Ερευνητικά Κέντρα – Ινστιτούτα της Χώρας που καλούνται Φορείς Υποδοχής (ΦΥ), εμπλουτίζοντας τις ερευνητικές δραστηριότητες που διεξάγονται σε αυτά και ενδυναμώνοντας ή επεκτείνοντας τις υφιστάμενες ερευνητικές τους δομές. Η δράση αυτή έρχεται σε συνέχεια και συμπληρωματικά των προκηρύξεων του ΕΛΙΔΕΚ για την ενίσχυση υποψήφιων διδασκόντων και μεταδιδακτορικών ερευνητών/τριών στο πλαίσιο της έμπρακτης υποστήριξης της έρευνας που διεξάγεται στη Χώρα. Επιπλέον, η δράση αυτή εντάσσεται στο πλαίσιο αξιοποίησης του επιστημονικού δυναμικού της Χώρας στοχεύοντας και στην παραμονή των νέων επιστημόνων αλλά και την προσέλκυση των αντίστοιχων που εργάζονται στο εξωτερικό.

Η διάρκεια των ερευνητικών έργων είναι μεταξύ 24 και 36 μηνών.

Κάθε Πρόταση μπορούσε να υποβληθεί σε μια από τις ακόλουθες ευρείες Επιστημονικές Περιοχές, με τα εξής ανώτατα όρια χρηματοδότησης: α) Φυσικές Επιστήμες, β) Επιστήμες Μηχανικού και Τεχνολογίας, γ) Επιστήμες Ζωής (Ιατρική και Επιστήμες Υγείας), δ) Γεωπονικές Επιστήμες – Τρόφιμα, ε) Μαθηματικά και Επιστήμες της Πληροφορίας, στ) Κοινωνικές Επιστήμες, ζ) Ανθρωπιστικές Επιστήμες και Τέχνες, η) Περιβάλλον και Ενέργεια και θ) Διοίκηση και Οικονομία της Καινοτομίας. Τα μέχρι στιγμής αποτελέσματα⁷¹ παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα,

Πίνακας 2.35 Στοιχεία προϋπολογισμού εγκεκριμένων έργων στο πλαίσιο της 1ης Προκήρυξης Ερευνητικών Έργων ΕΛΙΔΕΚ για την ενίσχυση των μελών ΔΕΠ και Ερευνητών/τριών και την προμήθεια ερευνητικού εξοπλισμού μεγάλης αξίας.

Ε.Π.	Επιστημονικές Περιοχές	Αριθμός Ερευνητικών Έργων	Προϋπολογισμός ανά Επιστημονική Περιοχή
A.	Φυσικές Επιστήμες	28	5.527.174,83 €
B.	Επιστήμες Μηχανικού και Τεχνολογικές Επιστήμες	46	8.581.348,58 €
Γ.	Επιστήμες Ζωής (Ιατρικής και επιστημών υγείας)	51	9.152.507,84 €
Δ.	Γεωπονικές Επιστήμες & Τρόφιμα	20	3.390.050,00 €
Ε.	Μαθηματικά και Επιστήμες της Πληροφορίας	22	3.707.177,97 €
ΣΤ.	Κοινωνικές Επιστήμες	50	7.041.312,00 €
Ζ.	Ανθρωπιστικές Επιστήμες (και Τέχνες)	22	3.925.802,40 €
Η.	Περιβάλλον και Ενέργεια	15	2.473.078,42 €
Θ.	Διοίκηση και Οικονομία της Καινοτομίας	7	1.108.651,99 €
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		261	44.907.106,03 €

Πηγή: ΕΛΙΔΕΚ, <https://www.elidek.gr/>. Πρόσβαση 20.03.2021.

⁷⁰ Βλ. <https://www.elidek.gr/>, Πρόσβαση 05.04.2021.

⁷¹ ό. π.

2η Προκήρυξη Ερευνητικών Έργων ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ. για την ενίσχυση Μελών ΔΕΠ και Ερευνητών/τριών

Η προκήρυξη⁷² δημοσιεύθηκε στις 17 Φεβρουαρίου 2020, με συνολικό προϋπολογισμό (δημόσιας δαπάνης) ύψους 24.500.000 €. Αφορούσε στην υποστήριξη της υλοποίησης επιλεγμένων ερευνητικών έργων υψηλής επιστημονικής ποιότητας και αριστείας.

Υποψήφιοι δικαιούχοι είναι τα μέλη ΔΕΠ των ΑΕΙ και ΑΣΕΙ καθώς και ερευνητές των Ερευνητικών Κέντρων και Ινστιτούτων της χώρας. Τα προτεινόμενα έργα μπορούν να υλοποιούνται σε Φορέα Υποδοχής, ο οποίος μπορεί να είναι ο οποίος μπορεί να είναι Α.Ε.Ι. ή Ερευνητικό Κέντρο-Ινστιτούτο (Ε.Κ.-Ι.) ή Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο (Ε.Π.Ι.) ή Ανώτατο Στρατιωτικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Α.Σ.Ε.Ι.).

Η διάρκεια των ερευνητικών έργων είναι μεταξύ 24 και 36 μηνών.

Κάθε Πρόταση μπορούσε να υποβληθεί σε μια από τις ακόλουθες ευρείες Επιστημονικές Περιοχές, με τα εξής ανώτατα όρια χρηματοδότησης: α) Φυσικές Επιστήμες, β) Επιστήμες Μηχανικού και Τεχνολογίας, γ) Επιστήμες Ζωής (Ιατρική και Επιστήμες Υγείας), δ) Γεωπονικές Επιστήμες – Τρόφιμα, ε) Μαθηματικά και Επιστήμες της Πληροφορίας, στ) Περιβάλλον και Ενέργεια, ανέρχεται σε 200.000 €, ενώ για τις επιστημονικές περιοχές α) Κοινωνικές Επιστήμες, β) Ανθρωπιστικές Επιστήμες και Τέχνες και γ) Διοίκηση και Οικονομία της Καινοτομίας ανέρχεται σε 150.000 €.

Τα οριστικά αποτελέσματα της αξιολόγησης των προτάσεων που υποβλήθηκαν αναμένονται εντός του 2021.

2.3.2.4. Δράση «Επιστήμη και Κοινωνία» «Κόμβοι Έρευνας, Καινοτομίας και Διάχυσης»

3η Προκήρυξη Δράσης «Επιστήμη και Κοινωνία»: «Κόμβοι Έρευνας, Καινοτομίας και Διάχυσης»

Στις 10.2019 δημοσιεύθηκε η 3^η Προκήρυξη⁷³ της Εμβληματικής Δράσης του ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ. «Επιστήμη και Κοινωνία» με τίτλο «Κόμβοι Έρευνας, Καινοτομίας & Διάχυσης» (2^η τροποποίηση προκήρυξης 19540/27.11.2019) με προϋπολογισμό ύψους 3.000.000 €. Η καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων ήταν η 13.01.2020. Το ανώτατο όριο της χρηματοδότησης για κάθε Έργο ανέρχεται στο ύψος των 100.000€ και η διάρκεια του προτεινόμενου έργου δύναται να κυμαίνεται μεταξύ 12 και 24 μηνών. Η εν λόγω Προκήρυξη περιλαμβάνει τις ακόλουθες 3 Θεματικές:

Θεματική 1: Κόμβοι Έρευνας & Καινοτομίας στην Εκπαίδευση. Στόχος είναι η καλλιέργεια νοοτροπίας μετασχηματισμού της ερευνητικής γνώσης σε καινοτομία και η διάχυσή τους σε νέους και συγκεκριμένα σε μαθητές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και σε νέους επιστήμονες (π.χ. φοιτητές).

Θεματική 2: Κόμβοι Διάχυσης Έρευνας. Στόχος είναι η διάδοση και προβολή του ερευνητικού έργου που έχει παραχθεί ή είναι σε εξέλιξη από Φορείς έρευνας της χώρας στην ευρύτερη κοινωνία ή σε νέους επιστήμονες ή/και σε απομακρυσμένες γεωγραφικές περιοχές μέσα από καινοτόμες, πρωτότυπες προσεγγίσεις.

Θεματική 3: Κόμβοι Κυκλικής & Κοινωνικής Οικονομίας. Στόχος είναι η διάχυση/προβολή ερευνητικών έργων/δράσεων σχετικών είτε με την κυκλική είτε με την κοινωνική οικονομία στην ευρύτερη κοινωνία σε συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες (π.χ. σε μαθητές σχολείων της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, σε νέους επιστήμονες, σε ευάλωτες/ευπαθείς κοινωνικά ομάδες) ή/και σε απομακρυσμένες γεωγραφικές περιοχές μέσα από καινοτόμες, πρωτότυπες προσεγγίσεις.

⁷² Βλ. <https://www.elidek.gr/>, Πρόσβαση 05.04.2021.

⁷³ Βλ. <https://www.elidek.gr/>, Πρόσβαση 06.04.2021.

Ως Φορείς Υποδοχής των προτεινόμενων έργων ορίζονται τα Α.Ε.Ι., τα Ερευνητικά Κέντρα – Ινστιτούτα (Ε.Κ.-Ι.), τα Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα (Ε.Π.Ι.), τα Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Σ.Ε.Ι.). Στο πλαίσιο υλοποίησης των προτεινόμενων έργων είναι δυνατή η συνεργασία με Ακαδημαϊκά και Ερευνητικά Ιδρύματα και κάθε είδους και μορφής Φορείς του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα της ημεδαπής ή/και της αλλοδαπής.

Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία⁷⁴ (Μάρτιος 2021) η πορεία της αξιολόγησης των αποτελεσμάτων ανά θεματικών ενότητων έχει ως εξής:

Θεματική 1: Κόμβοι Έρευνας & Καινοτομίας στην Εκπαίδευση.

Στις 24.02.2021 ανακοινώθηκαν τα αποτελέσματα και οι προσωρινοί πίνακες κατάταξης. Κατατέθηκαν 336 προτάσεις, ενώ λαμβάνοντας υπόψη τον διαθέσιμο προϋπολογισμό της Προκήρυξης, εκτιμάται ότι θα χρηματοδοτηθούν –χωρίς αυτό είναι δέσμευση του ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.– 19 προτάσεις στην εν λόγω Θεματική.

Θεματική 2: Κόμβοι Διάχυσης Έρευνας.

Στις 24.02.2021 ανακοινώθηκαν τα αποτελέσματα και οι οριστικοί πίνακες κατάταξης. Κατατέθηκαν 186 προτάσεις, ενώ λαμβάνοντας υπόψη τον διαθέσιμο προϋπολογισμό της Προκήρυξης, εκτιμάται ότι θα χρηματοδοτηθούν –χωρίς αυτό είναι δέσμευση του ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.– 10 προτάσεις στην εν λόγω Θεματική.

Θεματική 3: Κόμβοι Κυκλικής & Κοινωνικής Οικονομίας.

Την 1^η.02.2021 ανακοινώθηκαν τα αποτελέσματα και οι οριστικοί πίνακες κατάταξης. Κατατέθηκαν 186 προτάσεις, ενώ λαμβάνοντας υπόψη τον διαθέσιμο προϋπολογισμό της Προκήρυξης, εκτιμάται ότι θα χρηματοδοτηθούν –χωρίς αυτό είναι δέσμευση του ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.– 3 προτάσεις στην εν λόγω Θεματική.

4η Προκήρυξη Δράσης «Επιστήμη και Κοινωνία» – Εμβληματική Δράση – «Παρεμβάσεις προς αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19»

Στις 05.05.2020 δημοσιεύθηκε η 4η Προκήρυξη⁷⁵ της Εμβληματικής Δράσης του ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ. «Επιστήμη και Κοινωνία» με «Παρεμβάσεις προς αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19» με προϋπολογισμό ύψους 1,500,000.00 €. Η καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων την 15^η.06.2020.

Η Δράση αφορά ανάπτυξη εφαρμογών τεχνολογίας που σχετίζονται με την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19 και των επιπτώσεων της (πρόληψη, διάγνωση, θεραπεία, αντιμετώπιση κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων κ.ά.). Τα χρηματοδοτούμενα έργα θα πρέπει να έχουν άμεσα αποτελέσματα τα οποία να μπορούν να αξιοποιηθούν σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Υποψήφιοι δικαιούχοι ήταν τα μέλη ΔΕΠ, Ερευνητές Ερευνητικών Κέντρων και Ινστιτούτων και οι Ομότιμους Καθηγητές. Τα προτεινόμενα έργα πρέπει να υλοποιούνται σε Φορέα Υποδοχής, ο οποίος μπορεί να είναι ο οποίος μπορεί να είναι Α.Ε.Ι. ή Ερευνητικό Κέντρο-Ινστιτούτο (Ε.Κ.-Ι.) ή Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο (Ε.Π.Ι.) ή Ανώτατο Στρατιωτικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Α.Σ.Ε.Ι.).

Το ανώτατο όριο της χρηματοδότησης για κάθε Ερευνητικό Έργο ανέρχεται στο ύψος των 100.000 € και για συνεργατικά έργα δύο ή περισσότερων δικαιούχων στις 150.000 €. Η διάρκεια του προτεινόμενου έργου δύναται να κυμαίνεται μεταξύ 12 και 15 μηνών.

⁷⁴ Βλ. <https://www.elidek.gr/>, Πρόσβαση 06.04.2021.

⁷⁵ Βλ. <https://www.elidek.gr/>, Πρόσβαση 06.04.2021

Η εν λόγω Προκήρυξη περιλαμβάνει τους παρακάτω τέσσερις (4) θεματικούς τομείς:

1. Οικονομία: Μελέτη επιμέρους πεδίων της οικονομίας και πτυχών της οικονομικής πολιτικής
2. Παραγωγή: Τεχνολογίες για την ανάπτυξη της παραγωγής στον αγροδιατροφικό τομέα.
3. Κοινωνία: Οι συνέπειες των μέτρων περιορισμού στα άτομα και στις κοινωνικές ομάδες, στους θεσμούς και στη διασφάλιση της Δημοκρατίας και της ιδιωτικής ζωής καθώς και στην κοινωνική συνοχή.
4. Ιατρική Τεχνολογία: Ανάπτυξη οικονομικά εκμεταλλεύσιμων ιατρικών/ιατροτεχνολογικών προϊόντων και υπηρεσιών.

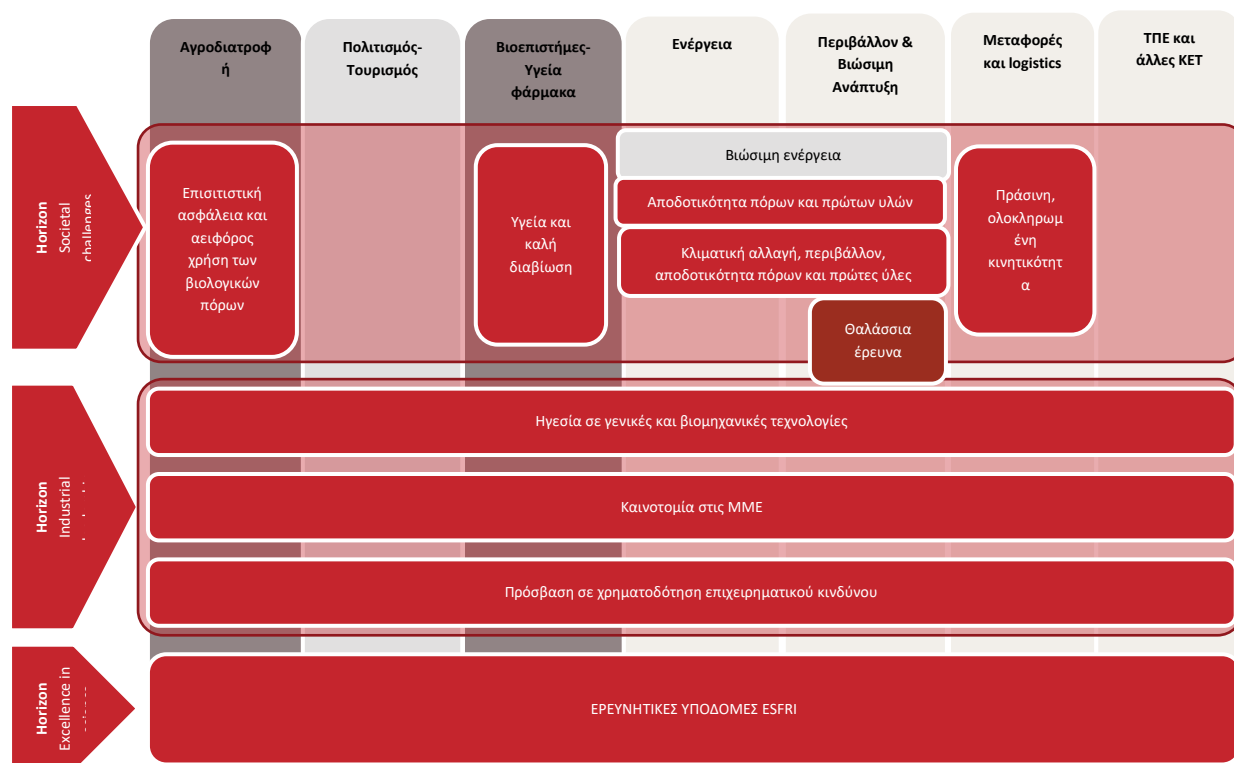
3. Πηγές χρηματοδότησης της στρατηγικής και σχετικών δράσεων

Βασική πηγή χρηματοδότησης της Στρατηγικής είναι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ) 2014 – 2020. Υπάρχουν ωστόσο λοιπές πηγές χρηματοδότησης που συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της RIS3, όπως:

- Το πρόγραμμα Horizon 2020
- Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση»
- Το πρόγραμμα LIFE
- Το πρόγραμμα URBACT
- Το Ταμείο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Equifund
- Τα κίνητρα φοροαπαλλαγών

3.1. Το πρόγραμμα Horizon 2020

Παρότι η εθνική RIS3 έχει διαμορφωθεί από το 2015, η χρηματοδότηση των έργων που την αφορούν ξεκίνησε πρακτικά στο τέλος του 2018 με την καταβολή των προκαταβολών των έργων που εντάχθηκαν στην Δράση του ΕΔΚ. Κατά συνέπεια, το πρόγραμμα H2020 και οι θεματικές ενότητες που προκρίνει έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στον προσδιορισμό των προτεραιοτήτων των ερευνητικών φορέων της χώρας.

Διάγραμμα 3.1 Θεματικές Συνέργειες Έξυπνης εξειδίκευσης με Horizon 2020

Πηγή: European Commission, Horizon Dashboard <https://webgate.ec.europa.eu/dashboard/>. Πρόσβαση 20.07.2020

Το 2020 υπογράφηκαν 521 επιχορηγήσεις για έργα με ελληνικές συμμετοχές στα προγράμματα H2020 συνολικού προϋπολογισμού – για τις ελληνικές συμμετοχές – 371,7 εκ. € εκ των οποίων 340,6 εκ. € συνιστούν ευρωπαϊκή συμμετοχή.

Εγκρίθηκαν 1043 ελληνικές συμμετοχές στα Έργα από 353 διαφορετικούς φορείς.

Πίνακας 3.1 Στατιστική απεικόνιση της Ελληνικής Συμμετοχής στα προγράμματα Η2020 το 2020.

Έτος	Υπογεγραμμένες επιχορηγήσεις	Συμμετοχή ΕΕ (τιμές σε Μ €)	Συνολικό κόστος (τιμές σε Μ €)	Συμμετοχές	Μοναδικοί Συμμετέχοντες	Μέσος αριθμός συμμετεχόντων ανά έργο	Μέση συνεισφορά ΕΕ ανά έργο (τιμές σε Κ €)	Μέσο συνολικό κόστος ανά έργο (τιμές σε Κ €)
2020	521	340,6	371,7	1043	353	2	648,7	713,5
	1,56% *	0,54%	0,48%	0,64%	0,90%			
2019	439	286,3	309	899	337	2	650,2	703,9
	1,26%	0,45%	0,39%	0,55%	0,86%			
2018	393	234,8	254,1	725	284	1,84	592,7	646,5
	1,12%	0,37%	0,32%	0,44%	0,72%			
2017	392	221,4	240,3	727	291	1,85	562,7	613,1
	1,12%	0,35%	0,30%	0,44%	0,74%			
2016	384	186,4	199,2	652	253	1,7	482,5	518,9
	1,10%	0,29%	0,25%	0,40%	0,64%			
2015	379	176,3	186,7	611	226	1,61	464	492,7
	1,08%	0,28%	0,24%	0,37%	0,58%			
2014	169	83,33	95,55	291	124	1,72	491,6	565,4
	0,48%	0,13%	0,12%	0,18%	0,32%			

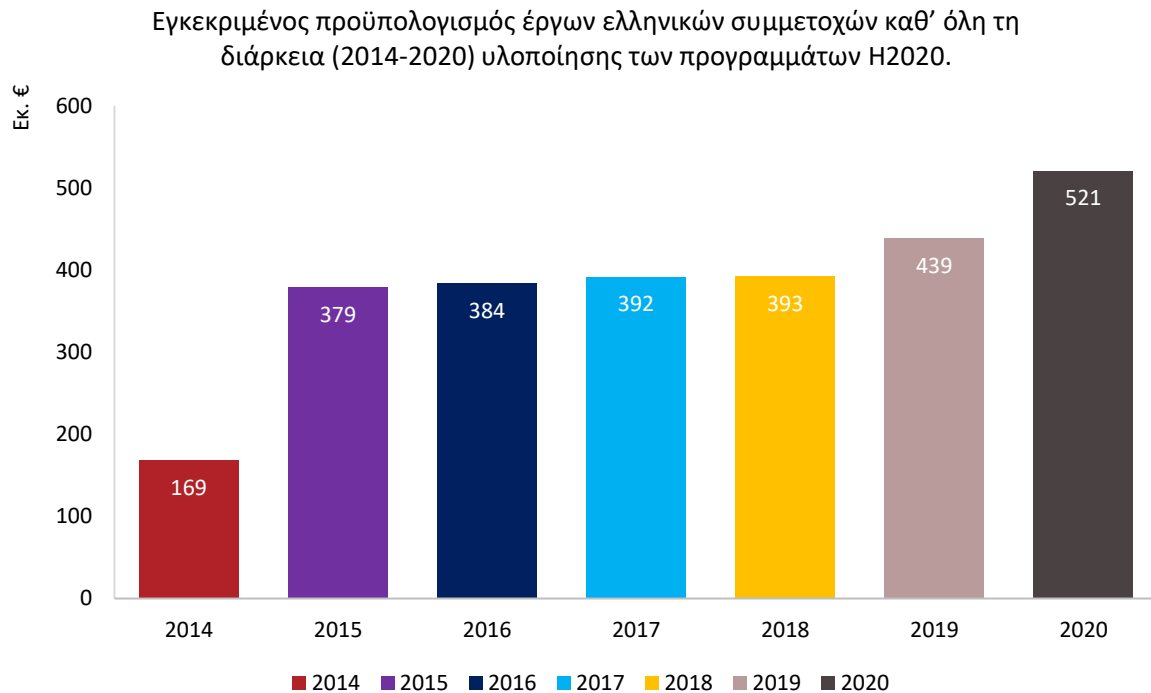
* Επί του συνόλου του προγράμματος Η2020, ανά έτος.

Πηγή: European Commission, Horizon Dashboard <https://webgate.ec.europa.eu/dashboard/>. Πρόσβαση 20.03.2021

Όλα τα δεδομένα σχετικά με το πρόγραμμα Η2020, αντλήθηκαν από την ανοιχτή πλατφόρμα δεδομένων του προγράμματος, προσβάσιμη στην διεύθυνση: <https://webgate.ec.europa.eu>.

Το 2020 είναι μέχρι στιγμής η χρονιά με τα περισσότερα εγκεκριμένα έργα – 82 περισσότερα εγκεκριμένα έργα από την αμέσως προηγούμενη χρονιά, το 2019 με 439 εγκεκριμένα έργα. Επιπλέον και σε προϋπολογισμό, το 2020 οι ελληνικές συμμετοχές αύξησαν το ποσό κατά 50,33 εκ. € από το 2019.

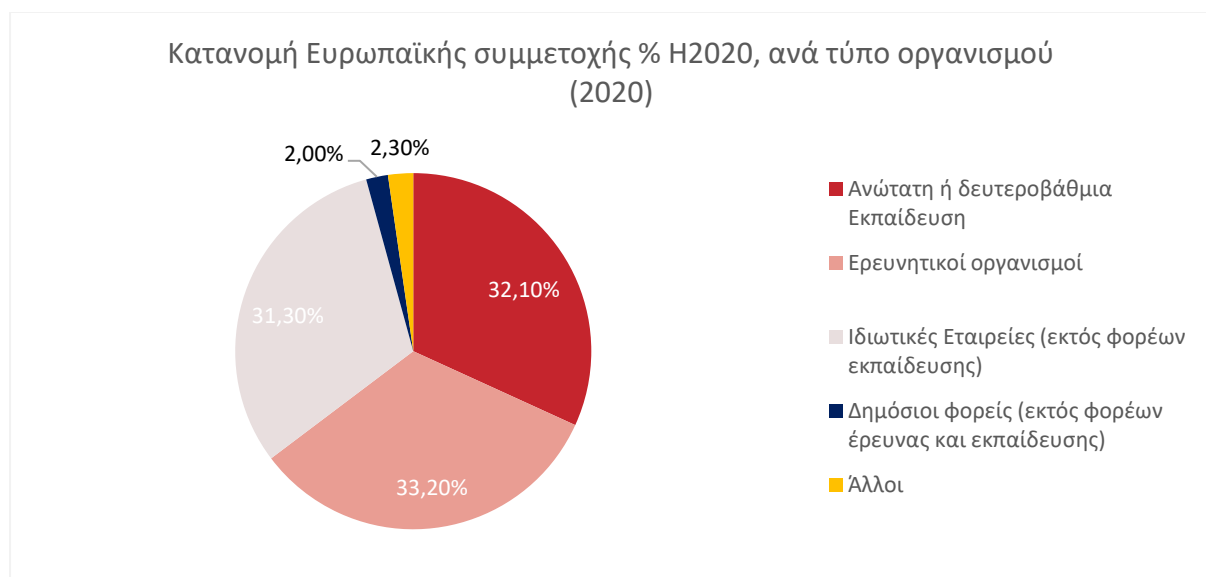
Για την περίοδο 2014 – 2020, στα προγράμματα Η2020 έχουμε συνολικά 2.677 έργα με ελληνικές συμμετοχές ενώ ο συνολικός αριθμός των ελληνικών συμμετοχών ανέρχεται σε 4.989. Η συνολική ενίσχυση (Ευρωπαϊκή συμμετοχή) φθάνει τα € 1,55 δις.

Διάγραμμα 3.2 Σύγκριση εγκεκριμένου προϋπολογισμού που αντιστοιχεί σε ελληνικές συμμετοχές καθ' όλη τη διάρκεια (2014-2020) υλοποίησης των προγραμμάτων H2020 (Π/Υ ανά έτος σε εκ. €).

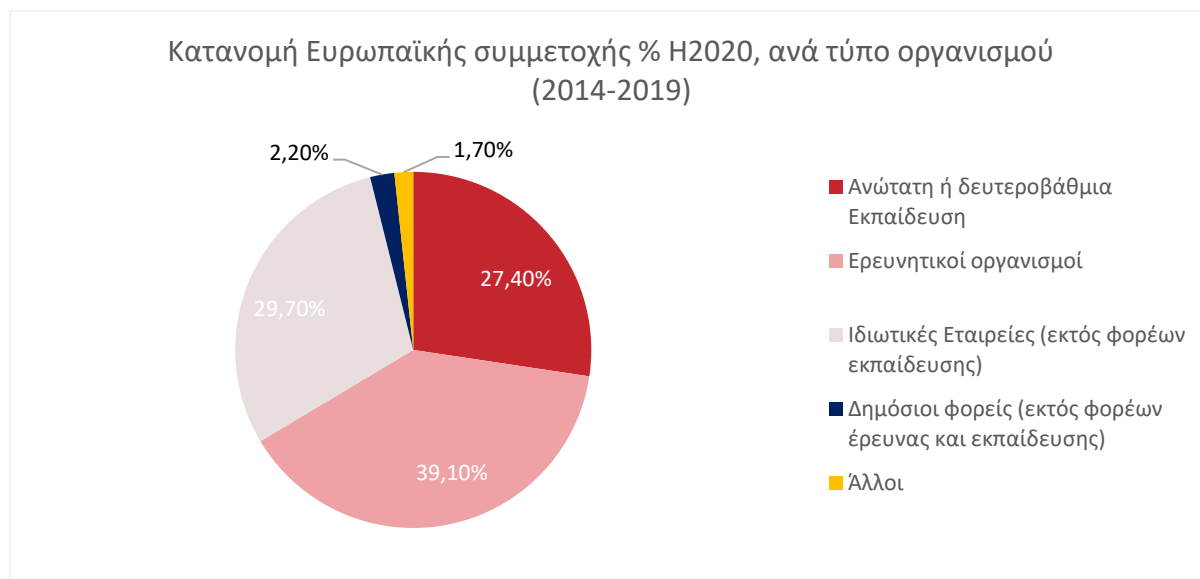
Πηγή: European Commission, Horizon Dashboard <https://webgate.ec.europa.eu/dashboard/>. Πρόσβαση 20.03.2021

Το πρόγραμμα H2020 προσελκύει συμμετέχοντες υψηλού επιπέδου από τους τομείς της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, της έρευνας και του ιδιωτικού τομέα, εξειδικευμένους σε ευρύ φάσμα επιστημονικών πεδίων. Οι κυριότεροι δικαιούχοι του προγράμματος H2020 για το 2020 είναι οι οργανισμοί τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και έρευνας, οι οποίοι μαζί έλαβαν το 65% της χρηματοδότησης της Ελλάδας, ενώ ο ιδιωτικός τομέας έλαβε το 31,3% (2,2% περισσότερο από την περίοδο 2014-2018 και 1,6% από την περίοδο 2014-2019).

Διάγραμμα 3.3 Κατανομή Ευρωπαϊκής συμμετοχής % H2020, ανά τύπο οργανισμού των ελληνικών φορέων στο σύνολο του H2020, κατά το έτος 2020.

Πηγή. European Commission, Horizon Dashboard <https://webgate.ec.europa.eu/dashboard/>. Πρόσβαση 20.03.2021.

Διάγραμμα 3.4 Κατανομή Ευρωπαϊκής συμμετοχής % H2020, ανά τύπο οργανισμού των ελληνικών φορέων στο σύνολο του H2020, κατά την περίοδο 2014-2019.

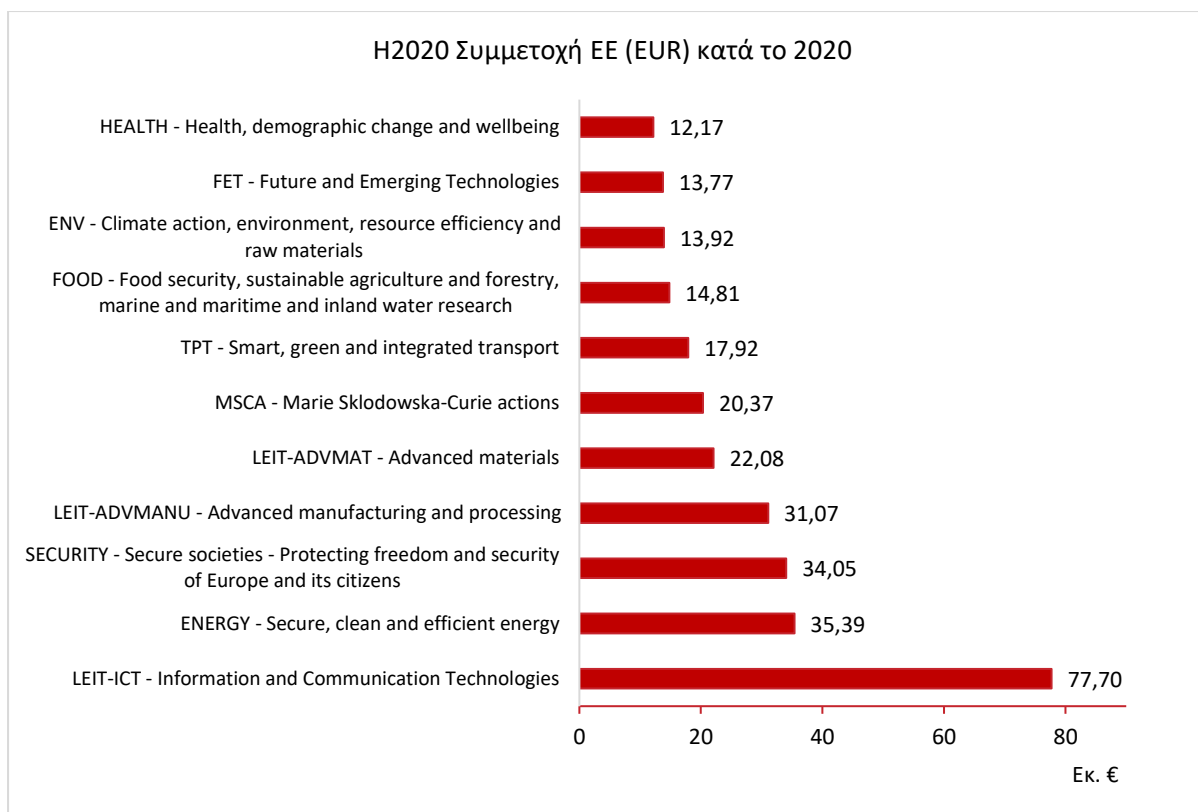
Πηγή. European Commission, Horizon Dashboard <https://webgate.ec.europa.eu/dashboard/>. Πρόσβαση 20.03.2021

Πίνακας 3.2 Προϋπολογισμός ελληνικών φορέων στο σύνολο του H2020, ανά κατηγορία φορέα, κατά την περίοδο 2014-2020 και κατά το έτος 2020.

Τύπος οργανισμού	2020		2014-2020	
	H2020 Συμμετέχοντες	H2020 Συμμετοχή ΕΕ (EUR)	H2020 Συμμετέχοντες	H2020 Συμμετοχή ΕΕ (EUR)
Ερευνητικοί οργανισμοί	261	105,420,247.33 €	1,481	€ 588,413,167.66
Ιδιωτικές Εταιρείες (εκτός φορέων εκπαίδευσης)	337	91,308,765.16	1,776	€ 461,208,509.35
Ανώτατη ή δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	202	76,202,464.91 €	1,263	€ 427,903,222.70
Δημόσιοι φορείς (εκτός φορέων έρευνας και εκπαίδευσης)	56	9,353,389.28 €	244	€ 33,739,800.77
Άλλοι	49	5,341,333.76 €	225	€ 26,756,974.79
Σύνολο	905	287,626,200.44 €	4,989	€ 1,538,021,675.27

Πηγή. European Commission, Horizon Dashboard <https://webgate.ec.europa.eu/dashboard/>. Πρόσβαση 07.04.2021.

Από τις ελληνικές συμμετοχές, τον μεγαλύτερο προϋπολογισμό για το 2020 τον έλαβαν οι ελληνικοί φορείς που συμμετείχαν στη θεματική ενότητα ΤΠΕ του προγράμματος Βιομηχανική υπεροχή του H2020. Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζεται η κατανομή του Π/Υ των ελληνικών συμμετοχών για το 2020 στις σημαντικότερες θεματικές προτεραιότητες στο σύνολο του προγράμματος H2020.

Διάγραμμα 3.5 Κατανομή του Π/Υ των ελληνικών συμμετοχών στις σημαντικότερες θεματικές προτεραιότητες του προγράμματος H2020.

Πηγή: European Commission, Horizon Dashboard <https://webgate.ec.europa.eu/>. Πρόσβαση 07.04.2021.

Συγκριτικά τα προηγούμενα έτη, οι θεματικές προτεραιότητες με τη μεγαλύτερη ελληνική συμμετοχή παραμένουν σχεδόν οι ίδιες. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η σύγκριση των εγκεκριμένων έργων με ελληνική συμμετοχή ανά Θεματική προτεραιότητα του H2020 του 2020 στο σύνολο της διάρκειας του προγράμματος. Η μεγάλη αύξηση στα εγκεκριμένα Έργα της θεματικής προτεραιότητας SWAFS-CROSST - Επιστήμη με και για την κοινωνία - Διαθεματικό θέμα αναφέρεται σε σχετικά μικρό αριθμό Έργων (10) και η αύξηση οφείλεται κυρίως στην αύξηση των εγκεκριμένων προτάσεων το 2020. Τα προηγούμενα έτη εγκρίθηκαν πανευρωπαϊκά 1 ή 2 προτάσεις στο σύνολο του Προγράμματος H2020.

Πίνακας 3.3 Σύγκριση εγκεκριμένων έργων με ελληνική συμμετοχή ανά Θεματική προτεραιότητα του H2020 του 2020 στο σύνολο της διάρκειας του προγράμματος.

Θεματική προτεραιότητα	H2020 Εγκεκριμένα Έργα με ελληνικές συμμετοχές		Ποσοστό % εγκεκριμένων Έργων το 2020 στο σύνολο της περιόδου 2014-2020
	2020	2014-2020	
LEIT-ICT - Information and Communication Technologies	97	472	21%
ENERGY - Secure, clean and efficient energy	67	260	26%
MSCA - Marie-Skłodowska-Curie Actions	57	330	17%
HEALTH - Health, demographic change and wellbeing	43	184	23%
SECURITY - Secure societies - Protecting freedom and security of Europe and its citizens	32	181	18%
FOOD - Food security, sustainable agriculture and forestry, marine and maritime and inland water research and the bioeconomy	31	148	21%
TPT - Smart, green and integrated transport	23	112	21%
ENV - Climate action, environment, resource efficiency and raw materials	22	58	38%
INNOSUPSM - Innovation in SMEs	22	152	14%

Θεματική προτεραιότητα	H2020 Εγκεκριμένα Έργα με ελληνικές συμμετοχές		Ποσοστό % εγκεκριμένων Έργων το 2020 στο σύνολο της περιόδου 2014-2020
	2020	2014-2020	
INFRA - Research Infrastructures	19	122	16%
SOCIETY - Europe in a changing world - inclusive, innovative and reflective Societies	18	158	11%
LEIT-SPACE - Space	15	120	13%
LEIT-ADVMANU - Advanced manufacturing and processing	15	77	19%
FET - Future and Emerging Technologies (FET)	13	71	18%

Πηγή: European Commission, Horizon Dashboard <https://webgate.ec.europa.eu/>. Πρόσβαση 07.04.2021.

Από την λεπτομερή εξέταση 390 έργων με ελληνικές συμμετοχές στα προγράμματα H2020 «Αντιμετώπιση Κοινωνικών προκλήσεων - Societal Challenges», «Βιομηχανική υπεροχή - Industrial leadership» και «Επιστημονική Αριστεία» για το έτος 2020 (εξαιρέθηκαν από τη μελέτη τα έργα Coordination and Support Actions (CSA) και Marie Skłodowska Curie Individual Fellowships (IF) και Innovative Training Networks (ITN)) διαπιστώνεται ότι οι ελληνικές συμμετοχές στην πλειονότητά τους βρίσκονται σε ερευνητικούς τομείς / ειδικούς στόχους που σχετίζονται με την εθνική RIS3.

Τα 93 έργα εμπίπτουν στο τομέα της RIS3 «Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνιών» (Information and Communication Technologies), 15 στον ευρύτερο τομέα «Υγεία και Φάρμακα» (Health, demographic change and wellbeing), 46 στον τομέα «Ενέργεια», 21 στον τομέα «Αγροδιατροφή», 22 στον τομέα «Υλικά και Κατασκευές», και 36 στον τομέα «Μεταφορές και Εφοδιαστική Αλυσίδα».

Πίνακας 3.4 Αριθμός εγκεκριμένων Έργων το 2020 και την περίοδο 2014-2020 ανά θεματική προτεραιότητα εξαιρουμένων των CSA, IF, ITF.

Θεματική Προτεραιότητα Συνδυαστικά	H2020 Εγκεκριμένα Έργα με ελληνικές συμμετοχές (2020)	H2020 Εγκεκριμένα Έργα με ελληνικές συμμετοχές (2014-2020)
LEIT-ICT - Information and Communication Technologies	93	472
HEALTH - Health, demographic change and wellbeing	46	145
INFRA - Research Infrastructures	36	152
MSCA - Marie-Sklodowska-Curie Actions	30	330
ENERGY - Secure, clean and efficient energy	23	260
SOCIETY - Europe in a changing world - inclusive, innovative and reflective Societies	21	122
FOOD - Food security, sustainable agriculture and forestry, marine and maritime and inland water research and the bioeconomy	21	181
LEIT-ADVMANU - Advanced manufacturing and processing	19	57
LEIT-SPACE - Space	18	71
TPT - Smart, green and integrated transport	17	184
FET - Future and Emerging Technologies (FET)	15	77
INNOSUPME - Innovation in SMEs	15	52
CROSST - Cross-theme	14	20
INEGSOC - Integrate society in science and innovation	9	15
ENV - Climate action, environment, resource efficiency and raw materials	4	120
LEIT-BIOTECH - Biotechnology	3	11

Πηγή: European Commission, Horizon Dashboard <https://webgate.ec.europa.eu/>. Πρόσβαση 07.04.2021.

Από τα 390 έργα, 49 αφορούν σε θεματικές ενότητες κοινωνικές που δεν συνδέονται άμεσα με συγκεκριμένους οικονομικούς τομείς και συνεπώς η ένταξη των έργων σε κάποιο τομέα της RIS3 δεν έχει άμεση εφαρμογή.

Το πρόγραμμα Επιστημονικής Αριστείας αναφέρεται κυρίως σε πρωτοποριακή έρευνα στην Ευρώπη και έχει στόχο να υποστηρίξει την έρευνα αιχμής σε όλα τα επιστημονικά πεδία, με μοναδικό κριτήριο αξιολόγησης την αριστεία, επομένως πολλά από τα θέματα που καλύπτει δεν εμπίπτουν άμεσα στις προτεραιότητες της RIS3.

3.2. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» (ΕΠ ΑΝΑΔ ΕΔΒΜ)

Το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ), στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» (ΕΣΠΑ 2014-2020) με άξονες προτεραιότητας 6, 8, 9, οι οποίοι συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, υλοποιεί κύκλους προγραμμάτων υποτροφιών σε τρεις (3) επιστημονικούς τομείς, με σκοπό την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής και μεταδιδακτορικής έρευνας στην Ελλάδα

Κύριοι στόχοι των δράσεων είναι:

- Η ενίσχυση νέων ερευνητών και η παραγωγή υψηλών ερευνητικών αποτελεσμάτων μέσω της διδακτορικής έρευνας με κριτήριο επιλογής την επιστημονική επάρκεια των υποβληθεισών προτάσεων (Ενίσχυση του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού μέσω της υλοποίησης διδακτορικής έρευνας)
- Η οικονομική ενίσχυση ανδρών και γυναικών για την υλοποίηση της μεταδιδακτορικής έρευνας σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και Ερευνητικά Κέντρα (Ενίσχυση μεταδιδακτορικών ερευνητών/τριών)

Οι Επιστημονικοί Τομείς είναι οι:

- Φυσικές Επιστήμες και Επιστήμες Μηχανικού.
- Επιστήμες Ζωής.
- Κοινωνικές και Ανθρωπιστικές Επιστήμες

Στο σύνολο των προκηρύξεων⁷⁶ για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής υποβλήθηκαν 3.345 έγκυρες αιτήσεις στους τρεις επιστημονικούς τομείς, εκ των οποίων 1.112 έλαβαν χρηματοδότηση.

Πίνακας 3.5 Συνολική εικόνα υποψηφίων του συνόλου του προγράμματος "Ενίσχυση του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού μέσω της υλοποίησης διδακτορικής έρευνας" (3 προκηρύξεις) ανά επιστημονικό τομέα και κλάδο.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΚΛΑΔΟΣ	ΕΠΙΛΕΓΕΝΤΕΣ	ΕΠΙΛΑΧΟΝΤΕΣ	ΑΠΟΡΡΙΦΘΕΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ
«ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΖΩΗΣ»	«ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΖΩΗΣ, ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ»	214	399	6	619	35%
	«ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ»	189	351	8	548	34%

⁷⁶ Βλ. <https://www.iky.gr/> Πρόσβαση 07.04.2021.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΚΛΑΔΟΣ	ΕΠΙΛΕΓΕΝΤΕΣ	ΕΠΙΛΑΧΟΝΤΕΣ	ΑΠΟΡΡΙΦΘΕΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ
«ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ»	«ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ»	163	282	8	453	36%
	«ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ»	112	227	8	347	32%
«ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ»	«ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ»	186	394	7	587	32%
	«ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ»	200	415	6	621	32%
	«ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ»	48	118	4	170	28%
ΣΥΝΟΛΟ		1112	2186	47	3345	

Πηγή: <https://www.iky.gr/> Πρόσβαση 07.04.2021

Οι περισσότερες αιτήσεις υποβλήθηκαν στους κλάδους «ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ» και «ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ».

Στους υποτρόφους χορηγούνται μεικτά μηνιαία τροφεία ύψους 816,90 €, στα οποία συμπεριλαμβάνονται οι εκάστοτε νόμιμες κρατήσεις.

Σύμφωνα με τις Κανονιστικές Διατάξεις του προγράμματος, όπως εγκρίθηκαν με την με αριθμ. ΚΥΑ 82871/Ζ1/23-05-2016 του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και του Υπουργού Οικονομικών (ΦΕΚ Τεύχος Β'/1506/26-05-2016) προϋπολογίζεται συνολική δαπάνη για τα έτη 2016, 2017, 2018 και 2019 ύψους 4.911.202,80 €, η οποία βαρύνει το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) του προϋπολογισμού του ΙΚΥ και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το ελληνικό δημόσιο. Για το έτος 2018 η δαπάνη ανέρχεται στο ποσό των 431.323,20 €.

Το πρόγραμμα υποτροφιών με τίτλο «Ενίσχυση Μεταδιδασκτόρων Ερευνητών / Ερευνητριών», έχει ολοκληρώσει μέχρι τον Ιανουάριο του 2019 τον 1^ο Κύκλο, στον οποίο υποβλήθηκαν συνολικά 1.749 αιτήσεις στους τρεις επιστημονικούς τομείς, εκ των οποίων 289 επιλέχθηκαν για χρηματοδότηση.

Αναλυτικότερα, στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η συνολική εικόνα ανά επιστημονικό τομέα και κλάδο του προγράμματος «Ενίσχυση Μεταδιδασκτόρων Ερευνητών / Ερευνητριών».

Πίνακας 3.6 Συνολική εικόνα υποψηφίων του προγράμματος «Ενίσχυση Μεταδιδασκτόρων Ερευνητών / Ερευνητριών» ανά επιστημονικό τομέα και κλάδο.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΚΛΑΔΟΣ	ΕΠΙΛΕΓΕΝΤΕΣ	ΕΠΙΛΑΧΟΝΤΕΣ	ΑΠΟΡΡΙΦΘΕΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ
«ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΖΩΗΣ»	«ΙΑΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΥΓΕΙΑΣ»	77	271	2	350	22%
«ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ»	«ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ»	31	239	8	278	11%
	«ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ»	32	159	2	193	17%
	«ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ»	16	106	0	122	13%
«ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΚΑΙ	«ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ»	64	312	2	378	17%

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΚΛΑΔΟΣ	ΕΠΙΛΕΓΕΝΤΕΣ	ΕΠΙΛΑΧΟΝΤΕΣ	ΑΠΟΡΡΙΦΘΕΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ»	«ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ»	56	260	2	318	18%
	«ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ»	13	96	1	110	12%
ΣΥΝΟΛΟ		289	1.443	17	1.749	

Πηγή: <https://www.iky.gr/>, Πρόσβαση 07.04.2021.

Στους υποτρόφους χορηγούνται μηνιαία τροφεία ύψους 1.089,21 € (συμπεριλαμβανομένων τυχόν νόμιμων κρατήσεων).

Σύμφωνα με τις Κανονιστικές Διατάξεις του προγράμματος, όπως εγκρίθηκαν με την με αριθμ. ΚΥΑ 125659/ΓΔ6/28-07-2016 του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού (ΦΕΚ 2602/τ.Β'/23-08-2016 και ΦΕΚ 2772/τ.Β'/02-09-2016) προϋπολογίζεται συνολική δαπάνη για τα έτη 2016, 2017 και 2018 ύψους 7.635.000 €, η οποία θα βαρύνει το πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) του προϋπολογισμού του ΙΚΥ και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το ελληνικό δημόσιο.

Το 2018, το ΙΚΥ δημοσίευσε πρόσκληση για τον 2^ο κύκλο για τη χορήγηση υποτροφιών μεταδιδακτόρων ερευνητών (Ενίσχυση του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού μέσω της υλοποίησης διδακτορικής έρευνας-2^{ος} κύκλος). Ειδικότερα, η πρόσκληση αφορά σε 700 υποτροφίες, μέγιστης διάρκειας τριών (3) ετών, σε υποψήφιους διδάκτορες Ελληνικών Α.Ε.Ι./Τ.Ε.Ι. των οποίων η Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή έχει οριστεί μετά την 01.01.2016. Εντός του 2019, εκδόθηκαν συμπληρωματικοί πίνακες επιλεγέντων χωρίς διαφοροποίηση των τελικών αριθμών του 2018. Η πρόσκληση κατένειμε ανά επιστημονικό κλάδο τις υποτροφίες βάσει του τύπου $(\chi/\psi) * 601$, όπου: χ : το πλήθος των αιτήσεων με βαθμό αξιολόγησης μεγαλύτερο ή ίσο του 50 στον επιστημονικό κλάδο ι , ψ : το σύνολο των αιτήσεων με βαθμό αξιολόγησης μεγαλύτερο ή ίσο του 50 (όλων των επιστημονικών κλάδων).

Κατά συνέπεια τα συμπεράσματα για το 2018 ισχύουν και για το 2019 και επαναλαμβάνονται για λόγους πληρότητας.

- Ο τομέας της Υγείας και των Φαρμάκων (RIS3) έχει μεγάλη εκπροσώπηση στη χρηματοδοτούμενη από το ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ διδακτορική και μεταδιδακτορική έρευνα.
- Ο κλάδος των επιστημών μηχανικού και τεχνολογίας αν και έχει μεγάλο ποσοστό ερευνητών δεν εμπίπτει καθαρά σε κάποιον από τους τομείς της εθνικής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης, αλλά έχει συνέργειες με περισσότερες περιοχές παρέμβασης της εθνικής RIS3.
- Οι γεωργικές επιστήμες εμπίπτουν στον τομέα προτεραιότητας της RIS3 Αγροδιατροφή, αλλά φαίνεται να μην προσελκύουν σημαντικό αριθμό ερευνητών. Μόνο το 5% των υποψηφίων αιτήθηκαν για χρηματοδότηση διδακτορικής έρευνας στις γεωργικές επιστήμες, ενώ και για μεταδιδακτορική έρευνα στις γεωργικές επιστήμες, η ζήτηση είναι χαμηλή.
- Η έρευνα στις Κοινωνικές και Ανθρωπιστικές Επιστήμες έχει πολύ χαμηλή έως καθόλου σύνδεση με την RIS3, ενώ σε επίπεδο διδακτορικών διατριβών προσελκύει ένα μεγάλο αριθμό υποψηφίων, στο επίπεδο των μεταδιδακτορικών μειώνεται η προτίμηση των υποψηφίων για έρευνα στον τομέα αυτόν.

3.3. Πρόγραμμα LIFE

Το πρόγραμμα LIFE αποτελεί το κύριο χρηματοδοτικό μέσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το περιβάλλον, συμβάλλει στην αειφόρο ανάπτυξη και στην επίτευξη των σκοπών και των στόχων της στρατηγικής

«Ευρώπη 2020» και στηρίζει την εφαρμογή του 7ου Προγράμματος Δράσης για το Περιβάλλον καθώς και άλλες στρατηγικές και σχέδια της ΕΕ για το περιβάλλον και το κλίμα. Μέσω του προγράμματος LIFE χρηματοδοτούνται μέτρα και έργα με ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία για τα κράτη-μέλη.

Το πρόγραμμα LIFE δημοσιεύει ετήσιες προσκλήσεις για υποβολή προτάσεων, υπογραμμίζοντας τη δέσμευσή του να στηρίζει έργα που συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος και στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.

Οι στόχοι του προγράμματος LIFE συντίθενται στα κάτωθι:

- Να συμβάλλει προς μια αποδοτική, φιλική προς το κλίμα, χαμηλών εκπομπών άνθρακα οικονομία, καθώς και στην προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος, διατηρώντας και βελτιώνοντας τη βιοποικιλότητα, τα οικοσυστήματα και ειδικότερα το δίκτυο Natura 2000
- Να προωθήσει την εφαρμογή και ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών και κλιματικών στόχων στις πολιτικές και πρακτικές των κρατών – μελών
- Να βελτιώσει την περιβαλλοντική και κλιματική διακυβέρνηση σε όλα τα επίπεδα
- Να υποστηρίξει την εφαρμογή του 7ου Προγράμματος Περιβαλλοντικής Δράσης

Στο πρόγραμμα LIFE για τη νέα περίοδο χρηματοδότησης 2014-2020, καθιερώνονται δύο υποπρογράμματα, το πρώτο για το Περιβάλλον και το δεύτερο για την Κλιματική Δράση.

Το πρόγραμμα LIFE εκτός από τα «παραδοσιακά έργα», όπως έργα πιλοτικά (καινοτόμα), επίδειξης, βέλτιστων πρακτικών, έργα πληροφόρησης ευαισθητοποίησης και διάδοσης, περιλαμβάνει επίσης μια νέα κατηγορία έργων, τα ολοκληρωμένα έργα, καθώς και στρατηγικές και έργα για το περιβάλλον ή το κλίμα, τα οποία λειτουργούν σε εκτεταμένη εδαφική κλίμακα και που χρηματοδοτούνται από κοινού με τουλάχιστον μία ακόμη χρηματοδοτική πηγή.

Επίσης, περιλαμβάνει έργα τεχνικής βοήθειας, έργα οικοδόμησης δυναμικού και προπαρασκευαστικά έργα.

Το 2020 δεν υπήρξαν νέες προσκλήσεις⁷⁷ και εγκρίσεις νέων έργων.

Συνολικά για την περίοδο 2014-2020 εντοπίζονται⁷⁸ συνολικά 71 έργα με ελληνικές συμμετοχές, εκ των οποίων 36 έργα έχουν Έλληνα συντονιστή φορέα. Τα έργα αυτά αριθμούν συμμετοχές 147 διαφορετικών φορέων από την Ελλάδα, και ο συνολικός τους προϋπολογισμός ανέρχεται στα 44,57 εκ. €.

Το σύνολο των έργων αφορούσε στη θεματική προτεραιότητα του προγράμματος LIFE Περιβάλλον (Σε σχέση με την RIS3, το πρόγραμμα LIFE εμπίπτει εξολοκλήρου στον τομέα «Περιβάλλον και Βιώσιμη Ανάπτυξη»).

Πίνακας 3.7 Ελληνικές συμμετοχές που εγκρίθηκαν στην 01/2019 πρόσκληση του Προγράμματος LIFE.

Συμμετέχων	Πόλη	Ακρωνύμιο Έργου	Τίτλος Έργου	Ρόλος	Προϋπολογισμός Έργου	Αιτούμενη χορηγία
CALLISTO Wildlife and Nature Conservation Society;	THESSALONIKI;	LIFE ARCPROM	Improving human-bear coexistence in 4 National Parks of South Europe	Coordinating	2,786,497.00 €	659,029.00 €
FUTURE INTELLIGENCE EREVNA TILEPIKINONIAKON KE PLIROFORIAKON	Athens	LIFE INTEXT	Innovative hybrid INTensive – EXTensive resource recovery	Associated	2,926,547.00 €	124,080.00 €

⁷⁷ Με αναζήτηση στην βάση δεδομένων δεν υπάρχουν προσκλήσεις κατά το 2020. Πηγή: <https://life.easme-web.eu/#> Πρόσβαση 07.04.2021

⁷⁸ Βλ. <https://life.easme-web.eu/#> Πρόσβαση 07.04.2021.

Συμμετέχων	Πόλη	Ακρωνύμιο Έργου	Τίτλος Έργου	Ρόλος	Προϋπολογισμός Έργου	Αιτούμενη χορηγία
SYSTMATON EPE GREECE;			from wastewater in small communities			
Green Fund	Kifisia-Athens	LIFE PROWhIBIT	Prevent Of Waste crime by Intelligence Based Inspections	Associated	1,358,570.00 €	73,780.00 €
MANAGEMENT BODY OF RODOPI MOUNTAIN-RANGE NATIONAL PARK	PARANESTI	LIFE ARCPROM	Improving human-bear coexistence in 4 National Parks of South Europe	Associated	2,786,497.00 €	165,271.00 €
Management Agency of Northern Pindos National Park	Municipality of Zagori	LIFE ARCPROM	Improving human-bear coexistence in 4 National Parks of South Europe	Associated	2,786,497.00 €	178,703.00 €
Management Body of Prespa National Park	Prespa	LIFE ARCPROM	Improving human-bear coexistence in 4 National Parks of South Europe	Associated	2,786,497.00 €	188,846.00 €
Ministry of Environment and Energy	Athens	LIFE PROWhIBIT	Prevent Of Waste crime by Intelligence Based Inspections	Coordinating	1,358,570.00 €	597,480.00 €
NEVIS – NOVEL ENVIRONMENTAL SOLUTIONS S.A.	PAPAGOS-XOLARGOS	LIFE BRINE-MINING	Demonstration of an advanced technique for eliminating coal mine wastewater (brines combined with resource recovery)	Associated	6,383,847.00 €	183,300.00 €
National Technical University of Athens	Athens	LIFE BIOGASNET	SUSTAINABLE BIOGAS PURIFICATION SYSTEM IN LANDFILLS AND MUNICIPAL SOLID WASTES TREATMENT PLANTS	Associated	2,254,468.00 €	251,857.00 €
National Technical University of Athens	Athens	LIFE BRINE-MINING	Demonstration of an advanced technique for eliminating coal mine wastewater (brines combined with resource recovery)	Coordinating	6,383,847.00 €	520,760.00 €
THERMOSSOL STEAMBOILERS SA	ACHARNES / ATHENS	LIFE BRINE-MINING	Demonstration of an advanced technique for eliminating coal mine wastewater (brines combined with resource recovery)	Associated	6,383,847.00 €	659,116.00 €
UNIVERSITY OF THESSALY (PANEPISTIMIO THESSALIAS)	VOLOS	LIFE ARCPROM	Improving human-bear coexistence in 4 National Parks of South Europe	Associated	2,786,497.00 €	435,672.00 €
UNIVERSITY OF WESTERN MACEDONIA (PANEPISTIMIO DYTIKIS MAKEDONIAS)	KOZANI	LIFE ARCPROM	Improving human-bear coexistence in 4 National Parks of South Europe	Associated	2,786,497.00 €	69,502.00 €
University of the Aegean – Research Unit	Mytilini	LIFE 4 POLLINATORS	Involving people to protect wild bees and other pollinators in the Mediterranean	Associated	2,485,965.00 €	142,799.00 €

Πηγή. LIFE programme 2014-2020 data hub <https://life.easme-web.eu>. Πρόσβαση 07.04.2021.

3.4. Πρόγραμμα URBACT

Το URBACT δίνει στις πόλεις της Ευρώπης κεντρικό και σημαίνοντα ρόλο. Διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ τους για την εύρεση αποτελεσματικών και βιώσιμων λύσεων σε αστικές προκλήσεις, ενθαρρύνει την ανταλλαγή καλών πρακτικών, επιδιώκει την ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων των πόλεων σε ζητήματα βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, και όλα αυτά μέσα από μια διαδικασία δικτύωσης. Για να το επιτύχει αυτό χρηματοδοτεί δίκτυα πόλεων:

- Δίκτυα Σχεδιασμού Δράσεων
- Δίκτυα Υλοποίησης Δράσεων
- Δίκτυα Μεταφοράς Καλών Πρακτικών

Η ολοκληρωμένη αστική ανάπτυξη (αστικός σχεδιασμός, ενεργειακή αναβάθμιση, αστική κινητικότητα και ανάπλαση, ανοικτοί χώροι), η οικονομία (κυκλική οικονομία, ταυτότητα πόλης, πολιτισμός, απασχόληση και τοπική οικονομική ανάπτυξη, έρευνα και καινοτομία), το περιβάλλον (εγκαταλειμμένοι χώροι, χαμηλές εκπομπές CO₂, πρόληψη κινδύνων, διαχείριση απορριμμάτων), η ανάπτυξη δεξιοτήτων (χρηματοδοτικές τεχνικές και εργαλεία, συμμετοχικότητα, κοινωνική καινοτομία) και η κοινωνική ένταξη (τρίτη ηλικία, πολιτισμός – εκπαίδευση – απασχόληση, υγεία, ένταξη μεταναστών, μειονεκτούσες γειτονιές), είναι ζητήματα για τα οποία το URBACT ενθαρρύνει την ανάπτυξη δικτύων πόλεων.

Το 2020 δεν υπήρξαν νέες προσκλήσεις στο πρόγραμμα URBACT και εκ τούτου τα εγκεκριμένα έργα με ελληνικές συμμετοχές παραμένουν όπως είχαν το προηγούμενο έτος. Συνολικά για την περίοδο 2014-2019, οι ελληνικές συμμετοχές στο URBACT III σε 20 εγκεκριμένα έργα, ανήλθαν στις 23, με συνολικό προϋπολογισμό 1.369.458,00 €. Μόνο σε ένα έργο είναι επικεφαλής Έλληνας εταίρος

Η προσέγγιση της RIS3 που αφορά στην αποστολή και αντιμετώπιση παγκόσμιων προκλήσεων είναι ανοικτή σε όλους τους παράγοντες έρευνας και καινοτομίας, όπως οι πόλεις και οι περιφέρειες, οι οποίες θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως «εργαστήρια καινοτομίας της αλλαγής» για την εφαρμογή νέων ιδεών και εννοιών. Από εκεί προκύπτει και η σύνδεση της RIS με το συγκεκριμένο Πρόγραμμα. Το 46% των εγκεκριμένων έργων συνδέεται άμεσα με τους τομείς της RIS3. Αναλυτικότερα, 2 εγκεκριμένα έργα αναφέρονται στον τομέα των αστικών μεταφορών, και από ένα (1) στην Αγροδιατροφή, στον τομέα του πολιτισμού, στην ενέργεια, στις ΤΠΕ. Τέλος, το θέμα της «Κυκλικής Οικονομίας» είναι το πιο αντιπροσωπευτικό στα έργα του URBACT το 2019, ενώ υπάρχουν και 2 έργα με τη συγκεκριμένη θεματική κάλυψη με Ελληνικές συμμετοχές.

3.5. Ταμείο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Equifund

Το "Ταμείο Επιχειρηματικών Συμμετοχών (EquiFund)" ιδρύθηκε το 2017. Αποτελεί μια επενδυτική πλατφόρμα που συνδυάζει χρηματοδότηση και εμπειρία από σημαντικούς θεσμικούς φορείς και την απαραίτητη ευελιξία για την δημιουργία επιτυχημένων επενδύσεων.

Το EquiFund με συνολικά κεφάλαια άνω των 400 εκατ. ευρώ προσφέρει χρηματοδοτικές δυνατότητες για τις καινοτόμες επιχειρηματικές ιδέες. Οι πόροι του ΤΕΠΙΧ II, ανέρχονται στο ποσό των 366,3 εκ. ευρώ και συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ελληνικό Δημόσιο μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ) και των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΠΕΠ).

Επίσης, η πλατφόρμα χρηματοδοτείται με 200 εκατ. ευρώ από το ΕΠΑνΕΚ, με 60 εκατ. ευρώ από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (European Investment Fund(EIF), με 40 εκατ. ευρώ από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων - πόρους του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ - Junker Plan) και θεσμικούς και ιδιώτες επενδυτές.

Η διαχείριση γίνεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (EIF) και μέσω των επιλεγμένων συνεργαζόμενων Funds – εταιριών επιχειρηματικών συμμετοχών, το EquiFund επενδύει σε επιχειρήσεις σε διαφορετικά στάδια ανάπτυξης με εξειδικευμένα «επενδυτικά παράθυρα».

Α. Παράθυρο Καινοτομίας (Innovation window)

Υποστηρίζει επιχειρηματικές ιδέες που βρίσκονται στη φάση της μεταφοράς τεχνολογίας (technology transfer) ή/και επιχειρηματικής επιτάχυνσης (acceleration), οι οποίες παρουσιάζουν αναπτυξιακή δυναμική και δυνατότητες επιχειρηματικής αξιοποίησης.

Β. Παράθυρο Επιχειρηματικής Εκκίνησης (Early Stage window)

Αφορά επιχειρήσεις startups στα πρώτα τους βήματα, με υψηλές προοπτικές ανάπτυξης..

Γ. Παράθυρο Επιχειρηματικής Ανάπτυξης (Growth window)

Αφορά υφιστάμενες επιχειρήσεις που βρίσκονται ήδη σε στάδιο ανάπτυξης και έχουν ανάγκη περαιτέρω χρηματοδότησης για την επέκταση των δραστηριοτήτων τους.

Από το 2017 μέχρι το 2020, μέσω των συνεργαζόμενων funds (εταιριών επιχειρηματικών συμμετοχών) το EquiFund έχει προσφέρει περισσότερα από 92 εκατομμύρια ευρώ σε 106 εταιρείες σε όλη την Ελλάδα. Αυτές οι 106 εταιρείες που υποστηρίχθηκαν, έχουν λάβει συνολική χρηματοδότηση 253 εκατομμυρίων ευρώ. Κατά τη διάρκεια του 2020, περίπου 34 εκατομμύρια ευρώ επενδύθηκαν μέσω του EquiFund σε 30 startups.

Πίνακας 3.8 Κατάλογος των δέκα (10) startups με τη μεγαλύτερη χρηματοδότηση το 2020.

Οι δέκα πλέον χρηματοδοτούμενες νεοφυείς επιχειρήσεις στην Ελλάδα το 2020		
	Εταιρία	Χρηματοδότηση (σε εκατ.€)
1	Skroutz	*
2	Omilia	17.4
3	TileDB	12.5
4	Netdata	12.2
5	Navenio	10.1
6	Spotawheel	10,00
7	Belvo	8.6
8	Plum	8.4
9	Arrikto	8.4
10	Byrd	5.8

Πηγή: <https://thefoundation.gr> Πρόσβαση 20.03.2021.

Επιπρόσθετα, το 2020 είναι η χρονιά όπου οι πρώτες σταθερές αποδείξεις ωριμότητας είναι εμφανείς. Μάλιστα, εν μέσω της παγκόσμιας πανδημικής κρίσης, και νωρίτερα από το αναμενόμενο, έχουν πραγματοποιηθεί οι πρώτες έξοδοι. Κορυφαία έξοδος της χρονιάς ήταν η Instashop που εξαγοράστηκε από την Delivery Hero σε μια συμφωνία ύψους 307 εκατ. ευρώ. Άλλες σημαντικές εξαγορές του 2020 ήταν αυτή της Softomotive από τη Microsoft που ξεπέρασε σε αξία τα 100 εκατ. ευρώ, καθώς και της Think Silicon από την Applied Materials που είναι παγκόσμιος ηγέτης (Found.ation, 2021).

Επιπλέον, η δημιουργία θέσεων εργασίας είναι μια έμμεση συνέπεια του EquiFund. Οι εταιρείες του χαρτοφυλακίου της απασχολούσαν περίπου 2.250 άτομα σε όλη την Ελλάδα μέχρι το τέλος Δεκεμβρίου 2019.⁷⁹ Αν και είναι δύσκολο να προσδιοριστούν συγκεκριμένοι αριθμοί, η δραστηριότητα της ελληνικής αγοράς VC συνεχίζει να αντιμετωπίζει το φαινόμενο του brain drain, αντιστρέφοντας την αρνητική τάση που ξεκίνησε πριν από μια δεκαετία.

⁷⁹ Βλ. <https://www.espa.gr> Πρόσβαση 20.03.2021.

Τέλος, για το μέλλον σχεδιάζονται πρόσθετες κινήσεις που θα βελτιώσουν την κατάσταση. Για παράδειγμα, το νέο ειδικό ταμείο "AccelerateTT" (αναμένεται να ξεκινήσει την λειτουργία του μέσα στον Μάρτιο 2021⁸⁰), ύψους 60 εκατ. Ευρώ, έρχεται να καλύψει το σημαντικό κενό που υπάρχει στην χρηματοδότηση επιχειρηματικών ιδεών ή καινοτόμων εφαρμογών που βρίσκονται σε πολύ αρχικά στάδια.

3.6. Πρόγραμμα Φοροαπαλλαγών

Η έρευνα και η καινοτομία (Ε&Κ) διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στη δημιουργία έξυπνης και βιώσιμης ανάπτυξης καθώς και νέων θέσεων εργασίας. Μέσω της παραγωγής νέας γνώσης, η Έρευνα διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στην ανάπτυξη νέων και καινοτόμων προϊόντων, διεργασιών και υπηρεσιών που ενισχύουν την παραγωγικότητα, την ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας.

Οι δράσεις έμμεσης χρηματοδότησης, σε πανευρωπαϊκό επίπεδο συγκεντρώνουν τα τελευταία χρόνια όλο και μεγαλύτερο ενδιαφέρον, καθώς μπορούν να αποτελέσουν το απαραίτητο εργαλείο για τη χάραξη εθνικής πολιτικής και στρατηγικής καθώς δύνανται να καλλιεργήσουν και να οδηγήσουν το ενδιαφέρον των επιχειρήσεων στον Επιστημονικό & Τεχνολογικό τομέα. Επιπλέον, δύνανται να οδηγήσουν σε μια αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε Ε&Α, οι οποίες με την σειρά τους συμβάλλουν στην ενίσχυση της καινοτομίας και της ανάπτυξης.

Επιπλέον, δύνανται να οδηγήσουν σε μια αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε Ε&Α, οι οποίες με την σειρά τους συμβάλλουν στην ενίσχυση της καινοτομίας και της ανάπτυξης.

3.6.1. Δαπάνες Επιστημονικής και Τεχνολογικής Έρευνας των Επιχειρήσεων

Σύμφωνα με το άρθρο 22Α του ν. 4172/2013 και το άρθρο. 46 του ν. 4712/2020, ορίζεται ότι «Οι δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι αποσβέσεις του εξοπλισμού και των οργάνων, που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες εκτέλεσης της επιστημονικής και της τεχνολογικής έρευνας, εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων κατά τον χρόνο της πραγματοποίησής τους προσαυξημένες κατά ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%) [...] η έκπτωση επί των υπ' όψιν δαπανών διενεργείται από τα καθαρά κέρδη εξωλογιστικά με την υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος [...] αν προκύψουν ζημιές μετά την αφαίρεση του ως άνω ποσοστού μεταφέρονται για συμψηφισμό με μελλοντικά κέρδη». Περαιτέρω, με το άρθρο 55 του ν. 4712/2020 προβλέπεται ότι «Η παρ. 1 του άρθρου 22Α του ν. 4172/2013, όπως τροποποιείται με το παρόν, αναφορικά με την εφαρμογή του ποσοστού 100%, τίθεται σε ισχύ από την 1η Σεπτεμβρίου 2020».

Οι εν λόγω δραστηριότητες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας προσδιορίζονται με Υπουργική Απόφαση και εγκυκλίου και ενδεικτικά μπορεί να είναι:

- Η εκπόνηση εργασιών με σκοπό την παραγωγή επιστημονικής γνώσης
- Η εκπόνηση εργασιών με σκοπό την παραγωγή νέων, καινοτομικών προϊόντων ή/και υπηρεσιών
- Ο σχεδιασμός και η κατασκευή ενός ή περισσότερων πρωτοτύπων και οι σχετικές δοκιμές αυτών
- Η κατασκευή και η λειτουργία πιλοτικών έργων σε πειραματική φάση
- Οι εργασίες βιομηχανικού σχεδιασμού μόνο εφ' όσον είναι απαραίτητες για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας
- Οι εργασίες βιομηχανικής μηχανικής μόνο αν για την επιτυχή υλοποίησή τους απαιτηθεί περαιτέρω έρευνα

⁸⁰ Βλ. <http://www.mindev.gov.gr> Πρόσβαση 20.03.2021.

- Η ανάπτυξη προγραμμάτων πρωτότυπου και καινοτομικού λογισμικού.

4. Μεθοδολογία επιλογής δεικτών παρακολούθησης

Σύμφωνα με την εγκύκλιο της Ειδικής Υπηρεσίας Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης (ΕΥΣΣΑ) «Σύστημα Παρακολούθησης & Αξιολόγησης των Στρατηγικών RIS3 2014-2020», οι στρατηγικές RIS3 που καταρτίστηκαν και εγκρίθηκαν στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2014–2020 καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα στόχων, θεματικών πεδίων, τομέων και κλάδων. Στο πλαίσιο αυτό είναι απαραίτητο να διαμορφωθεί ένα σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης, το οποίο θα περιέχει, μεταξύ άλλων, μια μεθοδολογία παρακολούθησης η οποία να περιλαμβάνει ένα πλέγμα δεικτών, κατάλληλων να παρέχουν πληροφορία σχετικά με τις στρατηγικές επιλογές και το μείγμα πολιτικής των υλοποιούμενων στρατηγικών RIS3.

Η βάση για την παρακολούθηση της εθνικής RIS3 είναι η λογική της παρέμβασης, όπως αυτή έχει διαμορφωθεί μέσα από την κατάρτιση της στρατηγικής. Στο πλαίσιο αυτό, στην RIS3 θα παρακολουθείται:

- η πρόοδος των δεικτών αποτελέσματος σε σχέση με τις στρατηγικές προτεραιότητες της στρατηγικής και
- η πρόοδος των δεικτών εκροών σε σχέση με τις δράσεις που συνιστούν το μείγμα πολιτικής της στρατηγικής.

Με δεδομένο ότι η εθνική στρατηγική RIS3 χρηματοδοτείται κατά βάση από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ), το σύστημα παρακολούθησης περιλαμβάνει εκείνους τους δείκτες αποτελέσματος που συνδέονται με τη στρατηγική του συγκεκριμένου Ε.Π.

Με βάση τα παραπάνω, το πλέγμα των δεικτών παρακολούθησης της εθνικής RIS3 περιλαμβάνει:

- Τους δείκτες του Παραρτήματος I της παραπάνω εγκυκλίου που αφορά σε δείκτες αποτελέσματος οι οποίοι είναι υποχρεωτικό να χρησιμοποιηθούν για την παρακολούθηση της στρατηγικής της εθνικής RIS3 στο πλαίσιο ενός ομογενοποιημένου συστήματος παρακολούθησης.
- Τους δείκτες αποτελέσματος του Παραρτήματος III της εγκυκλίου που συνδέονται με τη στρατηγική RIS3, όπως αυτοί έχουν προσδιοριστεί από την αντίστοιχη Διαχειριστική Αρχή.
- Τους δείκτες του Παραρτήματος II της εγκυκλίου που αποτελούν δείκτες του Innovation Union Scoreboard.

5. Δείκτες Εκροής Στρατηγικής

5.1. Γενικές Παρατηρήσεις

Ο Μηχανισμός Παρακολούθησης και αξιολόγησης της RIS3 εφαρμόζεται σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και βασίζεται σε δείκτες οι οποίοι επιτρέπουν την παρακολούθηση της προόδου κάθε προτεραιότητας της έξυπνης εξειδίκευσης. Για το ΕΠΑνΕΚ, ως το βασικό τομεακό Ε.Π. που συνδέεται με την εφαρμογή της RIS3, παρακολουθείται ο Θεματικός Στόχος 1 και οι δείκτες εκροών των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων 1a και 1b.

Στο πλαίσιο αυτό παρακολουθούνται οι εξής δείκτες:

- CO25, SO033 της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1a.
- CO01, CO02, CO03, CO05, CO07, CO24, CO26, CO27 και T4204 της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1b.

Η παρακολούθηση των τιμών των συγκεκριμένων δεικτών γίνεται στη βάση της φυσικής προόδου των έργων που εντάσσονται στο πλαίσιο Προσκλήσεων που εκδίδουν οι φορείς υλοποίησης για τις παραπάνω Επενδυτικές Προτεραιότητες. Σύμφωνα με τις Προσκλήσεις που έχουν εκδοθεί έως το 2020, η κατανομή των δεικτών έχει ως εξής:

Πίνακας 5.1: Δείκτες εκροών ανά Πρόσκληση

Πρόσκληση/Δράση	Έτος Πρόσκλησης	Φορέας Πρόσκλησης	Δείκτες Εκροών ανά Πρόσκληση Θ.Σ. 1 - ΕΠΑΝΕΚ																		SO033/ T4225
			5801	5802	5803	5804	6707 ¹	6708 ¹	6004	CO01	CO02	CO05	CO08	CO24	CO25	CO26	CO27	CO28	CO29	T4204	
Δημιουργώ, Ερευνώ, Καινοτομώ	2017	ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ	✓	✓	✓	✓				✓	✓	✓		✓		✓					
Δημιουργώ, Ερευνώ, Καινοτομώ	2019	ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ	✓	✓	✓	✓				✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓		
ERA-NETS 2016	2016	ΓΓΕΚ	✓							✓	✓	✓		✓	✓	✓				✓	
ERA-NETS 2018	2018	ΓΓΕΚ	✓							✓	✓	✓		✓	✓	✓				✓	
ERA-NETS 2019	2019	ΓΓΕΚ	✓							✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓			✓	
ERA-NETS 2019b	2019	ΓΓΕΚ	✓							✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓			✓	
Διμερής Ε&Τ Συνεργασία Ελλάδα-Γερμανία	2016	ΓΓΕΚ	✓	✓	✓	✓				✓	✓	✓		✓	✓	✓				✓	
Διμερής Ε&Τ Συνεργασία Ελλάδα-Ρωσία	2016	ΓΓΕΚ	✓	✓	✓	✓				✓	✓	✓		✓	✓	✓				✓	
Διμερής Ε&Τ Συνεργασία Ελλάδα-Ισραήλ	2017	ΓΓΕΚ	✓	✓	✓	✓				✓	✓	✓		✓	✓	✓				✓	
Διμερής Ε&Τ Συνεργασία Ελλάδα-Ισραήλ 2019	2019	ΓΓΕΚ	✓	✓	✓	✓				✓	✓	✓		✓	✓	✓				✓	
Διμερής Ε&Τ Συνεργασία Ελλάδα-Κίνα	2018	ΓΓΕΚ	✓	✓	✓	✓				✓	✓	✓		✓	✓	✓				✓	
Ειδικές Δράσεις «Υδατοκαλλιέργειες» «Βιομηχανικά Υλικά», «Ανοιχτή Καινοτομία στον Πολιτισμό»	2017	ΓΓΕΚ	✓	✓	✓	✓				✓	✓	✓		✓		✓					
Ενίσχυση Υποδομών Ε&Κ-Α Κύκλος	2016	ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ	✓											✓	✓						✓
Ενίσχυση Υποδομών Ε&Κ-Β Κύκλος	2017	ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ	✓											✓	✓						✓
Υποδομές ΚΡΗΠΙΣ	2016	ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ	✓											✓	✓						
Συνεργατικοί Σχηματισμοί Καινοτομίας (1η Πρόσκληση)	2019	ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ					✓	✓									✓				
Υποστήριξη της Περιφερειακής Αριστείας	2019	ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ	✓											✓	✓						✓
Συνεργατικοί Σχηματισμοί Καινοτομίας (2η Πρόσκληση)	2020	ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ		✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓		
Κέντρα Ικανοτήτων	2020	ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ							✓	✓	✓	✓	✓				✓				
CLEAN SKY 2 JU	2020	ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ	✓							✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓			✓	

¹ 6707: Αριθμός Φορέων Αρωγών που ενισχύθηκαν (νέος δείκτης, εκτός «πυρήνα» ΟΠΣ), 6708: Αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων μελών του ΣΣΚ (νέος δείκτης, εκτός «πυρήνα» ΟΠΣ)

Πηγή. ΓΓΕΚ, ΕΠΑΝΕΚ, και ιδία επεξεργασία.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι οι δείκτες **CO03** (Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν οικονομική στήριξη πλην επιχορηγήσεων), **CO07** (Ιδιωτικές Επενδύσεις που συνδυάζονται με δημόσια στήριξη των επιχειρήσεων) δεν έχουν ακόμα παρουσιασθεί στις Προσκλήσεις παρόλο που μετριοούνται στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1b του Προγράμματος του ΕΠΑΝΕΚ. Ως εκ τούτου για τους δείκτες αυτούς δεν μπορούν προς το παρόν να εξαχθούν στοιχεία κάλυψης σε επίπεδο Προγράμματος.

Ο δείκτης **05801** (Επιστημονικές δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά με αξιολόγηση ή σε διεθνή συνέδρια με αξιολόγηση (peer reviewed), εμφανίζεται σε όλες τις παραπάνω Προσκλήσεις εκτός των «Συνεργατικών Σχηματισμών Καινοτομίας (1^η και 2^η Πρόσκληση)» και των «Κέντρων Ικανοτήτων», και οι δείκτες **05802** (Αιτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας σε εθνικό επίπεδο στο πλαίσιο της δράσης), **05803** (Αιτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο στο πλαίσιο της δράσης) και **05804** (Αιτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας PCT στο πλαίσιο της δράσης) εμφανίζονται στις Προσκλήσεις του «Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ», όλων των «Διμερών Ε&Τ Συνεργασιών», των «Ειδικών Δράσεων», και των «Συνεργατικών Σχηματισμών Καινοτομίας (2^η Πρόσκληση)». Ο δείκτης **CO27** (Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή της έρευνας και ανάπτυξης), εμφανίζεται στο «Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ» (Β' Κύκλος), στις δύο προσκλήσεις των «ERA-NETS» του έτους 2019, στους «Συνεργατικούς Σχηματισμούς Καινοτομίας (1^η και 2^η Πρόσκληση)», στα «Κέντρα Ικανοτήτων», και στο «Clean SKY 2JU». Οι δείκτες **CO28** (Έρευνα και καινοτομία: Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται για να εισάγουν προϊόντα νέα στην αγορά) και **CO29** (Έρευνα και καινοτομία: Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται για να εισάγουν προϊόντα νέα στην εταιρεία) οι οποίοι εμφανίζονται μόνο στην Πρόσκληση «Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ (Β' κύκλος)» και στους «Συνεργατικούς Σχηματισμούς Καινοτομίας (2^η Πρόσκληση)», **είναι πρόσθετοι αυτών που έχουν ορισθεί στο Ε.Π. για τις Επενδυτικές Προτεραιότητες 1a και 1b**. Τέλος, ο δείκτης **6707** αποτελεί νέο δείκτη εκτός πυρήνα ΟΠΣ, αναφέρεται στον αριθμό φορέων αρωγών που ενισχύθηκαν και εμφανίζεται στους «Συνεργατικούς Σχηματισμούς Καινοτομίας (1^η και 2^η Πρόσκληση)», ενώ ο δείκτης **6708** αποτελεί επίσης νέο δείκτη εκτός πυρήνα ΟΠΣ, αναφέρεται στην αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων μελών του ΣΣΚ και εμφανίζεται μόνο στους «Συνεργατικούς Σχηματισμούς Καινοτομίας (1^η Πρόσκληση)».

5.2. Τιμές στόχοι δεικτών

Σε επίπεδο Προγράμματος

Στον πίνακα που ακολουθεί εμφανίζονται οι τιμές στόχοι των δεικτών του ΘΣ1 του ΕΠΑΝΕΚ

Πίνακας 5.2 Τιμές στόχοι δεικτών εκροής σε επίπεδο ΘΣ1

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ					Προγραμματισμός ΕΠΑΝΕΚ (Επεν. Πρωτ. 1a & 1b)			
Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	ΑΠ ΕΠΑΝΕΚ	Επ.Πρωτ.	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΠΑΝΕΚ-ΛΑΠ	ΕΠΑΝΕΚ-ΠΜ	ΕΠΑΝΕΚ-ΠΑΠ
CO01	Παραγωγικές Επενδύσεις: αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη	Επιχειρήσεις	1/1Σ	1b	708	325	122	261
CO02	Παραγωγικές Επενδύσεις: αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	Επιχειρήσεις	1/1Σ	1b	650	306	115	229
CO03	Παραγωγικές Επενδύσεις: αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις πλην επιχορηγήσεων	Επιχειρήσεις	1/1Σ	1b	115	46	17	52
CO05	Παραγωγικές Επενδύσεις: Αριθμός νέων επιχειρήσεων που ενισχύονται	Επιχειρήσεις	1/1Σ	1b	100	46	15	39
CO07	Παραγωγικές Επενδύσεις: Ιδιωτικές Επενδύσεις που συνδυάζονται με δημόσια στήριξη των επιχειρήσεων (όχι επιχορηγήσεις)	Ευρώ	1/1Σ	1b	21.980.000	8.790.000	3.297.000	9.893.000
CO24	Έρευνα, Καινοτομία: Αριθμός νέων ερευνητών σε οντότητες που ενισχύονται	ΙΠΑ	1/1Σ	1b	7.762	3.772	1.265	2.725
CO25	Έρευνα, Καινοτομία: Αριθμός ερευνητών που εργάζονται σε βελτιωμένες εγκαταστάσεις ερευνητικών υποδομών	ΙΠΑ	3/3Σ	1a	2.165	645	517	1.003
CO26	Έρευνα, Καινοτομία: Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ινστιτούτα	Επιχειρήσεις	1/1Σ	1b	640	321	121	198
CO27	Έρευνα, Καινοτομία: Ιδιωτικές επενδύσεις που συνδυάζονται με δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή σε έργα έρευνας και ανάπτυξης	Ευρώ	1/1Σ	1b	135.000.000	77.190.000	17.720.000	40.090.000
T4204	Αριθμός κοινών έργων Ε&Κ με φορείς άλλων χωρών (με ή χωρίς συντονισμό με την Ε.Ε)	Αριθμός	1/1Σ	1b	292	121	66	105
T4225/SO033	Ερευνητικές υποδομές που ενισχύονται	Αριθμός	3/3Σ	1a	28	8	6	14

Σημ. 1: ΛΑΠ: Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες, ΠΜ: Περιφέρειες Μετάβασης, ΠΑΠ: Περισσότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες. Σημ. 2: Οι τιμές στόχοι των δεικτών της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1b έχουν προκύψει από την άθροιση των αντίστοιχων τιμών σε επίπεδο Α.Π 1 και Α.Π 1Σ. Το ίδιο ισχύει και για την Επενδυτική Προτεραιότητα 1a για τους ΑΠ. 3 και 3Σ.

Πηγή. ΕΠΑΝΕΚ, [Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Βάσει του Στόχου «Επενδύσεις για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση»](#), Πρόσβαση 21.05.21.

Σε επίπεδο Προσκλήσεων

Οι τιμές στόχοι των δεικτών εκροών των Προσκλήσεων που έχουν εκδοθεί μέχρι τέλος του 2020 στο πλαίσιο του Θεματικού Στόχου 1, έχουν ως εξής:

Πίνακας 5.3: Τιμές δεκτών Προσκλήσεων ΘΣ 1 ΕΠΑνΕΚ

Πρόσκληση/Δράση	Ομάδα Περιφερειών	Τιμές στόχοι ανά Πρόσκληση Επενδ. Πρωτ. 1α και 1β			
		05801	CO24	CO25	SO033/ T4225
Ενίσχυση Υποδομών Ε&Κ-Α Κύκλος	Λ.Α.Π	40	32	38	8
Ενίσχυση Υποδομών Ε&Κ-Α Κύκλος	Π.Μ	45	35	35	3
Ενίσχυση Υποδομών Ε&Κ-Α Κύκλος	Π.Α.Π	90	71	84	11
Ενίσχυση Υποδομών Ε&Κ-Α Κύκλος	Σύνολο	175	138	157	22
Ενίσχυση Υποδομών Ε&Κ-Β Κύκλος	Λ.Α.Π	20	20	20	8
Ενίσχυση Υποδομών Ε&Κ-Β Κύκλος	Π.Μ	30	30	30	3
Ενίσχυση Υποδομών Ε&Κ-Β Κύκλος	Π.Α.Π	30	40	40	11
Ενίσχυση Υποδομών Ε&Κ-Β Κύκλος	Σύνολο	80	90	90	22
Υποδομές ΚΡΗΠΙΣ	Λ.Α.Π	40	97	114	
Υποδομές ΚΡΗΠΙΣ	Π.Μ	25	60	72	
Υποδομές ΚΡΗΠΙΣ	Π.Α.Π	72	173	207	
Υποδομές ΚΡΗΠΙΣ	Σύνολο	137	330	393	
Υποστήριξη της Περιφερειακής Αριστείας	Λ.Α.Π	25	278	305	8
Υποστήριξη της Περιφερειακής Αριστείας	Π.Μ	25	211	233	5
Υποστήριξη της Περιφερειακής Αριστείας	Π.Α.Π	5	11	12	1
Υποστήριξη της Περιφερειακής Αριστείας	Σύνολο	55	500	550	14

Σε επίπεδο ενταγμένων έργων

Στον πίνακα που ακολουθεί εμφανίζονται οι τιμές στόχοι των δεικτών των αθροισμένων ενταγμένων έργων, ανά Πρόσκληση και ομάδα Περιφέρειας

Πίνακας 5.4: Τιμές Δεικτών Εκρών Ενταγμένων Έργων ΕΠΑνεΚ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣ ΗΣ	Δράση	ΕΤΟΣ ΠΡΟ ΣΚΛ.	ΕΠΕΝΔ.ΠΡ ΟΤ.	05801 Επιστημονι κές δημοσιεύσε ις σε διεθνή περιοδικά με αξιολόγηση ή σε διεθνή συνέδρια με αξιολόγηση (peer reviewed)	05802 Αιτήσεις διπλωμάτων ν ευρεσιτεχνί ας σε εθνικό επίπεδο στο πλαίσιο της δράσης	05803 Αιτήσεις διπλωμάτων ν ευρεσιτεχνί ας σε Ευρωπαϊκό επίπεδο στο πλαίσιο της δράσης	05804 Αιτήσεις διπλωμάτων ν ευρεσιτεχνί ας ΡCT (Patent Cooperatio n Treaty) στο πλαίσιο της δράσης	CO01 Αριθμός επιχειρήσε ων που ενισχύονται	CO02 Αριθμός επιχειρήσε ων που λαμβάνουν επιχορηγήσ εις	CO05 Αριθμός νέων επιχειρήσε ων που ενισχύονται	CO24 Αριθμός νέων ερευνητών ν σε οντότητες που ενισχύοντ αι (ΙΠΑ)	CO25 Αριθμός ερευνητών που εργάζονται σε βελτιωμένε ς εγκαταστάσ εις ερευνητικώ ν υποδομών (ΙΠΑ)	CO26 Αριθμός επιχειρήσ εων που συνεργάζ ονται με ερευνητικ ά ιστιτούτα	CO27 Ιδιωτικές επενδύσεις που συνδυάζοντα ι με δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή σε έργα έρευνας και ανάπτυξης	CO28 Αριθμός επιχειρήσε ων που ενισχύοντα ι για να εισάγουν προϊόντα νέα στην αγορά	CO29 Αριθμός επιχειρήσε ων που ενισχύοντα ι για να εισάγουν προϊόντα νέα στην εταιρεία	T4204: Αριθμός κοινών έργων Ε&Κ με φορείς άλλων χωρών (με ή χωρίς συντονισ μό με την Ε.Ε)	CO033: Ερευνητικ ές Υποδομές που ενισχύοντ αι	06707 : Αύξηση του αριθμού των επιχειρήσε ων μελών Συνεργατικ ών Σχηματισμ ών	06708: - Αριθμός Φορέων Αρωγών Συνεργατικ ών Σχηματισμ ών
009ΚΕ-ΛΑ	ΕΔΚ (Α' κύκλος)	2017	1Β	1492	138	95	59	511	511	64	1.859,49		387							
009ΚΕ-Μ	ΕΔΚ (Α' κύκλος)	2017	1Β	481	40	27	59	169	165	26	594,15		129							
009ΚΕ-ΠΑ	ΕΔΚ (Α' κύκλος)	2017	1Β	1012	101	72	35	337	319	69	1.349,66		242							
009ΚΕ	ΕΔΚ (Α' κύκλος)	2017	1Β	2985	279	194	153	1017	995	159	3.803,30		758							
009ΚΕ-ΛΑ	ΕΔΚ (Β' κύκλος)	2019	1Β	1166	128	50	38	414	414	35	1.300,97		169	24.700.814	348	320				
009ΚΕ-Μ	ΕΔΚ (Β' κύκλος)	2019	1Β	334	35	20	6	107	107	7	411,93		54	8.184.069	90	87				
009ΚΕ-ΠΑ	ΕΔΚ (Β' κύκλος)	2019	1Β	704	78	35	29	291	291	23	906,88		103	19.643.841	241	242				
009ΚΕ	ΕΔΚ (Β' κύκλος)	2019	1Β	2204	241	105	73	812	812	65	2.619,78		326	52.528.724	679	649				
005ΚΕ-ΛΑ	ERANETs I	2016	1Β	37				4	4	0	39,55	89,74	4					11		
005ΚΕ-Μ	ERANETs I	2016	1Β	23				5	5	0	17,25	22,25	5					8		
005ΚΕ-ΠΑ	ERANETs I	2016	1Β	52				2	2	0	22,76	46,17	2					13		
005ΚΕ	ERANETs I	2016	1Β	112				11	11	0	79,56	158,16	11					32		
015ΚΕ-ΛΑ	ERANETs II	2018	1Β	14				1	1	0	9,18	22,50	1					4		
015ΚΕ-Μ	ERANETs II	2018	1Β	18				0	0	0	12,80	10,00	0					5		
015ΚΕ-ΠΑ	ERANETs II	2018	1Β	25				2	2	0	8,50	19,50	2					6		
015ΚΕ	ERANETs II	2018	1Β	57				3	3	0	30,48	52,00	3					15		
023ΚΕ-ΛΑ	ERANETs 2019	2019	1Β	15				0	0	0	12,00	12,00	0	0				4		
023ΚΕ-Μ	ERANETs 2019	2019	1Β	10				0	0	0	12,00	12,00	0	0				2		
023ΚΕ-ΠΑ	ERANETs 2019	2019	1Β	12				1	1	0	4,72	7,00	1	67.681				3		
023ΚΕ	ERANETs 2019	2019	1Β	37				1	1	0	28,72	31,00	1	67.681				9		
027ΚΕ-ΛΑ	ERANETs 2019b	2019	1Β	14				1	1	0	11,80	12,00	1	18.483				4		
027ΚΕ-Μ	ERANETs 2019b	2019	1Β	24				0	0	0	17,00	26,00	0	0				7		
027ΚΕ-ΠΑ	ERANETs 2019b	2019	1Β	73				6	6	0	58,97	48,72	6	154.268				17		
027ΚΕ	ERANETs 2019b	2019	1Β	111				7	7	0	87,77	86,72	7	172.750				28		
006ΚΕ-ΛΑ	ΕΛΛΑΔΑ-ΓΕΡΜΑΝΙΑ	2016	1Β	246	5	2	3	9	9	1	148,53	137,83	9					15		
006ΚΕ-Μ	ΕΛΛΑΔΑ-ΓΕΡΜΑΝΙΑ	2016	1Β	8	1	0	0	3	3	0	8,43	11,81	3					2		
006ΚΕ-ΠΑ	ΕΛΛΑΔΑ-ΓΕΡΜΑΝΙΑ	2016	1Β	42	2	2	0	12	12	1	95,04	94,76	12					7		
006ΚΕ	ΕΛΛΑΔΑ-ΓΕΡΜΑΝΙΑ	2016	1Β	296	8	4	3	24	24	2	252,00	244,40	24					24		
007ΚΕ-ΛΑ	ΕΛΛΑΔΑ-ΡΩΣΙΑ	2016	1Β	19	1	1	0	0	0	0	12,88	14,19	0					2		
007ΚΕ-Μ	ΕΛΛΑΔΑ-ΡΩΣΙΑ	2016	1Β	10	2	1	0	0	0	0	8,98	8,28	0					2		
007ΚΕ-ΠΑ	ΕΛΛΑΔΑ-ΡΩΣΙΑ	2016	1Β	5	0	0	0	0	0	0	4,61	6,12	0					0		
007ΚΕ	ΕΛΛΑΔΑ-ΡΩΣΙΑ	2016	1Β	34	3	2	0	0	0	0	26,47	28,59	0					4		
008ΚΕ-ΛΑ	ΕΛΛΑΔΑ-ΙΣΡΑΗΛ	2017	1Β	7	1	1	0	2	2	0	18,00	33,00	2					3		
008ΚΕ-Μ	ΕΛΛΑΔΑ-ΙΣΡΑΗΛ	2017	1Β	3	1	1	0	0	0	0	3,12	3,00	0					1		
008ΚΕ-ΠΑ	ΕΛΛΑΔΑ-ΙΣΡΑΗΛ	2017	1Β	4	2	2	0	4	4	0	3,88	4,00	4					1		
008ΚΕ	ΕΛΛΑΔΑ-ΙΣΡΑΗΛ	2017	1Β	14	4	4	0	6	6	0	25,00	40,00	6					5		
014ΚΕ-ΛΑ	ΕΛΛΑΔΑ-ΚΙΝΑ	2018	1Β	100	5	3	5	14	14	3	52,26	49,31	14					13		
014ΚΕ-Μ	ΕΛΛΑΔΑ-ΚΙΝΑ	2018	1Β	43	3	1	1	1	1	0	15,22	24,35	1					4		
014ΚΕ-ΠΑ	ΕΛΛΑΔΑ-ΚΙΝΑ	2018	1Β	39	1	0	0	9	9	4	29,02	68,86	9					6		
014ΚΕ	ΕΛΛΑΔΑ-ΚΙΝΑ	2018	1Β	182	9	4	6	24	24	7	96,50	142,52	24					23		
020ΚΕ-ΛΑ	ΕΛΛΑΔΑ-ΙΣΡΑΗΛ 2019	2019	1Β	6	1	0	0	1	1	0	7,00	7,00	1					1		
020ΚΕ-Μ	ΕΛΛΑΔΑ-ΙΣΡΑΗΛ 2019	2019	1Β	9	0	0	0	1	1	0	10,00	1,00	1					1		
020ΚΕ-ΠΑ	ΕΛΛΑΔΑ-ΙΣΡΑΗΛ 2019	2019	1Β	5	0	0	0	1	1	0	4,00	1,00	1					1		
020ΚΕ	ΕΛΛΑΔΑ-ΙΣΡΑΗΛ 2019	2019	1Β	20	1	0	0	3	3	0	21,00	9,00	3					3		
011ΚΕ-ΛΑ	Ειδικές Δράσεις «Υδατοκαλλιέργειες » - «Βομηχανικά	2017	1Β	822	19	10	6	79	79	0	530,49		79							

	Υλικά» - «Ανοιχτή Καινοτομία στον Πολιτισμό»																		
011KE-M	Ειδικές Δράσεις «Υδατοκαλλιέργειες » - «Βομηχανικά Υλικά» - «Ανοιχτή Καινοτομία στον Πολιτισμό»	2017	1B	62	2	1	1	18	18	0	86,81		18						
011KE-ΠΑ	Ειδικές Δράσεις «Υδατοκαλλιέργειες » - «Βομηχανικά Υλικά» - «Ανοιχτή Καινοτομία στον Πολιτισμό»	2017	1B	73	4	1	1	17	17	0	135,05		17						
011KE	Ειδικές Δράσεις «Υδατοκαλλιέργειες» - «Βομηχανικά Υλικά» - «Ανοιχτή Καινοτομία στον Πολιτισμό»	2017	1B	957	25	12	8	114	114	0	752,35		114						
026KE-ΛΑ	Συνεργατικοί Σχηματισμοί Καινοτομίας (1η Πρόσκληση)	2020	1B											1.422.538				216	14
026KE-M	Συνεργατικοί Σχηματισμοί Καινοτομίας (1η Πρόσκληση)	2020	1B											1.160.473				160	9
026KE-ΠΑ	Συνεργατικοί Σχηματισμοί Καινοτομίας (1η Πρόσκληση)	2020	1B											1.581.431				198	12
026KE	Συνεργατικοί Σχηματισμοί Καινοτομίας (1η Πρόσκληση)	2020	1B											4.164.441				574	35
039-ΛΑ	Ενίσχυση των Υποδομών Έρευνας και Καινοτομίας (Α' Κύκλος)	2016	1A	355							336,80	408,00						5,81	
039-M	Ενίσχυση των Υποδομών Έρευνας και Καινοτομίας (Α' Κύκλος)	2016	1A	372							195,73	227,27						2,39	
039-ΠΑ	Ενίσχυση των Υποδομών Έρευνας και Καινοτομίας (Α' Κύκλος)	2016	1A	695							650,47	780,65						11,70	
039	Ενίσχυση των Υποδομών Έρευνας και Καινοτομίας (Α' Κύκλος)	2016	1A	1422							1.183,00	1.415,92						19,89	
088-ΛΑ	Ενίσχυση των Υποδομών Έρευνας και Καινοτομίας (Β' Κύκλος)	2017	1A	112							125,64	140,85						2,44	
088-M	Ενίσχυση των Υποδομών Έρευνας και Καινοτομίας (Β' Κύκλος)	2017	1A	52							78,59	92,34						1,75	
088-ΠΑ	Ενίσχυση των Υποδομών Έρευνας και Καινοτομίας (Β' Κύκλος)	2017	1A	80							133,37	154,35						3,80	
088	Ενίσχυση των Υποδομών Έρευνας και Καινοτομίας (Β' Κύκλος)	2017	1A	244							337,60	387,54						7,99	

031-ΛΑ	Δράση Στρατηγικής Ανάπτυξης Ερευνητικών και Τεχνολογικών Φορέων (ΚΡΗΠΙΣ Β)	2016	1Α	99							249,12	252,93								
031-Μ	Δράση Στρατηγικής Ανάπτυξης Ερευνητικών και Τεχνολογικών Φορέων (ΚΡΗΠΙΣ Β)	2016	1Α	72							192,52	203,55								
031-ΠΑ	Δράση Στρατηγικής Ανάπτυξης Ερευνητικών και Τεχνολογικών Φορέων (ΚΡΗΠΙΣ Β)	2016	1Α	392							483,64	678,13								
031	Δράση Στρατηγικής Ανάπτυξης Ερευνητικών και Τεχνολογικών Φορέων (ΚΡΗΠΙΣ Β)	2016	1Α	563							925,28	1.134,61								
111-ΛΑ	Υποστήριξη Περιφερειακής Αριστείας	2019	1Α	429							1.012,48	1.069,52						25,02		
111-Μ	Υποστήριξη Περιφερειακής Αριστείας	2019	1Α	351							770,44	810,28						17,53		
111-ΠΑ	Υποστήριξη Περιφερειακής Αριστείας	2019	1Α	48							51,90	61,32						2,45		
111	Υποστήριξη Περιφερειακής Αριστείας	2016	1Α	828							1.834,82	1.941,12						45,00		
ΣΥΝΟΛΟ-ΛΑ				4934	298	162	111	1036	1036	103	5.726,18	2.248,87	667	26.141.835	348	320	57	33,27	216	14
ΣΥΝΟΛΟ-Μ				1872	84	51	67	304	300	33	2.434,97	1.452,13	211	9.344.541	90	87	32	21,67	160	9
ΣΥΝΟΛΟ-ΠΑ				3261	188	112	65	682	664	97	3.942,47	1.970,58	399	21.447.221	241	242	54	17,95	198	12
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ				10066	570	325	243	2022	2000	233	12.103,63	5.671,58	1277	56.933.597	679	649	143	72,88	574	35

Πηγή. ΓΤΕΚ και ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ (Τελευταία ενημέρωση 31.12.2020).

5.3. Βαθμός κάλυψης δεικτών

Τα συμπεράσματα για το βαθμό κάλυψης των τιμών στόχων μπορούν προς το παρόν να εξαχθούν μόνο μέσα από τη σύγκριση των τιμών στόχων δεικτών των ενταγμένων έργων, για το σύνολο των Προσκήσεων ΕΤΑΚ που έχουν εκδοθεί μέχρι σήμερα και των τιμών στόχων δεικτών σε επίπεδο Προγράμματος/ Ε.Σ 1, δεδομένου ότι:

- Για καμία από τις παραπάνω Δράσεις δεν έχουν εισαχθεί ακόμα στο ΟΠΣ ΕΣΠΑ στοιχεία προόδου των τιμών των δεικτών, εφόσον τα αντίστοιχα έργα βρίσκονται ακόμα σε πρώιμη φάση,
- Μόνο στις τρεις Προσκήσεις Υποδομών με φορέα πρόσκλησης την ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ έχουν τεθεί ποσοτικοί στόχοι σε επίπεδο δεικτών, και έτσι δεν είναι δυνατό να προκύψουν συγκρίσιμα δεδομένα σε σχέση με τις τιμές στόχων των αντίστοιχων δεικτών του Προγράμματος (ΘΣ1),

Οι τιμές αυτές (προγραμματισμός δεικτών σε επίπεδο Προγράμματος και προγραμματισμός δεικτών σε επίπεδο ενταγμένων έργων) παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 5.5: Τιμές δεικτών εκρών σε επίπεδο Ε.Π. και σε επίπεδο εντάξεων

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΩΝ					Προγραμματισμός ΕΠΑΝΕΚ (Επεν. Πρωτ. 1a & 1b)				Προγραμματισμός ΕΝΤΑΞΕΙΣ				Συσχετισμός			
Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	ΑΠ ΕΠΑΝΕΚ	Επ.Πρωτ.	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΠΑΝΕΚ-ΛΑΠ	ΕΠΑΝΕΚ-ΠΜ	ΕΠΑΝΕΚ-ΠΑΠ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΠΑΝΕΚ-ΛΑΠ	ΕΠΑΝΕΚ-ΠΜ	ΕΠΑΝΕΚ-ΠΑΠ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΠΑΝΕΚ-ΛΑΠ	ΕΠΑΝΕΚ-ΠΜ	ΕΠΑΝΕΚ-ΠΑΠ
CO01	Παραγωγικές Επενδύσεις: αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη	Επιχειρήσεις	1/1Σ	1b	708	325	122	261	2022	1036	304	682	286%	319%	249%	261%
CO02	Παραγωγικές Επενδύσεις: αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	Επιχειρήσεις	1/1Σ	1b	650	306	115	229	2000	1036	300	664	308%	339%	261%	290%
CO03	Παραγωγικές Επενδύσεις: αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις πλην επιχορηγήσεων	Επιχειρήσεις	1/1Σ	1b	115	46	17	52	0							
CO05	Παραγωγικές Επενδύσεις: Αριθμός νέων επιχειρήσεων που ενισχύονται	Επιχειρήσεις	1/1Σ	1b	100	46	15	39	233	103	33	97	233%	224%	220%	249%
CO07	Παραγωγικές Επενδύσεις: Ιδιωτικές Επενδύσεις που συνδυάζονται με δημόσια στήριξη των επιχειρήσεων (όχι επιχορηγήσεις)	Ευρώ	1/1Σ	1b	21.980.000	8.790.000	3.297.000	9.893.000	0							
CO24	Έρευνα, Καινοτομία: Αριθμός νέων ερευνητών σε οντότητες που ενισχύονται	ΙΠΑ	1/1Σ	1b	7.762	3.772	1.265	2.725	12.103,63	5.726,18	2.434,97	3.942,47	156%	152%	192%	145%
CO25	Έρευνα, Καινοτομία: Αριθμός ερευνητών που εργάζονται σε βελτιωμένες εγκαταστάσεις ερευνητικών υποδομών	ΙΠΑ	3/3Σ	1a	2.165	645	517	1.003	5.671,58	2.248,87	1.452,13	1.970,58	262%	349%	281%	196%
CO26	Έρευνα, Καινοτομία: Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ινστιτούτα	Επιχειρήσεις	1/1Σ	1b	640	321	121	198	1277	667	211	399	200%	208%	174%	202%
CO27	Έρευνα, Καινοτομία: Ιδιωτικές επενδύσεις που συνδυάζονται με δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή σε έργα έρευνας και ανάπτυξης	Ευρώ	1/1Σ	1b	135.000.000	77.190.000	17.720.000	40.090.000	56.933.597	26.141.835	9.344.541	21.447.221	42%	34%	53%	53%
T4204	Αριθμός κοινών έργων Ε&Κ με φορείς άλλων χωρών (με ή χωρίς συντονισμό με την Ε.Ε)	Αριθμός	1/1Σ	1b	292	121	66	105	143	57,39	32,11	53,50	49%	47%	49%	51%
T4225/SO033	Ερευνητικές υποδομές που ενισχύονται	Αριθμός	3/3Σ	1a	28	8	6	14	72,88	33,27	21,67	17,95	260%	416%	361%	128%

Πηγή. ΓΓΕΚ και ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ (Τελευταία ενημέρωση 31.12.2020).

Στον παραπάνω πίνακα εμπεριέχονται οι τιμές στόχοι δεικτών εκροής που περιλαμβάνονται στις Επενδυτικές Προτεραιότητες 1a και 1b του ΕΠΑνΕΚ οι οποίες συγκρίνονται με τις αντίστοιχες τιμές στόχους των δεικτών που έχουν προκύψει αθροιστικά από τα ενταγμένα έργα των Προσκλήσεων των φορέων ΓΚΕΚ, ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ και ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ που έχουν εκδοθεί μέχρι το τέλος του 2020.

Βάσει των στοιχείων αυτών, διαπιστώνεται **ήδη σημαντική υπερκάλυψη** των τιμών στόχων για την πλειοψηφία των δεικτών του προγράμματος. Αναλυτικότερα:

- Η τιμή στόχος του δείκτη **CO01** παρουσιάζει κάλυψη σε επίπεδο ενταγμένων έργων της τάξης του 286%. Ανά κατηγορία περιφέρειας, η κάλυψη σε επίπεδο ενταγμένων έργων για τις ΛΑΠ, τις ΠΜ, και τις ΠΑΠ, είναι 319%, 249%, και 261% αντίστοιχα.
- Η τιμή στόχος του δείκτη **CO02** παρουσιάζει κάλυψη περίπου 308%. Ανά κατηγορία περιφέρειας, η κάλυψη σε επίπεδο ενταγμένων έργων για τις ΛΑΠ, τις ΠΜ, και τις ΠΑΠ, είναι 339%, 261%, και 290% αντίστοιχα.
- Όπως έχει αναφερθεί παραπάνω, ο δείκτης **CO03** δεν έχει ακόμα περιληφθεί σε Πρόσκληση ΕΠΑνΕΚ στο πλαίσιο του Θ.Σ 1.
- Η τιμή στόχος του δείκτη **CO05** παρουσιάζει κάλυψη της τάξης του 233%. Ανά κατηγορία περιφέρειας, η κάλυψη σε επίπεδο ενταγμένων έργων για τις ΛΑΠ, τις ΠΜ, και τις ΠΑΠ, είναι 224%, 220%, και 249% αντίστοιχα.
- Ο δείκτης **CO07** δεν έχει ακόμα περιληφθεί σε Πρόσκληση ΕΠΑνΕΚ στο πλαίσιο του Θ.Σ 1.
- Η τιμή στόχος του δείκτη **CO24** παρουσιάζει κάλυψη της τάξης του 156%. Ανά κατηγορία περιφέρειας, η κάλυψη σε επίπεδο ενταγμένων έργων για τις ΛΑΠ, τις ΠΜ, και τις ΠΑΠ, είναι 152%, 192%, και 145% αντίστοιχα.
- Η τιμή στόχος του δείκτη **CO25** παρουσιάζει κάλυψη της τάξης του 262%. Ανά κατηγορία περιφέρειας, η κάλυψη σε επίπεδο ενταγμένων έργων για τις ΛΑΠ, τις ΠΜ, και τις ΠΑΠ, είναι 349%, 281%, και 196% αντίστοιχα.
- Η τιμή στόχος του δείκτη **CO26** παρουσιάζει κάλυψη της τάξης του 200%. Ανά κατηγορία περιφέρειας, η κάλυψη σε επίπεδο ενταγμένων έργων για τις ΛΑΠ, τις ΠΜ, και τις ΠΑΠ, είναι 208%, 174%, και 202% αντίστοιχα.
- Η τιμή στόχος του δείκτη **T4225/ SO033** παρουσιάζει κάλυψη της τάξης του 260%. Ανά κατηγορία περιφέρειας, η κάλυψη σε επίπεδο ενταγμένων έργων για τις ΛΑΠ, τις ΠΜ, και τις ΠΑΠ, είναι 416%, 361%, και 128% αντίστοιχα.
- Σε χαμηλότερο ποσοστό κάλυψης βάσει των ενταγμένων έργων κυμαίνεται η τιμή στόχος του δείκτη **T4204** που αγγίζει το 49%. Ανά κατηγορία περιφέρειας, η κάλυψη σε επίπεδο ενταγμένων έργων για τις ΛΑΠ, τις ΠΜ, και τις ΠΑΠ, είναι 47%, 49%, και 51% αντίστοιχα.
- Τέλος, σε χαμηλότερο ποσοστό κάλυψης βάσει των ενταγμένων έργων κυμαίνεται η τιμή στόχος και του δείκτη **CO27** που αγγίζει το 42%. Ανά κατηγορία περιφέρειας, η κάλυψη σε επίπεδο ενταγμένων έργων για τις ΛΑΠ, τις ΠΜ, και τις ΠΑΠ, είναι 34%, 53%, και 53% αντίστοιχα.

6. Δείκτες αποτελέσματος Στρατηγικής

Η πρόοδος των τιμών επίτευξης των δεικτών αποτελέσματος της Στρατηγικής εμφανίζεται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 6.1 : Πρόοδος τιμών δεικτών αποτελέσματος RIS3 2014-2019

Ονομασία δείκτη	Μονάδα μέτρησης δείκτη	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Δαπάνες για καινοτομικές δραστηριότητες των επιχειρήσεων με καινοτομία προϊόντος ή/και διαδικασία ως ποσοστό (%) του ΑΕΠ ^a	Ποσοστό	0,91%	--	1,18%	--	1,46%	-
Ένταση Δαπανών Έρευνας & Ανάπτυξης ως ποσοστό(%) του ΑΕΠ, σε εθνικό επίπεδο ^b	Ποσοστό	0,81%	0,96%	0,99%	1,13%	1,18%	-
Επιστημονικές δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά ^c	Δημοσιεύσεις	10.897	10.814	10.989	11.322	11.606	-
Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) σε κλάδους υψηλής προστιθέμενης αξίας ^d	εκατ. € - τρέχουσες τιμές	130.325,30	128.480,49	125.679,16	126.774,52	127.334,08*	129.738,17*
Αριθμός πατεντών (PCT patents)	Πατέντες						

^(a) Ο δείκτης είναι διαθέσιμος τα ζυγά έτη, Ημερομηνία τελευταίας επικαιροποίησης 10.05.21.

^{(b),(c)} Πηγή. Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, <https://metrics.ekt.gr/ris/about>, Πρόσβαση 21.05.21.

^(d) Πηγή ΕΛΣΤΑΤ, <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SEL12/2019>, Πρόσβαση 21.05.21. Για τον υπολογισμό επιλέχθηκαν οι ακόλουθοι κλάδοι οι οποίοι παρουσίαζαν μέση ετήσια ΑΠΑ για το διάστημα 1995-2019 μεγαλύτερη των 2 δισ. ευρώ. Τα στοιχεία για τα έτη 2018, 2019 είναι προσωρινά."

Κωδ. NACE Rev.2	Κλάδος
01	Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες
10-12	Βιομηχανία τροφίμων, ποτών και καπνού
35	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού
41-43	Κατασκευές
45	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο και επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών
46	Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών
47	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών
49	Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών
50	Πλωτές μεταφορές
55-56	Καταλύματα και δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης
61	Τηλεπικοινωνίες
64	Δραστηριότητες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, με εξαίρεση τις ασφαλιστικές εταιρείες και τα συνταξιοδοτικά ταμεία
68	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας
69-70	Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες-Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων· δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης
71	Δραστηριότητες αρχιτεκτόνων και μηχανικών· τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις
80-82	Λοιπές διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες
84	Δημόσια διοίκηση και άμυνα· υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση
85	Εκπαίδευση
86	Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας

Πίνακας 6.2 Μέσος όρος αναφορών ανά Δημοσίευση Ελλήνων ερευνητών.

Ονομασία δείκτη	Μονάδα μέτρησης δείκτη	2010-2014	2011-2015	2012-2016	2013-2017	2014-2018	2015-2019
Μέσος όρος αναφορών ανά δημοσίευση Ελλήνων ερευνητών (Δείκτης απήχησης) ^ε	Αναφορές ανά δημοσίευση	6,13	6,54	7,13	7,63	8,1	-

^(ε) Υπολογίζεται ως ο λόγος του αριθμού των αναφορών που καταγράφονται σε ορισμένη χρονική περίοδο (πενταετία) προς το συνολικό αριθμό των δημοσιεύσεων της ίδιας χρονικής περιόδου (την ίδια πενταετία). Ο δείκτης υπολογίζεται ανά διαστήματα κυλιόμενων πενταετιών (2010-2014, 2011-2015, 2012-2016 κ.ο.κ).

Πηγή. Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, <https://metrics.ekt.gr/ris/about>, Πρόσβαση 21.05.21.

Συμπεραίνουμε από τα παραπάνω στοιχεία ότι:

- Οι Δαπάνες για καινοτομικές δραστηριότητες των επιχειρήσεων με καινοτομία προϊόντος ή/και διαδικασία (ως ποσοστό του ΑΕΠ) αυξήθηκαν από το 2014 στο 2018 κατά 0,55 % (Το ΕΚΤ δεν έχει δημοσιεύσει ακόμη στοιχεία για τα επόμενα έτη).
- Η Ένταση Δαπανών Έρευνας & Ανάπτυξης αυξήθηκε από το 2014 στο 2018 κατά 0,37% (Το ΕΚΤ δεν έχει δημοσιεύσει ακόμη στοιχεία για τα επόμενα έτη).
- Ο αριθμός των Επιστημονικών δημοσιεύσεων σε διεθνή περιοδικά το διάστημα 2014-2018 παρουσίασε μικρή αύξηση κατά 700 επιστημονικές δημοσιεύσεις (Το ΕΚΤ δεν έχει δημοσιεύσει ακόμη στοιχεία για τα επόμενα έτη).
- Η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) σε κλάδους υψηλής προστιθέμενης αξίας, παρουσιάζει σταδιακή μείωση την περίοδο 2014 – 2016 χωρίς να εμφανίζει σημαντικές διακυμάνσεις, ενώ από το 2017 και έπειτα, δηλαδή για την περίοδο 2017 – 2019 δείχνει μικρά αλλά σταδιακά σημάδια ανάκαμψης (Δεν έχουν δημοσιευθεί ακόμη στοιχεία από την ΕΛ.ΣΤΑΤ. για τα επόμενα έτη ανά κωδ. NACE).
- Ο μέσος όρος αναφορών ανά δημοσίευση Ελλήνων ερευνητών παρουσιάζει σταδιακή αύξηση στις πενταετίες 2010 – 2014, 2011 – 2015, 2012 – 2016, 2014 – 2018 (Το ΕΚΤ δεν έχει δημοσιεύσει ακόμη στοιχεία για την περίοδο 2015 – 2019).

7. Δείκτες IUS Στρατηγικής

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι τιμές επίτευξης των δεικτών Innovation Union Scoreboard.

Πίνακας 7.1 Τιμές Δεικτών IUS ετών 2014-2015-2016-2017-2018-2019

Ονομασία δείκτη	Indicator name	Μονάδα μέτρησης δείκτη	2014	2014- EU28	%	2015	2015- EU28	%	2016	2016- EU28	%	2017	2017- EU28	%	2018	2018- EU28	%	2019	2019- EU28	%
I. ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗΣ																				
Ανθρώπινο δυναμικό	Human Resources																			
Απόφοιτοι διδακτορικού διπλώματος (ISCED 6) ανά 1000 κατοίκους ηλικίας 25-34 ετών	New doctorate graduates per 1000 population aged 25-34	PhDs/ 1000 κατοίκους	1,10	1,80	61,1%	1,00	1,80	55,6%	1,10	1,80	61,1%	1,10	2,00	55,0%	1,50	2,10	71,4%	1,5	2,1	71,43%
Ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 30-34 ετών που έχει ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση	Percentage population aged 25-34 having completed tertiary education	Ποσοστό	34,60	36,90	93,8%	39,40	38,50	102,3%	41,00	38,20	107,3%	42,50	39,00	109,0%	43,00	39,80	108,0%	42,5	40,5	104,94%
Ποσοστό των νέων 20-24 ετών που έχουν ολοκληρώσει τουλάχιστον την ανώτερη βαθμίδα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	Percentage youth aged 20-24 having attained at least upper secondary education	Ποσοστό	86,50	81,00	106,8%	89,50	82,60	108,4%												
Ποσοστό πληθυσμού ηλικίας 25-64 που συμμετέχει σε προγράμματα Δια βίου Μάθησης.	Percentage population aged 25-64 participating in lifelong learning (2016-2017) - NEW	Ποσοστό							4,00	10,80	37,0%	4,50	10,90	41,3%	4,50	10,90	41,3%	4,5	10,8	41,67%
Ανοικτά, εξαιρετικά και ελκυστικά συστήματα έρευνας	Open, excellent and attractive research systems																			
Διεθνείς επιστημονικές συν-δημοσιεύσεις ανά εκατομμύριο πληθυσμού	International scientific co-publications per million population	Δημοσιεύσεις ανά εκατομμύριο πληθυσμού	620	363	170,8%	549	459	119,6%	591	496	119,2%	608	517	117,6%	846	1070	79,1%	947	1172	80,80%
Επιστημονικές δημοσιεύσεις μεταξύ των πλέον αναφερομένων δημοσιεύσεων (10%) σε όλο τον κόσμο ως ποσοστό του συνόλου των επιστημονικών δημοσιεύσεων της χώρας	Scientific publications among the top-10% most cited publications worldwide as percentage of total scientific publications of the country	Ποσοστό	9,20	11,00	83,6%	9,00	10,50	85,7%	8,90	10,60	84,0%	9,00	10,60	84,9%	9,30	11,50	80,9%	9,3	10,8	86,11%
Διδακτορικού επιπέδου φοιτητές από χώρες εκτός ΕΕ ως ποσοστό του συνόλου των φοιτητών διδακτορικού διπλώματος	Foreign doctorate students as percentage of all doctorate students	Ποσοστό	1,00	25,00	4,0%	Μ/Δ	17,80	NA	Μ/Δ	25,6	NA	Μ/Δ	26,1	NA	1,40	20,30	6,9%	1,4	21,4	6,54%
Καινοτομία φιλική προς το περιβάλλον	Innovation-friendly environment																			
Διείσδυση ευρυζωνικών συνδέσεων	Broadband penetration - NEW	Ποσοστό							2,00	13,00	15,4%	5,00	16,00	31,3%	4,00	18,00	22,2%	8	22	36,36%
Επιχειρηματικότητα ευκαιρίας	Opportunity-driven entrepreneurship (Motivational index) - NEW	Ποσοστό							1,20	3,10	38,7%	1,50	3,30	45,5%	2,00	3,60	55,6%	2	3,6	55,56%
Χρηματοδότηση και υποστήριξη	Finance and support																			
Δαπάνες Ε&Α στο δημόσιο τομέα ως ποσοστό του ΑΕΠ	R&D expenditure in the public sector as percentage of GDP	Ποσοστό	0,50	0,72	69,4%	0,54	0,72	75,0%	0,63	0,71	88,7%	0,57	0,7	81,4%	0,57	0,68	83,8%	0,59	0,69	85,51%
Επιχειρηματικά κεφάλαια (πρώιμο στάδιο, επέκτασης και αντικατάστασης) ως ποσοστό του ΑΕΠ	Venture capital expenditures as percentage of GDP	Ποσοστό	0,00	0,06	0,0%	0,001	0,063	1,6%	0,001	0,063	1,6%	0,001	0,116	0,9%	0,024	0,149	16,1%	0,034	0,132	25,76%
II. ΔΕΙΚΤΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ																				
Επενδύσεις και επιχειρήσεων	Firm Investments																			
Δαπάνες για Ε&Α στον τομέα των επιχειρήσεων ως ποσοστό του ΑΕΠ	R&D expenditure in the business sector as percentage of GDP	Ποσοστό	0,27	1,29	20,9%	0,28	1,3	21,5%	0,32	1,3	24,6%	0,43	1,32	32,6%	0,55	1,36	40,4%	0,57	1,41	40,43%
Δαπάνες των επιχειρήσεων για καινοτομία, εξαιρουμένων των δαπανών Ε&Α, ως ποσοστό του κύκλου εργασιών	Non-R&D innovation expenditure as percentage of total turnover	Ποσοστό	0,87	0,69	126,1%	0,87	0,69	126,1%	0,76	0,76	100,0%	0,76	0,76	100,0%	0,9	0,86	104,7%	0,9	0,86	104,65%

Ονομασία δείκτη	Indicator name	Μονάδα μέτρησης δείκτη	2014	2014- EU28	%	2015	2015- EU28	%	2016	2016- EU28	%	2017	2017- EU28	%	2018	2018- EU28	%	2019	2019- EU28	%
Επιχειρήσεις που παρέχουν εκπαίδευση αναβάθμισης ικανοτήτων ΤΠΕ στο προσωπικό τους	Enterprises providing training to develop or upgrade ICT skills of their personnel -NEW	Ποσοστό							15,00	22,00	68,2%	12,00	21,00	57,1%	14	23	60,9%	15	24	62,50%
Διασυνδέσεις και Επιχειρηματικότητα	Linkages																			
MME που καινοτομούν εσωτερικά ως ποσοστό των MME	SMEs innovating in-house as percentage of all SMEs	Ποσοστό	26,6	28,7	92,7%	26,6	28,7	92,7%	31,40	28,80	109,0%	31,4	28,8	109,0%						
Καινοτόμες MME που συνεργάζονται με άλλες ως ποσοστό των MME	Innovative SMEs co-operating with others (percentage of all SMEs)	Ποσοστό	12,4	10,3	120,4%	12,4	10,3	120,4%	14,80	11,20	132,1%	14,8	11,2	132,1%	22,7	11,8	192,4%	22,7	11,8	192,40%
Δημόσιες-ιδιωτικές συν-δημοσιεύσεις ανά εκατομμύριο πληθυσμού	Public-private scientific co-publications per million population	Δημοσιεύσεις ανά εκατομμύριο πληθυσμού	16,5	50,3	32,8%	9,9	33,9	29,2%	7,9	28,7	27,5%	10,5	40,9	25,7%	35,1	81,7	43,0%	42,3	95	44,53%
Ιδιωτική συγχρηματοδότηση δημοσίων δαπανών Ε&Α (ποσοστό ΑΕΠ)	Private co-funding of public R&D expenditures (percentage of GDP) - NEW	Ποσοστό							0,04	0,05	80,0%	0,04	0,05	80,0%	0,03	0,05	60,0%	0,041	0,05	82,00%
Διανοητικά περιουσιακά στοιχεία	Intellectual Assets																			
Αιτήσεις ευρεσιτεχνίας PCT ανά δισεκατομμύριο ΑΕγχΠ (σε ΜΑΔ €)	PCT patent applications per billion GDP (in PPSE)	ΜΑΔ €	0,35	3,78	9,3%	0,55	3,53	15,6%	0,55	3,7	14,9%	0,49	3,53	13,9%	0,57	3,53	16,1%	0,54	3,31	16,31%
Αιτήσεις ευρεσιτεχνίας PCT σε κοινωνικές προκλήσεις ανά δισεκατομμύριο ΑΕγχΠ (σε ΜΑΔ €)	PCT patent applications in societal challenges per billion GDP (in PPSE)	ΜΑΔ €	0,14	0,98	14,3%	0,13	1,01	12,9%												
Κοινοτικά σήματα ανά δισεκατομμύριο ΑΕγχΠ (σε ΜΑΔ €)	Trademark applications per billion GDP (in PPSE)	ΜΑΔ €	2,73	5,83	46,8%	3,66	6,09	60,1%	4,58	7,6	60,3%	4,92	7,86	62,6%	5,01	7,85	63,8%	5,28	7,99	66,08%
Κοινοτικά σχέδια ανά δισεκατομμύριο ΑΕγχΠ (σε ΜΑΔ €)	Design applications per billion GDP (in PPSE)	ΜΑΔ €	0,24	1,13	21,2%	0,98	4,44	22,1%	1,30	4,33	30,0%	1,22	4,44	27,5%	1,04	4,17	24,9%	0,76	3,85	19,74%
III. ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ																				
Καινοτόμοι οργανισμοί	Innovators																			
MME που εισάγουν καινοτομίες προϊόντων ή διαδικασιών ως ποσοστό των MME	SMEs introducing product or process innovations as percentage of SMEs	Ποσοστό	29,6	30,6	96,7%	29,6	30,6	96,7%	34,6	30,9	112,0%	34,6	30,9	112,0%	44,4	34,3	129,4%	44,4	34,3	129,4%
MME που εισάγουν καινοτομίες μάρκετινγκ ή οργανωτικές καινοτομίες ως ποσοστό των MME	SMEs introducing marketing or organisational innovations as percentage of SMEs	Ποσοστό	45,00	36,20	124,3%	45,00	36,20	124,3%	40,10	34,90	114,9%	40,10	34,90	114,9%	46,3	35,6	130,1%	46,3	35,6	130,1%
Απασχόληση στις ταχέως αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις καινοτόμων τομέων	Employment in fast-growing enterprises (percentage of total employment)	Ποσοστό	16,80	17,90	93,9%	15,20	18,80	80,9%	Μ/Δ	4,8	NA	Μ/Δ	4,8	NA	39,4	28,1	140,2%	39,4	28,1	140,2%
Οικονομικές επιπτώσεις	Economic Effects																			
Απασχόληση σε δραστηριότητες έντασης γνώσης (μεταποίηση και υπηρεσίες) ως ποσοστό της συνολικής απασχόλησης	Employment in knowledge-intensive activities as percentage of total employment	Ποσοστό	12,50	13,80	90,6%	12,20	13,90	87,8%	12,20	14,10	86,5%	12,1	14,2	85,2%	12,1	14,2	85,2%	12,1	14,4	84,03%
Απασχόληση σε ταχέως αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις σε καινοτόμους τομείς, ως ποσοστό της συνολικής απασχόλησης	Employment fast-growing firms innovative sectors	Ποσοστό	12,2	13,9	88%	12,3	14,1	87%	12,2	14,1	87%	12,1	14,2	85%	12,1	14,2	85,2%	2,5	5,4	46,30%
Συμβολή των εξαγωγών προϊόντων μέσης και υψηλής τεχνολογίας στο εμπορικό ισοζύγιο	Exports of medium and high technology products as a share of total product exports	Ποσοστό	18,00	53,00	34,0%	22,70	56,10	40,5%	22,70	56,20	40,4%	21,2	56,7	37,4%	21,4	56,3	38,0%	23,2	56,9	40,77%
Εξαγωγές υπηρεσιών έντασης γνώσης, ως ποσοστό των συνολικών εξαγωγών υπηρεσιών	Knowledge-intensive services exports as percentage of total services exports	Ποσοστό	53,90	49,50	108,9%	51,80	63,10	82,1%	44,40	69,30	64,1%	42,2	69,2	61,0%	52,9	68,4	77,3%	53,6	68,4	78,36%
Πωλήσεις νέων στην αγορά και νέων στην επιχείρηση προϊόντων ως ποσοστό του κύκλου εργασιών	Sales of new-to-market and new-to-firm innovations as percentage of turnover	Ποσοστό	11,80	12,40	95,2%	11,80	12,40	95,2%	12,75	13,37	95,4%	12,75	13,37	95,4%	16,76	12,96	129,3%	16,76	12,51	133,97%
Έσοδα από άδειες και διπλώματα ευρεσιτεχνίας από το εξωτερικό ως ποσοστό του ΑΕΠ	License and patent revenues from abroad as % of GDP	Ποσοστό	0,02	0,65	3,1%	0,05	0,54	9,3%												

Πηγή: European Innovation Scoreboard, <https://interactivetool.eu/EIS/>, Πρόσβαση 21.05.21.

Η ομάδα δεικτών του Innovation Union Scoreboard (IUS) έχει σχεδιαστεί για την παρακολούθηση και τη συγκριτική αξιολόγηση των επιδόσεων των κρατών-μελών της ΕΕ στους τομείς της έρευνας και της καινοτομίας και χρησιμοποιείται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας (COMPET). Οι δείκτες του IUS, περιλαμβάνουν ένα σύμπλεγμα 31 δεικτών, οι οποίοι κατανέμονται σε 3 κύριες κατηγορίες και σε 9 "διαστάσεις της καινοτομίας". Με βάση αυτούς τους δείκτες οι χώρες-μέλη της ΕΕ χωρίζονται σε 4 ομάδες επίδοσης: Ηγέτες Καινοτομίας, Ισχυρά Καινοτόμες, Μέτρια Καινοτόμες και Ασθενώς Καινοτόμες. Η Ελλάδα κατατάσσεται στις Μέτρια Καινοτόμες (moderate innovator) χώρες.

Στον παραπάνω πίνακα, εμφανίζονται οι επιδόσεις/ τιμές των δεικτών IUS για κάθε ένα από τα έτη **2014, 2015, 2016, 2017, 2018 και 2019** στη βάση στοιχείων που αντλήθηκαν για την Ελλάδα από τις αντίστοιχες Εκθέσεις (Annual European Innovation Scoreboard).

Για κάθε δείκτη πέρα από την ετήσια τιμή-επίδοση σε επίπεδο χώρας, εμφανίζεται η αντίστοιχη τιμή σε επίπεδο ενωσιακού μέσου όρου (28 Κράτη Μέλη) καθώς και το ποσοστό κάλυψης της τιμής του ενωσιακού μέσου όρου από την αντίστοιχη ελληνική τιμή-επίδοση.

Στη βάση σύγκρισης των εθνικών τιμών-επιδόσεων των δεικτών με τις αντίστοιχες ενωσιακές, οποιαδήποτε εθνική επίδοση-τιμή δείκτη που είναι κάτω από το 80% του ενωσιακού μέσου όρου εμφανίζεται με **κόκκινο χρώμα**, ενώ όποια τιμή είναι πάνω από το 120% του ενωσιακού μέσου όρου εμφανίζεται με **πράσινο χρώμα**.

Αναφορικά με τη θέση της Ελλάδας στην Έρευνα και Καινοτομία, σύμφωνα με την έκθεση του 2020 για τον Ευρωπαϊκό Δείκτη Καινοτομίας (European Innovation Scoreboard)⁸¹, η Ελλάδα κατατάσσεται 5^η ανάμεσα σε 27 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) όσον αφορά στον ρυθμό ανάπτυξης Καινοτομίας την περίοδο 2011-2019. Η Ελλάδα βελτίωσε τις επιδόσεις της στην καινοτομία, ωστόσο το 2020 κατέλαβε την 20^η θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όσον αφορά τις επιδόσεις στις καινοτομία, σύμφωνα με τα νέα στοιχεία του σχετικού ευρωπαϊκού πίνακα (European Innovation Scoreboard 2020), που έδωσε στη δημοσιότητα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Η Ελλάδα χαρακτηρίζεται ως Μέτρια Καινοτόμα χώρα (Moderate Innovator). Οι ισχυρότερες διαστάσεις καινοτομίας αφορούν στις εξής: «Καινοτόμοι οργανισμοί» «Διασυνδέσεις και Επιχειρηματικότητα» και οι «Επιπτώσεις στην Απασχόληση». Η Χώρα αποδίδει πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ στους εξής δείκτες: «Καινοτόμες ΜΜΕ που συνεργάζονται με άλλες», σε «ΜΜΕ που καινοτομούν εσωτερικά» και σε «ΜΜΕ με καινοτομίες μάρκετινγκ ή οργανωτικές καινοτομίες». Απεναντίας, η «Πνευματική ιδιοκτησία», το «Φιλικό προς την καινοτομία περιβάλλον και οι επιπτώσεις στην απασχόληση» είναι οι πιο αδύναμες διαστάσεις της καινοτομίας. Τα χαμηλότερα ποσοστά κάλυψης δείκτη αφορούν στους «Διδακτορικού επιπέδου φοιτητές από χώρες εκτός ΕΕ», στις «εξαγωγές προϊόντων μεσαίας και υψηλής τεχνολογίας» στα «Κοινωνικά σχέδια ανά δισεκατομμύριο ΑΕγχΠ (σε ΜΑΔ €) (Design applications)⁸²» και στα «Επιχειρηματικά κεφάλαια».

Αναλυτικότερα, από τη σύγκριση των στοιχείων της χώρας και του μέσου όρου της Ευρώπης των 28 κρατών μελών, εξάγονται τα εξής συμπεράσματα:

Α) Τις πλέον χαμηλές επιδόσεις σε σχέση με τον ενωσιακό μέσο όρο (ΕΥ-28) παρουσιάζει η χώρα στους εξής δείκτες, για την περίοδο αναφοράς (2019):

⁸¹ Πηγή. European Innovation Scoreboard – Main Report (2020), European Commission, DG GROW, σελ. 15., <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/42981>, Πρόσβαση 20.03.21.

⁸² Αριθμός μεμονωμένων σχεδίων που αιτήθηκαν στο Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIPO).

Δείκτης IUS	Σχόλιο επίδοσης
Απόφοιτοι διδακτορικού διπλώματος (ISCED 6) ανά 1000 κατοίκους ηλικίας 25-34 ετών	Το ποσοστό κάλυψης του δείκτη έναντι του ενωσιακού Μ.Ο παρουσιάζει διακυμάνσεις με μέγιστη τιμή το 71,43% (2019) και ελάχιστη το 55% (2017).
Ποσοστό πληθυσμού ηλικίας 25-64 που συμμετέχει σε προγράμματα Δια βίου Μάθησης.	Κατά την περίοδο 2016-2019 για την οποία υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία, το ποσοστό κάλυψης του δείκτη έναντι του ενωσιακού Μ.Ο παρουσιάζεται διαχρονικά βελτιωμένο (από 37% το 2016 σε 41,3% για το 2017 και 2018, και 41,7% το 2019), παραμένοντας όμως χαμηλό.
Διεθνείς επιστημονικές δημοσιεύσεις ανά εκατομμύριο πληθυσμού	Το 2014 η τιμή του δείκτη παρουσίασε εξαιρετική επίδοση σε σχέση με τον ενωσιακό Μ.Ο. (170,8%). Τα έτη 2015 και 2016 η επίδοση αυτή μειώνεται και φθάνει περίπου στο 120%, ενώ για το 2018, μειώνεται ακόμη περισσότερο αγγίζοντας το 79,1%. Το γεγονός αυτό οφείλεται στον διπλασιασμό των δημοσιεύσεων του ενωσιακού μέσου όρου και όχι στη μείωση των δημοσιεύσεων σε εθνικό επίπεδο, οι οποίες παρουσιάζονται αυξημένες σε σχέση με όλα τα προηγούμενα έτη. Κατά τα επόμενα έτη, 2018 και 2019 το ποσοστό σταθεροποιείται στο 79,1% και 80,8% αντίστοιχα.
Διδακτορικού επιπέδου φοιτητές από χώρες εκτός ΕΕ ως % του συνόλου των φοιτητών διδακτορικού διπλώματος	Διαθέσιμα στοιχεία για το δείκτη έχει η χώρα για το 2014, το 2017, το 2018 και το 2019. Η επίδοση παραμένει διαχρονικά εξαιρετικά χαμηλή έναντι του ενωσιακού Μ.Ο. με χαμηλότερη τιμή το 2014 (4%), ενώ για το 2019 η επίδοση είναι επίσης χαμηλή και ανέρχεται σε 6,6%.
Διείσδυση ευρυζωνικών συνδέσεων	Το ποσοστό κάλυψης του δείκτη έναντι του ενωσιακού Μ.Ο. έχει μεν υπερδιπλασιαστεί το 2019 (36,4%) σε σχέση με την ελάχιστη (15,4% -2016) αλλά παραμένει χαμηλά. Μάλιστα το 2019 σε σχέση με το 2018, ο ενωσιακός Μ.Ο. και ο εθνικός αυξήθηκαν κατά 4%, γεγονός που θα μπορούσε να σημαίνει την παγίωση της υστέρησης σε ευρυζωνικές συνδέσεις άνω των 100 Mbps σε επιχειρήσεις.
Επιχειρηματικότητα ευκαιρίας	Το ποσοστό κάλυψης του δείκτη σε σχέση με τον ενωσιακό Μ.Ο. παρουσιάζει διαχρονικά βελτίωση από το 2016 (38,7%) έως το 2018 (55,6%) παραμένοντας όμως χαμηλός. Για το 2019 δεν υπάρχουν νεότερα στοιχεία.
Επιχειρηματικά κεφάλαια (πρώιμο στάδιο, επέκτασης και αντικατάστασης) ως ποσοστό του ΑΕΠ	Ο δείκτης παρουσίαζε εξαιρετικά χαμηλό ποσοστό κάλυψης σε σχέση με τον ενωσιακό Μ.Ο και δεν ξεπερνούσε το 1,6% στα έτη 2015 και 2016, ενώ το 2017 το ποσοστό μειώθηκε ακόμη περισσότερο για να φθάσει στο 0,9%. Το 2018, ο εν λόγω δείκτης παρουσίασε αύξηση, σε 16,1%, παραμένοντας όπως χαμηλός σε σχέση με τον ενωσιακό Μ.Ο. Το 2019 (25,8%) ο δείκτης σχεδόν διπλασίασε την κάλυψη του ενωσιακού Μ.Ο. Αν και υπάρχει μεγάλο περιθώριο βελτίωσης, η μεγάλη αύξηση της τιμής του δείκτη σχετίζεται με την ίδρυση και λειτουργία του Equifund. Μια πολύ σημαντική κρίσιμη μάζα του οικοσυστήματος των ελληνικών νεοφυών επιχειρήσεων έχει δημιουργηθεί.
Δαπάνες για Ε&Α στον τομέα των επιχειρήσεων ως ποσοστό του ΑΕΠ	Το ποσοστό κάλυψης σχέση με τον ενωσιακό Μ.Ο. κυμαίνεται από 20,9% το 2014 έως 40,4% το 2018. Πρόκειται για μια αρκετά μέτρια επίδοση που ωστόσο παρουσιάζει τάσεις βελτίωσης. Αν και δεν υπάρχουν νεότερα στοιχεία για το 2019 η βελτίωση αναμένεται ενισχυθεί περαιτέρω μετά την σημαντική αύξηση των φορολογικών κινήτρων για τις επιχειρήσεις που επενδύουν στην έρευνα.
Επιχειρήσεις που παρέχουν εκπαίδευση αναβάθμισης ικανοτήτων ΤΠΕ στο προσωπικό τους	Ο δείκτης ενσωματώθηκε στο IUS μετά το 2016. Το ποσοστό κάλυψης του ενωσιακού Μ.Ο ανέρχεται περίπου στο 68% για το 2016, στο 57% για το 2017, στο 60,9% το 2018 και στο 62,5% το 2019.
Δημόσιες-ιδιωτικές συν-δημοσιεύσεις ανά εκατομμύριο πληθυσμού	Η απόσταση από τον ενωσιακό Μ.Ο. αυξάνεται από 2014 (32,8% ποσοστό κάλυψης) έως το 2017 (25,7%), ενώ το έτος 2018 η τιμή του δείκτη βελτιώνεται καθώς αυτή ανέρχεται σε 43%.Ο δείκτης παραμένει στα ίδια επίπεδα και για το 2019 (44,53%).
Ιδιωτική συγχρηματοδότηση δημοσίων δαπανών Ε&Α (ποσοστό ΑΕΠ)	Το ποσοστό κάλυψης σχέση με τον ενωσιακό Μ.Ο. έχει μειωθεί το 2018 (60%) σε σχέση με το 2016 και 2017 (80%), έχει ανακάμψει στο 82% για το 2019.
Αιτήσεις ευρεσιτεχνίας PCT ανά δισεκατομμύριο ΑΕγχΠ (σε ΜΑΔ €)	Το ποσοστό κάλυψης σχέση με τον ενωσιακό Μ.Ο. κυμαίνεται από 9,3% το 2014 έως 16,1% το 2018. Η τιμή του δείκτη παρουσιάζει σταθεροποιητικές τάσεις, 16,3% (2019) αλλά συνεχίζει να υπολείπεται κατά πολύ του ενωσιακού Μ.Ο.
Κοινοτικά σήματα ανά δισεκατομμύριο ΑΕγχΠ (σε ΜΑΔ €)	Η τιμή του δείκτη παρουσιάζει μέτρια επίδοση σε σχέση με τον ενωσιακό Μ.Ο., αλλά και σταδιακή βελτίωση εφόσον το 2018 το ποσοστό κάλυψης φθάνει το 63,8% σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό του 2014 (46,8%). Το 2019 η βελτίωση συνεχίζεται με το ποσοστό κάλυψης να διαμορφώνεται στο 66%.
Κοινοτικά σχέδια ανά δισεκατομμύριο ΑΕγχΠ (σε ΜΑΔ €)	Το ποσοστό κάλυψης σχέση με τον ενωσιακό Μ.Ο. κυμαίνεται από 21,2% το 2014 έως 30% το 2016, που συνιστά μια αρκετά μέτρια επίδοση. Κατά τα επόμενα δύο έτη, δηλαδή το 2017 και 2018, το ποσοστό κάλυψης μειώνεται ακόμη περισσότερο με τιμές οι οποίες ανέρχονται σε 27,5% και 24,9% αντίστοιχα. Το 2019 η μείωση είναι ακόμη πιο ισχυρή με το ποσοστό κάλυψης να πέφτει στο 19,8%.
Συμβολή των εξαγωγών προϊόντων μέσης και υψηλής τεχνολογίας στο εμπορικό ισοζύγιο	Το ποσοστό κάλυψης κυμαίνεται από 34% (2014) έως 40,5% περίπου για τα έτη 2015 και 2016, ενώ για το έτος 2018 το εν λόγω ποσοστό μειώνεται σε 38%. Το 2019 διαμορφώνεται στο 40,8%.

Εξαγωγές υπηρεσιών έντασης γνώσης, ως ποσοστό των συνολικών εξαγωγών υπηρεσιών	Η επίδοση του δείκτη παρουσιάζει σημαντική σταδιακή μείωση από το 109% ως ποσοστό κάλυψης του ενωσιακού Μ.Ο το 2014, στο 61% το 2017. Για το έτος 2018, η επίδοση του δείκτη παρουσιάζει ανάκαμψη, η τιμή του οποίου ανέρχεται σε 77,3%. Το 2019 η τιμή του δείκτη σταθεροποιείται στο 78,4%.
Έσοδα από άδειες και διπλώματα ευρεσιτεχνίας από το εξωτερικό ως ποσοστό του ΑΕΠ	Το ποσοστό κάλυψης του ενωσιακού μέσου όρου είναι πολύ χαμηλό. Μόλις 3,1% για το 2014 και 9,3% για το 2015. Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για τα έτη 2016 και εξής.

Β) Τις πλέον υψηλές επιδόσεις σε σχέση με τον ενωσιακό μέσο όρο (EU-28) παρουσιάζει η χώρα στους εξής δείκτες, για την περίοδο αναφοράς (2018):

Δείκτης IUS	Σχόλιο επίδοσης
Καινοτόμες ΜΜΕ που συνεργάζονται με άλλες ως ποσοστό των ΜΜΕ	Η επίδοση της τιμής του δείκτη έναντι του ενωσιακού Μ.Ο είναι 120,4% για τα έτη 2014 και 2015, 132,1% για τα έτη 2016 και 2017, ενώ για το έτος 2018, ο δείκτης αυξήθηκε σε 192,4%. Δεν υπάρχουν νέα στοιχεία για το 2019.
ΜΜΕ που εισάγουν καινοτομίες προϊόντων ή διαδικασιών ως ποσοστό των ΜΜΕ	Η επίδοση της τιμής του δείκτη έναντι του ενωσιακού Μ.Ο. παρουσιάζεται αυξητική κατά τη διάρκεια της περιόδου 2014-2018, η οποία για τα έτη 2014 και 2015 ανέρχεται σε 96,7%, για τα έτη 2016 και 2017 σε 112% και για το 2018 σε 129,4%. Δεν υπάρχουν νέα στοιχεία για το 2019.
ΜΜΕ που εισάγουν καινοτομίες μάρκετινγκ ή οργανωτικές καινοτομίες ως ποσοστό των ΜΜΕ	Η επίδοση της τιμής του δείκτη έναντι του ενωσιακού Μ.Ο είναι 124,3% για τα έτη 2014 και 2015, ενώ για τα έτη 2016 και 2017 η τιμή του δείκτη πέφτει στο 115%. Ωστόσο η επίδοση της τιμής του δείκτη για το έτος 2018 παρουσιάζεται βελτιωμένη καθώς αυτή αυξάνεται σε 130,1%. Δεν υπάρχουν νέα στοιχεία για το 2019.
Απασχόληση στις ταχέως αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις καινοτόμων τομέων	Η επίδοση της τιμής του δείκτη έναντι του ενωσιακού Μ.Ο για το 2018 είναι 140,2%, ποσοστό το οποίο αυξήθηκε σε σχέση με το 2014 και 2015 που είναι τα μοναδικά όλα έτη για τα οποία υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία. Δεν υπάρχουν νέα στοιχεία για το 2019.
Πωλήσεις νέων στην αγορά και νέων στην επιχείρηση προϊόντων ως ποσοστό του κύκλου εργασιών	Η επίδοση της τιμής του δείκτη έναντι του ενωσιακού Μ.Ο για το 2018 είναι 129,3%, ποσοστό το οποίο αυξήθηκε σε σχέση με τα προηγούμενα έτη, η τιμή του οποίου κυμαινόταν σε 95% περίπου. Η τιμή του δείκτη αυξάνεται περαιτέρω το 2019 στο 133,97%.

8. Κύριες προκλήσεις και τρόποι αντιμετώπισης

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται επιγραμματικά η παρούσα κατάσταση της Ελληνικής οικονομίας εστιάζοντας σε χαρακτηριστικά κρίσιμα για τη λειτουργία του συστήματος Έρευνας και Καινοτομίας. Το περιβάλλον εντός του οποίου υλοποιούνται οι δράσεις της RIS3, επηρεάζει καταλυτικά την αποτελεσματικότητα των δράσεων ενώ επιπλέον από την ανάλυσή του μπορεί να προκύψει μια ένδειξη των σημείων που χρήζουν περαιτέρω βελτίωσης ή ενδεχομένως και αλλαγή τρόπου προσέγγισης.

Κατόπιν, παρουσιάζονται οι κύριες προκλήσεις για την επιτυχή υλοποίηση των Δράσεων της RIS3, κυρίως αυτών που εντάσσονται στο ΕΠΑνΕΚ, οι οποίες αφορούν σε θέματα διαχείρισης (1-5), καθώς και σε θέματα ποιοτικής διάστασης του σχεδιασμού και της υλοποίησης των δράσεων (6-7). Στη συνέχεια, παρατίθεται ανάλυση των προκλήσεων-κρίσιμων ζητημάτων για την ορθή και αποτελεσματική υλοποίηση της στρατηγικής RIS3, ενώ ακολουθεί και η διατύπωση τρόπων αντιμετώπισης αυτών.

Παρούσα κατάσταση

Η Ελληνική οικονομία χαρακτηρίζεται από πολύ υψηλό κατακερματισμό της επιχειρηματικής δραστηριότητας, με την ύπαρξη μεγάλου αριθμού πολύ μικρών επιχειρήσεων και αυτοαπασχολούμενων. Οι ΜμΕ παράγουν το 63,5% της συνολικής προστιθέμενης αξίας (μέσος όρος ΕΕ 56,4%) και αφορούν σε εξαιρετικά υψηλό μερίδιο απασχόλησης 87,9% (μέσος όρος ΕΕ 66,6%). Παρά το μεγάλο πλήθος των ΜμΕ, η παραγωγικότητα τους κυμαίνεται περίπου στο 50% του ευρωπαϊκού μέσου όρου ανά εργαζόμενο⁸³.

Οι ελληνικές επιχειρήσεις έχουν μεγάλες δυσκολίες να ανταγωνιστούν τις αντίστοιχες άλλων ευρωπαϊκών χωρών και έτσι εξαгонν κατά κύριο λόγο αγαθά μικρής προστιθέμενης αξίας με χαμηλή συνιστώσα καινοτομίας.

Πιο συγκεκριμένα, το μικρό μέγεθος των ελληνικών επιχειρήσεων δεν τους επιτρέπει να εκμεταλλευτούν οικονομίες κλίμακας και τις τεχνολογίες αιχμής. Ως αποτέλεσμα, η επιχειρηματικότητα των ΜμΕ εστιάζει κυρίως στην παροχή υπηρεσιών για εγχώρια κατανάλωση.

Παράλληλα, η βιομηχανική παραγωγή στην Ελλάδα στρέφεται σε πολύ μεγάλο ποσοστό προς την εγχώρια αγορά. Η ελληνική οικονομία στηρίζεται στην υψηλή εσωτερική κατανάλωση, η οποία το 2019 αποτελούσε το 65% του ΑΕΠ σε σύγκριση με 54% μ.ό. της ΕΕ⁸⁴.

Τέλος, πολλές από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις είναι οικογενειακές που σημαίνει ότι υπάρχουν αρκετές πιθανότητες να στερούνται εμπειρίας σε θέματα σύγχρονης διοίκησης και μακροχρόνιου στρατηγικού και επιχειρησιακού σχεδιασμού.

Η ιδιαίτερη αυτή οικονομική δομή της χώρας, που συνδυάζει την έμφαση σε δραστηριότητες χαμηλής προστιθέμενης αξίας, με πολύ μεγάλο ποσοστό απασχόλησης σε μικρά επιχειρηματικά σχήματα, επηρεάζει αρνητικά το αναπτυξιακό δυναμικό της Ελλάδας και δυσχεραίνει σημαντικά τη μετάβαση στο πρότυπο μιας Οικονομίας της Γνώσης (ΓΓΕΚ, 2020).

Πανδημία COVID-19

Το ξέσπασμα της πανδημίας στις αρχές του 2020 αποτέλεσε ιστορικό σημείο καμπής για την παγκόσμια οικονομία. Η πανδημία προκάλεσε μια άνευ προηγουμένου οικονομική και κοινωνική κρίση σε παγκόσμια κλίμακα. Οι χώρες κλυδωνίστηκαν από μια διπλή, απρόσμενη και οξεία κρίση, υγειονομική και οικονομική. Η παγκόσμια κοινωνία υπέστη βαρύτατες ανθρώπινες απώλειες. Ήρθε αντιμέτωπη με τη

⁸³ Πηγή: Eurostat «Annual Report on European SMEs», διαθέσιμη: <https://ec.europa.eu>

⁸⁴ Πηγή Eurostat, 2019.

χειρότερη, εν καιρώ ειρήνης, ύφεση των τελευταίων 100 ετών. Σύμφωνα με τις τρέχουσες εκτιμήσεις, το μέγεθος της καταστροφής είναι συγκρίσιμο, με αυτό της Μεγάλης Ύφεσης, καθώς το παγκόσμιο ΑΕΠ εκτιμάται ότι κατέγραψε ιστορική πτώση 3,5% – 4,5%.

Ειδικότερα στη χώρα μας, επλήγησαν άμεσα από την πανδημία του Covid-19 ως αποτέλεσμα του περιορισμού ή και της διακοπής της λειτουργίας τους επιχειρήσεις που αντιπροσωπεύουν το 69% του συνολικού κύκλου εργασιών των Ελληνικών επιχειρήσεων. Συνολικά, οι επιχειρήσεις που τέθηκαν σε αναστολή λειτουργίας απασχολούνται συνολικά 1,1 εκ. άτομα, ποσοστό 25,4% επί συνόλου των απασχολούμενων και παράγουν κύκλο εργασιών ποσού € 32,9 δισ. ποσοστό 11% επί του συνολικού κύκλου εργασιών (INEΓΣΕΕ, 2021).

Καθώς οδεύουμε προς το τέλος της πανδημίας διαμορφώνεται μια νέα κοινωνική και οικονομική πραγματικότητα, κατ' εξοχήν ψηφιακή, στην οποία η επιστημονική έρευνα, η τεχνολογία και η καινοτομία θα αποτελέσουν τις βασικές κινητήριες δυνάμεις της οικονομικής ευημερίας.

Από την αρχική εκτίμηση των στοιχείων, προκύπτει ότι το Ακαθάριστό Εθνικό Προϊόν (ΑΕΠ) θα μειωθεί κατά 8,5% το 2020. Η επίδραση της πανδημίας σε κλάδους υψηλής προστιθέμενης αξίας για την οικονομίας, που σχετίζονται με τον τουρισμό, όπως οι μεταφορές, τα καταλύματα και η εστίαση συντελούν στη μείωση του ΑΕΠ (Grant Thornton, 2021).

Ειδικές Προκλήσεις

1. Περιβάλλον των Δράσεων

- Οι διαδικασίες που απαιτούνται για την ωρίμανση και υλοποίηση των δράσεων, ειδικά εκείνων που αφορούν σε κρατικές ενισχύσεις παραμένουν πολύπλοκες, λόγω του θεσμικού πλαισίου το οποίο παραμένει το ίδιο και είναι αυτό που καθορίζει τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθηθούν (πχ. έγκριση και παρακολούθηση του καθεστώτος ενίσχυσης, αξιοποίηση του ΠΣΚΕ).
- Το υφιστάμενο οικονομικό περιβάλλον και η έλλειψη ρευστότητας που δυσχεραίνει τους φορείς (δικαιούχους) να προ-χρηματοδοτήσουν τα έργα τους. Η έλλειψη ρευστότητας και η αδυναμία κάλυψης του ποσοστού ιδιωτικής συμμετοχής από τις επιχειρήσεις αναδείχθηκε ως ένας από τους βασικούς ανασταλτικούς παράγοντες για τη συμμετοχή στο ΕΠΑΝΕΚ. Για την άμβλυνση αυτής της δυσκολίας και για τις πράξεις που εντάσσονται στο ΕΠΑΝΕΚ προβλέπεται η δυνατότητα χορήγησης προκαταβολής έναντι ισόποσης εγγυητικής επιστολής ή μέσω ειδικού καταπιστευτικού λογαριασμού (ΥΑ 62550/10.6.2016).

2. Επιχειρησιακή ικανότητα ΕΦΔ και Δικαιούχων

- Η επιχειρησιακή ικανότητα των δύο ΕΦΔ (ΓΓΕΚ και ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ) να διαχειριστούν ένα πλήθος διαφορετικών μεταξύ τους δράσεων που θα αυξηθούν στο μέλλον, σε συνδυασμό με τον αριθμό των δικαιούχων-επιχειρήσεων που θα πρέπει να υποστηριχθούν στην παρακολούθηση των έργων. Επιπλέον, η διασπορά δράσεων, με περίπλοκες διαδικασίες διαχείρισης και υλοποίησης αυξάνει σημαντικά τον διοικητικό φόρτο για όλους τους εμπλεκόμενους και επέφερε καθυστερήσεις στις διαδικασίες. Στο επίπεδο αυτό απαιτείται:
 - Επαρκής στελέχωση των ΕΦΔ τόσο σε επίπεδο αριθμού στελεχών, όσο και σε επίπεδο απόκτησης από ένα ευρύτερο πλήθος στελεχών ειδικών γνώσεων (διαχείρισης έργων κρατικών ενισχύσεων, διαχείρισης ΠΣΚΕ-ΟΠΣ ΕΣΠΑ, project management). Η ανάγκη επαρκούς στελέχωσης επιτείνεται μετά την στελεχιακή αποδυνάμωση, κυρίως λόγω των συνεπειών της οικονομικής κρίσης, αλλά και εξαιτίας της «γήρανσης» του στελεχιακού δυναμικού, με αποτέλεσμα την εμφάνιση αδράνειας στα νέα δεδομένα (πχ RIS3, «Επιχειρηματική Ανακάλυψη» κλπ.). Ειδικά στα στάδια αξιολόγησης των προτάσεων έργων και διενέργειας

πιστοποιήσεων (διοικητικών ή επιτόπιων) για την πληρωμή των έργων ο διαχειριστικός φόρτος των αρμόδιων μονάδων των ΕΦΔ αναμένεται να είναι ιδιαίτερα αυξημένος. Ως εκ τούτου οι ΕΦΔ πρέπει να λάβουν υπόψη τους κατά το χρονοπρογραμματισμό των δράσεων τις περιόδους υψηλών αναγκών ανθρώπινων πόρων και να επιλέξουν τρόπους κάλυψης των αναγκών αυτών είτε εσωτερικά, είτε με την ανάθεση εργασιών σε τρίτους (πχ. εξωτερικούς εμπειρογνώμονες- αξιολογητές, πιστοποιητές).

- Επαρκής υποδομή, εξοπλισμός και εργαλεία (οδηγοί, τυποποιημένα έντυπα, συστήματα παρακολούθησης εκτός ΠΣΚΕ) για τη διαχείριση των δράσεων.
- Η επιχειρησιακή ικανότητα των δικαιούχων να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις διαχείρισης που προσδιορίζονται στις αποφάσεις χρηματοδότησης και στο ΣΔΕ. Όπως έχει δείξει η εμπειρία από παρόμοιες δράσεις που έχουν υλοποιηθεί στο παρελθόν, οι δυνητικοί δικαιούχοι (κυρίως οι επιχειρήσεις) αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην κατανόηση και ως εκ τούτου στην εφαρμογή των παραπάνω υποχρεώσεων. Υπενθυμίζεται ότι οι δικαιούχοι πράξεων κρατικών ενισχύσεων δεν εμπίπτουν στην απαίτηση επιβεβαίωσης της διαχειριστικής τους ικανότητας. Έτσι, οι ΕΦΔ θα πρέπει να αναπτύξουν τα κατάλληλα εργαλεία υποστήριξης των δικαιούχων για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που προκύπτουν από την εφαρμογή των σχετικών δράσεων (ενδεικτικά: ανάπτυξη οδηγών εφαρμογής, λειτουργία help desk χρήσης ΠΣΚΕ, παρουσιάσεις δράσεων τόσο κατά την προκήρυξη όσο και κατά την υλοποίησή τους).

3. Προγραμματισμός ωρίμανσης – υλοποίηση των Δράσεων

- Ο ορθός προγραμματισμός έκδοσης των σχετικών Προσκλήσεων προκειμένου να μην υπάρχουν αλληλεπικαλύψεις με παρόμοιες «ανταγωνιστικές» δράσεις που έχουν είδη προκηρυχθεί ή βρίσκονται σε φάση υλοποίησης (πχ. στο πλαίσιο των Περιφερειακών ΕΠ) γεγονός που θα λειτουργούσε αποθαρρυντικά όσον αφορά στη συμμετοχή των δυνητικών δικαιούχων, για διάφορους λόγους, π.χ. χαμηλότερο ποσοστό επιχορήγησης, υπέρβαση του ορίου de minimis, αδυναμία διάθεσης ίδιων πόρων για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής: Ως παράδειγμα καλής πρακτικής μπορεί να αναφερθεί το πρόγραμμα «Ερευνώ-Δημιουργώ-Καινοτομώ». Η προώθηση της δράσης τόσο μέσα από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης όσο και τα ΜΜΕ ήταν αποτελεσματική. Η οργάνωση από την ΕΥΔΕ προωθητικών εκδηλώσεων ανά την ελληνική επικράτεια, συγκέντρωσε μεγάλο ενδιαφέρον από την πλευρά της αγοράς, με μαζική συμμετοχή τόσο ερευνητικών φορέων όσο και επιχειρήσεων. Έτσι οι δυνητικοί δικαιούχοι γνώριζαν για τη δράση αρκετό καιρό πριν τη προκήρυξη της και να είχαν προετοιμάσει εγκαίρως τα επενδυτικά τους σχέδια.
- Η τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων που αφορούν στον «κύκλο ζωής» των προκηρυγμένων δράσεων (ωρίμανση, έκδοση Πρόσκλησης, Αξιολόγηση, Έκδοση αποφάσεων ένταξης/ χρηματοδότησης, υλοποίηση/πιστοποίηση, ολοκλήρωση) δεδομένου ότι οι πιθανές αποκλίσεις είναι δυνατό να δημιουργήσουν απρόβλεπτη διαχειριστική επιβάρυνση στους ΕΦΔ (πχ. η παρέλευση σημαντικού χρονικού διαστήματος από τη λήξη της ημερομηνίας υποβολής των προτάσεων έργων μέχρι την έκδοση των αντίστοιχων αποφάσεων χρηματοδότησης δημιουργεί προϋποθέσεις υποβολής αιτημάτων τροποποίησης ήδη με την έναρξη των έργων).

4. Τεχνικά-Επιχειρησιακά Θέματα

- Η αξιοποίηση του ΠΣΚΕ ως εργαλείου παρακολούθησης του κύκλου ζωής της Δράσης: Σύμφωνα με το αρ. 57 του Ν.4314/14 «η χρήση του ΠΣΚΕ είναι υποχρεωτική για το σύνολο των φορέων που υλοποιούν μέτρα ενίσχυσης και στήριξης της επιχειρηματικότητας που συγχρηματοδοτούνται από τα ΕΔΕΤ». Υπενθυμίζεται ότι το ΠΣΚΕ περιλαμβάνει το σύνολο των διαδικασιών του κύκλου ζωής της δράσης. Στο πλαίσιο αυτό, η συνεργασία των δύο ΕΦΔ με την αρμόδια υπηρεσία

παραγωγικής λειτουργίας του ΠΣΚΕ (ΕΥΚΕ σε συνεργασία με τη ΜΟΔ ΑΕ) για την «εισαγωγή» των δράσεων στο ΠΣΚΕ είναι κρίσιμη, προκειμένου να σχεδιασθούν έγκαιρα και να εισαχθούν στο ΠΣΚΕ όλες οι λειτουργικές ενότητες που απαιτούνται για την παρακολούθηση των διαδοχικών σταδίων του «κύκλου ζωής» της δράσης και για τη διεπαφή με το ΟΠΣ ΕΣΠΑ.

- Το ΠΣΚΕ, και μάλιστα η «απλοποιημένη» έκδοσή του, αναδείχθηκε από τους δημόσιους φορείς ως δύσχρηστο και συχνά μη συμβατό με τις ανάγκες των προγραμμάτων. Έτσι η ανάρτηση των δράσεων και η αξιολόγηση των προτάσεων αντιμετώπισαν σημαντικές καθυστερήσεις. Η απαραίτητη βελτίωση του Πληροφοριακού συστήματος έχει ήδη δρομολογηθεί κατά τη σύνταξη της παρούσης μελέτης (Μάιος 2021). Η πρόσκληση του ανοιχτού διεθνούς διαγωνισμού⁸⁵ έχει ήδη δημοσιευτεί και παρόλο που η οριστικοποίηση των προδιαγραφών του νέου συστήματος προβλέπεται μετά την ολοκλήρωση της ανάλυσης απαιτήσεων, οι αλλαγές κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση. Προβλέπεται η διασύνδεση με άλλα πληροφοριακά συστήματα (ενδεικτικά αναφέρονται: TaxisNet, My-Data, e-ΕΦΚΑ, , ΕΡΓΑΝΗ, ΓΕΜΗ) που αναμένεται να μειώσει σημαντικά το διοικητικό φόρτο, η ολοκληρωμένη διαχείριση της πληροφορίας και η διακίνηση με ηλεκτρονικό τρόπο του συνόλου των απαιτούμενων εγγράφων κατά τη διαχείριση των δράσεων/ενισχύσεων, αλλά και η δυνατότητα δημιουργίας πολλαπλών δυναμικών αναφορών.
- Η αξιολόγηση των προτάσεων (αιτημάτων χρηματοδότησης) απαιτεί την αξιοποίηση ενός σημαντικού αριθμού εμπειρογνομόνων με ειδικές γνώσεις και εμπειρία στις θεματικές προτεραιότητες που θέτει η εκάστοτε Πρόσκληση. Συνεπώς, ο ΕΦΔ θα πρέπει έγκαιρα να μεριμνήσει για την οργάνωση (περιλαμβανομένης της αξιολόγησης των αιτήσεων εισαγωγής) του Μητρώου Αξιολογητών.

5. Παρακολούθηση

Σημαντική πρόκληση για τη στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης αποτελεί επίσης και ο μηχανισμός παρακολούθησης που θα καθοδηγεί την προσαρμογή και την εφαρμογή διορθωτικών κινήσεων τόσο σε επίπεδο στόχων, όσο και σε επίπεδο διαδικασίας για την ανάπτυξη και εκτέλεση της RIS3. Στην προσέγγιση που ακολουθείται για την «Παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης της Εθνικής RIS3 2014-2020», προβλέπεται η **διαμόρφωση ενός συστήματος δεικτών** που θα λαμβάνει υπόψη του αφενός το θεωρητικό υπόβαθρο για την παρακολούθηση της RIS3 και αφετέρου τις υπηρεσιακές δεσμεύσεις και υποχρεώσεις της ΓΓΕΚ. Οι Δείκτες που προβλέπονται από την RIS3 και το «Ενιαίο Σύστημα Δεικτών Παρακολούθησης του ΕΣΠΑ 2014-2020» είναι η αναγκαία και βασική πηγή για τη διαμόρφωση του Συστήματος Παρακολούθησης. Οι Δείκτες αυτοί αφορούν στο ΕΣΠΑ, όπου από την πρόοδο της υλοποίησης των έργων και των δράσεων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων συνάγεται η πρόοδος της RIS3. Επιπρόσθετα, θα εξεταστούν οι Δείκτες που προβλέπει το Research Innovation Observatory οι οποίοι διαμορφώνουν την εικόνα της καινοτομίας στη χώρα.

6. Σύνδεση και συνεργασία

Ένα Εθνικό Σύστημα Καινοτομίας μπορεί να θεωρηθεί ως ένα σύστημα επιχειρήσεων, δημόσιων φορέων παραγωγής γνώσης, κυβερνητικών φορέων, οργανισμών χρηματοδότησης, άλλων ενδιαμέσων φορέων και μηχανισμών, όπως και ατόμων που αλληλοεπιδρούν μέσα από δομές και σχέσεις συνεργασίας με στόχο την παραγωγή και τη διάχυση καινοτομίας. Άρα η καινοτομία προϋποθέτει εκτεταμένες συνέργειες.

Η έλλειψη συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων στην αλυσίδα αξίας της καινοτομίας αποτελεί γνωστό και διαχρονικό πρόβλημα στην Ελλάδα. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία που απεικονίζονται στον

⁸⁵ Η Δημοσίευση του διαγωνισμού είναι διαθέσιμη στο σύνδεσμο: <https://www.espa.gr/>

παρακάτω πίνακα, η συνεργασία για Ε&Α των Ελληνικών ερευνητικών φορέων με την βιομηχανία παραμένει εξαιρετικά περιορισμένη και βαίνει μειούμενη σε σχέση με το 2011. Αυτό το γεγονός έχει ιδιαίτερα αρνητικές επιπτώσεις για την παραγωγή και διάθεση νέας γνώσης, που συνδέεται με το περιορισμένο ενδιαφέρον των επιχειρήσεων για καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας. Αποτέλεσμα είναι η Ε&Α να καθοδηγείται από προτεραιότητες και ευκαιρίες της δημόσιας χρηματοδότησης σε εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο και όχι από τη ζήτηση για επίλυση συγκεκριμένων οικονομικών και κοινωνικών προκλήσεων.

Πίνακας 8.1 Συνεργασία Ε&Α ερευνητικών φορέων και βιομηχανίας – Ελλάδα και επιλεγμένες χώρες.

Χώρα	Βαθμολογία (από 1 – 7)	Κατάταξη επί συνόλου 137 χωρών
Φινλανδία	5,6	4
Αυστρία	4,8	19
Πορτογαλία	4,2	36
Κροατία	2,7	118
Ελλάδα	2,5	129
Ελλάδα (2011)	2,9	120 (142 χώρες)

Πηγή: World Economic Forum 2017 – 1:χαμηλότερη και 7 υψηλότερη βαθμολογία

Η τάση αυτή επηρεάζει τόσο τη δυνατότητα αξιοποίησης της παραγόμενης έρευνας, όσο και τους μηχανισμούς παραγωγής, διάχυσης και εκμετάλλευσης της γνώσης. Σημειώνεται ότι η περιορισμένη συνεργασία φορέων Ε&Α και επιχειρήσεων δεν επιτρέπει στις πολύ καλές επιδόσεις των Ελλήνων ερευνητών να συνοδεύονται από ουσιαστική συνεισφορά στη δημιουργία πρακτικών λύσεων ή στην ανακάλυψη τεχνικών λύσεων σε προβλήματα, που να μπορούν λάβουν τη μορφή προϊόντων και υπηρεσιών.

- Στο πλαίσιο της ορθής υλοποίησης της RIS3, σημαντικό ρόλο έχουν να διαδραματίσουν οι ερευνητικοί φορείς (ΑΕΙ και Ερευνητικά Κέντρα), καθώς αποτελούν το δυναμικό τμήμα του εθνικού συστήματος καινοτομίας, που μπορεί να εξασφαλίσει τη σύνδεση με τις επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις και την ευρεία τεχνολογική βάση. Στο πλαίσιο της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης, θα μπορούσαν να ενδυναμωθούν οι φορείς που απαρτίζουν τα περιφερειακά συστήματα καινοτομίας (Περιφέρειες, Δήμοι, τοπικά Πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα) με πρωτοβουλίες για την ενίσχυση των αλληλεπιδράσεων μεταξύ των Πανεπιστημίων και ερευνητικών ιδρυμάτων στα ευρωπαϊκά ερευνητικά δίκτυα, με τη δημιουργία Κόμβων Καινοτομίας (Innovation Hubs) σε μεγάλες πόλεις της χώρας.
- Κίνητρα και (πολιτική) συνειδητοποίηση για συμμετοχή στη RIS3. Για πολλές επιχειρήσεις η RIS3 δεν έχει καμία σχέση με αυτές και αυτή η παρεξήγηση προέρχεται από την περίοδο επεξεργασίας και σχεδιασμού της RIS3, όταν πολλές (μεγάλες) επιχειρήσεις προσεγγίστηκαν είτε για διαβούλευση ή από τα Ερευνητικά ιδρύματα για συνεργασία.

7. Αποτελεσματικότητα εφαρμογής

Οι προκλήσεις αυτές συνοψίζονται ως εξής:

- Υπάρχει περιθώριο βελτίωσης της σύνδεσης της παραγωγικής βάσης με τους ερευνητικούς φορείς.
- Η ερευνητικής αριστεία θα πρέπει να αξιοποιηθεί σε υψηλότερο βαθμό.
- Οι πόροι που κατευθύνονται στις δράσεις της RIS3 & ETAK είναι περιορισμένοι.

Τα δύο πρώτα θέματα είναι πολύ πιο έντονα στις λιγότερο ανεπτυγμένες και απομακρυσμένες περιφέρειες της Ελλάδας ενώ το τρίτο είναι πιο συναφές με τις περιοχές καινοτομίας, οι οποίες διαθέτουν πολύ λιγότερα διαρθρωτικά κεφάλαια από τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες.

Τρόποι Αντιμετώπισης – Προτάσεις

Λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές προκλήσεις όπως αυτές έχουν καταγραφεί ανωτέρω, παρατίθενται στη συνέχεια τρόποι αντιμετώπισής τους, καθώς και προτάσεις οι οποίες μπορούν να συμβάλλουν τόσο στην επιτάχυνση της υλοποίησης της στρατηγικής RIS3, όσο και στη διαδικασία σχεδιασμού της εν λόγω στρατηγικής για τη νέα προγραμματική περίοδο.

1. Εμπλουτισμός των δεικτών παρακολούθησης

Η βάση του συστήματος παρακολούθησης και αξιολόγησης της στρατηγικής RIS3 προτείνεται να περιλαμβάνει και δείκτες παρακολούθησης της διαχειριστικής επάρκειας των φορέων που είναι αρμόδιοι για την παρακολούθηση και αξιολόγηση των RIS3 (ΓΓΕΚ, ΕΙΕ / ΕΚΤ, ΕΛΣΤΑΤ, ΟΒΙ). Δείκτες μέτρησης του χρόνου από την ωρίμανση μέχρι την προκήρυξη των δράσεων της RIS3, καθώς και δείκτες μέτρησης του χρόνου αξιολόγησης των προτάσεων έργων και της διενέργειας πιστοποιήσεων, θα προσφέρουν μια πληρέστερη εικόνα για την πορεία υλοποίησης της RIS3 και θα εξυπηρετήσουν τον προγραμματισμό της. Η προσθήκη δεικτών για τη διαδικασία εκτέλεσης (π.χ. χρόνοι ωρίμανσης, ποσοστά επιτυχίας προτάσεων) που δεν περιλαμβάνονται μέχρι σήμερα, είναι κρίσιμα για την επιτυχία της RIS3.

2. Συντονισμός με ΕΥΔ των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Περιφερειών

Ο κατάλληλος χρονοπρογραμματισμός των προσκλήσεων και η αποφυγή αλληλοεπικαλύψεων με παρόμοιες προτάσεις από τα Περιφερειακά ΕΠ, θα δώσει τη δυνατότητα σε υποψηφίους που δεν έχουν τη διαχειριστική επάρκεια να υποβάλλουν πολλές προτάσεις, να αναλύσουν τις προσκλήσεις και να δομήσουν πιο συγκεκριμένες στους στόχους της Πράξης, προτάσεις.

3. Επανασχεδιασμός του συστήματος διακυβέρνησης

Ο επανασχεδιασμός του συστήματος διακυβέρνησης, σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, με γνώμονα την απλοποίηση και αποτελεσματικότητα, αποτελεί μία βασική αναγκαιότητα που καταδεικνύεται από τα συμπεράσματα της εφαρμογής της ισχύουσας στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης της περιόδου 2014-2020 στο συγχρηματοδοτούμενο τουλάχιστον σκέλος της, τόσο στο ΕΤΠΑ όσο και στο ΕΚΤ.

Στη διαμορφωθείσα κατάσταση υπάρχει η εθνική και 13 περιφερειακές RIS3. Οι στρατηγικές αυτές έχουν διατυπωθεί και εξελίσσονται ανεξάρτητα η μία από την άλλη. Ο κατακερματισμός αυτός δημιουργεί μεγάλο διαχειριστικό βάρος με την επανάληψη ορισμένων διαδικασιών, ενίοτε με διαφορετικό τρόπο, ενώ υπάρχει διαφορετική αντίληψη σε κάθε περιφέρεια, όχι μόνο στον τρόπο υλοποίησης της RIS3, αλλά ακόμη και σε σχέση με τον ρόλο της RIS3 στην αναπτυξιακή προσπάθεια. Όλα τα παραπάνω οδηγούν σε μειωμένη αποτελεσματικότητα της συνολικής προσπάθειας.

Για την περίοδο 2021-2027 προκρίνεται η εκπόνηση μίας Εθνικής Στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης η οποία θα χαρακτηρίζεται από:

- Ενίσχυση των διαπεριφερειακών συνεργασιών,
- Συμμετοχικό μηχανισμό επιχειρηματικής ανακάλυψης για τις επιχειρήσεις.
- Σαφές συγχρηματοδοτούμενο σκέλος, με προσδιορισμένο προϋπολογισμό και πηγές χρηματοδότησης.
- Ισχυρό ρόλο των Περιφερειών στον μηχανισμό διακυβέρνησης της, με εκπροσώπηση της ΕΝΠΕ στο συμβούλιο έξυπνης εξειδίκευσης, περιφερειακή διάσταση του εγγράφου, κατανομή συγκεκριμένων πόρων για την έξυπνη εξειδίκευση και στα νέα περιφερειακά προγράμματα της περιόδου 2021-2027.

4. Απλοποίηση Προσκλήσεων

Προτείνεται η προώθηση της γρήγορης και απλής έναρξης της υλοποίησης των Πράξεων. Τα κείμενα των προσκλήσεων και των οδηγιών υλοποίησης θα πρέπει να είναι «ελαφρύτερα» εστιάζοντας στην επίτευξη

των στόχων και στη διάθεση των κονδυλίων. Οι πληροφορίες να απαιτούνται μόνο μία φορά σε πρακτικό πλαίσιο —οι μακροσκελείς επαναλαμβανόμενες περιγραφές μπορούν να αποφεύγονται. Τα μακροσκελή παραρτήματα σε νομικά κείμενα και οδηγίες θα μπορούσαν να αντικατασταθούν από παραπομπές σε ένα κεντρικό αποθετήριο εγγράφων που θα συντηρείται από την ΕΥΣΣΑ.

Ενδεικτικό παράδειγμα το οποίο καταδεικνύει το περιθώριο βελτιώσεων είναι η απλοποίηση 12 προσκλήσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ) του ΕΣΠΑ 2014-2020, που αντιστοιχούν σε 2,1 δισ. ευρώ συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης προς τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις της χώρας. Αναλυτικότερα στις προσκλήσεις:

- Μειώθηκαν τα δικαιολογητικά εκταμίευσης σε τέσσερα για τις ενδιάμεσες εκταμιεύσεις (από οκτώ στην περίπτωση ατομικών επιχειρήσεων και 10 για ΕΠΕ, ΕΕ, ΟΕ, ΙΚΕ και λοιπές νομικές μορφές) και σε πέντε για την τελική εκταμίευση επιχορήγησης.
- Αξιοποιείται το Πληροφοριακό Σύστημα ΕΡΓΑΝΗ σχετικά με τα θέματα του προσωπικού που απασχολείται στις δικαιούχους επιχειρήσεις και σε διαλειτουργικότητα με το Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ), αντί να ζητείται από τους δικαιούχους για την πληρωμή τους η προσκόμιση -σε έντυπη μορφή- εκατοντάδων ατομικών δικαιολογητικών εργασιακής απασχόλησης, τα στοιχεία θα παρέχονται πλέον μηχανογραφικά σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.
- Απλοποιήθηκε ο τρόπος και μειώθηκε ο χρόνος επίλυσης πολλών θεμάτων που προκύπτουν κατά την υλοποίηση των έργων, καθώς μπορούν να επιλύονται με απλή συνεργασία της αρμόδιας Διαχειριστικής Αρχής (ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ) και του Ενδιάμεσου Φορέα (ΕΦΕΠΑΕ), χωρίς να συγκροτούνται και να γνωμοδοτούν πολλαπλά συλλογικά όργανα.

5. Ολοκλήρωση της RIS3 με τομείς ποιότητας ζωής

Σαφήνεια/ Καταλληλότητα στρατηγικής σε σχέση με τις ανάγκες και τις προκλήσεις των τομέων του περιβάλλοντος, της απασχόλησης, της κοινωνικής προστασίας και πρόνοιας – Συνάφεια με πολιτικές και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Προτείνεται να συμπεριληφθούν στις προτεραιότητες της RIS3 ειδικοί τομείς που έχουν συμπεριληφθεί ως προτεραιότητες σε Ευρωπαϊκά προγράμματα και στα οποία υπήρχαν ελληνικές συμμετοχές.

6. Ανάπτυξη ευφυούς εργαλείου παρακολούθησης

Προτείνεται να δημιουργηθεί / σχεδιαστεί έξυπνο εργαλείο για την παρακολούθηση της στρατηγικής (όχι μια πηγή στατιστικών στοιχείων). Σκοπός του εργαλείου / βάσης δεδομένων θα είναι να παράσχει μια γενική εικόνα των προτεραιοτήτων της στρατηγικής ώστε να δοθεί η δυνατότητα και σε άλλα σημαντικά ενδιαφερόμενα μέρη (ΜΜΕ, Νεοφυείς επιχειρήσεις, Ερευνητές, κ.ά.) να συμμετέχουν, να βρουν τις μοναδικές τους θέσεις και να αναζητήσουν πιθανούς εταίρους για συνεργασία. Με την επικαιροποίηση της ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων με εθνικές προτεραιότητες, η εθνική RIS3 θα κερδίσει προβολή και θα έχει την ευκαιρία να αναγνωριστεί από δυνητικούς ομολόγους που αναζητούν συνεργασία σε ένα συγκεκριμένο θέμα (ευρωπαϊκές συμπράξεις καινοτομίας, Horizon 2020, την επέκταση των κοινοτήτων γνώσης και καινοτομίας του EIT, μακροπεριφερειακή συνεργασία, έργα INTERREG, LIFE, κ.λπ.). Το ηλεκτρονικό εργαλείο θα επιτρέπει επίσης να γίνονται συγκρίσεις των προτεραιοτήτων της RIS3 σε ολόκληρη την Ευρώπη για καλύτερη κατανόηση του τρόπου με τον οποίο άλλες περιφέρειες και χώρες αναπτύσσουν τις στρατηγικές και τις προτεραιότητές τους για την καινοτομία και ενδεχομένως εντοπίζουν ανταγωνιστικές θέσεις.

Επίσης, η πλατφόρμα αυτή μπορεί να βοηθήσει στην ανάδειξη νέων καινοτόμων παραγωγικών φορέων, στην ενίσχυση αυτών που σήμερα επιμένουν και διακρίνονται σε αυτή την προσπάθεια, και στο να αποτρέψει τη χώρα από το να πέσει θύμα του φαινομένου «δημιουργία καινοτομίας εδώ, αλλά εκμετάλλευσή της αλλού» (“invented here, exploited elsewhere”). Σημαντικός παράγοντας σε αυτή την

προσπάθεια είναι η ενθάρρυνση της ανάληψης του κινδύνου, αλλά και της αναγνώρισης των ευκαιριών που πηγάζουν από την αβεβαιότητα των δραστηριοτήτων ΕΤΑΚ.

Έτσι, η RIS3 θα μεριμνά για την ανάπτυξη όλων των «τύπων ΕΤΑΚ»:

- Καινοτομία που παράγεται από τις «ανάγκες της αγοράς» (demand driven)
- Καινοτομία που παράγεται από έρευνα, από επιστημονική περιέργεια (curiosity driven)
- Καινοτομία που παράγεται για την εκπλήρωση αποστολής στρατηγικής σημασίας (mission-led)

Η παρακολούθηση της RIS3 αποτελεί μία πρόκληση τόσο σε εθνικό επίπεδο, όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Η δημιουργία ενός ενιαίου μεθοδολογικού πλαισίου για την παρακολούθηση και την διακυβέρνηση της RIS3 – σε εθνικό επίπεδο από την ΓΓΕΚ και σε περιφερειακό επίπεδο από τις αντίστοιχες Περιφέρειες/ΕΥΔ - θα ενδυναμώσει την στρατηγική RIS3 ως προς την εφαρμογή της αλλά κύρια ως προς την αποδοχή και χρήση της ως αναπτυξιακό εργαλείο.

7. Διαμεσολαβητές Καινοτομίας

Η εισαγωγή και προώθηση των διαμεσολαβητών καινοτομίας (υπηρεσίες στήριξης της καινοτομίας) θα μπορούσαν να έχουν σημαντικό ρόλο οδηγώντας πρωτοβουλίες, οι οποίες φέρνουν κοντά τους ενδιαφερόμενους φορείς ώστε να παρουσιάσουν τις ανάγκες τους. Η διαμεσολάβηση καινοτομίας διαδραματίζει βασικό ρόλο στην ανακάλυψη ιδεών που προέρχονται από την πράξη και βοηθά στην ανάπτυξη συγκεκριμένων σχεδίων/έργων. Ο ρόλος του διαμεσολαβητή αφορά στην υποβοήθηση των εταίρων να βρουν ο ένας τον άλλο και να διευκολύνει την έναρξη Επιχειρησιακών Ομάδων με συγκεκριμένους στόχους. Ενεργεί σαν καταλύτης και συνδέει φορείς καινοτομίας (ΜΜΕ, ερευνητές, ΜΚΟ, κ.λπ.) γύρω από μια ιδέα που μπορεί να μετατραπεί σε καινοτομία. Οι διαμεσολαβητές βοηθούν στον εντοπισμό και βελτίωση καινοτόμων ιδεών, στην εύρεση κατάλληλων εταίρων και χρηματοδοτικών εργαλείων και στον προσδιορισμό των πιθανών ρόλων για κάθε εταίρο. Η κύρια αποστολή τους είναι να προετοιμάσουν μια πρόταση έργου που ικανοποιεί πλήρως όλους τους φορείς και τους βοηθά να προετοιμάσουν μια επιτυχημένη αίτηση χρηματοδότησης. Οι υπηρεσίες υποστήριξης της καινοτομίας και οι διαμεσολαβητές καινοτομίας προτείνεται να είναι αναγνωρίσιμες και με διάρκεια και να μπορούν να χρηματοδοτηθούν από δράσεις συνεργασίας.

Βιβλιογραφία

- Direction Business Network. (2017). *Οι Ισχυροί της Ελληνικής Οικονομίας*.
- European Commission . (2012). *Guide to Research and Innovation Strategies for Smart Specialisations (RIS3)*. Ανάκτηση από https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/smart_specialisation/smart_ris3_2012.pdf
- EUROPEAN COMMISSION. (2019). *Assessment of support to the development and implementation of smart specialisation strategies provided by the European Commission from 2010 to 2017*.
- European Commission. (2019). *Horizon Europe. THE NEXT EU RESEARCH & INNOVATION INVESTMENT PROGRAMME (2021 – 2027). Based on the Commission Proposal for Horizon Europe, the common understanding between co-legislators and the Partial General Approach*.
- European Union. (2019). *Assessment of support to the development and implementation of smart specialisation strategies provided by the European Commission from 2010 to 2017”, Call for Tenders N° 2018CE16BAT078 . Draft Final Report*.
- Found.ation. (2021). *Startups in Greece 2020/2021*. Athens: Found.ation.
- Gerussi, E. (2020, January 30). Good governance, industrial transition and international collaboration. Ανάκτηση από https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/documents/20182/387841/Gerussi_JRC_Gov._Ind._Transition_Int._Collaboration_Zagreb_30-01-2020.pdf/467a0f1a-e6f6-4845-a995-5f3a14bc5f85
- Grant Thornton. (2021). *Μελέτη επίδρασης του Covid-19 στις ελληνικές επιχειρήσεις & στην ελληνική οικονομία*. Αθήνα: Grant Thornton. Ανάκτηση από <https://www.grant-thornton.gr/insights/article/survey-coronavirus-greek-economy-gr/>
- Marinelli, E., Bertamino, F., & Fernandez , A. (2019). *Layers, levels and coordination challenges: comparing S3 governance in Puglia and Extremadura*. Joint Research Centre. Luxembourg: Publications Office of the European Union. doi:10.2760/0807
- Martí, E. F., Marinelli, E., Plaud, S., Quinquilla, A., & Massucci, F. (2020). *Open Data, Open Science & Open Innovation for Smart Specialisation monitoring: Lessons from the project “S3 Targeted Support in Lagging Regions”*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. doi:10.2760/55098, JRC119687
- Metaxas, M. (2017). *Summary Report on RIS3 implementation status in Greece*.
- VVA. (05.11.2019). Megatrends in the agri-food sector : global overview and possible policy response from an EU perspective. Ανάκτηση από https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/188455/Pt7%20_Megatrends_PPT_EN-original.pdf
- World Bank. (2020). *Agriculture and Food Outlook*. Ανάκτηση από <https://www.worldbank.org/en/topic/agriculture/overview#1>
- ΓΓΕΚ. (2015). *Εθνική Στρατηγική ΕΤΑΚ για την Έξυπνη Εξειδίκευση 2014-2020*. Αθήνα: Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας.

- ΓΓΕΚ. (2020). *ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΤΩΝ ΕΜΠΟΔΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΧΥΣΗ*. Ανάκτηση από http://www.gsrt.gr/Financing/Files/ProPeFiles15/Final_Study_InnoBarriers_September_2020.pdf
- Εθν. Πρόγρ. Μεταρρυθμίσεων. (2020). *Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2020*. Ελληνική Δημοκρατία. Ανάκτηση από https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/2020-european-semester-national-reform-programme-greece_el.pdf
- ΕΚΤ. (2020). *Βασικοί Δείκτες Έρευνας και Ανάπτυξης για δαπάνες και προσωπικό το 2019 στην Ελλάδα – Προκαταρκτικά στοιχεία*. Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης & Ηλεκτρονικού Περιεχομένου. Ανάκτηση από <https://metrics.ekt.gr/publications/438>
- ΕΛΙΔΕΚ. (2021). *Επιχειρησιακός Προγραμματισμός Ελληνικού Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας*. Αθήνα: Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας. Ανάκτηση από <http://www.gsrt.gr/News/Files/New122622/%CE%95%CE%A0%CE%99-2021.pdf>
- ΕΥΣΣΑ. (2019). *1η ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ για το σχεδιασμό του νέου Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης: ΕΣΠΑ 2021-2027 στο πλαίσιο του αναπτυξιακού προγραμματισμού*.
- ΙΝΕΓΣΕΕ. (2021). *Οι επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 σε όρους μεταβολής του κύκλου εργασιών στην ελληνική οικονομία*. Αθήνα: Ινστιτούτο Εργασίας / ΓΣΕΕ. Ανάκτηση από https://www.inegsee.gr/wp-content/uploads/2021/03/ENHMERWSH_MARTIOS_2021.pdf
- ΣΕΘ . (2019). *Ελληνική Υδατοκαλλιέργεια*.